

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทย
ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

SPECIAL EFFECTS MAKEUP: A CASE STUDY OF THAI NATION ASSOCIATION
SUPHANAHONGSA AWARDS WINNIG FILMS

ชนินทร์รัตน์ เอกสมุทร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2566

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทย
ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

ปริญญาโทฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมสื่อสาร
วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปีการศึกษา 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

SPECIAL EFFECTS MAKEUP: A CASE STUDY OF THAI NATION ASSOCIATION
SUPHANAHONGSA AWARDS WINNIG FILMS

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of MASTER OF ARTS
(Media and Communication Innovation)
College of Social Communication Innovation, Srinakharinwirot University
2023
Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทย

ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

ของ

ชนินทร์รัตน์ เอกสมุทร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อและนวัตกรรมสื่อสาร

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ดร.รินบุญ นุชน้อมบุญ) (รองศาสตราจารย์กิติมา สุรสนธิ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรวิ้น แพทยานนท์)

ชื่อเรื่อง	การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทย ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
ผู้วิจัย	ชนินทร์รัตน์ เอกสมุทร
ปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา	2566
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร. รินบุญ นุชน้อมบุญ

การวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของภาพยนตร์ไทย ที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ในช่วงระหว่างปีพ.ศ. 2553-2563 เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าจากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล ผลการวิจัย พบว่า แนวคิดหลักในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เกิดจากการศึกษาบทภาพยนตร์และตัวละครที่มีการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ โดยส่วนใหญ่เป็นประเภทภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งมีการนำเสนอตัวละครที่ถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต ต่อมาได้กลายเป็นวิญญาณที่มีความอาฆาตแค้น แสดงตนในรูปลักษณะที่ดูน่ากลัว ทั้งยังเกิดจากการประจักษ์ร่วมกับผู้กำกับภาพยนตร์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ การหาข้อมูลจากแหล่งอ้างอิงร่วมกับจินตนาการและประสบการณ์ในการออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละคร รูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ประเภทการแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะตัวละครให้กลายเป็นผี โดยมีบาดแผลตามร่างกาย เป็นประเภทที่พบได้มากที่สุด ด้านกระบวนการแต่งหน้า มีการนำหลักองค์ประกอบทางศิลปะมาประยุกต์ใช้ในลักษณะที่ต่างกัน มีการใช้เทคนิคพิเศษในการแต่งหน้าตัวละคร 2 เทคนิคหลัก คือ เทคนิคที่สามารถตกแต่งลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที และเทคนิคที่มีการทำขึ้นเนื้อเทียม รวมทั้ง ยังค้นพบวิธีการแก้ปัญหาเรื่องงบประมาณที่จำกัดของนักออกแบบกับการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล

คำสำคัญ : การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ, ภาพยนตร์ไทย, รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

Title	SPECIAL EFFECTS MAKEUP: A CASE STUDY OF THAI NATION ASSOCIATION SUPHANAHONGSA AWARDS WINNIG FILMS
Author	CHANINRAT EKSAMUT
Degree	MASTER OF ARTS
Academic Year	2023
Thesis Advisor	Dr. Rinboon Nuchnomboon

This qualitative study is concerned with the best makeup techniques from 2010 to 2020 and the concept and style of special effects makeup used in Thai films that won at the Suphannahongsa Awards. This included the analysis of character images using special makeup effects and interviews with award-winning Thai film makeup designers. The results of the research found that the main concepts in special makeup techniques originated from studying scripts and characters with special makeup techniques, most of which were in the horror movie genre, which features characters being physically assaulted to the point of death and later becoming a vengeful spirit with a frightening appearance. It also stemmed from a meeting with film directors and those involved in various fields, finding information from reference sources, together with imagination and experience in designing special effects makeup. The style of their special effects makeup was applied to change the appearances of characters to become a ghost with wounds in their body, which was the most common type of the makeup process. The principles of artistic elements are applied in different ways. There are two main special techniques used in character makeup: a technique that can be applied immediately to the skin of the actors and prosthetic techniques, as well as discovering how to solve the problem of the limited budgets of designers with makeup in award-winning Thai films.

Keyword : Special effects makeup, Thai film, Thai Nation Association Suphanahongsa Awards

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร.วินบุญ นุชน้อมบุญ ที่ได้สละเวลาในการให้ข้อเสนอแนะแนวทางต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น รวมถึงคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่วิทยาลัยนวัตกรรมสื่อสารสังคมทุกท่าน ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยให้สำเร็จลุล่วง

และขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทั้ง 7 ท่าน ที่ได้สละเวลาให้การสัมภาษณ์ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ รวมถึงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจะไม่สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น หากมิได้รับการสนับสนุน และกำลังใจที่ดีจากคนในครอบครัวทุกคน กลุ่มเพื่อนร่วมชั้นปริญญาโททุกท่านที่คอยช่วยเหลือเสมอมา รวมไปถึงหัวหน้าในบริษัทที่เข้าใจ และให้เวลาสำหรับการสอบในแต่ละครั้ง และขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ชวินทร์รัตน์ เอกสมุทร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญรูปภาพ	ฏ
บทที่ 1.....	1
บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ปัญหานำวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	6
บทที่ 2.....	7
แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)	8
2. รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์	9
3. แนวคิดการสร้างตัวละคร.....	11
4. ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)	11

5. แนวคิดการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์	17
6. รูปแบบการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ	19
บทที่ 3.....	42
วิธีดำเนินการวิจัย.....	42
วิธีวิจัย.....	42
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การนำเสนอผลการวิเคราะห์.....	45
บทที่4.....	46
ผลการวิจัย	46
ภาพยนตร์ที่ 1 เรื่อง 9 วัด (2553)	47
ภาพยนตร์ที่ 2 เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554).....	57
ภาพยนตร์ที่ 3 เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555).....	63
ภาพยนตร์ที่ 4 เรื่อง ทองสุก13 (2556).....	68
ภาพยนตร์ที่ 5 เรื่อง ห้องหุ่น (2557)	75
ภาพยนตร์ที่ 6 เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558)	79
ภาพยนตร์ที่ 7 เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559)	86
ภาพยนตร์ที่ 8 เรื่อง เปรมิกาป่าราบ (2560)	96
ภาพยนตร์ที่ 9 เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)	102
ภาพยนตร์ที่ 10 เรื่อง แสงกระสือ (2562)	107
ผลการวิจัย	115
ส่วนที่ 1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	115

1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)	115
1.2 แนวคิดการสร้างตัวละคร.....	117
ส่วนที่ 2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ.....	128
2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ.....	128
2.2 กระบวนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	130
2.3 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครด้วยทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์.....	136
2.4 ปัญหาที่พบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	142
บทที่ 5.....	145
สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	145
สรุปผลการวิจัย.....	145
อภิปรายผลการวิจัย	148
ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย.....	153
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป.....	153
บรรณานุกรม	155
ภาคผนวก.....	157
ภาคผนวก ก.	158
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553).....	159
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)	161
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555)	163
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556)	165
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557).....	167
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559)	169
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ผีห้าอโยธยา (2558)	171

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560).....	172
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ชุนพันธ์ 2 (2561)	174
เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)	177
ภาคผนวก ข.	179
ประวัติผู้เขียน.....	181

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 รายชื่อภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษ การแต่งหน้ายอดเยี่ยม.....	43
ตาราง 2 สรุปตระกูลภาพยนตร์จากภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัล สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการ แต่งหน้ายอดเยี่ยม.....	116
ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านกายภาพ	117
ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านสังคม	123
ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านจิตวิทยา.....	125
ตาราง 6 สรุปที่มาแนวคิดของนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	127
ตาราง 7 ตารางประเภทของการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ.....	129
ตาราง 8 ประเภทที่ 1 การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที	130
ตาราง 9 ประเภทที่ 2 การแต่งด้วยเทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic).....	132
ตาราง 10 ประเภทของสีที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร.....	133
ตาราง 11 เลือดปลอมที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร	134
ตาราง 12 อุปกรณ์เสริมที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร.....	135
ตาราง 13 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษร่วมกับการใช้คอมพิวเตอร์ (CGI).....	136
ตาราง 14 รูปแบบในการแต่งหน้าโดยการใช้อุปกรณ์ประกอบทางศิลปะ.....	137
ตาราง 15 ปัญหาที่พบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	143

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพประกอบ 2 ภาพเส้นตรง.....	12
ภาพประกอบ 3 ภาพเส้นนอน	12
ภาพประกอบ 4 ภาพเส้นเฉียงขึ้นหรือเส้นทแยงมุม	13
ภาพประกอบ 5 ภาพเส้นเฉียงลงหรือเส้นทแยงมุมลง.....	13
ภาพประกอบ 6 ภาพเส้นโค้ง	13
ภาพประกอบ 7 ภาพเส้นโค้งแบบก้นหอย	14
ภาพประกอบ 8 ภาพเส้นประหรือเส้นที่ไม่สม่ำเสมอ	14
ภาพประกอบ 9 การสร้างบาดแผลปลอม จากเรื่อง Kate (2021)	23
ภาพประกอบ 10 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการทำรอยช้ำ (Bruise).....	24
ภาพประกอบ 11 วิธีการตกแต่งด้วยเทคนิคการทำหัวโล้น (Bald cap)	24
ภาพประกอบ 12 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยขี้ผึ้งเนื้อเทียม จากเรื่อง The Whale (2020).....	25
ภาพประกอบ 13 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะ จากเรื่อง American Horror Story	26
ภาพประกอบ 14 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงวัย จากเรื่อง Black Mass (2015)	27
ภาพประกอบ 15 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนให้เหมือนบุคคลสำคัญ จากเรื่อง Lincoln (2012)	27
ภาพประกอบ 16 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงเพศ จากเรื่อง Mrs. Doubtfire (1993)	28
ภาพประกอบ 17 การตกแต่งด้วยการใช้เครื่องฟันแอร์บริช จากเรื่อง Guardians of the Galaxy (2017).....	29
ภาพประกอบ 18 เลือดเทียมที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผล	30
ภาพประกอบ 19 การทำวิกผมปลอม เคราปลอม สำหรับใช้ในงานภาพยนตร์	30

ภาพประกอบ 20 เครื่องสำอางประเภทฝุ่น	31
ภาพประกอบ 21 เครื่องสำอางประเภทครีม	32
ภาพประกอบ 22 เครื่องสำอางประเภทแบบเหลว	32
ภาพประกอบ 23 อุปกรณ์ประเภททากา.....	33
ภาพประกอบ 24 อุปกรณ์สำหรับเช็ดเครื่องสำอาง.....	34
ภาพประกอบ 25 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม Nose & Scar Wax	34
ภาพประกอบ 26 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม ซิลิโคน (Silicone)	35
ภาพประกอบ 27 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม เจลาติน (Gelatin).....	35
ภาพประกอบ 28 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม น้ำยางพารา (Liquid Latex)	36
ภาพประกอบ 29 แปรงแต่งหน้า (Brushes) / ฟองน้ำ (Sponge) / ไม้พาย (Spatula)	37
ภาพประกอบ 30 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553).....	48
ภาพประกอบ 31 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553).....	50
ภาพประกอบ 32 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553).....	51
ภาพประกอบ 33 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553).....	52
ภาพประกอบ 34 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)	54
ภาพประกอบ 35 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)	55
ภาพประกอบ 36 ภาพเบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)	55
ภาพประกอบ 37 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)	56
ภาพประกอบ 38 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)	58

ภาพประกอบ 39 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)	60
ภาพประกอบ 40 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554).....	62
ภาพประกอบ 41 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 407 เทียวบินผี (2555).....	64
ภาพประกอบ 42 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 407 เทียวบินผี (2555).....	66
ภาพประกอบ 43 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ทองสุก13 (2556)	69
ภาพประกอบ 44 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ทองสุก13 (2556)	72
ภาพประกอบ 45 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556).....	73
ภาพประกอบ 46 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556).....	74
ภาพประกอบ 47 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ห้องหูน (2557).....	76
ภาพประกอบ 48 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ห้องหูน (2557)	79
ภาพประกอบ 49 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องผีห่าอโยธยา (2558).....	80
ภาพประกอบ 50 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องผีห่าอโยธยา (2558).....	83
ภาพประกอบ 51 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558)	86
ภาพประกอบ 52 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง....	87
ภาพประกอบ 53 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559).....	90

ภาพประกอบ 54 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559).....	91
ภาพประกอบ 55 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559).....	91
ภาพประกอบ 56 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559).....	92
ภาพประกอบ 57 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560).....	97
ภาพประกอบ 58 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560)	100
ภาพประกอบ 59 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง..	103
ภาพประกอบ 60 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554).....	107
ภาพประกอบ 61 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง แสงกระสือ (2562)	109
ภาพประกอบ 62 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)	113
ภาพประกอบ 63 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)	114
ภาพประกอบ 64 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)	159
ภาพประกอบ 65 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554).....	161
ภาพประกอบ 66 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555).....	163
ภาพประกอบ 67 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ทองสุก13 (2556).....	165
ภาพประกอบ 68 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ห้อยหุ่น (2557).....	167
ภาพประกอบ 70 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559)	169
ภาพประกอบ 69 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558)	171
ภาพประกอบ 71 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560)	172

ภาพประกอบ 72 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ชุนพันธ์ 2 (2561) 174
ภาพประกอบ 73 ใบบิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง แสงกระสือ (2562) 177

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาพยนตร์ ถือว่าเป็นกิจกรรมยามว่างที่ได้รับความนิยมมากในยุคปัจจุบัน เนื่องจากภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีการผสมรวมเอาภาพ และเสียงเข้าไว้ด้วยกัน ภาพยนตร์จึงกลายเป็นสื่อบันเทิงประเภทหนึ่ง ที่สร้างความสมจริง ความสนุกสนาน ความเศร้า ความกลัว และมอบความบันเทิงให้แก่ผู้ชมเป็นหลัก ดังนั้นภาพยนตร์ จึงได้รับฉายานามว่าเป็น “ศิลปะแขนงที่เจ็ด (Film as Seventh Art)” ที่มีการเล่าเรื่องต่างไปจากศิลปะแขนงอื่น ซึ่งเกิดจากการรวมตัวของศาสตร์และศิลป์หลายแขนงไว้ด้วยกัน อาทิ คีตศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรมสถาปัตยกรรม นาฏกรรม และวรรณกรรม โดยเริ่มจากงานเขียนบทภาพยนตร์ การแสดง การออกแบบงานสร้าง เพลงประกอบ การตัดต่อ และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกมากมายที่เป็นส่วนสำคัญสำหรับการสร้างงานภาพยนตร์

ในการสร้างงานภาพยนตร์แต่ละเรื่องให้สมบูรณ์นั้น นอกเหนือจากการแสดง การถ่ายภาพ การกำกับการแสดง การตัดต่อลำดับภาพและเสียง ยังต้องมีการออกแบบงานสร้าง (Production Design) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานที่มีบทบาทต่อภาพลักษณ์โดยรวมของภาพยนตร์ ทั้งในด้านการสร้างฉากให้ออกมาเป็นภาพ ไม่ว่าจะเป็สถานที่ อุปกรณ์ประกอบการแสดง เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในด้านศิลปะ จนทำให้ผู้ชมเชื่อในสิ่งที่ปรากฏในภาพยนตร์ และจินตนาการคล้อยตามแนวคิดที่ผู้สร้างได้วางไว้ (รุจน์ ขาวมาลา, 2558) การแต่งหน้า ถือเป็นศาสตร์ทางศิลปะอย่างหนึ่งที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของมนุษย์ โดยมีการนำมาใช้ เพื่อสร้างบุคลิกให้กับตัวตนของคน รวมถึงสะท้อนต่อสุนทรีย์ความงามในแต่ละยุคสมัยได้ ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ พบว่า การแต่งหน้า เป็นองค์ประกอบหนึ่งในการออกแบบงานสร้างที่สำคัญสำหรับงานภาพยนตร์ ทำให้ตัวละครเกิดความโดดเด่น ชัดเจน และสมจริง ส่งผลทำให้ผู้ชมเกิดความเชื่อไปกับตัวละครนั้นได้ ดังนั้น หากขาดการแต่งหน้าตัวละคร จะทำให้ผู้ชมไม่สามารถแยกถึงลักษณะของตัวละครได้ รวมไปถึงตัวละครเองนั้น ไม่สามารถสื่ออารมณ์ความรู้สึก และความหมายต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ซึ่งในบางครั้งการแต่งหน้าตัวละคร จำเป็นต้องใช้เทคนิคขั้นสูงในการแต่งเข้ามาเกี่ยวข้อง ทั้งจากการแต่งตัวละครให้มีใบหน้าสยดสยอง ที่มักพบในภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งการแต่งโดยใช้เทคนิคขั้นสูงนั้น สามารถเปลี่ยนใบหน้าจากคนให้กลายเป็นผีหรือสัตว์ประหลาดได้ตามจินตนาการได้ รวมถึงสร้างสรรค์รอยแผลบนผิวหนังที่เรียบเนียน ให้มีรอยกรีดลึกที่เต็มไปด้วยคราบเลือดได้อย่างสมจริงเช่นกัน ซึ่งการแต่งหน้าประเภทนี้ เรียกว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ (Special Effects Makeup : Sfx)

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษสำหรับงานภาพยนตร์นั้น (พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าแผลและแผลเป็น นับเป็นกลวิธีที่ขาดไม่ได้ในการแต่งหน้าเพื่อการแสดง โดยถือว่าการสร้างภาพลักษณ์ที่พิเศษสำหรับการแสดง อย่างไรก็ตาม การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ก็ได้สร้างภาพลักษณ์ และคุณลักษณะต่าง ๆ บนใบหน้าเท่านั้น ยังสามารถสร้างในบริเวณอื่น บนลำตัวของนักแสดงได้ ทั้งยังมีได้จำกัด เฉพาะลักษณะของแผลสด อาจรวมไปถึงรูปแบบของรอยฟกช้ำ รอยแผลเป็น รอยถลอกด้วย กลวิธีการแต่งมีตั้งแต่ระดับที่ง่ายจนกระทั่งถึงลักษณะที่ซับซ้อน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ สิ่งที่นักแสดงออกแบไว้ด้วย ดังนั้น การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจึงเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญ และมีกระบวนการการใช้เครื่องมือในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษรวมทั้งส่งผลต่อการสร้างอารมณ์ และบรรยากาศของภาพยนตร์ เพื่อให้เกิดความสมจริงตามเรื่องราว ตลอดจนสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ชมรู้สึกร่วมไปกับตัวละครตามบทบาทนั้นมากขึ้น

จากความสำคัญของการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในด้านข้อมูลเชิงประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของภาพยนตร์โลก จะเห็นได้ถึงการออกแบบและสร้างสรรค์ตัวละคร ที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของกระบวนการและเทคนิคพิเศษในการแต่งหน้าในแต่ละยุคสมัย (McMinn, 2557) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวิวัฒนาการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ว่ามีการริเริ่มในช่วงทศวรรษที่ 1920 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเริ่มต้นด้วยการลองผิดลองถูก ลอน แชนีย์ (Lon Chaney) เป็นนักแสดงผู้บุกเบิกการหน้าเทคนิคพิเศษแนวสยองขวัญ โดยเป็นการแต่งหน้าตัวเองสำหรับการแสดงเรื่อง "Phantom of the Opera" ด้วยหนังปลาและวิกผม ต่อมาในปี 1939 ได้มีการริเริ่มใช้ "ชิ้นเนื้อเทียม" (Prosthetic) ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษกับภาพยนตร์เรื่อง The Wizard of Oz (1939) ของตัวละครพ่อมดแห่งออซ ซึ่ง Tinman ซึ่งเป็นนักแสดงหลักในเรื่องได้เสียชีวิตลงเนื่องจากพิษของสารปรอทจากสีที่ใช้กับใบหน้าของเขา แสดงให้เห็นถึงอันตรายของการใช้เครื่องสำอางที่ไม่เหมาะสมในยุคสมัยนั้น ในปี 1959 เริ่มมีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยแอร์บรัช (Air Brush) ในครั้งแรกให้กับนักแสดงใน Ben Hur (1959) เพื่อทำให้พวกเขามีผิวสีแทนทั้งตัว ถือเป็นงานทาสี (Paint) โดยการใช้เครื่องมืออย่างแอร์บรัชครั้งแรกแทนการใช้แปรงพู่กัน หลังจากปี 1966 เป็นต้นมา การสร้างคาแรคเตอร์ตัวละครต่างดาวอย่าง Mr. Spock จากเรื่อง Star Trek (1966) ได้ถูกสร้างขึ้นด้วยเทคนิคการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยชิ้นเนื้อเทียม อย่างการทำหูลม ซึ่งเป็นคาแรคเตอร์ที่ทำให้ผู้คนจดจำได้ทั่วโลก และยังสามารถยกระดับ การพัฒนาการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในวงการภาพยนตร์ได้อีกด้วย

ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีแนวภาพยนตร์ที่มีความหลากหลายเกิดขึ้น และการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเป็นหนึ่งในองค์ประกอบของการเล่าเรื่อง ใน

ภาพยนตร์แนวประเภทต่าง ๆ โดยแนวภาพยนตร์ หรือ Genre มีที่มาจากคำในภาษาฝรั่งเศส หมายถึง ชนิด หรือแนว อาจกล่าวได้ว่ามีมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยอริสโตเติลเป็นผู้บุกเบิก จำแนกออกเป็นแนวภาพยนตร์ต่าง ๆ ได้แก่ ภาพยนตร์เพลง ภาพยนตร์นิยายวิทยาศาสตร์ ภาพยนตร์ บุกเบิกตะวันตก ภาพยนตร์ตลก และภาพยนตร์สยองขวัญ เป็นต้น(กฤษดา เกิดดี, 2547) แนวภาพยนตร์ที่หลากหลายดังกล่าวนี้ ส่งผลให้การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษมีการออกแบบและการแต่งที่แตกต่างกันไป

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในประเทศไทยมีพัฒนาการ และได้รับการยอมรับเทียบเท่าระดับสากล อุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย มีการส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาทั้งจากภาครัฐ และเอกชน โดยคณะกรรมการส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และ สมาคมสมาพันธ์ ภาพยนตร์แห่งชาติ ได้มีการจัดงานประกวดภาพยนตร์แห่งชาติขึ้นเป็นประจำทุกปี โดยครั้งแรกในปี 2534 โดยจัดทำตัวรางวัลเป็นสัญลักษณ์ "ทางช้างเผือกสู่ดวงดาว" ซึ่งหมายถึงบุคคลที่สร้างผลงานภาพยนตร์ไทยยอดเยี่ยม และชนะเลิศในแต่ละประเภทรางวัล จนเป็นดาวดวงเด่นของปี รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ได้มีการจัดรางวัลสาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เป็นหนึ่งใน 17 รางวัล ที่มีการประกาศการแจกรางวัล ดังกล่าวข้างต้น โดยภาพยนตร์เรื่อง "ปีศาจสงคราม" เป็นภาพยนตร์ไทยเรื่องแรกที่ได้รับรางวัลสาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม (Best Makeup Effect) ครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2534 (สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ, 2562) ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า นักออกแบบการแต่งหน้า ผู้ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษมีความสำคัญอย่างมากในงานภาพยนตร์ การแต่งที่ดี จะต้องทำให้คนสงสัยว่าเป็นของจริงหรือแต่งขึ้น ถ้าคนมองแล้วเห็นว่าแต่งแสดงว่ายังไม่เหมือนจริง การแต่งหน้าจึงเป็นตัวตัดสินส่วนหนึ่งว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ดีหรือไม่ นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดจากการสังเกตด้วยตัวเอง โอกาสในการพัฒนาคือการสังเกต และศึกษาวิธีการของคนอื่นเพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ(แอทติจูด, 2563) อีกทั้ง พิเชษฐ วังศ์จันทร์สม นักออกแบบการแต่งหน้า ผู้ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ มีวิธีทำ และความยากง่ายที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับโจทย์ที่ได้รับมาจากผู้กำกับว่าต้องการแบบใด ช่างแต่งหน้าจึงต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน (มนุษย์กองถ่าย, 2561)

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่ได้เข้ามามีบทบาทในภาพยนตร์แต่ละประเภท จากข้อมูลของนักวิชาการ และนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ คือ การสร้างงานศิลปะจากแนวคิดของผู้ออกแบบ ให้ออกมาเป็นตัวละครตามที่จินตนาการไว้ รวมถึงมีวิธีการแต่งที่แตกต่างกันไปตามโจทย์ที่ได้รับ

ของนักออกแบบการแต่งหน้าแต่ละคน ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษา แนวคิด และรูปแบบวิธีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของนักออกแบบการแต่งหน้าผ่านผลงานภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม โดยผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง เพื่อสามารถสรุป แนวคิด และรูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ใช้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในเรื่องการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ รวมถึง บุคคลที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษสำหรับงานภาพยนตร์ต่อไป

ปัญหานำวิจัย

1. ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม มีแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษอย่างไร
2. ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม มีรูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม
2. เพื่อศึกษารูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงแนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม
2. เพื่อทราบถึงรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม
3. สามารถนำแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในงานภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ไปใช้เป็นองค์ความรู้ และข้อมูลสำหรับการศึกษารวมถึงพัฒนางานด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์
4. เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัย ได้กำหนดขอบเขตการวิจัย โดยมุ่งศึกษาแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในงานภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม โดยใช้การคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คัดเลือกภาพยนตร์ไทยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง ใช้วิธีการสำรวจเอกสาร (Documentary Research) ประเภทเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการวิเคราะห์จากข้อมูลภาพการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์ ร่วมกับการสัมภาษณ์ นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จำนวน 7 คน ที่ได้รับรางวัลสาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม จากภาพยนตร์ไทยทั้งสิ้น จำนวน 10 เรื่อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ (Special Effects makeup : sfx) หมายถึง การแต่งหน้าเพื่อเปลี่ยนลักษณะของตัวละคร โดยแต่งได้ทั่วทั้งร่างกาย มิใช่เพียงแค่บริเวณใบหน้า โดยใช้การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษ ได้แก่ การแต่งบาดแผลเสมือนจริง การแต่งผี การแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงอายุ การแต่งเพื่อเปลี่ยนเพศ การติดผม ติดหนวด เป็นต้น

แนวคิด หมายถึง กระบวนการคิดของนักออกแบบ ที่ใช้ในการออกแบบตัวละคร ที่มีการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ

รูปแบบ หมายถึง กระบวนการในการสร้างงาน เทคนิควัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ และปัญหาที่พบในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ

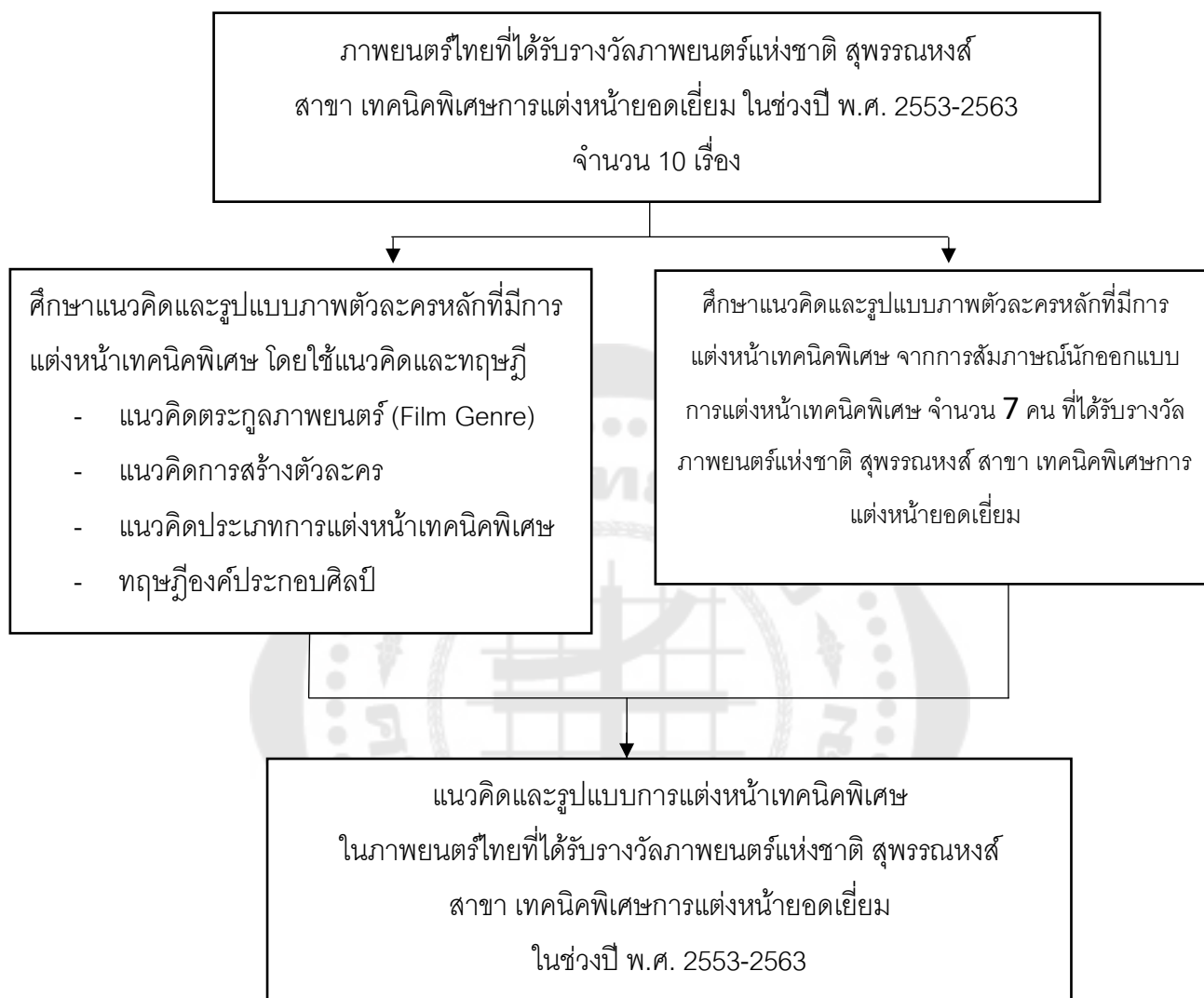
รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ หมายถึง รางวัลที่มอบให้บุคคลในวงการผลิตภาพยนตร์ไทยที่มีผลงานดีเด่นที่สุดในสาขาต่าง ๆ โดยเลือกศึกษาจาก ภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม

ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ หมายถึง ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ เฉพาะสาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ตั้งแต่ปี 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง

นักออกแบบการแต่งหน้า หมายถึง ผู้ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม

ตัวละครหลัก หมายถึง ตัวละครที่มีการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ โดยมีบทบาทสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินเรื่อง

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ผู้วิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ : กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด และทฤษฎี รวมทั้งข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

- 1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)
- 2 รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์
- 3 แนวคิดการสร้างตัวละคร
- 4 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)
- 5 แนวคิดการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์
- 6 รูปแบบการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ
- 7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

(กฤษฎดา เกิดดี, 2547) กล่าวถึง คำว่า Genre ซึ่งเป็นภาษาฝรั่งเศส ซึ่งในภาษาอังกฤษ เป็นคำว่า “Type” หรือ “Kind” ในภาษาไทย หมายถึง ประเภท ชนิด แนว คำว่า Genre ถูก ประยุกต์ใช้ในการจัดจำแนกแบ่งประเภทของสรรพสิ่งต่าง ๆ เมื่อนำมาใช้กับบริบทของภาพยนตร์ จึงถูกแปลความหมายว่า “ตระกูล” เป็นการจำแนกภาพยนตร์ซึ่งเป็นที่คุ้นเคยของคนดู เพื่อหาว่า ภาพยนตร์มีลักษณะและเนื้อหาเป็นอย่างไร จำแนกประเภทภาพยนตร์โดยยึดเนื้อหาเป็นหลัก ส่วนประกอบอื่น ได้แก่ ฉากเหตุการณ์ ความขัดแย้ง ลักษณะตัวละคร แก่นเรื่อง และแบบแผนของ โครงเรื่อง รวมไปถึง การศึกษาตระกูลภาพยนตร์ พบว่า ยังเป็นการบอกให้ทราบว่าเนื้อเรื่องของ ภาพยนตร์เรื่องนั้นถูกสร้างขึ้นมาอย่างไร และทำหน้าที่อย่างไรต่อคนดูอีกด้วย โดย (สิทธิศักดิ์, 2541) ได้มีการแบ่งประเภทของภาพยนตร์ออกเป็น 12 ประเภท ดังนี้

ภาพยนตร์แอ็กชัน (Action Movie) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีฉากยิงต่อสู้ การระเบิดของ สิ่งต่าง ๆ ในฉาก บุคคลที่ชอบหนังประเภทนี้ไม่ใช่เพราะชอบความรุนแรง แต่หมายถึง ชอบที่จะ สัมผัสความตื่นเต้น ปัจจุบันภาพยนตร์ประเภทแอ็กชัน มีการผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก และ ได้รับการตอบกลับที่ดี แต่ต้องมีเนื้อหาสาระและมุมมองของการออกแบบฉากได้อย่างลงตัวและ สมจริง

ภาพยนตร์สงคราม (War Film) หมายถึง ภาพยนตร์ที่เน้นเรื่องราวการสู้รบและความ ขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสงคราม มักมีการอ้างอิงเหตุการณ์ในสงครามที่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ เพื่อ จำลองสถานการณ์ให้สัมผัสได้ถึงเรื่องราวความรุนแรง และประสบการณ์ในสมรภูมิจริง

ภาพยนตร์ผจญภัย (Adventure Film) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีการเข้าป่าผจญ ภัยอุปสรรคปัญหามากมาย และต้องมีการแก้ไขปัญหาสถานการณ์

ภาพยนตร์ตลก (Comedy) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มุ่งสร้างความสนุกสนานและเสียง หัวเราะ เหมาะกับคนที่ต้องการดูเพื่อพักผ่อน

ภาพยนตร์ดราม่า (Drama) หมายถึง ภาพยนตร์ชีวิตที่สร้างความรู้สึกเศร้าสลด ผ่าน การแสดงของตัวละคร ที่ทำให้นึกถึงชีวิตของคนจริง ๆ

ภาพยนตร์ผู้ใหญ่ (Erotic) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีฉากเกี่ยวกับเรื่องเพศ จำกัดการดู เป็นภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะกับผู้มีอายุไม่ถึง 18 ปี

ภาพยนตร์เพลง (Musicals) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีฉากเด่นจำเป็นองค์ประกอบสำคัญ โดยมีเพลงเป็นตัวดำเนินเรื่อง ส่วนเนื้อเรื่องจะทำหน้าที่เป็นบทนำให้กับเพลงเท่านั้น มักมีโครงเรื่อง ที่ไม่ซับซ้อน

ภาพยนตร์โรแมนติก (Romance) หมายถึง ภาพยนตร์แนวรักโรแมนติก เหมาะกับคู่หนุ่มสาว และผู้ที่กำลังมีความรัก

ภาพยนตร์ผสมจินตนาการ (Fantasy) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีเค้าโครงหรือเนื้อหาเกี่ยวกับเวทมนตร์ การผสมจินตนาการ และเรื่องเหนือจริง สร้างความสนุกสนานและตระการตาด้วยฉากและเนื้อเรื่องที่ไม่มีอยู่ในความเป็นจริง

ภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ (Sci-fi) หมายถึง ภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาอ้างอิงวิทยาศาสตร์โดยมีการผสมจินตนาการเข้าไปด้วย

ภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror Film) หมายถึง ภาพยนตร์ที่สร้างความตื่นเต้น ความสยดสยองอันเนื่องมาจากเรื่องราว ฉาก รวมไปถึงการดำเนินเรื่องของตัวละครเอก ซึ่งอยู่ในฐานะ “ผู้ล่า” หรือ “นักล่า” มักจะเป็นฆาตกรโรคจิต ปีศาจร้ายหรือสัตว์ประหลาด ตลอดจนถึงสิ่งมีชีวิตที่มาจากต่างดาว หรือเป็นสัตว์ที่ดุร้ายที่มีอยู่ทั่วไปในความเป็นจริง

ภาพยนตร์การ์ตูน (Animation) หมายถึง การทำภาพการ์ตูนให้ออกมาเป็นภาพยนตร์โดยการวาดขึ้นเองทั้งหมด และใช้คอมพิวเตอร์ทำให้กลายเป็นภาพยนตร์ที่เคลื่อนไหวได้ตามจินตนาการ มักมีการดำเนินเรื่องที่เรียบง่าย ไม่ซับซ้อน ดูได้ทุกวัย

นอกจากนี้ ภาพยนตร์มีการแบ่งออกเป็นหลายตระกูล โดยสร้างขึ้นตามส่วนประกอบของภาพยนตร์หลัก 3 อย่าง ได้แก่ ฉาก อารมณ์ รูปแบบ ซึ่งแต่ละส่วนประกอบมีความหมาย ดังนี้

- ฉาก หมายถึง สถานที่และสิ่งแวดล้อมที่เรื่องราวในภาพยนตร์ดำเนินไป
- อารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกที่ผู้ชมได้รับตลอดการชมภาพยนตร์
- รูปแบบ หมายถึง วิธีดำเนินเรื่อง

จากแนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre) ทำให้ได้ทราบเกี่ยวกับเนื้อหาของภาพยนตร์นั้นว่าเกี่ยวข้องกับอะไร ทั้งนี้ ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกใช้องค์ประกอบทั้ง 3 ส่วนในการวิเคราะห์ข้อมูล นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตระกูลภาพยนตร์ ซึ่งได้แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึง ภาพยนตร์ที่มีประเภทที่แตกต่างกัน ของกลุ่มประชากรในงานวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

2. รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ เป็นรางวัลจากการจัดประกวดภาพยนตร์แห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของรัฐบาล ที่สนับสนุนวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย โดย คณะกรรมการ

ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย และสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติ ร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพื่อเป็นกำลังใจให้แก่บุคคลในวงการภาพยนตร์ไทย ที่จะพัฒนาภาพยนตร์ไทยให้ได้มาตรฐาน และมีคุณภาพยิ่งขึ้น และยกระดับภาพยนตร์ไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยการมอบรางวัลแก่ผู้ชนะการประกวดด้วยรางวัลที่ใช้ชื่อว่า "รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ" (Thainationfilm, 2556)

โดยตัวรางวัลมีลวดลายเป็นรูป สุพรรณหงส์ ซึ่งสื่อถึงความเป็นไทย ถือได้ว่าเป็นรางวัลที่สูงค่าสำหรับคนไทย จึงถูกเรียกว่า รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ "สุพรรณหงส์" โดยนำสัญลักษณ์นี้มาใช้เป็นตราสัญลักษณ์ของสมาคมสมาพันธ์ภาพยนตร์แห่งชาติด้วย โดยมีการแจกรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ ประกอบด้วย 17 ประเภทรางวัล ได้แก่

1. รางวัลเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม
2. รางวัลเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม
3. รางวัลออกแบบเครื่องแต่งกายยอดเยี่ยม
4. รางวัลกำกับศิลป์ยอดเยี่ยม
5. รางวัลดนตรีประกอบยอดเยี่ยม
6. รางวัลเพลงนำภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
7. รางวัลบันทึกเสียงและผสมเสียงยอดเยี่ยม
8. รางวัลลำดับภาพยอดเยี่ยม
9. รางวัลถ่ายภาพยอดเยี่ยม
10. รางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
11. รางวัลดารารับรองหญิงยอดเยี่ยม
12. รางวัลดารารับรองชายยอดเยี่ยม
13. รางวัลดารานำหญิงยอดเยี่ยม
14. รางวัลดารานำชายยอดเยี่ยม
15. รางวัลผู้กำกับภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
16. รางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยม
17. รางวัลภาพยนตร์สารคดียอดเยี่ยม

จากข้อมูลข้างต้นของ การประกวดการมอบรางวัลภาพยนตร์สุพรรณหงส์ ที่มีมาตั้งแต่อดีต ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน โดยให้ความสำคัญ และยกระดับศักยภาพของบุคลากรในสาขาอาชีพต่าง ๆ ในวงการภาพยนตร์ไทย รวมไปถึง บุคลากรด้านการออกแบบแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่เป็นส่วนหนึ่งของการ สร้างงานออกแบบในภาพยนตร์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นจึงทำ

ให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาแนวคิด และ รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล ภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมในงานวิจัยนี้

3. แนวคิดการสร้างตัวละคร

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สิ่งสำคัญคือการศึกษาวิเคราะห์บทบาทของตัวละคร เพื่อให้เข้าใจที่มาของตัวละครนั้น ให้กับตัวละครก่อให้เกิดเป็นแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคได้อย่างสมบูรณ์ (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2546) กล่าวถึง ตัวละคร หมายถึง การกระทำ (action) ซึ่งการกระทำคือตัวละคร การทำความเข้าใจในตัวละคร เป็นเหมือนการอธิบายการกระทำ จากการเล่าเรื่องด้วยภาพ บางครั้ง เมื่ออ่านบทจึงเกิดความรู้สึกว่า การอธิบายลักษณะตัวละครไม่ชัดเจน

ดังนั้น จึงมีการอธิบายลักษณะตัวละคร โดยเกิดจากการวิเคราะห์ตัวละครอย่างละเอียด ซึ่งการวิเคราะห์ตัวละคร ทำให้เข้าใจในความคิดหลักของผู้เขียนบท เพื่อนำไปสู่แนวคิด และสร้างเป็นรูปแบบ ในการแต่งเทคนิคพิเศษให้กับตัวละคร โดยการวิเคราะห์ตัวละครนั้น Lajos Egri ได้เสนอความคิดไว้ในหนังสือ The Art of Dramatic Writing ว่าข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ตัวละคร ประกอบด้วย

ข้อมูลทางด้านกายภาพ ได้แก่ อายุ เพศ ส่วนสูง น้ำหนัก นัยน์ตา สีผม สีผิว บุคลิกทั่วไป ท่าทาง ข้อบกพร่อง พันธุกรรม

ข้อมูลทางสังคม ได้แก่ ชนชั้น อาชีพ สภาพครอบครัว การศึกษา ศาสนา เชื้อชาติ ส่วนร่วมทางการเมือง สถานภาพในชุมชน งานอดิเรก และการพักผ่อน

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ บุคลิกลักษณะทั่วไป ภาวะทางอารมณ์ พฤติกรรมทางเพศ ความสามารถพิเศษ ทักษะติดต่อชีวิต และระดับสติปัญญา

ข้อมูลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ จะสามารถทำให้เห็นภาพของตัวละครชัดเจนยิ่งขึ้น และส่งผลให้นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สามารถสร้างสรรค์ผลงาน โดยวิเคราะห์ตัวละคร เพื่อทำให้เกิดเป็นแนวคิดและออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อสร้างตัวละครให้สมบูรณ์ในภาพยนตร์มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำการวิเคราะห์ตัวละครทั้งด้านกายภาพ, ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา มาใช้ในการวิเคราะห์ตัวละคร เพื่อหาแนวคิดในการออกแบบตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษต่อไป

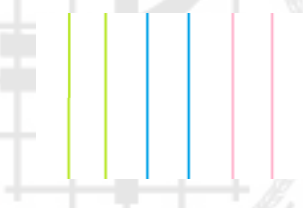
4. ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ถือว่าเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สามารถถ่ายทอดเรื่องราวของตัวละครได้เป็นอย่างดี โดยสิ่งหนึ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ คือขั้นตอนการ

ออกแบบการแต่งหน้า เพื่อช่วยเสริมสร้างให้ผู้แสดงสื่อความหมายมากขึ้น โดยการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ จะศึกษาจากองค์ประกอบทางศิลปะ ได้แก่ เส้น สี แสงและเงา พื้นผิว ที่ต้องมีความรู้ในทฤษฎีของทัศนศิลป์ เพื่อใช้เป็นแนวคิดการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์

4.1 เส้น (Line) เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญสำหรับการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ เส้นมี 2 ลักษณะ คือ เส้นตรง (Straight Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) สามารถสร้างความหมาย รวมถึงแสดงความรู้สึกที่แตกต่างกัน (สาธิตา เดชะภัทรพร, 2541) ได้กล่าวว่า เส้นเกิดจากการขีดเขียนด้วยเครื่องมือ ลงบนระนาบของผิว โดยเส้นจัดเป็นองค์ประกอบในการสร้างรูปทรง ใช้การแสดงถึง ความอ่อนหวาน ความแข็งแกร่ง ความน่ากลัวได้ เพราะเส้น เป็นสัญลักษณ์ของอารมณ์ได้อย่างหนึ่ง ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ การใช้เส้นในทิศทางต่าง ๆ จะนำไปสู่การสร้างความรู้สึกบางอย่างได้ ดังนี้

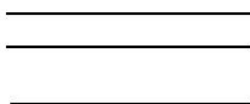
4.1.1 เส้นตรง สื่อถึง ความมั่นคง ความหนักแน่น แข็งแรง

ภาพประกอบ 2 ภาพเส้นตรง

ที่มา : <https://sites.google.com/site/totosites/fu>

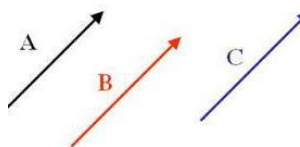
4.1.2 เส้นนอน สื่อถึง ความนิ่งสงบ มั่นคง ราบเรียบ

ภาพประกอบ 3 ภาพเส้นนอน

ที่มา : <https://sites.google.com/site/totosites/fu>

4.1.3 เส้นเส้นทแยงมุมขึ้น สื่อถึง การเคลื่อนไหว ความรวดเร็วแหลมคม

ภาพประกอบ 4 ภาพเส้นเฉียงขึ้นหรือเส้นทแยงมุม

ที่มา : <https://sites.google.com/site/totosites/fu>

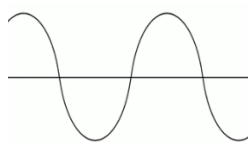
4.1.4 เส้นเส้นทแยงมุมลง สื่อถึง การเคลื่อนไหวลงในแนวตั้ง ความไม่มั่นคง

ภาพประกอบ 5 ภาพเส้นเฉียงลงหรือเส้นทแยงมุมลง

ที่มา : <https://sites.google.com/site/totosites/fu>

4.1.5 เส้นโค้ง สื่อถึง การเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ต่อเนื่อง นุ่มนวล อ่อนโยน

ภาพประกอบ 6 ภาพเส้นโค้ง

ที่มา : <https://anawatbbcit58.wordpress.com/เส้น-line/>

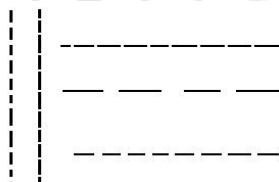
4.1.6 เส้นโค้งแบบก้นหอย สื่อถึง การเคลื่อนไหวในทิศทางที่หมุนวน จุนงง แสดงถึงพลังความเคลื่อนไหวที่ไม่สิ้นสุด

ภาพประกอบ 7 ภาพเส้นโค้งแบบก้นหอย

ที่มา : <https://anawatbbcit58.wordpress.com/เส้น-line/>

4.1.7 เส้นประ สื่อถึง ความที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดหาย ไม่ชัดเจน

ภาพประกอบ 8 ภาพเส้นประหรือเส้นที่ไม่สม่ำเสมอ

ที่มา : <http://www.thaigoodview.com/node/75728?page=0,1>

ดังนั้นการใช้เส้นและความหมายทิศทางของเส้นในลักษณะต่าง ๆ จึงมีความสำคัญสำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในการถ่ายทอดความหมายได้อย่างชัดเจน

4.2 สี (Color) ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญสำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในการสื่ออารมณ์ความรู้สึกให้ชัดเจน ให้มีความสมจริง และน่าสนใจมากขึ้น อีกทั้ง สี ยังมีอิทธิพลต่อความรู้สึกได้มากกว่าองค์ประกอบอื่น ๆ โดยแต่ละสีมีความหมายที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งให้

ความรู้สึกรู้สึกทั้งในด้านดี และไม่ดีตามลักษณะของแต่ละสี ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปตามวัฒนธรรมและความรู้สึกนึกคิดของมนุษย์ได้ ดังนี้

4.2.1 ความเป็นสีแท้ (Hue) สีแท้ คือ สีที่ยังไม่ถูกสีอื่นเข้าผสม เป็นลักษณะของสีที่มีความสะอาดสดใส โดยสีแท้มีอยู่ 12 สี ได้แก่

สีขั้นที่ 1 Primary Colors คือ แม่สี ได้แก่ สีแดง สีเหลือง สีนํ้าเงิน

สีขั้นที่ 2 Secondary Colors คือ สีที่เกิดจากการผสมของแม่สีทั้ง 3 สี ได้แก่ สีส้ม สีเขียว และสีม่วง

สีขั้นที่ 3 Tertiary Colors คือ สีที่เกิดจากการผสมของแม่สีขั้นที่ 2 มาผสมกับแม่สีทีละคู่ โดยมีสีเพิ่มขึ้นมา 6 สี ได้แก่ สีเหลือง สีส้มแดง สีเขียวเหลือง สีเขียวนํ้าเงิน สีม่วงแดง สีม่วงนํ้าเงิน

4.2.2 น้ำหนักของสี (Value) หมายถึง สีสดใส สีกลาง และสีทึบ ของสีแต่ละสี โดยที่ทุกสีจะมีน้ำหนักของตัวเอง ถ้ามีการผสมสีขาว จะทำให้สีนั้นสว่างหรืออ่อนลง

4.2.3 ความเข้มของสี (Intensity) สามารถเรียงจากเข้มที่สุดไปจนหมดที่สุด ด้วยการเพิ่มปริมาณของสีดำผสมเข้าไป

4.2.4 แง่มุมของสี (Aspect of color) สามารถจำแนกคุณสมบัติที่เห็นชัดเจนของสีได้ ดังนี้

4.2.4.1 สีร้อน (Hot) แสดงถึงความรุนแรง เร้าร้อน การต่อสู้ ตัณรณ ความมีชีวิต ความรุ่งโรจน์ มีการเชื่อมโยงกับ สีแดง

4.2.4.2 สีเย็น (Cold) แสดงถึงความเศร้า ให้ความรู้สึกสงบเยือกเย็น มีความเกี่ยวข้องกับ สีเขียวนํ้าเงิน สีนํ้าเงิน สีม่วงนํ้าเงิน และสีม่วง

4.2.4.3 สีอบอุ่น (Warm) แสดงถึงความอบอุ่น รื่นเริง สดชื่น มีความเกี่ยวข้องกับ สีแดง สีส้ม เหลือง สีส้มแดง สีม่วงแดง

4.2.4.4 สีสว่าง (Light) แสดงถึงความรู้สึกผ่อนคลาย สีสว่าง คือ สีโทนอ่อนที่สุด ส่งผลต่อการมองเห็น เพราะหากมีความสว่างมาก โทนสีของสีแท้จะมีความเข้มที่ลดลง

4.2.4.5 สีเข้ม หรือสีมืดทึบ (Dark) แสดงถึงความรู้สึกจริงจัง แน่วแน่หนักแน่น สุขุม แข็งแกร่ง มีพลัง เชื่อมโยงกับสีที่มีสีดำ

4.2.4.6 สีซีดจาง (Pale) แสดงถึงความอ่อนโยน ช่วยทำให้พื้นที่แคบดูกว้างขึ้น เป็นโทนสีที่นุ่มนวลที่สุดในโทนสีอ่อน ถูกโยงกับสิ่งข้าง สีชมพู สีฟ้าอ่อน

4.2.4.7 สีสดใส (Bright) สร้างความสะดุดตาแก่ผู้พบเห็น โดยไม่มีการผสมสีเทา หรือสีดำ ถูกเชื่อมโยงกับสีน้ำเงิน แดง เหลือง และส้ม

สำหรับการแต่งหน้าตัวละครในงานภาพยนตร์นั้น จำเป็นต้องใช้สีช่วยถ่ายทอดความหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามลักษณะบทบาทของตัวละคร โดยแต่ละสีมีอิทธิพล และความหมายที่แตกต่างกันออกไป หากขาดสีในการแต่งหน้าจะไม่สามารถทำให้ตัวละครดูโดดเด่น และสร้างความแตกต่างได้ อีกทั้งยังช่วยเสริมบุคลิกภาพของตัวละครให้เด่นชัดมากขึ้น

4.3 รูปทรง (Form) ถือเป็นองค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยตรง เนื่องจากใบหน้า มีทั้งความกว้าง ความยาว ความลึก ความหนา และความนูน เช่นเดียวกับกับรูปทรง ที่ถูกนำมาประยุกต์ในขั้นตอนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับอารมณ์ความรู้สึก และการสื่อความหมาย ดังนี้

4.3.1 รูปทรงกลม เป็นรูปทรงที่เกิดจากความโค้งของเส้น สื่อความหมายถึงความกลมกลืน อ่อนหวาน เป็นอันหนึ่งอันเดียว นุ่มนวลไม่แข็งไม่ด้าง

4.3.2 รูปทรงสี่เหลี่ยม เป็นรูปทรงที่เกิดจากการผสมของเส้นตรง สื่อความหมายถึง ความหนักแน่น มั่นคง ชัดเจน ไม่อ่อนไหว ไม่นุ่มเอียง

4.3.3 รูปทรงสามเหลี่ยม เป็นรูปทรงที่เกิดจากการผสมของ เส้นตรง และเส้นหักยอดของสามเหลี่ยมที่มีความแหลม สื่อความหมายถึงการขึ้นนำทิศทาง การเคลื่อนไหว การมุ่งตรงไป

4.4 ลักษณะพื้นผิว (Texture) หมายถึง ลักษณะพื้นผิวมีหลายชนิด เช่น ผิวหยาบ ผิวละเอียด ผิวด้าน ผิววาว ผิวด้าน และผิวขรุขระ เป็นต้น

4.4.1 พื้นผิวแบบด้าน (Matte) หมายถึง พื้นผิวที่ปราศจากความเงามัน ไม่มีประกายแวววาว ให้อารมณ์ความรู้สึกแห้งกระด้าง ไม่มีชีวิตชีวา ไม่นุ่มนวล

4.4.2 พื้นผิวเป็นประกายมุก (Frost) หมายถึง ลักษณะของพื้นผิวที่มีประกายแวววาว ให้อารมณ์ความรู้สึกโดดเด่น สะดุดตา

4.4.3 พื้นผิวมัน หมายถึง ลักษณะของพื้นผิวเหมือนน้ำมัน เกิดจากความมัน ให้ความรู้สึกเรียบลื่น ชุ่มชื้น เหนอะหนะ วาบหวาม และเอิบอิม

4.4.4 พื้นผิวเรียบ หมายถึง ลักษณะของพื้นผิวที่เรียบเนียน ไร้ริ้วรอย และจุดด่างดำ ให้ความรู้สึกเนียน ราบเรียบ และไม่สะดุด

4.5 แสงและเงา (Light & Shade) สำหรับการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์จะต้องนำแนวคิดเรื่องแสงและเงามาประยุกต์ใช้ในการลงสีต่าง ๆ บนใบหน้า ในการแต่งหน้าได้นำมาใช้ใน

ขั้นตอนการแก้ไขรูปหน้าของตัวละครจะทำให้มีมิติและเกิดความสมจริงมากขึ้นโดยการนำแสงและเงามาใช้ ในบริเวณต่าง ๆ ของใบหน้า

4.5.1 แสงสว่างจัด (Hi-Light) คือบริเวณที่มีความสว่างมากที่สุด ใช้ในขั้นตอนการไฮไลท์ส่วนของใบหน้าที่ต้องการเน้นหรือแก้ไขรูปหน้า

4.5.2 แสงสว่าง (Light) คือบริเวณที่มีความสว่าง รองลงมาจากบริเวณที่มีแสงสว่างจัด ใช้ในขั้นตอนที่จะเน้นสีเข้มอ่อน บริเวณดวงตา ใบหน้า แก้ม และ ริมฝีปาก

4.5.3 เงา (Shade) คือบริเวณที่ไม่ได้รับแสงสว่าง มีค่าน้ำหนักเข้มมากขึ้นกว่าบริเวณแสงสว่าง ใช้ในขั้นตอน การลงรองพื้น เพื่อปกปิด หรือ ทำการแก้ไขรูปหน้า

4.5.4 เงาเข้มจัด (Hi-Shade) คือบริเวณที่อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด ถูกบดบังหลาย ๆ ชั้น มีสีเข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด ใช้ในขั้นตอนของการลงรองพื้น เพื่อปกปิดหรือแก้ไขรูปหน้า รวมถึง ใช้เจดดิ่งเพื่อสร้างเงาบริเวณใบหน้า

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครในงานภาพยนตร์ ต้องนำหลักองค์ประกอบทางศิลปะเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องศึกษาและทำความเข้าใจในองค์ประกอบศิลปะ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการออกแบบงานศิลปะทุกชนิด จากแนวคิดในการออกแบบการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจะใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษางานวิจัย เพื่อวิเคราะห์หาแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคให้กับตัวละครในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

5. แนวคิดการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์

การแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ เป็นการนำศาสตร์แขนงต่าง ๆ เข้ามาประยุกต์ ผสมผสานสร้างออกมาในรูปแบบใหม่ โดยผู้ทำหน้าที่แต่งหน้านักแสดง มีความสำคัญต่อการสร้างภาพยนตร์เป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากภาพยนตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้แต่งหน้าจึงต้องเข้าถึงแก่นศาสตร์และศิลป์ได้ด้วยความรู้ และความสามารถของผู้แต่ง โดย (สำโรง, 2543) ได้มีการสรุปเกี่ยวกับผู้แต่งหน้าด้วยกัน 3 หัวข้อ ได้แก่

1. ประเภทของผู้แต่งหน้าในงานภาพยนตร์

มีการแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ตกแต่งเพื่อความสวยงาม และผู้ตกแต่งด้วยเทคนิคพิเศษ โดยผู้ตกแต่งเพื่อความสวยงาม จะทำหน้าที่แต่งหน้านักแสดงให้สวยงามมากยิ่งขึ้น โดยตกแต่งเสริมส่วนที่ด้อยอยู่แล้วให้มีความโดดเด่นมากยิ่งขึ้น รวมถึงตกแต่งเพื่อแก้ไขส่วนที่บกพร่องให้ดีขึ้นเช่นกัน อาทิ ตกแต่งใบหน้าคนที่ไม่มีจมูกให้กลายเป็นคนจมูกโด่ง ตกแต่งคนแก้มตอบให้กลายเป็นคนมีแก้ม เป็นต้น สำหรับผู้ที่ตกแต่งด้วยเทคนิคพิเศษนั้น ทำหน้าที่ในการแต่งส่วนที่

ไม่ใช่ความสวยงามเพียงอย่างเดียว โดยจะเป็นการแต่งที่มีความสลับซับซ้อน อาทิ การตกแต่งด้วยวัสดุสามมิติ การแต่งคนให้มีผมดกดำให้กลายเป็นคนศีรษะล้าน การตกแต่งคนปกติให้กลายเป็นคนพิการ รวมถึงลักษณะอื่นๆ ที่กำหนดให้มีในบทบาทยนตร์

2. ความรู้และคุณสมบัติของผู้แต่งหน้าในงานภาพยนตร์

ไม่กำหนดว่าผู้ทำการแต่งหน้าต้องมีความรู้ในระดับใด แต่เนื่องจากภาพยนตร์เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ผู้แต่งหน้าจึงต้องมีความรู้ในวิชาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่ กล่าวคือ ผู้แต่งหน้าเพื่อความสวยงามต้องมีความรู้เรื่องเครื่องสำอาง ความรู้เรื่องผิวพรรณ ความรู้เรื่องการใช้สี และแสงในการถ่ายภาพยนตร์ เป็นต้น ส่วนผู้แต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษนั้น ต้องมีความรู้หลากหลายเรื่องประกอบกัน นอกจากนี้จะต้องมีความรู้เรื่องเครื่องสำอางสวยงามมาบ้าง ยังต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ วัสดุ และอุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการตกแต่งนักแสดงได้อย่างปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อผิวหนังมนุษย์ เป็นต้น

3. ภารกิจของผู้แต่งหน้าร่วมกับด้านอื่นๆ ในงานภาพยนตร์

3.1 ผู้กำกับภาพยนตร์ มักเกี่ยวข้อง และเป็นผู้มีอำนาจ ในการตัดสินใจรวมถึงกำหนดทิศทางการทำงานในทุกด้านของภาพยนตร์ ซึ่งทุกคนในกองถ่ายจะต้องเชื่อฟัง และปฏิบัติตามผู้กำกับ ผู้กำกับภาพยนตร์จะต้องมอบบทบาทยนตร์ให้แก่ผู้ที่ทำหน้าที่แต่งหน้านักแสดง โดยผู้แต่งต้องมีการศึกษา และวิเคราะห์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในบทบาทยนตร์โดยละเอียด และปรึกษาผู้กำกับการแสดงอย่างใกล้ชิดเมื่อมีปัญหา โดยผู้กำกับ จะเป็นคนกำหนดแนวทางการแต่งหน้าที่ต้องการเอง

3.2 บทภาพยนตร์ เมื่อผู้ทำหน้าที่ตกแต่งนักแสดง ได้รับบทภาพยนตร์จากผู้กำกับและทำการศึกษาด่วนละครอย่างละเอียด ซึ่งจะต้องวิเคราะห์เหตุการณ์ในบทภาพยนตร์ให้ได้ว่าเกิดขึ้นในสมัยใด สิ่งแวดล้อมในสมัยนั้นเป็นอย่างไร บุคลิกลักษณะของคนสมัยนั้นเป็นอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อหาวิธีกำหนดการแต่งหน้าเพื่อให้เหมาะสมกับบทของตัวละครได้อย่างถูกต้อง

3.3 ผู้แสดง เมื่อผู้แต่งได้ศึกษาวิเคราะห์บทภาพยนตร์ดีแล้ว และได้พบกับผู้แสดงแล้ว จะต้องทำการศึกษาเค้าโครง และบุคลิกลักษณะทั้งหมดก่อนจะแจ้งให้ผู้แสดงทราบว่า เขาจะถูกแต่งอย่างไร ซึ่งสำหรับการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษซึ่งมีความซับซ้อนและใช้เวลานาน จะต้องมีการพูดคุยทำความเข้าใจและนัดหมายวันเวลาเพื่อใช้ในการตกแต่ง โดยการแต่งหน้านักแสดงถือว่าเป็นการทำงานขั้นต้นแรกๆ ของการถ่ายทำภาพยนตร์ ซึ่งผู้แต่งและนักแสดงจะต้องมีการแต่งใบหน้าให้สมบูรณ์ก่อนการถ่ายทำหลายชั่วโมงและเมื่อถึงขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ ผู้แต่งหน้าจะต้องเฝ้าดูนักแสดงที่ทำการแต่งตลอดเวลาที่มีการถ่ายทำทั้งนี้เนื่องจากหากเกิดความบกพร่องหรือผิดพลาดขึ้นในระหว่างการถ่ายทำในส่วนของการแต่งหน้า ผู้แต่งจะสามารถแก้ไขได้โดยทันที

เมื่อการถ่ายทำสิ้นสุดลงในแต่ละวัน ผู้แต่งยังต้องดูแลนักแสดงด้วยการล้างเครื่องสำอางหรือแกะชิ้นส่วนที่ใช้ในการเสริมแต่งส่วนต่างๆ ออกมาให้หมด และทำให้ใบหน้าของนักแสดงกลับสู่สภาพเดิมงานของผู้แต่งหน้าสำหรับงานภาพยนตร์จะดำเนินไปในลักษณะนี้ตั้งแต่เริ่มถ่ายทำจนเสร็จสิ้นการถ่ายทำ

6. รูปแบบการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ

การแต่งหน้า ถือเป็นศาสตร์ทางศิลปะอย่างหนึ่งที่มีส่วนสำคัญในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ในการสร้างคาแรคเตอร์ตัวละครให้มีลักษณะเฉพาะ รวมถึงเนรมิตตัวละครในจินตนาการให้เกิดขึ้นได้ ในงานภาพยนตร์โดยบางครั้งจำเป็นต้องใช้เทคนิคขั้นสูงเข้ามาเกี่ยวข้องในการแต่งหน้าตัวละคร เช่น ภาพยนตร์สยองขวัญ ที่ต้องมีตัวละครหลักเป็นผีที่มีใบหน้าสยดสยอง การแต่งหน้าสามารถเปลี่ยนใบหน้าจากคนให้กลายเป็นผีได้หรือสามารถสร้างสรรค์รอยแผลบนผิวหนังที่เรียบเนียนให้มีรอยกรีดลึกที่เต็มไปด้วยคราบเลือดได้เช่นกัน โดยเรียกว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ (Special Effects Makeup : sfx)

(วาจวิมล เดชเกตุ, 2521) กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เป็นวิธีการหรือเครื่องมือต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างภาพลวงตาในภาพยนตร์ให้ดูเหมือนจริง อาจเป็นภาพจากจินตนาการ หรือเหตุการณ์ที่ยากต่อการถ่ายทำ อีกทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณในกระบวนการสร้าง และเพื่อความปลอดภัยของทีมงานหรือนักแสดง แทนที่จะใช้ของหรือสถานที่จริงที่เป็นอันตราย เช่น การทำฝนตกแดดออก หรือมีการใช้เทคนิคพิเศษในการแต่งหน้า อาทิ การแต่งหน้าผี หรือการสร้างบาดแผลเสมือนจริง ซึ่งเรียกรวมการแต่งลักษณะนี้ว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

(พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) กล่าวว่า การแต่งบาดแผล และแผลเป็น นับเป็นกลวิธีที่ขาดไม่ได้สำหรับการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ อย่างไรก็ตามการแต่งหน้าแบบนี้ อาจจะมีได้สร้างภาพลักษณ์แก่นบใบหน้าเท่านั้น แต่รวมไปถึงการสร้างในบริเวณอื่น ๆ บนลำตัวของนักแสดงได้ ทั้งยังมีได้จำกัดเฉพาะลักษณะของแผล อาจรวมไปถึงรูปแบบของรอยฟกช้ำ รอยแผลเป็น รอยถลอกด้วย กลวิธีการแต่ง มีตั้งแต่การแต่งเบื้องต้น ไปจนกระทั่งขั้นตอนการแต่งที่ซับซ้อน เพราะฉะนั้น การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จึงเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของวงการแฟชั่นโทรทัศน์ ละครเวที และภาพยนตร์ สามารถพบเห็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ได้มากในทุกตระกูลของภาพยนตร์

(พัชนี แสนไชย, 2560) กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์ มีเพื่อความสมจริงของบทบาทตัวละคร เพื่อให้สอดคล้องกับบทบาทภาพยนตร์ที่ผู้สร้างได้ตั้งใจไว้ การตกแต่ง

เปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะภายนอกของผู้แสดง เมื่อผู้ออกแบบการแต่งหน้าได้รับบทภาพยนตร์ แล้ว จะต้องศึกษาลักษณะจำเพาะของผู้แสดง อีกทั้ง การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษมีหลากหลาย เทคนิค และหลากหลายขั้นตอน

ดังนั้น การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจึงเป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่มีส่วนสำคัญ และมีกระบวนการการใช้เครื่องมือในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ รวมทั้ง ส่งผลต่อการสร้างอารมณ์และบรรยากาศของภาพยนตร์ เพื่อให้เกิดความสมจริงตามเรื่องราว ตลอดจนสร้างจินตนาการให้แก่ผู้ชมรู้สึกร่วมไปกับตัวละครตามบทบาทนั้น ๆ เพิ่มมากขึ้น

(McMinn, 2557) ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ วิวัฒนาการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไว้ว่า การแต่งหน้าในภาพยนตร์เป็นไปพร้อม ๆ กับ วิวัฒนาการการจัดแสงเวที เดิมที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ การแต่งหน้ามักจะเป็นสีขาวซีดเพื่อให้สะท้อนแสงได้ดี เมื่อมีไฟฟ้าใช้บนเวทีละคร การแต่งหน้าจึงดูเป็นธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ในอดีตนักแสดงจะแต่งหน้าด้วยผงแป้งผสมน้ำ และน้ำมัน ซึ่งเป็นสารอันตรายกับผิวหนังมาก โดยในการแต่งหน้า มักนิยมใช้ สีขาว ในการแต่งหน้าตัวละครที่เป็น ผี และ ตัวตลก

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เป็นวิธีที่ใช้กันทั่วไปในภาพยนตร์มานานหลายทศวรรษ แต่เมื่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์เริ่มต้นในช่วงต้นทศวรรษ 1900 การผลิตผลงานจะใช้เวลา และงบประมาณไปกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จึงเป็นเรื่องยาก ผู้สร้างภาพยนตร์ส่วนใหญ่จึงใช้เทคนิคการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ใช้ในโรงละคร แต่เมื่อคุณภาพของภาพยนตร์ดีขึ้น จึงจำเป็นต้องใช้เครื่องสำอางที่สมจริงมากขึ้น จนกระทั่งถึงสมัยศตวรรษที่ 19 ถึงได้มีเครื่องสำอางที่ออกแบบให้ใช้ได้ง่าย เช่น มาในรูปของแท่ง และมีสีสันทึบติดทนนาน คนที่คิดค้นคนแรกคือ แม็คแฟคเตอร์ (Max Factor) เป็นบุคคลแรกที่ริเริ่มสร้างเครื่องสำอางที่ใช้สำหรับการแต่งหน้าในโรงภาพยนตร์โดยเฉพาะ เขาต้องการสร้างเครื่องสำอางค์ขึ้นมาใหม่ เพราะเขาไม่ชอบการย้อมสีน้ำมันที่นักแสดงใช้ก่อนหน้านี้ โดยกล่าวว่ามันทำให้นักแสดงดูน่ากลัว ไม่นานหลังจากนั้นเขาได้สร้างเครื่องสำอางกันน้ำสำหรับภาพยนตร์เรื่อง *Mare Nostrum* (1926)

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ถือได้ว่าการริเริ่มในช่วงทศวรรษที่ 1920 ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเริ่มต้นด้วยการลองผิดลองถูก ลอน แชนีย์ (Lon Chaney) เป็นนักแสดงผู้บุกเบิกการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษแนวสยองขวัญ โดยการแต่งหน้าของตัวเองสำหรับการแสดงเรื่อง *Phantom of the Opera* (1920) ด้วยหนังปลาและวิกผม

ปี 1939 เป็นยุคที่มีการริเริ่มการใช้ “ชิ้นเนื้อเทียม” (Prosthetic) ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง *The Wizard of Oz* (1939) เป็นเรื่องแรกที่มีการใช้ชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)

ร่วมกับการแต่งในตัวละครเช่น Tinman, the Lion, Scarecrow และ Wicked Witch พอมดแห่งออกซังแสดงให้เห็นถึงอันตรายของการใช้เครื่องสำอางที่ไม่เหมาะสมหลังจากที่นักแสดงที่รับบท Tinman เสียชีวิตด้วยพิษของสารปรอทจากสีที่ใช้กับใบหน้าของเขา

ปี 1959 เริ่มมีการใช้ “แอร์บรัช” (Air Brush) ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแต่งให้กับนักแสดงในภาพยนตร์เรื่อง Ben Hur (1959) เพื่อทำให้ตัวละครมีผิวสีแทน โดยการแต่งด้วยแอร์บรัช คือการแต่งที่ใช้เครื่องมือพ่นลงบนผิวโดยใช้กลไกแอร์บรัช ทำให้การแต่งดูสะอาดขึ้น รวมถึงสำหรับงานชิ้นใหญ่ เช่นงานเพ้นท์ (Paint) ตัวให้นักแสดง

ปี 1966 มีการสร้างคาแรคเตอร์ที่ทำให้การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ได้ถูกยกระดับ และพัฒนาไปอีกขั้น ในภาพยนตร์เรื่อง Star Trek (1966) ตัวละครต่างดาวอย่าง Mr. Spock ได้ถูกสร้างขึ้นด้วยเทคนิคการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ด้วยชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) อย่างการทำหูปลอมเป็นคาแรคเตอร์ที่ทำให้ผู้คนจดจำได้ทั่วโลกและสามารถยกระดับความสามารถให้กับวงการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้ในเวลานั้น

ในช่วงทศวรรษที่ 2000 เป็นต้นมา Computer Generated Images (CGI) เริ่มเข้ามามีบทบาทเพื่อช่วยในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยส่วนใหญ่จะใช้กับตัวละครในภาพยนตร์ประเภทแฟนตาซี (Fantasy) หรือไซไฟ (Si-fi) เพื่อช่วยเพิ่มความสมจริงและแปลกตามากยิ่งขึ้น ตัวอย่างภาพยนตร์เรื่อง The X-Men (2000) ได้เปิดตัวคาแรคเตอร์อย่าง “Mystique” ซึ่งมีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการหล่อปูนปลาสเตอร์ทั้งตัว เพื่อปั้นชิ้นเนื้อทั้งหมดถึง 110 ชิ้น ประมาณ 60% ของร่างกายถูกปกคลุมไปด้วยชิ้นเนื้อเทียม และมีการใช้ CGI ช่วยในบางส่วนของตัวละครเพื่อเพิ่มความสมจริงมากยิ่งขึ้น

จากวิวัฒนาการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์ที่มีมาตั้งแต่ทศวรรษ 1900 จะเห็นได้ว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านวิธีการแต่งรวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้มีการเข้าไปอยู่ในทุกตระกูลของภาพยนตร์ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์นั้น นักออกแบบการแต่งหน้าได้มีรูปแบบวิธีการในการแต่งที่หลากหลายพัฒนาการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษอยู่เสมอ

(Key, 2560) ผู้จัดพิมพ์นิตยสารเกี่ยวกับการแต่งหน้า ได้กล่าวว่า วงการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษก้าวหน้าไปอย่างมาก ซึ่งพัฒนาไปพร้อมกับความละเอียดของกล้องถ่ายภาพยนตร์ ดังนั้น นักออกแบบการแต่งหน้าจึงต้องพัฒนาเทคนิคในการแต่งหน้าร่วมกับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ผลิตออกมาใหม่อยู่เสมอ เพื่อช่วยสร้างความสมจริงให้กับตัวละคร ซึ่งการพัฒนา

เทคนิคด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ทำให้นักออกแบบการแต่งหน้าได้รับการยอมรับในวงการภาพยนตร์โดยการได้รับรางวัลต่าง ๆ ในสาขาการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ

ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า (แอทติจูด, 2563) นักออกแบบการแต่งหน้าผู้ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษมีความสำคัญอย่างมากในภาพยนตร์ การแต่งที่ดีที่สุดต้องทำให้คนสงสัยว่าเป็นของจริงหรือแต่งขึ้น ถ้าคนมองแล้วเห็นว่าแต่งแสดงว่ายังไม่เหมือนจริง การแต่งหน้าจะเป็นตัวตัดสินว่าภาพยนตร์เรื่องนี้ดีหรือไม่ดี นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่สำคัญเกิดจากการสังเกตด้วยตัวเอง โอกาสในการพัฒนาคือการสังเกตและศึกษาวิธีการของคนอื่นเพื่อพัฒนาตัวเองอยู่เสมอ

พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม (มนุษย์กองถ่าย, 2561) นักออกแบบการแต่งหน้าผู้ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจะมีวิธีทำและความยากง่ายที่แตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับโจทย์ที่ได้รับมาจากผู้กำกับว่าต้องการแบบใด ช่างแต่งหน้าจึงต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน

จากการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เบื้องต้นของนักออกแบบการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษสามารถสรุปได้ว่า ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษนั้นมีวิธีการที่หลากหลาย ขึ้นอยู่กับโจทย์ที่ได้รับมา โดยก่อนจะเริ่มแต่งต้องมีการคิดวิเคราะห์ ตีความ หาข้อมูล และนำมาออกแบบ เพื่อให้ได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการมากที่สุด ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษนั้น จะต้องพัฒนาเทคนิคที่ใช้ในการแต่งอยู่เสมอ โดยเรียนรู้ได้จากประสบการณ์หรือจากงานของผู้อื่น เพื่อให้ได้ผลงานที่ออกมาสมบูรณ์และมีพัฒนาการอยู่ตลอดเวลา ทำให้ผู้วิจัยได้สรุปออกมาเป็น รูปแบบ ที่ใช้ในการวิเคราะห์การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับในการศึกษางานวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ : ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ โดยผู้วิจัยได้มีการค้นคว้าศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งรูปแบบออกเป็นประเภทหลัก ๆ ที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เพื่อแสดงถึงกระบวนการแต่งในรูปแบบที่แตกต่างกัน ดังนี้

6.1 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการสร้างบาดแผลปลอม

การตกแต่งบาดแผล ทั้งบาดแผลสด หรือรอยแผลเป็น การสร้างรอยช้ำบนผิวหนัง หรือแผลไหม้ที่สมจริงนั้น ทักษะที่จำเป็นสำหรับการแต่งคือการลงสีของบาดแผลให้มีลักษณะคล้ายของจริงมากที่สุด ไปจนถึงการสร้างขึ้นเนื้อปลอมด้วยเจลาติน หรือซิลิโคน เพื่อใช้ในการทำรอยแผลลักษณะต่าง ๆ (พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) ได้อธิบายเทคนิคในการสร้างบาดแผลไว้ว่าในการแต่งรอยแผลถูกบาดหรือถูกฟัน (Cut) อาจการแต้มทาสีแต่งหน้าจากนั้นแต่งแต้มด้วยเลือด

เทียม แต่หากต้องการสร้างรอยแผลลึกก็จำเป็นต้องสร้างพื้นผิวและมีติขของรอยแผลด้วย wax หรือ putty แล้วตัดเป็นช่องด้วยอุปกรณ์ที่ปราศจากคม อาทิ มีดที่ใช้บนโต๊ะอาหาร (palette knife) จากนั้นเคลือบด้วยน้ำยาเคลือบ โดยที่ด้านในของรอยแผลก็อาจใช้สีแต่งหน้าชนิดครีมสีแดงแต่ง หากต้องการให้มีการหยุดยั้งของเลือด หยุดเลือดเทียมลงตรงบริเวณรอยแผลที่ทำไว้ ในพื้นที่บางแห่ง อาทิเช่นบริเวณลำคอ การใช้ putty หรือ wax อาจจะไม่ไ้ผล สามารถใช้น้ำยาพาราทาชาบบนผิวและปล่อยให้แห้ง จากนั้นทายางอีกครั้งแล้วจับเนื้อติดกันเป็นร่อง ตามรูปแบบของแผลที่ออกแบบไว้ ยางจะติดกันทำให้เกิดลักษณะเหมือนรอยแผลลึกเป็นแนวยาว จากนั้นตกแต่งด้วยสี แต่งหน้าชนิดครีม และเลือดเทียม จะทำให้ภาพดูเหมือนจริงอย่างมาก แต่พึงระลึกว่าแนวแผลควรเป็นแนวนอนขวางลำคอมากกว่าที่จะเป็นแนวตั้ง ซึ่งขัดกับทิศทางรอยย่นของเนื้อบริเวณลำคอ

ภาพประกอบ 9 การสร้างบาดแผลปลอม จากเรื่อง Kate (2021)

ที่มา: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-sfx-makeup-definition/>

6.2 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการทำรอยช้ำ (Bruise)

(พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) ได้กล่าวถึงการสร้างรอยช้ำที่ปรากฏบนตัวนักแสดงนั้น วิธีสร้างรอยช้ำที่ง่ายที่สุดคือการทาด้วยสีแต่งหน้า สีแดงเข้ม สีม่วง สีเขียว ด้วยเหตุที่รอยช้ำมักจะมีอาการเขียวช้ำ และห่อเลือด ช้ำเป็นสีม่วงคล้ำอมแดง หากเวลาผ่านไปรอยช้ำจะมีลักษณะของการอักเสบ นักแต่งหน้าต้องพยายามเกลี่ยสีให้เป็นไปตามลักษณะที่ควรเป็น อาจใช้ฟู่กันหรือฟองน้ำ แต้มสีและควรเกลี่ยสีบริเวณขอบให้กลมกลืน หากต้องการให้บริเวณฟกช้ำนั้นมีอาการปวดบวม อาจใช้เนื้อเทียม (Derma Wax) สร้างเนื้อที่ปวดบวมได้ ในกรณีที่สร้างรอยฟกช้ำบริเวณใบหน้า ถ้าต้องการแสดงลักษณะอาการบวมจนปิด นอกจากใช้สีแต้มทาแล้ว อาจจะใช้เทปปิดเปลือกตาดึงลงมาด้านล่างโดยปิดเทปบริเวณหางตา และค่อยลงสีแต่งหน้าชนิดครีมทับ จะช่วยสร้างภาพลักษณะของตาที่บวมปิดได้

ภาพประกอบ 10 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการทำรอยช้ำ (Bruise)

ที่มา: <https://www.thefilmlook.com/thefilmlook-video/get-the-bloody-beaten-look>

6.3 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการทำหัวโล้น (Bald cap)

(Debrececi, 2551) ได้กล่าวว่า เป็นการตกแต่งด้วยเทคนิคและอุปกรณ์พิเศษ โดยใช้หมวกที่ทำจากยางพารา (Latex) หรือแบบสังเคราะห์สำเร็จรูปที่มักใช้ในอุตสาหกรรมการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษ มาคลุมศีรษะเพื่อให้มีลักษณะคล้ายคนหัวโล้นไม่มีเส้นผม มักใช้ในการเปลี่ยนรูปลักษณ์ให้กลายเป็นพระสงฆ์ หรือเป็นการตกแต่งสำหรับเก็บเส้นผมจริงของนักแสดง เพื่อใช้ในการเปลี่ยนคาแรคเตอร์ของนักแสดงให้แตกต่างไปอย่างสิ้นเชิง ในการติดหัวโล้น หรือที่เรียกว่าการติด Bald cap เป็นการตกแต่งที่ต้องใช้ความอดทนและสมาธิเป็นอย่างสูง เพราะต้องมีการเก็บเส้นผมของนักแสดง รวมถึงใช้เวลาในการเก็บรายละเอียด และลงสีเพื่อให้ดูสมจริงมากที่สุด โดยใช้เวลาในการแต่งตั้งแต่ 1 ถึง 3 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 11 วิธีการตกแต่งด้วยเทคนิคการทำหัวโล้น (Bald cap)

ที่มา: ภาพจากหนังสือ Special Makeup Effects for stage and screen

6.4 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการสร้างชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic makeup)

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการสร้างชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic makeup) เป็นการ

แต่งหน้าขั้นสูงเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครเดิมให้มีความแตกต่างรวมไปถึงการสร้างบาดแผลให้มีความสมจริง โดยเป็นวิธีการแต่งที่มักใช้ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ ซึ่งเป็นการแต่งหน้าที่มีกระบวนการซับซ้อนหลากหลายขั้นตอน โดยเริ่มตั้งแต่ การหล่อหน้าหรือล้ําตัวของนักแสดง (Life casting), การปั้น และ การหล่อขึ้นรูปขึ้นเนื้อ เพื่อให้ได้ชิ้นเนื้อที่สามารถไปติดลงบนตัวนักแสดง เปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ให้แตกต่างจากเดิม (ศักดิ์ธรรมเจริญ, 2561) ได้ให้คำนิยามคำว่า ชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ว่าเป็นอุปกรณ์เทียมที่ใช้กับร่างกาย เช่น แขนขาเทียม ลูกตาเทียม เป็นต้น เมื่อรวมกับคำว่า เมคอัพ (Makeup) คือการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่ต้องติดชิ้นเนื้อเทียม เพื่อสร้างคาแรคเตอร์ของตัวละครให้เหมาะสมกับบท อาจจะเป็นลักษณะของการแต่งอาการบาดเจ็บต่าง ๆ หรือ เปลี่ยนรูปหน้าของนักแสดงให้กลายเป็นผีหรือตัวประหลาด ตามจินตนาการจากภาพที่ถูกรูปแบบไว้

ภาพประกอบ 12 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยชิ้นเนื้อเทียม จากเรื่อง The Whale (2020)

ที่มา: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-sfx-makeup-definition/>

6.5 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการเปลี่ยนลักษณะของนักแสดงให้แตกต่างไปจากเดิม

เป็นการตกแต่งผู้แสดงเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะให้ปรากฏเป็นอย่างอื่นจากสภาพที่เป็นจริง อาทิเช่น ตกแต่งผู้แสดงที่มีจมูกแบนให้เป็นคนมีจมูกโด่ง มีสัน ให้มองดูใหญ่ขึ้น หรือจะตกแต่งให้จมูกใหญ่ อัจฉริยะตามแต่ลักษณะของผู้แสดงในบทภาพยนตร์จะเป็นอย่างไร โดย (พัชณี แสนไชย, 2560) ได้กล่าวว่า การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะของผู้แสดงนี้ จะเปลี่ยนมากเปลี่ยนน้อยขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะของผู้แสดงที่กำหนดไว้ในบทภาพยนตร์ ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมของเรื่องและขึ้นอยู่กับสมัยที่เรื่องราวในบทภาพยนตร์เกิดขึ้น ถ้าเรื่องที่กำหนดไว้ในบท

เป็นเหตุการณ์ในอดีตกาล แต่ผู้แสดงเป็นคนสมัยปัจจุบัน บุคลิก รูปร่าง หน้าตา สีส้มย้อมเป็นปัจจุบันในลักษณะนี้ ย้อมตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสมัย ผมสีดำของผู้แสดงต้องเปลี่ยนเป็นผมสีขาว หงอกทั้งศีรษะหรือเพียงแซมดอกเลา ใบหน้าที่สดใสของผู้แสดงสมัยปัจจุบันต้องตกแต่งให้แก่อ่อนวัยเป็นริ้วรอย ใบหน้าที่เกลี้ยงเกลาไม่มีหนวดเคราของผู้แสดงในสมัยปัจจุบันจะต้องได้รับการตกแต่งให้มีหนวดเครานั้นอาจจะหงอกขาวให้รับกับความแก่ในส่วนอื่น ๆ

ภาพประกอบ 13 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงบุคลิกลักษณะ จากเรื่อง American Horror Story

ที่มา: <https://lifestyle.campus-star.com/entertainment/168333.html>

6.6 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการเปลี่ยนแปลงวัย

เป็นเทคนิคในการตกแต่งใบหน้าให้เกิดริ้วรอยด้วยเทคนิคพิเศษ เพื่อใช้เปลี่ยนแปลงอายุของผู้แสดง โดย (พัชนี แสนไชย, 2560) ได้กล่าวว่า เป็นการตกแต่งผู้แสดงที่อยู่ในวัยหนุ่ม วัยสาวให้เป็นคนที่อยู่ในวัยแก่ เป็นคนชรา หรือสามารถ ตกแต่งให้ดูอ่อนกว่าวัยเป็นเวลาหลาย ๆ ปีได้ ในทำนองเดียวกัน ถ้าเหตุการณ์เกิดขึ้นในอดีตแต่ใช้ผู้แสดงในปัจจุบันเป็นคนแก่ในการตกแต่งผู้แสดงแก่ ให้ดูหนุ่มขึ้นให้เหมาะสมกับเรื่องที่กำหนดไว้ในบท ความจริงแล้ว การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนวัยและอายุนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยากพอสมควร เพราะว่าการแบ่งช่วงอายุของคนไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอนและตายตัว บางคนอาจแบ่งว่าช่วงอายุ 18-30ปี อยู่ในรุ่นวัยของคนหนุ่มคนสาวแต่พออายุอยู่ในช่วง 30-50ปี ถือว่าเป็นวัยกลางคน จากช่วงอายุ 50 ปีขึ้นไป ถือว่าเป็นวัยคนแก่จะอย่างไรก็ตามการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงอายุนั้นต้องตกแต่งให้เหมาะสมกับวัยและเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ในบท

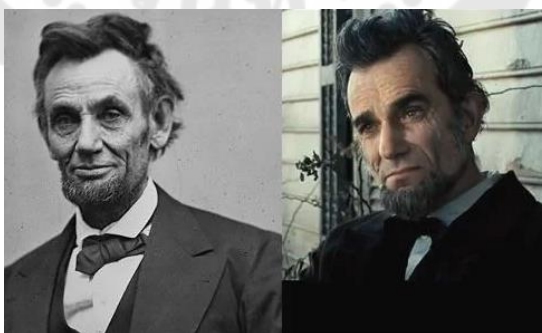

ภาพประกอบ 14 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงวัย จากเรื่อง Black Mass (2015)

ที่มา: <https://lifestyle.campus-star.com/entertainment/168333.html>

6.7 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการเปลี่ยนผู้แสดงให้เหมือนบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์

(พัชนี แสนไชย, 2560) ได้กล่าวว่า ถ้าบทภาพยนตร์กำหนดให้ตัวละครในเรื่องเป็นบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ เนื่องจากว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นเป็นภาพยนตร์ประวัติศาสตร์ผู้ทำการตกแต่งต้องตกแต่งผู้แสดงให้เหมือนบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์ตามที่บกำหนด

ภาพประกอบ 15 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนให้เหมือนบุคคลสำคัญ จากเรื่อง Lincoln (2012)

ที่มา: <https://www.reddit.com/>

6.8 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยการเปลี่ยนแปลงเพศ

(พัชณี แสนไชย, 2560) ได้กล่าวว่า การตกแต่งผู้แสดงที่เป็นเพศหญิงให้เป็นเพศชายในเรื่อง หรือการตกแต่งเปลี่ยนแปลงเพศชายให้เป็นเพศหญิง การตกแต่งกลับเพศนี้จะประสบความสำเร็จดูสมจริงสมจังได้ ด้วยการคัดเลือกตัวแสดงที่มีบุคลิกลักษณะคล้ายคลึงตามไปทางเพศที่เราจะตกแต่ง ถ้าผู้ชายที่มีคางใหญ่และกรามใหญ่ ไม่ว่าจะหล่อหลายอย่างไรก็ตามจะตกแต่งให้เป็นผู้หญิงที่สวยงามได้ยากมาก เพราะโครงสร้างกระดูกที่เป็นเพศชายนั้นแก้ไขได้ยาก แต่ส่วนอื่นคือ คิ้ว ริมฝีปาก ตา เหล่านี้สามารถตกแต่งให้เป็นหญิงได้ การตกแต่งแปลงเพศชายให้เป็นเพศหญิงนั้น ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายที่ต้องตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลง ดังนี้ 1). ขนคิ้ว ถ้าขนคิ้วดกหนาเกินไปให้ใช้วัสดุสำหรับตกแต่งปิดคิ้วทั้งหน้าหรือบางส่วนก็ได้ แล้ววาดคิ้วใหม่ 2). ฐุ่มขน หนวด-เครา ผู้แสดงชายที่จะแสดงเป็นหญิงควรโกนหนวดให้เกลี้ยงก่อนการตกแต่งเล็กน้อย แล้วลงรองพื้น ถ้ายังมีเงาของหนวดเหลืออยู่ให้ใช้เครื่องสำอางชนิดครีม หรือชนิดเหลวที่มีสีจางกว่ารองพื้นสัก 2-3 เฉด ใช้แปรงปิดส่วนเกินออก 3). ริมฝีปาก ถ้าริมฝีปากบางอยู่แล้วเพียงแต่ทาลิปสติกก็จะดูสวยงามดี แต่ถ้าริมฝีปากใหญ่หนาให้ลงรองพื้นที่ริมฝีปาก แล้วเขียนเส้นขอบริมฝีปากใหม่ ลงสีริมปากล่างให้สีจางกว่าริมปากบน ควรใช้แปรงปลายแหลมในการเขียนเส้นขอบปากหรือใช้ดินสอเขียนคิ้วก็ได้แล้วเกลี่ยเสียให้กลมกลืนกัน 4). ผม ถ้าผู้แสดงไม่ยาวพอที่จะแต่งให้เป็นทรงผมของผู้หญิงได้ ต้องใช้ผมปลอมหรือวิกเพิ่มเข้าไป สำหรับการตกแต่งกลับเพศนี้ ต้องคำนึงถึงโครงสร้างของใบหน้า สีผิว หนวดเครา ผม ต้องตกแต่งให้สมจริงโดยใช้เทคนิคการตกแต่งในเรื่องการตกแต่งสามมิติประกอบการพิจารณาอีกก็ได้

ภาพประกอบ 16 การตกแต่งเพื่อเปลี่ยนแปลงเพศ จากเรื่อง Mrs. Doubtfire (1993)

ที่มา: <https://lifestyle.campus-star.com/entertainment/168333.html>

6.9 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยเทคนิคการใช้เครื่องพ่น (Airbrush)

การใช้เครื่องแอร์บรัชเป็นอีกหนึ่งในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในการลงสีผิวให้มีความเนียนละเอียดมากกว่าการใช้แปรงเครื่องสำอาง อีกทั้งยังทำงานได้อย่างรวดเร็วโดยเป็นการใช้เครื่องพ่นสี พ่นลงสีลงบนผิวหนังโดยตรง นอกจากนี้ยังมักใช้กับการสร้างบาดแผลรอยฟกช้ำ และรอยสักที่ดูสมจริงโดยไม่ต้องใช้การทำขึ้นเนื้อเทียมขึ้น

ภาพประกอบ 17 การตกแต่งด้วยการใช้เครื่องพ่นแอร์บรัช จากเรื่อง Guardians of the Galaxy (2017)

ที่มา: <https://www.studiobinder.com/blog/what-is-sfx-makeup-definition/>

6.10 วัสดุ และอุปกรณ์ในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ

วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ มีหลายชนิดตามลักษณะของประเภทเครื่องสำอาง โดยบางอย่างมีความเชื่อมโยงกับ อุปกรณ์สำหรับการแต่งหน้าเพื่อความสวยงาม โดยสามารถจำแนกวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญ และจำเป็นต้องใช้ในการสร้างงานดังกล่าว ดังนี้

6.10.1 เลือดเทียม (Fake Blood)

เลือดเทียมเป็นวัสดุที่ใช้ในอุตสาหกรรมการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ถือว่าเป็นอุปกรณ์สำคัญชนิดหนึ่ง โดยเฉพาะในการสร้างบาดแผลต่าง ๆ ของตัวละคร ปกติเลือดเทียมจะมีที่ทำสำเร็จไว้ ทั้งชนิดที่เป็นแคปซูลใช้ใส่ในปากได้ และชนิดที่ใช้เฉพาะภายนอกห้ามรับประทาน เลือดที่สามารถหยดใส่ดวงตาได้ โดยมีความข้นเหนียวหลายระดับ เพื่อใช้ให้เหมาะสมกับบาดแผลชนิดต่างกัน ในประเทศไทยมีจำหน่ายที่บริษัทผลิตเครื่องสำอางเพื่อการแสดง แต่เป็นประเภทที่ใช้แต่มีทาภายนอกของร่างกาย แต่หากนักแสดง หรือผู้ผลิตงานจะทำเลือดเทียมขึ้นเอง

นั้น สามารถทำได้หลากหลายวิธี ในกรณีที่ทำขึ้นเพื่อให้นักแสดงอมไว้ในปาก จะผสมขึ้นจาก ส่วนผสมที่ไม่เป็นพิษ อาทิ น้ำหวานสีแดง สีผสมอาหาร และอาจรวมทั้งช็อคโกแลตเหลว โดย คำนึงถึงความข้นและสีที่ใกล้เคียงเลือดจริงมากที่สุด แล้วอาจจะใช้ใส่ในแคปซูลก็ได้ ในกรณีที่ใช้ แต่มีทาภายนอกก็มีหลายสูตร ขึ้นอยู่กับคุณภาพที่ต้องการ

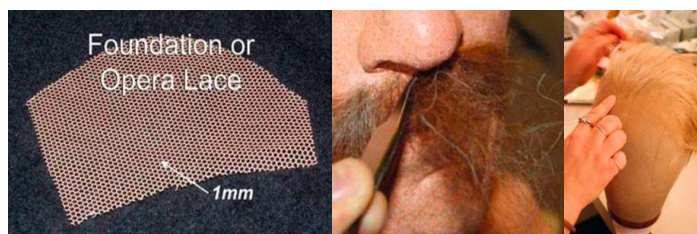

ภาพประกอบ 18 เลือดเทียมที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผล

ที่มา: https://www.amazon.com/-/zh_TW/VVUS00172/dp/B0B5MS1CSQ

6.10.2 การใช้อุปกรณ์ตกแต่งด้วย วิกผมปลอม เคราปลอม

การใช้วิกผมหรือเคราปลอม มักใช้เพื่อเปลี่ยนคาแรคเตอร์นักแสดง โดยทั่วไปจะมีการออกแบบให้เข้ากับคาแรคเตอร์ของนักแสดง ซึ่งจะเป็นการทำวิกหรือเคราขึ้นมาใหม่ เรียกว่า การทอวิก โดยใช้ขนสังเคราะห์ หรือขนแกะขนแพะ หรือขนจามารี ในการทอลงบนตาข่ายลูกไม้ด้วยเข็ม จากนั้น จึงนำตาข่ายที่มีผมปลอมหรือเคราปลอมที่ทำขึ้นมาติดบนผิวหนังด้วยกาวพิเศษสำหรับติดบนผิวหนัง จากนั้นจึงตัดแต่งทรงอีกครั้ง เพื่อให้เข้ากับคาแรคเตอร์ของตัวละครมากที่สุด

ภาพประกอบ 19 การทำวิกผมปลอม เคราปลอม สำหรับใช้ในงานภาพยนตร์

ที่มา: ภาพจากหนังสือ Special Makeup Effects for stage and screen

6.10.3 เครื่องสำอางสำหรับตกแต่งสีตามร่างกาย (body make-up)

เครื่องสำอางสำหรับตกแต่งสีตามร่างกาย (body make-up) เป็นผลิตภัณฑ์เพื่อใช้แต่งเติมสีสัน ตลอดจนเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ตัวละครในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ มีทั้งเครื่องสำอางประเภทฝุ่น ประเภทครีม หรือเป็นของเหลว สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ มีการใช้เครื่องสำอางสวยงาม และ เครื่องสำอางที่ผลิตขึ้นสำหรับการแต่งเทคนิคพิเศษ โดยเฉพาะ เพื่อสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างสมบูรณ์

เครื่องสำอางประเภทฝุ่น มักใช้เป็นเครื่องสำอางสำหรับแต่งสวยงาม ที่มีลักษณะเป็นแป้งฝุ่นผง (Powder) แบบอัดแข็ง ได้แก่ อาเชโดว์ (Eyeshadow) ซึ่งเป็นเครื่องสำอางสำหรับทาตา มีลักษณะเกลี่ยง่าย มีสีส้มมากมายให้เลือกใช้, คอนทัวร์ (Contour) มีตั้งแต่เฉดสีน้ำตาลอ่อนไปจนถึงเข้ม สำหรับสร้างเงาเพื่อให้มีมิติที่ลึกขึ้น ให้ใบหน้าหรืออวัยวะบางส่วนดูเล็กลงได้, ไฮไลต์ (Highlight) มีสีอ่อนไปจนถึงสีขาว สำหรับสร้างแสงเพื่อให้ใบหน้าดูมีมิติที่กว้าง สว่าง หรือทำให้อวัยวะบางส่วนดูเด่นชัดขึ้นได้, แป้งฝุ่น (Powder) มีสีเนื้อใกล้เคียงกับเฉดสีผิว ใช้สำหรับควบคุมความมัน และปกปิดใบหน้าให้ดูเรียบเนียนยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 20 เครื่องสำอางประเภทฝุ่น

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

เครื่องสำอางประเภทครีม เป็นอุปกรณ์อย่างหนึ่งที่ใช้สำหรับแต่งเติมสีสันบนใบหน้า มีสีที่คมชัด เนื้อเนียนบางเบา ตัวเนื้อสีมีลักษณะเป็นเนื้อครีม มีส่วนผสมของน้ำมัน ตัวสีสามารถผสมเข้าด้วยกันเป็นสีใหม่ได้ มักใช้สำหรับการตกแต่งเทคนิคพิเศษที่ต้องมีการทาทัว หรือทาหน้า (Body paint) ให้เห็นสีสันชัดเจน มิให้เลือกใช้ตั้งแต่โทนเข้มไปจนถึงโทนสว่าง ได้รับความปลอดภัยต่อผิวหนังในระดังหนึ่ง โดยมีทั้งผลิตภัณฑ์ที่สามารถหาได้ทั่วไป อย่างสีครีมทาหน้าทาทัว หรือสีทาหน้าจิว ไปจนถึงสีครีมที่ผลิตขึ้นสำหรับการแต่งเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ ซึ่งมีหลากหลายโทนสี เหมาะสำหรับการแต่งรอยข้ำหรือบาดแผลได้อย่างสมจริง มีหลากหลายแบบ รวดให้เลือกใช้เช่นเดียวกับเครื่องสำอางสวยงาม

ภาพประกอบ 21 เครื่องสำอางประเภทครีม

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

เครื่องสำอางประเภทแบบเหลว ในอุตสาหกรรมการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ มักนิยมใช้เครื่องสำอางที่เรียกว่า สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) ในการแต่งแต้มสีลงบนใบหน้า ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ผลิตขึ้นเพื่อใช้ในการแต่งเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ ถูกออกแบบให้อยู่ในลักษณะอัดแข็ง วิธีการใช้งานคล้ายกับการใช้เครื่องเขียนประเภทสีน้ำ ที่ต้องใช้คู่กับแอลกอฮอล์ Isopropyl Alcohol (IPA) 99% ในการทำละลายสีก่อนจะแต่งแต้มลงบนผิวของนักแสดง สีมีลักษณะโปร่งแสง เป็นชั้นเดียวกับเนื้อผิว ให้ความรู้สึกสมจริง ล้างออกได้ด้วยแอลกอฮอล์ มีหลายเฉดสีตามแต่ประเภทของการแต่ง ถือว่าเป็นอุปกรณ์ในการแต่งแต้มสีที่ขาดไม่ได้ ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ภาพประกอบ 22 เครื่องสำอางประเภทแบบเหลว

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.4 อุปกรณ์ประเภทกาว

ใช้ในการติดชิ้นเนื้อลงบนผิวของนักแสดง สำหรับอุตสาหกรรมการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ได้มีการคิดค้นกาวติดผิวหนัง สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ ได้แก่ กาว Spirit Gum ที่มักใช้ติดหนวด, กาว Pros-Aide ใช้สำหรับติดชิ้นเนื้อเทียม หรือชิ้นซิลิโคนลงบนผิวนักแสดง และกาวซิลิโคนซึ่งพัฒนามาจากกาวติดชิ้นเนื้อ Pros-Aide เพื่อให้สามารถติดชิ้นเนื้อซิลิโคน หรือโฟม ได้ดียิ่งขึ้น โดยกาวแต่ละชนิดมีการผลิตออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง แต่ทั้งนี้จะต้องทดสอบกับผิวนักแสดงก่อนทุกครั้ง เพราะมีโอกาสที่นักแสดงแสดงบางรายจะแพ้กาวได้

ภาพประกอบ 23 อุปกรณ์ประเภทกาว

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.5 อุปกรณ์สำหรับเช็ดเครื่องสำอาง

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเช็ดเครื่องสำอาง ถือเป็นอุปกรณ์ที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง เนื่องจากน้ำยาล้างเครื่องสำอาง (Remover) ในท้องตลาดส่วนใหญ่ ไม่สามารถล้างคราบกาวจากการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้ ดังนั้น จึงต้องมีผลิตภัณฑ์สำหรับล้างคราบกาวที่ใช้ติดชิ้นเนื้อโดยเฉพาะ มีลักษณะเป็นของเหลวคล้ายน้ำมัน สามารถล้างคราบกาวที่ติดอยู่บนผิวหนัง รวมถึงเครื่องสำอางชนิดต่าง ๆ ได้ดี สามารถใช้ทดแทนน้ำยาล้างเครื่องสำอางได้ และปลอดภัยต่อผิวของผู้ใช้ โดยน้ำยาล้างแต่ละชนิด มีการผลิตออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 24 อุปกรณ์สำหรับเช็ดเครื่องสำอาง

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.6 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม

ใช้ในการสร้างพื้นผิวเทียมในการทำบาดแผลในลักษณะต่าง ๆ โดยเป็นอุปกรณ์ที่มีการใช้ในอุตสาหกรรมสำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ โดยมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

6.10.6.1 Nose & Scar Wax เป็นแว็กซ์ที่มีเนื้อสัมผัสคล้ายดินน้ำมัน สามารถปั้นให้เป็นรูปทรงต่าง ๆ ได้ มีสีเดียวกับผิวของมนุษย์ มีความยืดหยุ่น มักใช้ในการสร้างบาดแผลขนาดเล็ก เช่น บาดแผลกระดูกสัน บาดแผลโดนบาด รวมถึง สามารถใช้สร้างและแก้ไขรูปทรงลักษณะต่าง ๆ ได้ เช่น จมูกหัก คางหรือจมูกขยาย ใช้คู่กับกาวยืดขึ้นเนื้อ มีการผลิตตัวแว็กซ์ออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 25 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม Nose & Scar Wax

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.6.2 ซิลิโคน (Silicone) ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษลงบนผิวได้โดยตรง สำหรับการตกแต่งบาดแผลให้มีความสมจริงเป็นอย่างมาก ผิวสัมผัสเป็นเนื้อซิลิโคนที่มีความใกล้เคียงกับผิวหนังมนุษย์ สามารถยึดเกาะได้ดี ไม่เสียรูปทรง ทนทานต่อการใช้งานมากกว่าการใช้เวกซ์ โดยนำตัวซิลิโคนมาผสมกันเพื่อสร้างบาดแผล ให้มีความสมจริงได้หลากหลายอย่าง ทั้งบาดแผลสด รอยแผลเป็น แผลฉีกขาด หรือแผลไหม้ ใช้เวลาในการเซตตัวของซิลิโคนไม่นาน โดยมีการผลิตตัวซิลิโคนออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 26 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม ซิลิโคน (Silicone)

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.6.3 เจลาติน (Gelatin) ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษลงบนผิวได้โดยตรง หรือสามารถหล่อเจลาตินในการทำเทคนิคขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ได้เช่นกัน ผิวสัมผัสของเจลาตินมีความยืดหยุ่นสูง มีความใกล้เคียงกับเนื้อมนุษย์ มีทั้งแบบสีใส และสีผิว สามารถทำได้เอง (D.I.Y) รวมถึงสามารถมีการทำเจลาตินออกมาขาย ในแบบก้อนที่ต้องเอาไปละลายความร้อนก่อนในชั่งยา และแบบน้ำที่สามารถใช้ได้ทันที โดยมีการผลิตเจลาตินสำเร็จรูปออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 27 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม เจลาติน (Gelatin)

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.6.4 น้ำยางพารา (Liquid Latex) ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษลงบนผิวได้โดยตรง หรือสามารถห่อยางพาราในการทำเทคนิคขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ได้เช่นกัน มีลักษณะเป็นน้ำยาง สีขาวขุ่น เพื่อแห้งจะกลายเป็นสีใส สามารถใช้ร่วมกับวัสดุอื่นเพื่อเพิ่มมิติให้กับการตกแต่งได้ เช่น ผ้าฝ้าย ทิชชู มักนิยมใช้น้ำยางพาราในการสร้างรอยเหี่ยวย่นให้กับผิว รวมถึงการสร้างบาดแผลที่เป็นลักษณะผิวลอกใหม่ ได้ดีเช่นกัน ตัวยางพาราสามารถมีอาการแพ้ได้ ขึ้นอยู่กับผิวของแต่ละบุคคล ดังนั้นจึงต้องทดสอบอุปกรณ์ก่อนใช้งานทุกครั้ง มีการผลิตน้ำยางพาราสำเร็จรูป ออกมาหลายแบรนด์ ขึ้นอยู่กับการเลือกใช้ของผู้แต่ง

ภาพประกอบ 28 อุปกรณ์สำหรับการทำขึ้นเนื้อเทียม น้ำยางพารา (Liquid Latex)

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

6.10.6.5 แปรงแต่งหน้า (Brushes) ขนาดต่าง ๆ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการลงสี ทากาว หรือการวาด

6.10.6.6 ฟองน้ำ (Sponge) ที่ใช้ในงานแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ มีลักษณะเป็นฟองน้ำที่มีรูจำนวนมาก มักใช้ในการลงสีลงบนผิวเพื่อให้มีความใกล้เคียงกับผิวของมนุษย์

6.10.6.7 ไม้พาย (Spatula) ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมากในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ใช้สำหรับปั้นขึ้นซิลิโคน หรือผสมสีได้อย่างสะดวกรวดเร็ว

ภาพประกอบ 29 แปรงแต่งหน้า (Brushes) / ฟองน้ำ (Sponge) / ไม้พาย (Spatula)

ที่มา: <https://www.amazon.com/>

ในงานวิจัยเรื่อง “การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์” ได้ทำการศึกษาเพื่อหา แนวคิดและรูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษสำหรับงานภาพยนตร์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลข้างต้น ที่ประกอบด้วย วิธีในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในแต่ละประเภท ร่วมกับวัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้เบื้องต้น เพื่อนำมาศึกษาวิเคราะห์หารูปแบบกระบวนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์ต่อไป

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

7.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการแต่งหน้า

Chang Mee-Sook (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง A Study of Make-up Artists and Character's Special Make-up Effects in the Twentieth Century's Films วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวคิดและเปรียบเทียบเทคนิคการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของช่างแต่งหน้า Jack Pierce, Dick Smith, Tom Savini, Rick flake และ Stan Winston จากภาพยนตร์สยองขวัญและไซไฟในศตวรรษที่ 20 พบว่า ภาพยนตร์ไซไฟมีแนวคิดในการแต่งเพื่อต้องการสร้างความตื่นเต้นให้กับผู้ชมผ่านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในรูปลักษณะของตัวละครที่เป็นสิ่งมีชีวิตในอนาคต เช่น มนุษย์ต่างดาว มนุษย์กลายพันธุ์ และหุ่นยนต์ ในทางตรงกันข้าม ภาพยนตร์สยองขวัญ ที่ออกแบบตัวละครเพื่อต้องการสร้างความหวาดกลัวให้ผู้ชม โดยใช้รูปลักษณะตัวละครที่มีความน่าสะพรึงกลัว เช่น แวมไพร์ มนุษย์หมาป่า ซอมบี้ และนักฆ่าโรคจิต

Floribert Patrick C. Endong (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง Special Effects and the Making of Pseudo-Monsters in Nollywood Zombie Films ผลการวิจัย พบว่า ภาพยนตร์สยองขวัญถูกสร้างขึ้นเพื่อกระตุ้นความกลัวและความตื่นเต้นให้กับผู้ชมไปกับตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้ดูน่ากลัว ซึ่งมีความสมจริง แต่ทั้งนี้ การถ่ายทำภาพยนตร์ในไนจีเรีย ซึ่งผู้สร้างเป็นชาวแอฟริกัน ไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการสร้าง ผลก็คือ ไม่สามารถแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้คุณภาพระดับมืออาชีพได้ ทำให้ชาวไนจีเรียส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาเครื่องมือที่ไม่ได้มาตรฐาน ซึ่ง

ไม่ได้สร้างความสวยงามและความหวาดกลัวตามที่คาดหวังไว้ในหนังสือของขวัญเสมอไป ซึ่งอธิบายได้จากการสร้างสัตว์ประหลาดในภาพยนตร์ซอมบี้ของ Nollywood ส่วนใหญ่ ที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กลายเป็นซอมบี้หลอก ซึ่งแทนที่จะปลุกฝังความกลัวกลับกลายเป็นภาพยนตร์ที่ชวนให้สับสนหรือสนุกสนานสำหรับผู้ชมและนักวิจารณ์

กฤษฎณ์ คำนนท์ (2548) ได้ทำวิจัยเรื่อง การสร้างภาพตัวแทนด้วยการแต่งหน้าเพื่อสื่อความหมายลักษณะตัวละครของละครโทรทัศน์ไทย ผลการวิจัย พบว่า การแต่งหน้าทำหน้าที่ในการสื่อความหมายถึงลักษณะอุปนิสัยของตัวละครในบทบาทของพระเอก นางเอก นางร้าย และผู้ร้าย โดยต้องนำความรู้ด้านองค์ประกอบศิลป์เข้ามาใช้ในการแต่งหน้า เพื่อทำให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งการแต่งหน้าตัวละครจะทำหน้าที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงของมนุษย์ โดยผ่านการนำเสนออย่างซ้ำ ๆ ของสื่อ ซึ่งส่งผลที่ทำให้เกิดเป็นภาพตัวแทนขึ้นได้

กฤษฎณ์ คำนนท์ (2566) ได้ทำวิจัยเรื่อง การก้าวผ่านการสื่อสารด้วยการแต่งหน้าตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง “ขุนพันธ์ 2” ผลการวิจัย พบว่า การแต่งหน้าเพื่อแสดงบุคลิกภาพของตัวละคร “ขุนพันธ์” และ “ขุนโจร” ที่เกิดขึ้นในภาพยนตร์ จำเป็นต้องอาศัย 4 แนวคิดหลัก คือ 1. แนวคิดการผลิตซ้ำ (reproduction) 2. แนวคิด ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท (transtextuality) 3. แนวคิดการโหยหาอดีต (nostalgia) และ 4. แนวคิดความไม่ต่อเนื่อง (discontinuity)

กฤษฎดา ดาวแก้ว (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการความคิดสร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารศิลปะบนใบหน้า ของ วินิจ บุญชัยศรี ผลการวิจัย พบว่า มีการใช้กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ที่มาจากการสร้างแรงบันดาลใจ มีการคิดวิเคราะห์ที่ตีโจทย์ของงาน โดยเริ่มตั้งแต่มุมมองการวางแผน การเสนอไอเดีย จนไปถึงการปฏิบัติที่มีการออกแบบแต่งแต้มสีสันทันให้เหมาะกับงานนั้น ๆ รู้จักตีโจทย์และนำเสนอประสบการณ์ที่มี มาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

7.2 งานวิจัยเกี่ยวกับภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลต่าง ๆ

ปรวรินทร์ แพทยานนท์ (2556) ได้ทำวิจัยเรื่อง ตัวละครและสไตล์การแสดงในบริบทสังคมและวัฒนธรรมไทย กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์ สุพรรณหงส์ โดยศึกษาลักษณะตัวละครและวิเคราะห์สไตล์การแสดงของนักแสดงในบริบทสังคม และวัฒนธรรม ที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ ปี 2545-2554 รวมถึงศึกษาทัศนคติผู้เกี่ยวข้องกับการแสดงที่มีต่อการแสดงไทยในปัจจุบัน ผลการวิจัย พบว่า ตัวละครในภาพยนตร์ไทยมีลักษณะทางกายภาพ สังคม และจิตวิทยาของตัวละคร ที่มีภาพสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทยที่ชัดเจน

ปีฉันทน์ ปุณฺณประภา (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง องค์ประกอบทางศิลปะของภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลด้านองค์ประกอบศิลป์จากรางวัลออสการ์ปี ค.ศ. 2015-2019 ผลการวิจัย พบว่า งานภาพยนตร์จำเป็นต้องใช้องค์ประกอบศิลปะทั้งหมด ได้แก่ จุด สี เส้น รูปร่าง รูปทรง ค่าน้ำหนัก พื้นผิว และพื้นที่ ใช้ในการจัดวางและการออกแบบ โดยมีการวิเคราะห์ผ่าน บทภาพยนตร์ อีกส่วนหนึ่งที่พบคือ การสร้างสรรค์งานของโลกภาพยนตร์ มีการผสมผสานเอาความคิด ด้านวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และด้านวัฒนธรรมมาถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบศิลป์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ : กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

- 1 วิธีวิจัย
- 2 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
- 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 5 การนำเสนอผลการวิเคราะห์

วิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ : กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนงานวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยคัดเลือกประชากรแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง เพื่อศึกษาแนวคิด และรูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษผ่านตัวละครในภาพยนตร์ไทย โดยใช้แนวคิดและทฤษฎี ดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)
 - 1.1.2 แนวคิดการสร้างตัวละคร
- 1.2 ศึกษารูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

2. การสัมภาษณ์ โดยคัดเลือกประชากรแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) คือนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ

สุพรรณหงษ์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 7 คน จากภาพยนตร์ทั้งหมด 10 เรื่อง เพื่อศึกษาแนวคิด และรูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษผ่านตัวละครในภาพยนตร์ไทย โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามดังนี้

2.1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

2.2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

2.2.3 ปัญหาที่พบในการทำงาน

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยจะทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างภาพยนตร์จาก 1 ทศวรรษที่ผ่านมาได้แก่ปี พ.ศ. 2553-2563 ที่มีการประกาศรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงษ์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม โดยมีภาพยนตร์ไทยทั้งสิ้น 10 เรื่อง และนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจำนวน 7 คน ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 รายชื่อภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงษ์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม

ลำดับ	ครั้งที่	ปีพุทธศักราช	รายชื่อ ภาพยนตร์ไทย	ตัวละคร	นักออกแบบการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษ
1	20	2553	9 วัด	แดง	สรารุช แพนสิงห์
2	21	2554	ลัดดาแลนด์	มะขิ่น	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม
3	22	2555	407 เทียวบินผี	แอร์โฮสเตส	อมฤต ไชคปรีชา
4	23	2556	ทองสุก 13	ทองสุก	อาภรณ์ มีบางยาง
5	24	2557	ห้องหุ่น	ประภาพ	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า
6	25	2558	ผีฟ้า อโยธยา	ผีฟ้า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์
7	26	2559	ขุนพันธ์ 1	ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลังการ
8	27	2560	เปรมิกา ป่าราบ	เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์
9	28	2561	ขุนพันธ์ 2	อัศวิน	ศิวกร สุขลังการ
10	29	2562-2563	แสงกระสือ	สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า

ที่มา: เว็บไซต์ The National Federation of Motion Pictures and Contents Associations (MPC)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา ดังนี้

1. ภาพตัวละครหลักที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง เพื่อใช้ในการศึกษาแนวคิดและรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
2. ข้อมูลทั้งหมดที่ได้รับจากการทบทวนวรรณกรรม (Review Literature) ได้แก่ ตำรา เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตประกอบการสัมภาษณ์ เพื่อใช้ในการศึกษาแนวคิดและรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
3. แบบสัมภาษณ์ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ในกลุ่มนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม จำนวน 7 คน โดยมีแนวคำถามที่ใช้ได้การสัมภาษณ์ ได้แก่ แนวคิดในการแต่งตัวละคร, ประเภทในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ, กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ, เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และปัญหาที่พบในการทำงาน เพื่อใช้ในการศึกษาแนวคิดและรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แนวคิดและรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ นำข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากภาพตัวละครหลักที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษจากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม (Review Literature) ได้แก่ ตำรา เอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแหล่งข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต มาวิเคราะห์เพื่อศึกษาหาแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษผ่านตัวละครในภาพยนตร์ไทย ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม พ.ศ. 2553-2563 นำข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบตัวต่อตัว (Face-to-face Interview) โดยใช้คำถาม

แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ในกลุ่มนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้า ยอดเยี่ยม จำนวน 7 คน เพื่อ ศึกษาหาแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษผ่านตัวละคร ในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล ระหว่างที่มีการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในการพูดคุยแบบตัวต่อตัว หรือการสัมภาษณ์ผ่านระบบออนไลน์ ผู้วิจัยจะทำการสังเกตและจดบันทึกย่อ (Observative and field note) เพื่อรวบรวมข้อมูลและเรียบเรียงความคิดในการวางแผนการสัมภาษณ์ต่อไป

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 มาสรุปผล ผ่านการเชื่อมโยงของข้อมูลที่ได้จากการคิดวิเคราะห์ และการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าใน ลักษณะการพรรณนา (Descriptive analysis) พร้อมการอภิปรายผล และทั้งข้อเสนอนั้นในการ วิจัยครั้งต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ เพื่อศึกษาแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1. การวิเคราะห์ภาพจากภาพยนตร์ โดยวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง แบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตามแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้
 - 1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)
 - 1.1.2 แนวคิดการสร้างตัวละคร
- 1.2 ศึกษารูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตามแนวคิด ทฤษฎี ดังนี้
 - 1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ส่วนที่ 2. การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม แบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
- 2.2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
 - 2.2.4 ปัญหาที่พบในการทำงาน

ภาพยนตร์ที่ 1 เรื่อง 9 วัด (2553)

ส่วนที่ 1. การวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยเรื่อง 9 วัด (2553) ผู้วิจัย ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553) เป็นภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องการเดินทาง ระหว่างหนุ่มสาวชาวเมืองคูหนึ่ง กับพระ ซึ่งเคยเป็นอดีตเพื่อนที่เติบโตมาด้วยกัน ก่อนออกเดินทางจากบ้านแม่พระเอกที่ จังหวัดอุทัยธานี โดยแม่ได้บอกพระเอกที่กำลังมีเคราะห์ ให้แวะทำบุญ 9 วัด เพื่อความสบายใจแก่ตัวเองและลูก ทว่าพระเอกจะไม่ได้ให้ความสำคัญอะไรกับการทำบุญและศาสนาเท่าที่ควร ระหว่างเส้นทางจากอุทัยธานี ไปยังจังหวัดน่าน ได้มีหลายสิ่งหลายอย่างเหนือธรรมชาติ และเหตุการณ์ที่อธิบายไม่ได้เกิดขึ้นกับทั้งสองคนอย่างต่อเนื่อง โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านเหตุการณ์น่ากลัว สยองขวัญที่ตัวละครต้องพบเจอ ซึ่งเกิดจากกรรมเก่าบางอย่างที่เคยได้กระทำไว้ในอดีตที่กำลังตามเอาคืน ผ่านตัวละครผี ที่มีความน่ากลัว สร้างอารมณ์และความรู้สึกสยองขวัญ สั่นประสาทให้กับผู้ชม โดยเลือกใช้ฉากสถานที่เป็นวัดต่าง ๆ รวมถึงในป่าลึก ที่ปรากฏหมอกหนา ให้บรรยากาศวังเวง ตลอดจนตัวละครผี ที่ออกมาหลอกหลอนด้วยรูปลักษณะคล้ายอสุรกาย ทำให้ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกตกใจ และหวาดกลัวไปกับการปรากฏตัวของตัวละครผีดังกล่าวทุกครั้ง จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror)

1.1.2 การวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง จากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553) โดยตัวละคร แดง หรือ วิญญาณแดง เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม และด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 30 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด
(2553)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร แดง หรือ วิญญาณแดง เป็นตัวละครเด็กเพศชาย โดยปรากฏให้เห็นในรูปลักษณะที่แตกต่างกัน 2 ช่วงเวลา คือ ช่วงที่ยังเป็นมนุษย์ในตอนย้อนอดีตชาติ และช่วงปัจจุบันที่เป็นวิญญาณแดงในรูปลักษณะของอสุรกาย โดยในตอนที่เป็นมนุษย์นั้น ตัวละครแดง อายุประมาณ 8 ปี มีลักษณะรูปร่างเล็ก ผอมบาง สีผิวดำแดง ผมหงอก นัยน์ตาสีดำ มีรอยแผลคล้ายปานแดงขนาดใหญ่บริเวณใบหน้าซึ่งขาวตั้งแต่หน้าผากจรดปลายคาง ซึ่งเกิดจากการกัดกร่อนของบ่อเกลือที่เคยตกลงไป ตัวบาดแผลมีลักษณะของแผลที่แห้ง โดยไม่ได้รับการดูแลรักษา ทำให้รอยแผลมีลักษณะตะปุ่มตะป่ำ ไม่เรียบเนียน พุพองจากการอักเสบของผิวหนังจนพองบวมปิดดวงตาข้างขวาครึ่งหนึ่ง ต่อมา เมื่อกลายเป็นวิญญาณแดง ได้ปรากฏตัวในรูปลักษณะของอสุรกาย ที่มีสีผิวสีน้ำตาลแดงดูขี้เลือดขี้หนองทั่วทั้งร่าง เส้นผมหลุดร่วงบางจนเห็นหนังศีรษะ ร่างกายและใบหน้าเต็มไปด้วยรอยแผลลึกเห็นถึงผิวหนังชั้นใน ซึ่งเป็นแผลจากการทุบตี ทรมาน และการถูกบ่อเกลือกัดกร่อนผิวหนังจนเน่าเฟะ ดวงตาข้างหนึ่งเป็นสีขาว อีกข้างถูกบาดแผลบาดทับดวงตาจนไม่สามารถมองเห็นได้ รูปร่างผอมซูบจนเห็นกระดูก สวมใส่เสื้อผ้าดำวัน บริเวณข้อเท้ามีร่องรอยบาดแผลจากการถูกล่ามโซ่

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) ในอดีตชาติตอนที่ยังเป็นมนุษย์ ตัวละคร แดง เป็นเด็กที่ไม่ได้รับการศึกษาเล่าเรียน เนื่องด้วยครอบครัวมีฐานะยากจน และอาศัยอยู่กับแม่สองคนในกระท่อมกลางป่าถูกเลี้ยงดูมาอย่างตามมีตามเกิด ไม่ใส่ใจดูแล และมักโดนทุบตีอยู่เสมอ เมื่อผู้เป็นแม่แอบไปมีความสัมพันธ์กับช่างทำหลังคาวัด จึงทอดทิ้งแดงให้มาอาศัยอยู่ที่วัด เพื่อคอยเป็นลูกมือทำงานให้กับชายชู้ของตน เมื่อกลายเป็นวิญญาณ แดง มักคอยตาม และปรากฏตัวให้นางเอกของเรื่องซึ่งคือคนที่กลับมาเกิดใหม่ในชาตินี้ ได้เห็นเพียงคนเดียวอยู่เสมอ

เพื่อหวังให้นางเอกรับรู้เรื่องราวในอดีตชาติและแก้ไขเรื่องราวทั้งหมด รวมถึงปลดปล่อยวิญญาณแดงให้พ้นจากความทุกข์ทรมานที่เกิดขึ้น

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ในอดีตชาติตอนที่ยังเป็นมนุษย์ตัวละครแดง ยังคงต้องการความรักจากผู้เป็นแม่เสมอมา แต่เมื่อรู้ว่าแม่แอบไปมีความสัมพันธ์กับช่างทำหลังคาวัด ทำให้แดงมีอารมณ์โกรธแค้น เป็นเหตุให้ทำร้ายชายชู้จนเสียชีวิต จากนั้นเมื่อผู้เป็นแม่รู้ว่าคนรักของตนเสียชีวิตจึงทำร้าย และลากแดงไปขังไว้ในกระท่อมให้ขาดอาหารจนเสียชีวิตในที่สุด เมื่อกลายเป็นวิญญาณแดง ได้แสดงตนในรูปลักษณะของอสุรกายที่ทำให้คนเกิดความกลัวขึ้นในจิตใจ และรู้สึกเวทนาไปพร้อมกัน บาดแผลบนตัว เกิดจากการถูกทำร้ายโดยผู้เป็นแม่ในชาติก่อน ทำให้วิญญาณแดงมีความรู้สึกอาฆาตแค้น และมาในรูปแบบของเจ้ากรรมนายเวรที่ต้องการให้ผู้ที่ทำกับตน ได้ชดใช้เวรกรรมที่ก่อขึ้นในชาตินี้

1.2 การศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง 9 วัด (2553) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ตัวละคร ตัวละครแดง มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษ บริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลแห้ง บริเวณใบหน้า
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณใบหน้า
- 3) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 4) การแต่งหัวโล้น (bald cap)

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553) ตัวละครแดง หรือ วิญญาณแดง โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

1) รอยแผลเป็นที่เกิดขึ้นในช่วงอดีตชาติ ตัวละครแดง มีรอยแผลเป็นขนาดใหญ่ครึ่งใบหน้าซีกขวา มีลักษณะรอยแผลเป็นที่แห้งแล้ว 1) เส้น ที่เกิดจากการถูกทำร้ายทำให้เกิดบาดแผล ในลักษณะของการใช้เส้นที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่เป็นเส้นตรง ไขว้ไปมา ที่ไม่สม่ำเสมอทั่วบาดแผล ให้ความรู้สึกไม่ต่อเนื่อง 2) สี มีการใช้สีในการแต่งบาดแผลให้ใกล้เคียงกับสีผิวของตัวละคร มีการเพิ่มสีน้ำตาลและแดง ลงบนตัวบาดแผลที่นูนขึ้นมาบนผิวจริง เพื่อให้

ความรู้สึกว่าเป็นรอยแผลที่พุพองจากการอักเสบที่เกิดขึ้นมาเป็นเวลานาน 3) แสงและเงา มีการใช้สีในกลุ่มสีผิวรวมถึงการใช้สีที่มีน้ำหนักเข้ม ได้แก่ แดงเข้ม น้ำตาล จนถึงสีดำ เพื่อช่วยสร้างมิติ ร่องรอยของแผลให้มีความลึก 4) พื้นผิว มีลักษณะการสร้างพื้นผิวแบบด้าน ไม่เรียบเสมอกัน มีความยุบและนูน เพื่อให้ดูเหมือนเป็นบาดแผลเก่าที่พุพองจากการอักเสบแต่แห้งแล้ว 5) จุดเด่น รอยบาดแผลที่เกิดจากการถูกบ่อเกลือกัดกร่อน ขนาดใหญ่ครึ่งใบหน้า จนผิวหนังบวมปิดดวงตา ข้างขวาครึ่งหน้า

ภาพประกอบ 31 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

2) บาดแผลที่เกิดขึ้นในช่วงอดีตชาติ ตัวละคร แดง ที่ถูกผู้เป็นแม่ทำร้ายร่างกาย และลากเข้าไปขังไว้ในกระท่อมจนเสียชีวิตนั้น ลักษณะของบาดแผลมีร่องรอยการถูกของมีคม กรีดทั่วใบหน้าซีกขวาจนดวงตาบอด โดยบาดแผลมีลักษณะเป็นแผลสด ที่มีเลือดไหลบริเวณบาดแผล 1) เส้น รอยบาดแผลที่เกิดจากการถูกกรีดใบหน้าจนเกิดเป็นรอยบาดแผลฉกรรจ์ขนาดใหญ่ มีลักษณะเป็นรอยบาดแผลยาว และสั้นแตกต่างกัน จำนวน 3 ถึง 4 รอยบนใบหน้า ในลักษณะเส้นเฉียงลงมาเป็นแนวตั้ง 2) สี มีการใช้สีแดง น้ำตาล ไปจนถึงสีดำ ในการแต่งบาดแผลเป็นหลัก มีการใช้เลือดสีเข้มและสีอ่อนตามรอยบาดแผล ให้เกิดเป็นมิติของชิ้นงานมากขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวด ทรมานของตัวละคร 3) แสงและเงา มีการใช้น้ำหนักเข้ม ได้แก่ แดงเข้ม น้ำตาล จนถึงสีดำ ในบริเวณที่เป็นร่องของรอยแผลที่ถูกกรีดยาว เพื่อให้บาดแผลดูบาดลึกยิ่งขึ้น 4) พื้นผิว บาดแผลมีลักษณะเป็นพื้นผิวมันวาว ให้ความรู้สึกเป็นบาดแผลสด ชุ่มชื้นเหนอะหนะ ที่ถูกขโลมไปด้วยเลือด ตัวบาดแผลมีความนูนในลักษณะไม่เท่ากันตามความลึกต้น

ของรอยแผลที่ไม่เรียบเนียน 5) จุดเด่น รอยบาดแผลที่ถูกกรีดเป็นรอยทางยาวหลายรอยทั่วทั้งใบหน้าจนปิดดวงตาข้างขวาไปครึ่งหน้า

ภาพประกอบ 32 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

3) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นวิญญาณแดง ในฉากที่เป็นวิญญาณแดง เป็นเหตุการณ์ปัจจุบันในชาตินี้ ที่ แดง กลับมาในรูปแบบของวิญญาณ มีรูปลักษณ์ที่น่ากลัว ทั่วทั้งร่างเต็มไปด้วยรอยแผลจากการถูกทรมาน ใบหน้าและร่างกายเต็มไปด้วยรอยแผลฉีกขาด เหวอหะวะไปทั่วทั้งตัว 1) สี มีการใช้สีชั้น 3 Tertiary Colors ซึ่งเป็นกลุ่มสี จำพวก สีเขียวเหลือง สีเขียวน้ำเงิน สีม่วงน้ำเงิน สีม่วงแดง สีส้มแดง และสีส้มเหลือง ในการแต่งผิวของตัวละครให้ไม่เหมือนผิวของมนุษย์ มีเส้นเลือดและบาดแผลจำนวนมากตามร่างกาย ให้ความรู้สึกว่าตัวละครเจ็บปวดทรมานมาเป็นเวลานาน 2) เส้น มีการแต่งลักษณะเป็นเส้นของกล้ามเนื้อมนุษย์แผ่ขยายทั่วทั้งใบหน้า และร่างกายของตัวละคร อีกทั้งยังมีร่องรอยของบาดแผลบนใบหน้าที่เกิดจากการถูกทำร้ายในตอนที่ยังเป็นมนุษย์หลงเหลืออยู่ในลักษณะของบาดแผลที่ถูกกรีดเป็นรอยยาวบริเวณใบหน้าที่ครึ่งซีกของตัวละคร 3) แสงและเงา มีการใช้น้ำตาลเข้ม ไปจนถึงสีดำ ซึ่งเป็นสีที่มีน้ำหนักเข้ม ในบริเวณที่เป็นร่องของรอยแผลที่ถูกกรีดยาว เพื่อทำให้บาดแผลดูบาดลึก ทั้งยังใช้สีดำเพื่อสร้างเส้นของกล้ามเนื้อให้ดูมีมิติชัดเจนขึ้น 4) พื้นผิวของตัวละครมีลักษณะด้าน ไม่เรียบเนียน แห้งกระด้าง ไม่เหมือนผิวหนังของมนุษย์ ให้ความรู้สึกคล้ายอสุรกายที่แห้งกรัง ไร้ชีวิตจิตใจ 5) จุดเด่น การเปลี่ยนรูปลักษณ์จากมนุษย์ ให้กลายเป็นอสุรกาย ที่มีดวงตาขาวไร้ขนตาเพียงข้างเดียว ผมบางจนเห็นหนังศีรษะ ทั่วทั้งใบหน้าและร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลจากการถูกทำร้าย ให้ความรู้สึกเจ็บปวดทรมานของตัวละคร

ภาพประกอบ 33 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

ส่วนที่ 2. การสัมภาษณ์ สราวุธ แพนสิงห์ นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง 9 วัด (2553) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 การศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยเรื่อง 9 วัด (2553) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ผู้วิจัยพบว่า แนวคิดในการแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จะเริ่มจากกระบวนการพูดคุย ประชุมหารือกับผู้กำกับ การแสดงภาพยนตร์เป็นหลักก่อน เพื่อให้ได้รู้ที่มาของตัวละคร ร่วมกับการศึกษาบทบาทยนตร์ เช่น ตัวละคร แดง หรือ วิญญาณแดง มีแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยลักษณะที่แตกต่างกันไปตามแต่ละช่วงเวลา โดยช่วงตอนที่เป็นมนุษย์นั้น ก่อนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ผู้แต่งได้รับโจทย์ในการแต่งจากผู้กำกับ ต้องการให้มีบาดแผลในลักษณะโดนทุบตี บริเวณผิวหนังมีการอักเสบจากการกัดกร่อนของบ่อเกลือ ที่ตัวละครถูกโยนลงไป ทำให้มีปานแดงที่หน้าครึ่งซีกข้างขวา ผู้แต่งได้มีการออกแบบบาดแผล โดยการหาข้อมูลอ้างอิง (Reference) ว่าบาดแผลจากการถูกกรดกัดกร่อนมีลักษณะอย่างไร จากนั้นจึงออกแบบทิศทาง ขนาด และสีของบาดแผลให้กับตัวละครเพื่อให้มีความสมจริงของบาดแผลมากที่สุด

ในตอนที่ต้องเปลี่ยนตัวละครจากมนุษย์ให้เป็นวิญญาณนั้น ผู้กำกับต้องการให้วิญญาณแดง มีรูปลักษณ์เป็นอสุรกาย ทัวทั้งร่างกายเต็มไปด้วยแผลที่มีลักษณะฉีกขาด มีสีน้ำตาลดูขี้เลือดขี้หนอง เพราะต้องการแสดงให้เห็นถึงความเจ็บปวดทรมานของตัวละครที่ถูกแม่ทำร้ายก่อนที่จะเสียชีวิต ทั้งจากการทุบตี ทรมาน อดข้าวอดน้ำ และการถูกบ่อเกลือกัดกร่อนผิวหนังเน่าเฟะ ให้ดูเป็นอสุรกายที่มีความโกรธแค้น น่ากลัว เจ็บปวดทรมาน โดย กิตติชนม์ กุลรัตน์ชด

ผู้ออกแบบการสร้างตัวละคร ได้มีการออกแบบด้วยการวาดร่างแบบ (Sketch) ตัวละครให้กลายเป็นอสูรกาย โดยมีการศึกษาอ้างอิง (Reference) จากภาพวาดผลจริง สี และลักษณะของขนาดผลจริงที่เกิดจากการถูกทำร้ายและการกัดกร่อนผิวหนังจนเน่าเฟะ ร่วมกับจินตนาการของผู้แต่งที่ใช้ในการออกแบบตัวละครตัวนี้เกิดเริ่มกระบวนการแต่งจริง

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง 9 วัด (2553) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่าตัวละครแดง หรือวิญญาณแดง มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลปลอม ที่มีลักษณะเป็นรอยปานแดง
- 2) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 3) การแต่งรอยบาดแผลสด ตามใบหน้า และร่างกาย

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการตกแต่งบาดแผลบนใบหน้านักแสดงในฉากช่วงย้อนอดีตชาติของแดง เป็นการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษในการทำแผลปลอมที่มีลักษณะสมจริง ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีการตกแต่งด้วยเนื้อซิลิโคน AB โดยเป็นการแต่งสดจากหน้ากองถ่าย สีที่ใช้ในการตกแต่งเป็นสีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) ซึ่งใช้ได้กับเนื้อซิลิโคน โดยใช้สีแดงในการตกแต่งบาดแผลเป็นหลักเพื่อให้ดูเป็นบาดแผลที่มีการอักเสบอย่างรุนแรง และเป็นการแต่งแบบใช้ได้เพียงครั้งเดียว ในภายหลังการถ่ายทำ มีการเพิ่มฉาก (scene) การถ่ายทำขึ้นมาอย่างกะทันหัน ทำให้ต้องมีการแต่งบาดแผลในลักษณะเดิมอีกครั้งในวันต่อไป ผู้ให้ข้อมูลจึงใช้ชิ้นงานเดิมจากครั้งก่อน นำมาติดใหม่อีกครั้ง และลงสีเพิ่มเพื่อให้ดูต่อเนื่อง (Continue)

ภาพประกอบ 34 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรือง 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553)

สำหรับการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้ต่างไปจากเดิม ในฉากที่เป็นวิญญาณแดง มีรูปลักษณ์เป็นอสูรกาย ผู้ให้ข้อมูล มีขั้นตอนกระบวนการในการทำงานที่หลายขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ การวาดร่างแบบ (Sketch) ชิ้นงานที่จะสร้าง การหล่อร่างกายนักแสดงทั้งตัว (Life casting) เพื่อใช้สำหรับทำแม่พิมพ์สำหรับขึ้นรูปชิ้นงาน การปั้นดินน้ำมัน (sculpture) สำหรับขึ้นรูปสามมิติ (3D) เพื่อจะได้เห็นลักษณะของบาดแผลเมื่ออยู่บนตัวคนได้อย่างชัดเจนขึ้น การถอดพิมพ์ (mold) อีกครั้งเพื่อใช้ในการถอดพิมพ์ให้ได้มาเป็นชิ้นเนื้อ (Prosthetic) และการลงสีชิ้นเนื้อ (painting) ใช้ระยะเวลาทำทั้งหมด 3 สัปดาห์ โดยจะต้องมีการสร้างชิ้นเนื้อ เผื่อไว้ในการแต่งหน้ากองถ่าย ประมาณ 16 ชิ้น เพราะในการแต่งแต่ละครั้งจะใช้แบบครั้งเดียวทิ้ง เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่ดีที่สุดที่ใช้ติดลงบนตัวนักแสดง

ภาพประกอบ 35 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เร็ว 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง เร็ว 9 วัด (2553)

นอกจากนี้ ยังมีการแต่งหน้าให้กับนักแสดง 13 ครั้ง รวมวันทดสอบก่อนถ่ายจริง (Fitting) ซึ่งนักแสดงเด็กต้องอยู่ในสภาพที่มีการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษวันละประมาณ 8 ชั่วโมง ซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะทำให้เป็นลักษณะของซันเนื้อที่สามารถสวมใส่เข้ากับร่างกายของนักแสดงได้ โดยแยกเป็นแขน ขา ลำตัว เพื่อให้ง่ายต่อการแต่ง และใช้เวลาในการแต่งให้น้อยที่สุด โดยส่วนหัวจะมีการใช้ซันเนื้อในลักษณะของหน้ากาก ที่จะต้องมีการทำหัวโล้น (bald cap) เพื่อเก็บเส้นผมจริงของนักแสดง ก่อนที่จะติดซันเนื้อลงไปบนหน้า และทำสีเพิ่มเติมตามที่ออกแบบไว้ ซึ่งกระบวนการในการติดซันเนื้อ และลงสีก่อนถ่ายจริงใช้เวลาในการแต่งประมาณ 3 ชั่วโมง

ภาพประกอบ 36 ภาพเบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เร็ว 9 วัด (2553)

ที่มา: ผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง เร็ว 9 วัด (2553)

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสร้างชิ้นเนื้อ (Prosthetic) ที่นำมาตกแต่งนักแสดงให้กลายเป็นอสูรกาย เป็นชิ้นเนื้อที่หล่อด้วยวัสดุจากโฟมยางพารา (Latex) ที่สั่งซื้อจากต่างประเทศ ซึ่งมีน้ำหนักเบา และสามารถจับเหงื่อของนักแสดงได้ ทำให้ชิ้นงานสามารถติดทนกับหน้านักแสดงได้ดียิ่งขึ้น ตัวชิ้นเนื้อที่หล่อ ออกมา มีลักษณะเป็นโฟมสีเหลืองอ่อน ทำให้ผู้แต่งต้องทำสีและพ่นด้วยเครื่องพ่น (Air brush) โดยจะทำติดกับกาวติดชิ้นเนื้อ (Pros-aids) ที่ไว้ใช้สำหรับติดชิ้นเนื้อลงบนตัวนักแสดง ผู้ให้ข้อมูลได้บอกถึงวิธีการทำสีไว้อย่างละเอียด โดยเริ่มจากการผสมสี ด้วยสูตรที่ได้จากต่างประเทศคือ การผสมสีตามหลักการของเครื่องพิมพ์ (Printer) ที่มีการแยกชั้นสี ผู้แต่งผสมสีไว้ใช้ในขั้นตอนของการลงสีทั้งหมด 5 ชั้น โดยสีในชั้นแรกที่ผู้แต่งลง คือ สีน้ำเงินกับม่วง เพื่อต้องการให้ตัวละครดูเป็นอมมนุษย์ โดยการใช้สีม่วงเพื่อแซมลงในส่วนที่ต้องการจับเน้นให้ผิวดูมีมิติขึ้น ต่อมาใช้สีแดงในการลงชั้นถัดไป เพราะเมื่อเวลาสีน้ำเงินและแดงอยู่ด้วยกัน จะมีลักษณะเป็นสีของเส้นเลือดในตัวอสูรกาย ขั้นตอนต่อไปคือการลงสีเหลืองคลุมทั้งชิ้นเนื้อ เมื่อสีเหลืองอยู่ร่วมกับแดงจะมีความอมส้มที่เป็นลักษณะสีของกล้ามเนื้อ และเมื่อมองลงไปในส่วนก่อนหน้านั้นที่ลงสีน้ำเงินและม่วงไว้ จะมองเห็นเป็นเส้นเลือดสีดำ ต่อมาคือสีน้ำตาลเข้มที่ใช้ลงของงานเพื่อทำการเชดดิ้ง (Shading) เพื่อเพิ่มแสงเงาให้กับตัวชิ้นงานให้มีมิติมากขึ้น และสุดท้ายคือการลงเฉดสีผิว (skin tone) ที่มีการผสมไว้โดยอิงจากโทนผิวของนักแสดงเป็นหลัก แล้วนำมาพ่นคลุมผิวเนื้อของนักแสดงทั้งตัว ซึ่งการลงสีแบบนี้จะไม่ใช้การนำเอาสีมาผสมรวมกัน แต่จะเป็นการลงแยกชั้น (Layer) ให้ดูมีลักษณะของสีที่มีการทับซ้อนกันจนเกิดเป็นสีใหม่ขึ้น ซึ่งคล้ายกับการลงสีงานศิลปะ ทัศนียภาพ หรือ อิมเพรสชันนิซึม (Impressionism) ที่เป็นการลงสีที่ให้น้ำหนักของสีแตกต่างกันในแต่ละชั้น

ภาพประกอบ 37 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553)

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดปลอมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง 9 วัต (2553) มีการใช้เลือดปลอมที่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ เพื่อใช้สำหรับการแต่งบนใบหน้านักแสดง เพราะมีความปลอดภัย และสามารถรับประทานได้โดยไม่อันตราย แต่ถ้าเป็นเลือดปลอมที่ใช้ในฉากภาพยนตร์ โดยไม่เกี่ยวกับตัวแสดง จะเป็นเลือดปลอมที่ทีมอาร์ตเป็นคนเตรียมทั้งสิ้น

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในระหว่างการถ่ายทำ ได้เกิดปัญหาขึ้นในช่วงระหว่างการตกแต่งบาดแผลบนใบหน้านักแสดงในฉากช่วงย้อนอดีตชาติของแดง ซึ่งเป็นการตกแต่งด้วยเนื้อซิลิโคน AB โดยเป็นการแต่งสดจากหน้ากองถ่ายนั้น พบว่า เมื่อขึ้นเนื้อที่ควรใช้ได้แค่ครั้งเดียวแต่มีการนำกลับมาใช้ใหม่ ตัวเนื้อสีที่เคยลงไว้จึงมีการหลุดร่อน และ ไม่สามารถลงสีแอลกอฮอล์ซ้ำบนตัวซิลิโคนได้อีก เพราะจะทำให้สีของชิ้นเนื้อดูหนา ไม่เป็นธรรมชาติ ผู้ให้ข้อมูล จึงแก้ปัญหาด้วยการใช้สีเชื่อม้ำมันลาเลอแมส ที่มีลักษณะมันเงา ช่วยกลบความหนาของสีจากการแต่งครั้งก่อน บนชิ้นเนื้อซิลิโคน ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในกองถ่ายภาพยนตร์ รวมถึงมีการเพิ่มเติมการแต่งบาดแผลบนรอยแผลเดิม จากการถูกทำร้ายในฉากต่อไป ซึ่งมีการใช้เลือดปลอมในการตกแต่งบาดแผล เพื่อให้สมจริงมากยิ่งขึ้น ปัญหาอีกอย่างที่พบเจอในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษในประเทศไทยคือ อากาศที่ร้อนจัด เพราะในการติดชิ้นเนื้อ (Prosthetic) เมื่อนักแสดงทำการเคลื่อนไหว และมีเหงื่อออก จะทำให้ชิ้นเนื้อที่ติดในบริเวณนั้นหลุดออกมาได้ ทำให้ต้องเสียเวลาแก้งาน จนทำให้เกิดความล่าช้าในการถ่ายทำภาพยนตร์ อีกทั้ง ในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษในประเทศไทย ยังต้องมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ สำหรับการดูแลนักแสดง ได้แก่ ค่าที่พักที่มีแอร์เพื่อให้นักแสดงพัก ค่าประกันการดูแลนักแสดงในกรณีที่แพ้อุปกรณ์ในการแต่งหน้า ซึ่งจะอยู่ในงบประมาณที่ช่างแต่งหน้าขอเพิ่มเติมจากผู้รับผิดชอบงบประมาณ

ภาพยนตร์ที่ 2 เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) เป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยเรื่องราวชีวิตของครอบครัวหนึ่งที่ไม่สมบูรณ์ ซึ่งผู้เป็นพ่อรู้สึกผิดจากการที่ไม่สามารถมีบ้านให้สมาชิกใน

ครอบครัวมาอยู่พร้อมหน้ากันได้ ต่อมาผู้เป็นพ่อได้เลื่อนตำแหน่ง และมีเงินเดือนที่มากขึ้น จึงตัดสินใจตั้งรกรากซื้อบ้านในหมู่บ้านลัดดาแลนด์ จังหวัดเชียงใหม่ โดยไม่ฟังคำทัดทานของภรรยา และลูก ในคำคืนเดียวกันนั้น มีเด็กรับใช้ชาวพม่าของบ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านถูกฆาตกรรมอย่างทารุณ คนร้ายสาदन้้ากรต จนใบหน้าแหลกเหลวแล้วทุบตีเธอจนตายก่อนนำศพไปมัดไว้ในตู้เย็น โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า หลังจากเกิดเหตุการณ์ฆาตกรรมขึ้น วิญญาณมะขิ่น เริ่มออกมาหลอกหลอนคนในหมู่บ้านลัดดาแลนด์ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเหตุการณ์สยองขวัญต่าง ๆ ที่ตัวละครได้พบเจอด้วย ฉาก และบรรยากาศที่คนในหมู่บ้านที่ทยอยออกไปจนกลายเป็นหมู่บ้านร้าง ทำให้ก่อเกิดอารมณ์ที่วังเวงสยองขวัญ อีกทั้งภาพยนตร์ยังพูดถึงประเด็นครอบครัวที่ไม่เข้าใจกันของสมาชิกในบ้าน เต็มไปด้วยความตึงเครียดของปัญหาที่ผู้เป็นพ่อปกปิดไว้ ทำให้ภาพยนตร์เรื่องลัดดาแลนด์ เป็นภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror) ที่สอดแทรกเรื่องราวชีวิต (Drama) ด้านมิติของตัวละครในครอบครัว ที่ต้องประสบพบเจอกับทั้งวิญญาณที่ตามมหาหลอกหลอน และปัญหาในครอบครัวที่เกิดขึ้น

1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) โดยตัวละคร วิญญาณมะขิ่น เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 38 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร วิญญาณมะขิ่น เป็นตัวละครเพศหญิง ที่มีรูปร่างสมส่วน ผอมดำ นัยน์ตาสีดำ สีผิวขาวเหลือง อายุประมาณ 20 ปี เธอถูก

ฆาตกรรมและฝังศพไว้ในตู้เย็นด้วยสภาพใบหน้าทีละจากการถูกน้ำกรดสาด ตามร่างกายมีร่องรอยของการถูกทุบตี สวมใส่เสื้อยืดสีเขียว ผ้าถุงลายดอกสีน้ำเงิน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการปรากฏตัวในรูปลักษณะ วิญญาณมะขิ่น ที่มีใบหน้าครึ่งซีกซ้ายที่แหลกเหลว ดวงตาทั้งสองข้างบอด เป็นสีขาว บริเวณแขนข้างหนึ่งที่มีบาดแผลพุพอง ตามเนื้อตัวสกปรก และมีแต่บาดแผลจากการถูกทำร้าย โดยยังคงสวมใส่เสื้อผ้าตัวเดิมกับตอนเสียชีวิต

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) วิญญาณมะขิ่น แต่เดิมเป็นสาวชาวม้งที่หนีความยากจน มาทำงานเป็นคนใช้ คอยดูแลบ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้านลัดดาแลนด์ จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อต้องการเก็บเงินส่งครอบครัวที่บ้านเกิด โดยเจ้าของบ้านเป็นฝรั่ง ที่ไม่ค่อยได้กลับมาบ้านนัก ทำให้ มะขิ่น ดูแลบ้านหลังนี้เพียงลำพัง นอกจากนั้นยังรับงานเป็นแม่บ้านทำความสะอาดให้อีกหลายหลังในหมู่บ้าน โดยการบอกต่อของชาวบ้านในเรื่องการทำงานที่เรียบร้อยของมะขิ่น แต่มีชาวบ้านบางส่วนที่ไม่รับมาช่วยงาน เพียงเพราะเธอไม่ใช่คนไทย รวมถึงประเด็นในเรื่องชู้สาว จากคำให้การของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่สันนิษฐานว่าประเด็นการตายมาจากเรื่องชู้สาว ด้วยความที่มะขิ่นมีหน้าตาดี จึงทำให้ชาวบ้านบางคนกลัวว่าอาจจะมีปัญหาในครอบครัว

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) เมื่อมะขิ่นเสียชีวิต วิญญาณมะขิ่น มักปรากฏตัวเพื่อหลอกหลอน คนในหมู่บ้านลัดดาแลนด์ ทั้งในช่วงเวลากลางวันและกลางคืน รวมถึงในบ้านหลังที่เธอถูกฆาตกรรมเสียชีวิต เป็นสาเหตุให้คนในหมู่บ้านต่างทยอยย้ายออกจนหมด เพราะหวาดกลัววิญญาณมะขิ่นที่ยังคงวนเวียนอยู่ในหมู่บ้าน และปรากฏตัวมาให้ชาวบ้านเห็นอยู่เสมอ จากคำให้การของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่ยังไม่พบตัวผู้ร้าย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ วิญญาณมะขิ่นเกิดความอาฆาตแค้นคนร้ายที่ทำร้ายเธอ จึงมาหลอกหลอนคนในหมู่บ้าน ที่อาจเป็นหนึ่งในฆาตกรที่ฆ่าเธอเป็นได้

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร มะขิ่น มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลแห่งบริเวณใบหน้าและแขนของตัวละคร
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด ตามร่างกาย

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553) ตัวละคร มะชิน หรือ วิญญาณมะชิน โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

มะชิน ในรูปลักษณะที่มีใบหน้าและทေး สยดสยอง โดยใบหน้าครึ่งซีกด้านซ้ายมีลักษณะของผิวเนื้อที่เปื่อยและสีซีด ดวงตาข้างหนึ่งหายรวมเป็นเนื้อเดียวกับผิวหนังที่ละลายจากการถูกน้ำกรดกัดกร่อน 1) เส้น บริเวณมือของตัวละคร มีการแต่งให้เป็นบาดแผลแห่งหนูนที่มีรอยเส้นประไม่สม่ำเสมอแผ่ขยายไปทั่วมือและแขน เป็นเส้นตรงที่ถูกจัดวางอย่างไม่เป็นระเบียบ ซึ่งเกิดจากการออกแบบบาดแผลโดยอ้างอิงจากการถูกกระทำโดยการสาดน้ำกรด เกิดจากการกระเซ็นของน้ำกรดที่ถูกสาดมาจนกลายเป็นรอยบาดแผลที่เกิดจากการอักเสบของน้ำกรด 2) สี มีการใช้สีในการตกแต่งบาดแผลบริเวณมือและใบหน้า ซึ่งถูกน้ำกรดกัดกร่อนให้เป็นเฉดสีผิว (Skin Tone) ซึ่งเป็นสีเดียวกับสีเนื้อผิวจริงของตัวละคร ให้อุเป็นผิวเนื้อที่หลุดร่อนออกมาก บริเวณช่วงขาและเท้าของตัวละคร มีการใช้น้ำตาล และดำ ในการลงสีผิว ให้ความรู้สึกสกปรก ไม่เหมือนขาของมนุษย์ทั่วไป 3) แสงและเงา มีการใช้สีสว่าง เพื่อทำให้บาดแผลสีเนื้อที่หนูนออกมาจากการถูกน้ำกรดดูมีมิติเด่นขึ้นมาจากผิวของตัวละคร และมีการใช้สีเข้มในการสร้างเงาให้ขาและเท้าของตัวละครมีสีเข้มที่ไม่สม่ำเสมอ 4) พื้นผิว บาดแผลบนใบหน้าและบริเวณแขน มีลักษณะเป็นพื้นผิวมันวาว ไม่เรียบเนียน ให้ความรู้สึกเป็นชิ้นเนื้อที่กำลังละลายหลุดออกจากใบหน้า 5) จุดเด่น การละลายของผิวหนังครึ่งซีกจนเหลือเพียงดวงตาสีขาวเพียงข้างเดียว

ภาพประกอบ 39 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ พิเชษฐ วังศ์จันทร์สม นักออกแบบการ
 แต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษ
 การแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2
 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)
 จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ในการเปลี่ยน
 รูปลักษณ์ด้วยการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครนั้น จะต้องผ่านกระบวนการคิด มีการวาด
 แบบ (sketch) เพื่อออกแบบตัวละครได้อย่างเหมาะสม โดยอิงข้อมูลจากบทภาพยนตร์เป็นหลัก
 ซึ่งขาดผลของตัวละคร วิทยุณวมะชิน ที่ปรากฏขึ้น เกิดจากการโดนน้ำกรดสาด และถูกฆ่าตัด
 ร่างไว้ในตู้เย็น ผู้แต่งจึงต้องมีการหาข้อมูล (research) ว่าการโดนน้ำกรดมีผลลักษณะอย่างไร
 และออกแบบตำแหน่ง ลักษณะรูปร่างและสีของบาดแผล ร่วมกับการใช้จินตนาการของผู้แต่งใน
 การออกแบบตัวละครตัวนี้ ให้อยู่ในรูปลักษณ์ของวิทยุณวมะชินที่น่ากลัว ด้วยสภาพบาดแผลรุนแรง
 เกินจริง เพื่อสร้างความตกใจให้แก่ผู้ชม และขึ้นเป็นภาพตัวอย่างสำหรับผู้กำกับดู เพื่อให้ตรงกับ
 ความต้องการของผู้กำกับให้มากที่สุด

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)
 จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ตัวละคร
 วิทยุณวมะชิน มีการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัว ให้กลายเป็นวิทยุณวมะชิน
 อาฆาตแค้น ที่มีการแต่งบาดแผลปลอมที่มีความสมจริง ลักษณะเป็นบาดแผลที่แห้ง บริเวณ
 ไบหน้าของตัวละคร และบริเวณแขน ที่เกิดจากการถูกน้ำกรดกัดกร่อน

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้
 ต่างไปจากเดิมนั้น ในฉากที่วิทยุณวมะชิน ปรากฏตัวมาหลอกหลอนชาวบ้าน ผู้แต่งมีขั้นตอน
 กระบวนการในการทำงาน เริ่มตั้งแต่ การวาดร่างแบบ (Sketch) ชิ้นงานที่จะสร้าง การหล่อหน้า
 นักแสดง (Face casting) เพื่อใช้สำหรับทำแม่พิมพ์สำหรับขึ้นรูปชิ้นงาน การปั้นดินน้ำมัน
 (sculpture) สำหรับขึ้นรูปสามมิติ (3D) เพื่อจะได้เห็นลักษณะของบาดแผลเมื่ออยู่บนตัวคนได้
 อย่างชัดเจนขึ้น การถอดพิมพ์ (mold) อีกครั้งเพื่อใช้ในการถอดพิมพ์ให้ได้มาเป็นชิ้นเนื้อ
 (Prosthetic) ของบาดแผล โดยมีการหล่อขึ้นเนื้อด้วยยางพารา (Latex) ที่มีลักษณะเป็นโฟมสี

เหลืองอ่อน เพื่อนำมาติดบนใบหน้านักแสดงด้วยกาวยึดขึ้นเนื้อ (Pros-aids) และจึงมีการตกแต่งสีให้ขึ้นเนื้อมีสีใกล้เคียงกับสีผิวตัวละคร โดยอ้างอิงสีบาดแผลการโดนน้ำกรดของจริง โดยกระบวนการในการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร มะชิน ใช้เวลาในการแต่งประมาณ 3 ชั่วโมง ถึงแม้ว่า ในภาพยนตร์จะเห็นตัวละคร มะชิน ที่มีการแต่งหน้าเอฟเฟคแค่เพียงไม่กี่วินาทีและไม่ชัดเจน แต่ผู้แต่งจะต้องแต่งตัวละครให้ได้สมบูรณ์แบบที่สุด ซึ่งในการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้ เนื่องจากผู้กำกับต้องการให้เห็นถึงการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร จึงมีการใช้สีจี CG สำหรับการปรับแต่งภาพยนตร์ให้น้อยที่สุดน้อยมาก

ภาพประกอบ 40 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดปลอมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) มีการใช้เลือดปลอมที่ผสมใหม่ขึ้นมาเองและเลือดปลอมสั่งซื้อจากต่างประเทศที่มีราคาแพง จะใช้เฉพาะแค่ตอนแต่งผิวนักแสดง เพราะสามารถล้างออกได้ง่ายและไม่ติดสีแดง แต่เลือดปลอมที่ผสมเองนั้นจะสามารถใช้กับเสื้อผ้าได้ ซึ่งต้องคุยกับทางทีมเสื้อผ้า (Costume) ว่าจะต้องเตรียมเสื้อสำรองไว้กี่ตัว

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) นั้น มักจะต้องมีการซ่อม หรือแก้ไขหน้าของนักแสดงอยู่ตลอดเวลา เพราะเนื่องจากชั้นเนื้อปลอมไม่สามารถติดทนกับหน้านักแสดงได้ทั้งวัน เพราะปัจจัยอย่างความร้อน ทำให้มีเหงื่อออก ซึ่งเหงื่อจะสามารถดันชั้นเนื้อที่ติดอยู่ให้หลุดได้ ทำให้ต้องมีการแก้ไขในช่วงการถ่ายอยู่เสมอ

ภาพยนตร์ที่ 3 เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย 407 เทียวบินผี (2555) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) เป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยแอร์โฮสเตสสาวน้องใหม่ของ เอราวัณแอร์ ถูกเรียกตัวมาอย่างกะทันหันเพื่อเดินทางไปกับเครื่องบินลำใหม่ และเทียวบินนั้นก็กลายเป็นฝันร้าย เมื่อเครื่องบินเกิดอุบัติเหตุทำให้ลูกเรือและผู้โดยสารทั้งหมดเสียชีวิต มีเพียงนางเอกคนเดียวที่รอดชีวิตมาได้ สิบปีผ่านไปที่สนามบินเชียงใหม่ นางเอกได้กลายเป็นหัวหน้าแอร์โฮสเตสของสายการบิน และต้องขึ้นบินกับเครื่องบินลำใหม่ เทียวบินที่ 407 ซึ่งเป็นเครื่องบินเดิมที่เคยเสียหายจากอุบัติเหตุครั้งก่อน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านสถานการณ์คับขันที่ต่างคนต่างต้องการเอาชีวิตรอดจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้งจากการผิดพลาดของตัวเครื่องบิน และการหลอกลอนไล่ล่าของวิญญาณ ที่เผยให้เห็นปัญหาและปมของตัวละครแต่ละตัวที่ปกปิดไว้ โดยเลือกใช้ฉากของเครื่องบินที่เป็นสถานที่ปิดตาย ซึ่งลอยอยู่บนอากาศ ไม่สามารถหนีจากเหล่าวิญญาณที่ออกมาหลอกลอนด้วยใบหน้าละมุนๆ ทำให้ก่อเกิดอารมณ์ความกลัวเข้าครอบงำผู้ที่เหลือรอดทุกคนที่ต้องต่อสู้ ตื่นรอน เอาชีวิตรอดภายในเครื่องบินโดยสารลำนี้ จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror) ผสมกับภาพยนตร์แนวระทึกขวัญ (Thriller) ร่วมด้วย

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) โดยตัวละครวิญญาณแอร์โฮสเตส เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 41 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 407
เทียวบินผี (2555)

ที่มา: 407 เทียวบินผี

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร กลุ่มวิญญาณ แอร์โฮสเทล เพศหญิง อายุประมาณ 25-30 ปี ออกมาหลอกหลอนด้วยใบหน้า และร่างกายซีดขาว เต็มไปด้วยบาดแผลแตกต่างกันไป บ้างมีแผลไฟไหม้ตามตัว บ้างมีใบหน้าที่ถูกหลอกหลอนทั้งหน้า ให้ ความรู้สึกสยดสยอง มีดวงตาขาวโพลน นัยน์ตาดำเล็กเพียงจุดเดียว ริมฝีปากสีดำเข้ม ทรงผม หลุดร่ย ยุ่งเหยิง ตามร่างกายของเหล่าวิญญาณแอร์โฮสเทลที่สวมชุดเครื่องแบบของสายการบิน มี ลักษณะฉีกขาดเปรอะเปื้อนไปด้วยเลือดและเขม่าควัน อันเกิดจากในอุบัติเหตุเครื่องบินตกในอดีต

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) กลุ่มวิญญาณแอร์โฮสเทล ทำหน้าที่ บริการผู้โดยสารบนเครื่องบินที่เคยเกิดอุบัติเหตุตกจนเสียชีวิตเกือบทั้งลำ โดยมี นิ่ว ซึ่งเป็น แอร์โฮสเทลผู้รอดชีวิตเพียงคนเดียวที่เหลือรอดอยู่ ซึ่งเคยรู้จักและเป็นเพื่อนร่วมงานกับเหล่า วิญญาณเหล่านี้ โดยจะปรากฏตัวออกมาหลอกหลอนเป็นกลุ่ม 3 คน หรือบางครั้งจะออกมาคน เดียวและยังคงทำหน้าที่เป็นแอร์โฮสเทลขึ้นภาคอาหารเสมือนที่เคยทำมาเมื่อครั้งยังมีชีวิต

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) กลุ่มวิญญาณแอร์โฮสเทล เป็น วิญญาณที่สิงอยู่บนเครื่องบิน เพราะรอวันที่จะแก้แค้น นิ่ว ซึ่งเป็นแอร์โฮสเทลเพียงคนเดียวที่รอด ชีวิตในอุบัติเหตุ ซึ่งคิดว่าถูกพวกเธอถูกนิ่วขังไว้ในห้องเก็บของเพื่อเอาชีวิตรอดเพียงลำพัง จึงมี ความอาฆาตแค้น ออกมาหลอกหลอน นิ่ว แต่เพียงผู้เดียว และสิงร่างผู้โดยสารอื่นให้ทำร้ายนิ่วจน เสียชีวิต เพื่อต้องการให้มาอยู่บนเครื่องบินลำนี้ต่อไป

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร กลุ่มวิญญาณ แอร์โฮสเตส มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัวสามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสดขนาดใหญ่ บริเวณใบหน้าของตัวละคร
- 3) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณร่างกายของตัวละคร

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) ตัวละคร กลุ่มวิญญาณ แอร์โฮสเตส โดยการใช้องค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

- 1) กลุ่มวิญญาณแอร์โฮสเตสที่ปรากฏตัวออกมาหลอกหลอนคนในเครื่องบินด้วยใบหน้า และร่างกายซีดขาวเต็มไปด้วยบาดแผลแตกต่างกันไป บ้างมีแผลไฟไหม้ตามตัว บ้างมีใบหน้าที่หลุดลอกทั้งหน้า ให้ความรู้สึกสยดสยอง มีดวงตาขาวโพลน นัยน์ตาดำเล็กเพียงจุดเดียว ริมฝีปากสีดำเข้ม ทรงผมหลุดร่วง ยุ่งเหยิง ตามร่างกายของเหล่าผีแอร์โฮสเตสที่สวมชุดเครื่องบินของสายการบิน มีลักษณะฉีกขาดเปรอะเปื้อนไปด้วยเลือด และเขม่าควัน 1) เส้น บาดแผลบนตัวของแอร์โฮสเตสที่ฉีกลอกใบหน้า และบริเวณคอ มีการแต่งให้เห็นเส้นของกล้ามเนื้อมนุษย์ที่หลุดลอกออกมา 2) สี มีการใช้สีโทนร้อน จำพวกสีแดง ส้ม เหลือง ในการแต่งหน้า เนื่องจากตัวละครมีบาดแผลจำนวนมากตามร่างกาย ทั้งจากการถูกไฟไหม้ และบาดแผลที่ทำให้ผิวหนังฉีกขาดจนเห็นกล้ามเนื้อภายในผิวหนัง ให้ความรู้สึกน่ากลัว สยดสยอง 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะเป็นมันวาว จากเลือดที่อยู่บนบาดแผล ให้ความรู้สึกเป็นบาดแผลสดที่เพิ่งเกิด อุบัติเหตุขึ้น 4) แสงและเงา มีการใช้สีดำในการสร้างเส้นของกล้ามเนื้อให้ดูมีมิติชัดเจนขึ้น ทั้งยังใช้สีดำในการแต่งบริเวณรอยแผลไฟไหม้ ให้ดูเหมือนมีเขม่าควัน และเน้นความลึกเพื่อสร้างมิติให้บาดแผล 5) จุดเด่น การเปลี่ยนรูปลักษณ์จากมนุษย์ ให้กลายเป็นวิญญาณร้าย ที่มีดวงตาขาวไม่เหมือนมนุษย์ดูไร้ชีวิตจิตใจ ทั่วทั้งใบหน้าและร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลจากการระเบิดของเครื่องบิน และบาดแผลที่เกิดจากการทำร้ายตัวเองจนเสียชีวิตของกลุ่มวิญญาณแอร์โฮสเตส

ภาพประกอบ 42 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง 407
เทียวบินผี (2555)

ที่มา: 407 เทียวบินผี

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ อมฤต โชคปรีชา นักออกแบบการแต่งหน้า
เทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการ
แต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2
ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง 407 เทียวบินผี
(2555) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ที่มาของการแต่ง
มาจากการอ่านบท เพื่อให้รู้ถึงที่มาของตัวละคร วิญญาณแอร์โฮสเทล ในตอนที่เครื่องบินกำลังตก
ได้ติดอยู่ในห้องเก็บของ ซึ่งอยู่ในภาวะอารมณ์โกรธ เพราะเข้าใจว่านางเอกได้ขังตนไว้ในห้องนั้น
ด้วยแรงอาฆาตจึงกรีดหน้าตัวเองและเอาเลือดมาเขียนไว้ที่หน้าประตูห้องเก็บ โดยผู้กำกับศิลป์
(Art Director) จะเป็นคนทำการออกแบบตัวละครทั้งหมดร่วมกับผู้กำกับ โดยฝ่ายออกแบบ
ภาพยนตร์(Production design) มีการทำ (sketch) ออกแบบคาแรคเตอร์ตัวละครขึ้นมาเองจาก
ความต้องการของผู้กำกับ ว่าต้องการให้แปลเป็นแบบใด สีผิวของตัวละครเป็นแบบใด โดยตัวช่าง
แต่งหน้ามีหน้าที่คอยดูว่าสามารถทำได้ตามความต้องการขนาดไหนหรือควรเพิ่มลดอย่างไรก็
สามารถปรึกษากับฝ่ายออกแบบภาพยนตร์ได้โดยตรง เพื่อต้องการให้ตัวละครออกมาให้ดูน่ากลัว
มากที่สุด

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง 407 เทียวบินผี
(2555) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า กลุ่มวิญญูณแอร์ไฮสเตรส มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสดขนาดเล็ก บริเวณลำคอ แขน เล็บ มือ
- 3) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณมือของตัวละคร

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้ต่างไปจากเดิมนั้น ในฉากที่เหล่าวิญญูณแอร์ไฮสเตรส ออกมาปรากฏตัวหลอกหลอนคนในเครื่องบิน ที่มีลักษณะโดนลอกผิวหนัง เหมือนเพียงใบหน้าที่มีกล้ามเนื้อ จะใช้การแต่งด้วยการทำขึ้นเนื้อ ซึ่งในส่วนของการทำงานขึ้นเนื้อ (Prosthetic) จะมีทีมในการสร้างขึ้นเนื้อที่หล่อจากซิลิโคนขึ้นมาโดยเฉพาะ ทำเอาไว้ประมาณ 20 ชิ้น เพราะมีการถ่ายฉากเดิมซ้ำกันหลายรอบ ทำให้ต้องมีการแต่งแบบเดิมหลายครั้ง ซึ่งจะต้องแต่งให้เหมือนกันทุกครั้ง จึงต้องมีการใช้ขึ้นเนื้อที่เหมือนกันเพื่อความต่อเนื่องในการถ่ายทำ ถ้าเป็นการแต่งบาดแผลเล็กน้อย ตามบริเวณคอ ตามแขน มือ เล็บ ผู้แต่งจะเป็นคนแต่งเองโดยใช้ซิลิโคน AB ในการปั้นขึ้นเนื้อและแต่งลงบนผิวหนังนักแสดงโดยตรง ในการทำแผลสด ในส่วนของการลงสี จะใช้สีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นสีสำหรับงานเอฟเฟคโดยตรง สีที่ทาตัวจะใช้สีจืด พวกสีขาว สีดำ สีแดง สีเขียว มาผสมและทาลงบนตัวนักแสดงให้มีผิวซีดออกขาวเทา ๆ ในส่วนของสีผิวที่ดูเป็นชนเหมือนคราบเขม่า นั้น ผู้แต่งมีการใช้สีจืดทาบริเวณที่ต้องการให้เลอะก่อน จากนั้น มีการใช้สีประเภทแป้งเค้กผงฝุ่น (Powder) สีดำเอามาบดให้เป็นผงและทาลงบนตัวนักแสดง เพื่อให้ผิวของนักแสดงดูมีรายละเอียดของชั้นสี เหมือนเขม่าควันเลอะตามตัว บริเวณมือของแอร์ที่ดูเหมือนแผลไฟไหม้ จะใช้การแต่งด้วยซิลิโคน AB มาทาบบริเวณผิวหนังนักแสดง จากนั้นใช้ปลายพู่กัน หรือเกียงขนาดเล็กมาขีดออกเป็นช่องเล็กๆ เพื่อให้ดูเหมือนผิวมีร่องรอยการขีดขาดจากไฟไหม้ ผู้แต่งเล่าว่า ไม่สามารถใช้อย่างพาราในการทำแผลไฟไหม้ได้ เพราะจะทำให้แผลดูมีลักษณะแข็งและนักแสดงขยับมือลำบาก ส่วนเล็บใช้เล็บปลอมมาติด และตกแต่งใหม่ จากนั้นใส่เลือดลงสีให้ดูเหมือนแผลไฟไหม้มากที่สุด มีการใช้เลนส์ (Contact lens) สีขาว ให้กับนักแสดงเพื่อเพิ่มความน่ากลัวมากขึ้น สำหรับการแต่งตัวละคร วิญญูณแอร์ไฮสเตรส มีการใช้เวลาในการแต่งประมาณ 5 ชั่วโมง แต่บริเวณใบหน้าก็แต่งอย่างต่ำประมาณ 2 ชั่วโมง เพราะต้องรอการแห้ง มีการติดขึ้นเนื้อซิลิโคนหลายชิ้นบริเวณใบหน้า ทั้งหน้าผาก แก้มซ้าย-ขวา จมูก เพื่อที่จะทำให้ขึ้นเนื้อแนบไปกับใบหน้าจนไม่เห็นรอยขอบของขึ้นเนื้อให้ได้มากที่สุด จากนั้นจึงมีการทำสีซึ่ง

มีทั้งสีแอลกอฮอล์ และการพ่นสีด้วยแอร์บรัช ในการทำสีของกล้ามเนื้อให้ดูวาวมีมิติขึ้น รวมถึงใช้พู่กันหัวเล็กในการเก็บรายละเอียดของงานให้สมบูรณ์มากที่สุด

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดเทียมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) ในส่วนของการแต่งบริเวณใบหน้านักแสดง จะเป็นเลือดปลอมที่สั่งซื้อจากต่างประเทศทั้งหมด เพราะมีความปลอดภัย สามารถรับประทานได้ แต่ถ้าเป็นการใช้เลือดปลอมปริมาณมาก หรือเป็นเลือดที่ไม่ได้โดนหน้านักแสดง จะเป็นเลือดที่ผสมเอง โดยมีการผสมเลือดให้มีหลากหลายชนิด ทั้งเลือดชั้น เลือดเหลว เลือดหนืด ไว้ใช้ตามสถานการณ์ที่ต่างกัน

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) มักจะต้องมีการซ่อมหรือแก้ไขหน้าของนักแสดงอยู่ตลอดเวลาเพราะเนื่องจากชั้นเนื้อปลอมไม่สามารถติดทนกับหน้านักแสดงได้ทั้งวัน เพราะปัจจัยอย่างความร้อน ทำให้มีเหงื่อออก ซึ่งเหงื่อจะสามารถดันชั้นเนื้อที่ติดอยู่ให้หลุดออกมาได้ ทำให้ต้องมีการแก้ไขในช่วงการถ่ายอยู่เสมอ

ภาพยนตร์ที่ 4 เรื่อง ทองสุก 13 (2556)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ทองสุก 13 (2556) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก 13 (2556) เป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยเรื่องราวของ “ทองสุก” หนุ่มเนิร์ดที่มีสัมผัสพิเศษทำให้ร่างของเขามักถูกวิญญาณสิงได้ง่าย เขาไม่มีเพื่อนคนไหนนอกจาก “น้ำ” ที่คอยอยู่เคียงข้าง จนเมื่อเข้ามหาวิทยาลัย น้ำได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ชอบทองสุก โดยพวกเขาได้ตัดสินใจว่าจะไปเที่ยวกันที่เกาะกลางทะเลสาบแห่งหนึ่งโดยไม่บอกทองสุก แต่ทองสุกก็ตามมาจนได้ ซึ่งตรงกับวันศุกร์ 13 ที่เชื่อว่าเป็นคืนผีแดง ไม่ควรออกไปไหน ในยามกลางวันพวกเขาจึงเดินสำรวจเกาะ จนพบกับตู้ที่ศาลร้าง และจับทองสุกขังไว้ในนั้น โดยไม่รู้ว่าการกระทำของพวกเขาจะเป็นการปลดปล่อยเหล่าผีร้ายในเกาะให้เป็นอิสระ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่าน การนำเสนอให้เห็นในประเด็นของผลจากการกลั่นแกล้งผู้อื่น ที่จะย้อนกลับมาทำร้ายตัวเองในภายหลัง เหมือนที่เพื่อน

ทำกับทองสุก จนสุดท้ายทองสุกได้กลับมาแก้แค้นจนไม่มีใครรอดชีวิต โดยเลือกใช้อาณัติสถานที่จะสร้างบรรยากาศให้มีความอึมครึมจนน่าหวาดระแวง มีต้นไม้กิ่งไม้แห้ง ขึ้นล้อมรอบเกาะจนดูน่ากลัว ประกอบกับตัวละครที่ถูกวิญญาณสิง ได้ออกมาหลอกหลอนเพื่อน ๆ ในรูปลักษณะที่น่ากลัว ทำให้ก่อเกิดอารมณ์หวาดกลัว และหวาดระแวงจากการไล่ล่าผีทองสุกที่ตัวละครได้ประสบพบเจอ จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 จัดอยู่ในแนวสยองขวัญ (Horror)

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556) โดยตัวละครวิญญาณแสร้งโฮสเตรส เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 43 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ทองสุก13 (2556)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละครทองสุก เป็นตัวละครเพศชาย อายุ 19 ปี รูปร่างสูงใหญ่ ผมสั้นสีดำ นัยน์ตาสีดำ ผิวขาวเหลือง บุคลิกเป็นคนเรียบร้อย ใส่ชื่อตามใครไม่ทัน พุดจาตะกุกตะกัก เป็นโรคกลัวที่แคบ ทองสุกเป็นคนจิตอ่อน เพราะมีสัมผัสพิเศษมาตั้งแต่เด็ก ทำให้เห็นวิญญาณได้ จนแม่ต้องใส่สร้อยตะกรุดติดตัวไว้ตลอดเวลาเพื่อเป็นเครื่องรางป้องกันตัว เมื่อสร้อยตะกรุดที่ห้อยคออยู่หลุดออก ทำให้ทองสุกถูกวิญญาณสิงร่าง จนมีบุคลิกท่าทางที่แปลกไปจากเดิม ทองสุกมีไต้ตาที่คลั่งขึ้น สายตาดูเลือนลอย แต่บางครั้งดูแข็งกร้าว มีเลือดคั่งนัยน์ตาเป็นสีแดง คู่มือลับคมคมใน เมื่อเพื่อนจับได้ว่าแท้จริงทองสุกถูกวิญญาณร้ายสิงร่างอยู่ ทำให้ทองสุกเริ่มเปลี่ยนบุคลิกอีกครั้ง กลายเป็นคนที่นิ่งขรัม ชอบหลอกคนอื่นไปมา

มีความยืดหยุ่นจนประสาท และเจ้าเล่ห์ผ่านการแสดงสีหน้าและแววตาอย่างชัดเจน มักมองผู้คนด้วยหางตา เพราะคิดว่าตนเองคือวิญญาณร้ายที่ทุกคนต้องหวั่นเกรง สามารถฆ่าคนได้ด้วยร่างกายมนุษย์ และในบางครั้ง ใบหน้าของทองสุกจะเปลี่ยนเป็นอสูรกายที่มีดวงตากลวงลึกเนื้อส่วนบริเวณใบหน้าจมูกแก้มกรังเหลือแต่กระดูกไปออกมา เนื้อบริเวณส่วนริมฝีปากหลุดร่อนออกมาเป็นชิ้น เห็นฟันขนาดใหญ่อยู่ภายใน สลับไปมากับใบหน้านามมนุษย์

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) ทองสุกเป็นนักศึกษามหาลัย สภาพครอบครัวฐานะปานกลาง เนื่องจากทองสุกเป็นคนที่ไม่สมบูรณ์ และทำอะไรเรื่องซ้ำ ทำให้ตามเพื่อนไม่ทัน และมีปัญหาด้านการเข้าสังคม ทำให้โดนเพื่อนแกล้งตลอด และไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนในมหาวิทยาลัย แต่ทองสุก มีน้ำ เพื่อนสาวสมัยเด็กเพียงคนเดียว ที่คอยให้กำลังใจและอยู่ข้างๆทองสุกอยู่เสมอ ทำให้ทองสุกมักตามไปอยู่ข้างน้ำเสมอไม่ว่าน้ำจะอยู่ที่ใด จนยิ่งทำให้เพื่อนคนอื่นต่างรังเกียจทองสุก และคอยยุยงให้น้ำทิ้งทองสุกอยู่เสมอ

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ทองสุก เป็นคนจิตอ่อน และซึ่กลัวกับทุกสิ่ง เนื่องจากสมัยเด็กในตอนแรก ทองสุกเป็นเด็กปกติธรรมดาไม่ต่างจากเด็กคนอื่น แต่ น้ำ เป็นต้นเหตุที่ทำให้ทองสุกเริ่มมีอาการไม่ปกติ เพราะน้ำไปถอดสร้อยตะกรุด ทำให้ทองสุกถูกวิญญาณเข้าสิงจนทำให้มีอาการจิตอ่อน ไม่ปกติเหมือนคนทั่วไปตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ด้วยเพราะเหตุนี้ จึงทำให้น้ำรู้สึกผิดและคอยดูแลทองสุกอยู่เสมอจนเข้ามหาวิทยาลัย นั้นทำให้ทองสุกแอบหลงรักน้ำมาโดยตลอด เมื่อทองสุกถูกวิญญาณร้ายสิงร่างอีกครั้ง ถึงแม้ว่าลักษณะนิสัยจะเปลี่ยนไปเป็นคนโหดเหี้ยม เจ้าเล่ห์ ที่สามารถหลอก และฆ่าเพื่อนๆได้อย่างไม่ลังเล แต่กับน้ำแล้วในตอนสุดท้าย ทองสุกที่ยังคงหลงเหลือความเป็นมนุษย์อยู่น้อยนิด พยายามที่จะต่อสู้กับวิญญาณร้ายที่สิงร่างตน เพื่อปกป้องน้ำจนวินาทีสุดท้าย

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ทองสุก 13 (2556) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร ทองสุก มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณใบหน้า สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 2) การแต่งรอยแผลสด บริเวณใบหน้าของตัวละคร

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556) ตัวละคร ทองสุก โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

ตัวละคร ทองสุก เมื่อถูกวิญญูณเข้าสิงในช่วงแรก ได้กลับมาเจอเพื่อนอีกครั้ง หลังออกมาจากตู้สังเวทที่ถูกขังในป่าได้สำเร็จ ทองสุก เริ่มมีบุคลิกที่ดูเฉยชา และเหม่อลอย มองเพื่อนด้วยสายตาแข็งกร้าว นัยน์ตาเป็นสีแดงกำกวมคล้ายมีเลือดคั่งอยู่ภายใน ให้ความรู้สึกดูร้ายราวกับไม่ใช่มนุษย์ ในบางครั้งดูตื่นกลัวอย่างไร้สาเหตุ เสื้อผ้าเนื้อตัวมอมแมม มีบาดแผลเล็กน้อยบริเวณหน้าผาก แก้ม และคาง โดยวิญญูณที่อยู่ในตัวทองสุก จะเผยใบหน้าเป็นวิญญูณอสูรกายให้เห็นในบางครั้ง เพื่อประกาศให้รู้ว่าตนเป็นวิญญูณร้ายที่ยิ่งใหญ่ในป่าแห่งนี้ มาในรูปลักษณะที่คล้ายกับกะโหลกศีรษะของมนุษย์ บริเวณช่วงหน้าผากมีลักษณะของกระดูกที่ร้าวแตกลึกลงไป ดวงตากลวงลึกหลุดร่อนเป็น บริเวณจมูกแห้งกรัง เหลือแต่กระดูกโปนออกมา ริมฝีปากมีลักษณะหลุดร่อนออกมาเป็นชิ้น เผยให้เห็นกล้ามเนื้อ เส้นเลือด และกระดูกฟันขนาดใหญ่อยู่ภายใน ให้ความรู้สึกเหมือนอสูรกายที่เหลือแต่โครงกระดูก ในการแต่งตัวละครทองสุก เป็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ร่วมกับการตกแต่งภาพด้วยคอมพิวเตอร์ (CG: Computer generated) เพื่อสร้างตัวละครที่มีลักษณะเป็นอสูรกาย 1) เส้น บริเวณปากมีลักษณะของการฉีกกว้างออกจากกัน ทำให้เห็นเส้นเรียงกันของกล้ามเนื้อของมนุษย์ 2) สี มีการใช้สีซีดจาง (Pale) ขาวและดำ ในการแต่งใบหน้าตัวละครให้ดูเหมือนสีของกะโหลกมนุษย์ไร้ชีวิต และใช้สีแดงแดงถึงกล้ามเนื้อบริเวณปากที่ฉีกออกกว้างให้เห็นภายใน ดูเป็นอสูรกายที่น่ากลัว และน่าเกรงขามในคราวเดียวกัน 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะผิวด้าน ที่ขรุขระไปด้วยบาดแผลบริเวณใบหน้า 4) แสงและเงา มีการใช้สีดำในช่วงของดวงตา โฟรงจมูก และปาก เพื่อเน้นให้เกิดมิติความลึกของใบหน้าอสูรกายมากยิ่งขึ้น 5) จุดเด่น การเปลี่ยนรูปลักษณะจากใบหน้ามนุษย์ ให้กลายเป็นวิญญูณร้ายที่มีใบหน้าราวกับอสูรกาย มีดวงตาที่กลวง จมูกเป็นโพรงกระดูก และริมฝีปากที่ฉีกกว้างออกเผยให้เห็นฟันแหลมคม ผิดมนุษย์อยู่ภายใน

ภาพประกอบ 44 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ทอง
 สุก13 (2556)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ อาภรณ์ มีบางยาง นักออกแบบการแต่งหน้า
 เทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการ
 แต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ทองสุก13 (2556) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น
 ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ทองสุก13 (2556)
 จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ที่มาของแนวคิด
 ในการแต่งตัวละคร เริ่มมาจากโดยได้รับโจทย์จากผู้กำกับว่าต้องการให้ทองสุกมีบาดแผลใน
 ลักษณะใด โดยอิงภาพข้อมูล (Reference) จากภาพยนตร์ในต่างประเทศ หลังจากนั้นผู้แต่งจึงเริ่ม
 กระบวนการในการทำชิ้นงานให้ตรงกับสิ่งที่ผู้กำกับต้องการ

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ทองสุก13 (2556)
 จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ตัวละคร
 ทองสุก มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณใบหน้า สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิค
 พิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด ขนาดเล็ก บริเวณใบหน้าของตัวละคร

3) การแต่งเส้นเลือด ที่ขึ้นตามใบหน้า ขณะที่ใบหน้าเปลี่ยนเป็นผี

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผีทองสุก จากการสัมภาษณ์พบว่า มีการแต่งหน้าเอฟเฟคให้กับตัวละครทองสุกในตอนที่ถูกสิงร่างช่วงแรก โดยเป็นช่วงที่ทองสุกยังมีความเป็นครึ่งคนครึ่งผี ค่อนข้างเก็บอารมณ์ ในบางครั้งเมื่อมีอาการโกรธจึงเกิดเป็นเส้นเลือดขึ้นตามใบหน้า ซึ่งจะใช้การวาดเส้นเลือดสีแดงขึ้นที่ละเส้นด้วยพู่กันหัวเล็ก และสร้างบาดแผลด้วยซิลิโคน ก่อนจะตกแต่งด้วยสีแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นสีสำหรับการแต่งเอฟเฟคโดยเฉพาะ เพื่อให้บาดแผลมีลักษณะที่สมจริง โดยมีการเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์ตัวละครหลังจากวิญญาณที่อยู่ในตัวทองสุกเริ่มเผยเป็นใบหน้าของวิญญาณอสูรกายให้เห็นในบางครั้ง จากการสัมภาษณ์ผู้แต่ง ทำให้ทราบว่า นอกจากมีการใช้ซีจีในการทำภาพแล้ว ได้มีการตกแต่งใบหน้าของนักแสดงด้วยชิ้นเนื้อปลอม (Prosthetic) ไว้อีกชิ้นหนึ่ง โดยเริ่มจากการหล่อหน้านักแสดงเพื่อใช้สำหรับการผลิตชิ้นเนื้อปลอมลงบนหน้า จากนั้นจึงเริ่มการปั้นขึ้นรูปขึ้นแผลด้วยดินน้ำมัน โคนชิ้นตอนนี้จะสามารถออกแบบรูปร่างของชิ้นเนื้อให้ผู้กำกับดูได้เลย จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการผลิตตัวชิ้นเนื้อแผลปลอม ด้วยโฟมเกษตรของไทย ซึ่งจะออกมาเป็นลักษณะของบาดแผลเหมือนที่ปั้นไว้ เพื่อนำมาติดลงบนใบหน้าของนักแสดงได้อย่างพอดี ขั้นตอนการติดชิ้นเนื้อบนผิวหนังจะใช้กาวยึดเนื้อ (Pros-aids) ซึ่งเป็นอุปกรณ์การแต่งเอฟเฟคโดยเฉพาะ โดยชิ้นเนื้อจะมีลักษณะเป็นโฟมสีเหลืองอ่อน ซึ่งจะต้องมีการลงสีขึ้นใหม่ให้มีลักษณะใกล้เคียงกับผิวหนังของนักแสดงมากที่สุด โดยผู้แต่งได้ใช้สีเขื่อน้ำมัน ที่มีลักษณะคล้ายสีรองพื้นที่ใช้ในการแต่งหน้าทั่วไป แต่เนื้อสีมีลักษณะที่หนักและเข้มข้นกว่ารองพื้น สำหรับการทำสีผิวของผีทองสุก เนื่องจากการออกแบบให้มีผิวที่ซีดกว่าปกติ รวมถึงมีเส้นเลือดจำนวนมาก จึงไม่จำเป็นต้องทำสีผิวให้เหมือนมนุษย์

ภาพประกอบ 45 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556)

โดยผู้แต่งได้ให้ข้อมูลว่าการแต่งหน้าของตัวละครทองสุข เป็นการแต่งเพื่อเป็นสร้างตำแหน่ง (guideline) สำหรับการทำซีจี (Computer Generated) ในขั้นตอนการลงสีขึ้นเนื้องบบนใบหน้าของนักแสดง นอกจากการตกแต่งสีให้มีลักษณะเหมือนแผลจริงด้วยสีแดงแล้วนั้น จะมีการใช้สีเขียวหรือสีชมพูในการลงสีแผล เพื่อเป็นการสร้างสัญลักษณ์จุดไว้ทำซีจีตอนโพส โดยบริเวณปากของทองสุขที่ต้องการให้เห็นถึงกระดูกด้านใน ผู้แต่งจะทำการใช้สีเขียวทาบริเวณปากเพื่อทำจุดสัญลักษณ์สำหรับทำซีจีต่อไป เพื่อให้บาดแผลดูเหมือนจริง ส่วนเส้นเลือดที่ขึ้นในตัวทองสุขผู้แต่งจะเขียนโค้ดมาให้ก่อนเพื่อให้ซีจีทำงานง่ายขึ้น ใช้เวลาในการแต่ประมาณ 1 ชั่วโมง ซึ่งต้องใช้เวลาให้คุ้มค่าและรวดเร็วที่สุด เพื่อที่จะให้การถ่ายทำภาพยนตร์ดำเนินต่อไปได้อย่างรวดเร็ว โดยผู้แต่งสามารถขอเวลาไว้ก่อนได้เพราะการแต่งหน้านักแสดงแต่ละคนจะใช้เวลาไม่เท่ากัน

ภาพประกอบ 46 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ทองสุข 13 (2556)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุข 13 (2556)

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดเทียมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง ทองสุข 13 (2556) มีการใช้เลือดเทียม (Fake blood) ที่ผู้แต่งผสมขึ้นมาเอง ซึ่งมีข้อเสียที่เวลาล้างอาจติดคราบสีบนผิวของนักแสดงได้ และไม่สามารถซักออกถ้าติดบนเสื้อผ้า ทำให้ทีมงานฝ่ายเสื้อผ้าต้องเตรียมชุดสำรองไว้จำนวนมากในการถ่ายทำ

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ปัญหาที่พบเจอในการทำงานเรื่องนี้คือ เหงื่อของนักแสดง เพราะเป็นการถ่ายนอกสถานที่ที่ไม่มีแอร์ ทำให้นักแสดงร้อนและเหงื่อออก ซึ่งเหงื่อจะเป็นตัวทำให้สีบนงานบน

หน้าหลุดได้อย่างง่ายดาย ด้วยว่าผิวหนังของมนุษย์ เมื่อมีวัสดุแปลกปลอมมาติดบนผิวหนัง เหงื่อจะเป็นตัวทำให้ชั้นเนื้อที่ติดไปหลุดได้ตลอดเวลา แต่ข้อดีของชั้นเนื้อที่ทำจากโฟม คือสามารถจับเหงื่อได้ ทำให้หลุดได้ยากกว่าการใช้ซิลิโคน ถึงแม้ว่าผิวสัมผัสกับสีของโฟมจะไม่เหมือนสีผิวของมนุษย์เท่าการใช้ซิลิโคนก็ตาม แต่ถึงอย่างนั้นในการถ่ายทำก็จะต้องมีการซ่อม อาทิ การเพิ่มเลือดปลอม การเพิ่มสีรองพื้น หรือการซ่อมตัวชั้นเนื้อที่มีโอกาสหลุดออกมาบ้างเล็กน้อย

นอกจากนั้นยังมีเรื่องของ เวลา ที่ใช้ในการแต่งหน้าเอฟเฟคให้นักแสดง เนื่องจากการถ่ายทำเป็นไปอย่างเร่งรีบ ทำให้ต้องมีการจำกัดเวลาในการแต่งหน้า ซึ่งถือว่าการกวดขันอย่างหนึ่งในการแต่งเอฟเฟคในภาพยนตร์เรื่องนี้

ภาพยนตร์ที่ 5 เรื่อง ห้องหูน (2557)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ห้องหูน (2557) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง ห้องหูน (2557) เป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยความเชื่อโบราณของการบ้านหูนว่าถ้าต้องการขอพร หรืออยากให้ใครมาอยู่ด้วย แค่นุ่นของคนที่นั้นขึ้นมา แต่เมื่อนุ่นถูกปั้น ได้เกิดการเสียชีวิตของใครหลายคนขึ้น จนทำให้ตัวละครกลุ่มหนึ่งได้มาพบเจอกันในบ้านของช่างปั้นหูน เพื่อต้องการสืบหาความจริงของเหตุการณ์ในครั้งนี้ โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งมีการทิ้งปมปริศนาต่าง ๆ เพื่อให้ตัวละครมีการสืบสวน และออกตามหาความจริงจนนำไปสู่บทสรุปของภาพยนตร์ที่เป็นจุดหักมุมที่คาดไม่ถึงของตัวละครและผู้ชม รวมถึงการเลือกใช้ฉากบรรยากาศของบ้านช่างปั้นหูน ที่มีความน่ากลัวรายล้อมไปด้วยหูนซี่ผึ้งจำนวนมาก ที่ออกมาหลอกหลอนตัวละคร ก่อให้เกิดอารมณ์สยองขวัญ ลึกลับ และน่าหวาดกลัว จึงนับว่าภาพยนตร์เรื่อง ห้องหูน จัดอยู่ในแนวภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror) ร่วมกับแนวสืบสวน (Suspense) ผ่านการดำเนินเรื่อง และตัวละครผีหูนซี่ผึ้งที่มีหน้าตาคล้ายคลึงกับนักแสดง ทำให้รู้สึกถึงความสมจริง และหวาดกลัว และลึกลับไปกับเหตุการณ์ที่ตัวละครได้มีการสืบหาความจริงที่พบเจอได้ในท้ายสุด

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ห้องหูน (2557) โดยตัวละคร ประเภท เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์

ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 47 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ห้างหุ้น (2557)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ห้างหุ้น

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร ประเภท เป็นตัวละครเพศชาย อายุ 60 ปี รูปร่างสูงใหญ่ ผมหงอก นัยน์ตาสีดำ บุคลิกเป็นคนจริงจังเรื่องงาน และรักครอบครัว ประเภทได้เสียชีวิตลงเนื่องจากอุบัติเหตุในสนามยิงธนู ซึ่งเป็นเวลาเดียวกับที่หุ่นขี้ผึ้งของประเภทถูกปั้นเสร็จสมบูรณ์ เป็นหุ่นขี้ผึ้งที่มีขนาดเท่ากับตัวจริง ถือไม้ธนูยืนอยู่ในบ้านของช่างปั้นหุ่น

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) ประเภท เป็นอดีตนักกีฬายิงธนูที่ผันตัวเองมาเป็นโค้ชนักกีฬายิงธนู มีลูกสาวคือพลอย ซึ่งแยกกันอยู่เนื่องจากลูกสาวไม่ยอมรับการแต่งงานครั้งใหม่หลังจากที่ภรรยาคนเก่าเสียชีวิต ประเภทนับถือศาสนาพุทธ เชื้อชาติไทย โดยมีชื่อเสียงในวงการนักกีฬา เนื่องจากหลังเสียชีวิต ได้มีการออกข่าวอุบัติเหตุครั้งนั้นในโทรทัศน์ทันที

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ก่อนเสียชีวิต ประเภทเป็นคนที่รักครอบครัว รักลูกสาวของตนเอง และต้องการให้ครอบครัวอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข โดยประเภทมีความเชื่อว่าถ้าต้องการขอพรให้ปั้นหุ่นขึ้นมา จึงมีการสั่งปั้นหุ่นตัวเองและลูกสาวขึ้น แต่เมื่อหุ่นถูกปั้นเสร็จสมบูรณ์ จึงทำให้ประเภทเกิดอุบัติเหตุเสียชีวิตลงในทันที

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ห้างหุ้น (2557) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร ประเภท มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณดวงตา
- 2) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นหุ่นซีฟิ่ง

1.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557) ตัวละคร ประเภท โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

- 1) ฉากที่ประภเสี่ยชีวิต มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในการทำบาดแผลปลอมที่มีความสมจริงที่ทำให้ดูเหมือนลูกธนูถูกยิงทะลุดวงตาไปด้านหลังจนเสี่ยชีวิต หลังจากนั้นได้มีการสร้างหุ่นซีฟิ่งเป็นตัวประภขนาดเท่าคนจริงไว้ในบ้านของช่างปั้นหุ่น ซึ่งเป็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนแปลงรูปลักษณ์นักแสดงให้มีลักษณะเป็นหุ่นซีฟิ่ง 1) เส้น ใช้การตกแต่งริ้วรอยบนใบหน้าหุ่นซีฟิ่ง ด้วยเส้นที่โค้งคมชัด ในส่วนบริเวณคิ้วของหุ่นมีการแต่งให้ดูเป็นเส้นหนาไม่สมมาตรกันทั้งสองข้าง ให้ความรู้สึกแข็งกระด้าง ไม่เป็นธรรมชาติ 2) สี มีการใช้สีในการตกแต่งเนื้อผิวของหุ่นให้เป็นเฉดสีผิว (Skin Tone) ซึ่งเป็นสีเดียวกับสีเนื้อผิวจริง ให้ความความคล้ายคลึงกับตัวละครมากที่สุด 3) พื้นผิวของตัวละคร เป็นพื้นผิวมัน มีลักษณะแวววาว คล้ายกระเบื้อง ให้ความรู้สึกเหมือนผิวของหุ่นตุ๊กตามากกว่าผิวของมนุษย์ใบหน้า 4) แสงและเงา มีการสร้างแสงและเงาบนผิวของหุ่น ให้ความสว่าง สะท้อนแสงของธรรมชาติ ดูเป็นหุ่นที่ไร้ชีวิต ไม่เหมือนมนุษย์ 5) จุดเด่น คือการแต่งหน้าตัวละครให้มีความคล้ายคลึงกับใบหน้าเดิม แต่เปลี่ยนลักษณะของผิว ให้เหมือนหุ่นซีฟิ่งมากที่สุด

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ห้องหุ่น (2557) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ห้องหุ่น (2557) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ในการเปลี่ยนรูปลักษณ์ด้วยการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้ตัวละคร กลายเป็นหุ่นซีฟิ่งนั้น ผู้กำกับ ได้มีการ

ออกแบบตัวละครทั้งหมดไว้แล้ว ผู้แต่งมีหน้าที่ในการสร้างตัวละครเพื่อให้เป็นไปตามแบบที่ผู้กำกับต้องการ

2.2 คือศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ห่องุ่น (2557) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ตัวละครมีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ดังนี้

- 1) การสร้างลูกตาปลอม เพื่อใช้ในการแต่งบาดแผลสด
- 2) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นหุ่นซีผึ้ง

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้ต่างไปจากเดิมนั้น ในฉากที่ประภพ ภูธนูปักทะลุดวงตา ผู้แต่งมีขั้นตอนกระบวนการในการทำงาน ด้วยการหล่อเป็นชั้นลูกตาปลอม และนำมาติดบริเวณดวงตาของนักแสดง จากนั้น หักลูกตาออกเป็น 2 ส่วน นำไม้ธนูปักบริเวณลูกตาปลอมทั้งหน้าทั้งหลัง เพื่อให้ดูเหมือนกันลูกตาทะลุ ส่วนในการแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้กลายเป็นหุ่นซีผึ้งนั้น มีการทำหุ่นอยู่ 2 แบบ ทั้งทำหุ่นขึ้นมาใหม่ กับการแต่งคนให้กลายเป็นหุ่น ในกระบวนการสร้างหุ่นขึ้นมาใหม่นั้น ผู้แต่งกล่าวว่า เป็นการปั้นใบหน้าหุ่นให้มีรูปลักษณ์เป็นตัวละครตัวนั้นในลักษณะของหุ่นซีผึ้ง โดยในการทำหุ่นจะเป็นการซื้อหุ่นไซซ์มาทั้งตัวและตัดแต่งใหม่ ปรับทำทางหุ่นใหม่ ส่วนใบหน้าของหุ่นจะใช้วิธีการหล่อหน้า และปั้นหน้านักแสดงเอามาสไลใหม่ ด้วยวิธีนี้จะช่วยลดต้นทุนในการทำหุ่นและประหยัดเวลาในการทำเป็นอย่างมาก สำหรับการแต่งคนให้กลายเป็นหุ่น จะใช้วิธีหล่อหน้านักแสดง และทำขึ้นเนื้อด้วยซิลิโคน เพื่อเคลือบใบหน้านักแสดงอีกครั้ง เพื่อให้ผิวหน้าของนักแสดงดูมีลักษณะเป็นกระเบื้องเหมือนหุ่นซีผึ้ง ซึ่งตัวละคร ประภพ เป็นการถ่ายสลับกันไป ระหว่างหุ่นที่ทำขึ้นใหม่ กับนักแสดงที่ถูกแต่งให้เหมือนหุ่น

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดปลอมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง ห่องุ่น (2557) มีการใช้เลือดปลอมที่สั่งซื้อจากต่างประเทศกับผิวของนักแสดง

ภาพประกอบ 48 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557)

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557) นั้น มีการเปลี่ยนทีมแต่งหน้า เนื่องจากทีมเก่าไม่สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ เมื่อทีมใหม่เข้ามาทำต่อ จึงทำให้มีเวลาและงบประมาณในการแต่งที่จำกัด อีกทั้งมีตัวละครที่ต้องแต่งค่อนข้างเยอะ ซึ่งถือว่าเป็นความกดดันของผู้แต่งที่ต้องแต่งให้ทันก่อนการถ่ายภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่ 6 เรื่อง ฝึห่าอโยธยา (2558)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากกรณีวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ฝึห่าอโยธยา (2558) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง ฝึห่าอโยธยา (2558) เป็นภาพยนตร์ที่วาดด้วยเรื่องราวใน ปีพุทธศักราช 2108 หลังจากการค้นพบศพแรกในหมู่บ้านที่ตายไปด้วยปริศนาเนื้อตัวตามร่างกาย เต็มไปด้วยบาดแผลหวนชะง่อนรอยฉีกขาดราวกับถูกกัดกิน แต่แล้วอยู่ ๆ ศพก็ลุกขึ้นมามีชีวิตได้กัดกินผู้คนในหมู่บ้าน โดยว่ากันว่าเป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากโรคห่าซึ่งแพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว วิธีเดียวที่จะหยุดยั้งเหล่าฝูงห่าคือการบั่นคอให้ขาด โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวใน ภาพยนตร์พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านเหตุการณ์ที่ตัวละครต้องรวมกลุ่มต่อสู้เพื่อเอาตัวรอด จากกลุ่มฝึห่าจำนวนมาก ผ่านฉกบรยากาศย้อนยุคของบ้านเรือน ในสมัยอโยธยา ที่ไม่สามารถ

หนีรอดจากการไล่ล่าของกลุ่มผีห่า ก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกตกใจ สยองขวัญชัวญกับการปรากฏตัวของกลุ่มผีห่าในรูปลักษณะที่ดูน่ากลัว และระทึกขวัญไปกับการต่อสู้เอาชีวิตรอดของกลุ่มตัวละคร จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror), ต่อกู้ (Action) และย้อนยุค (Period)

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) โดยตัวละคร ผีห่า เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 49 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องผีห่าอโยธยา (2558)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ผีห่าอโยธยา

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร ผีห่า คือศพที่เสียชีวิตจากโรคระบาดที่เกิดขึ้น มีทุกเพศและทุกวัย ตามร่างกายของศพเต็มไปด้วยบาดแผลหะหวะร่องรอยฉีกขาดราวกับถูกกัดกิน เมื่อเวลาผ่านไปศพจะสามารถลุกขึ้นมามีชีวิตได้อีกครั้ง ด้วยร่างกายที่เต็มไปด้วยบาดแผล มีตุ่มหนองขนาดเล็กจำนวนมากเกิดขึ้นตามรอยแผล ศพที่ฟื้นขึ้นมาจะกลายเป็น ผีห่า โดยสมบูรณ์ มีดวงตาขาวขุ่นมัว ที่สามารถมองเห็นได้ดีทั้งในที่มืดและสว่าง มีฟันแหลมคมที่สามารถฉีกกระชากเนื้อมนุษย์ และสามารถแพร่เชื้อให้กลายเป็นผีห่าตัวต่อไปได้ แข็งแรงและขามีความแข็งแรงทรงพลัง สามารถวิ่งได้เร็วมีพลังกำลังมากกว่าตอนที่มันเป็นมนุษย์ และไม่มีความทรงจำใดหลงเหลืออยู่ มีเพียงความคลั่งที่หิวกระหายเลือดและเนื้อมนุษย์อยู่ตลอดเวลา ไม่มียาใดสามารถรักษาให้หายได้ สามารถทำได้เพียงการตัดหัวให้ขาดออกจากกันเท่านั้น

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) ในปีพุทธศักราช 2108 ท่ามกลาง สงครามระหว่างอโยธยาและหงสา ได้เกิดการระบาดของโรคห่าขึ้นอย่างหนัก โดยเริ่มจากเรือของ ชาวโปรตุเกสมาสู่คนในอยุธยา ทำให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเขตพระนคร ต่าง พากันล้มตายเป็นจำนวนมากจากการแพร่ระบาดของโรคห่า วัดไม่สามารถรองรับศพเป็นจำนวน มากได้ จึงมีการนำศพไปกองสุมกันตามถนนในหมู่บ้าน ชาวบ้านในหมู่บ้านต่างพากันหวาดกลัว กับโรคที่เกิดขึ้น บางครอบครัวที่มีฐานะร่ำรวยต่างพากันย้ายหนีไปที่อื่น ชาวบ้านที่มีฐานะยากจน ต้องอยู่อย่างลำบากภายใต้โรคระบาดและภาวะศึกสงครามในขณะนั้น วัดและพระสงฆ์ จึงเป็น เพียงสิ่งเดียวที่ยึดเหนี่ยวจิตใจและเป็นที่พักพิงให้แก่ชาวบ้านได้ในตอนที่ศพได้พินทุขึ้นมาอีกครั้งและ กลายเป็นผีห่าออกไล่ล่าทุกคนในหมู่บ้าน

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) เมื่อถูกแพร่เชื้อ และกลายเป็น ผี ห่า จะไม่มีความทรงจำของมนุษย์หลงเหลืออยู่ ไม่สามารถจดจำใครได้อีกต่อไป พฤติกรรมได้ เปลี่ยนเป็นอสุรกายร้ายที่ไล่ล่ากัดกินมนุษย์ และต้องการแพร่เชื้อเพื่อใหกลายเป็นพวกเดียวกัน เท่านั้น โดยไม่มีความรู้สึกนึกคิด หรือความเหน็ดเหนื่อย รวมถึงความเจ็บปวดใดๆ สามารถวิ่งได้ เดินได้ ฟังเสียงได้ มองเห็นได้ดีทั้งที่มีมืดและสว่าง แต่ไม่สามารถปีนหรือกระโดดได้ โดยผีห่าจะ สามารถอยู่กันเป็นกลุ่มโดยที่ไม่กัดกินซึ่งกันและกัน แต่เมื่อพบเจอมนุษย์ จะพากันวิ่งไล่เข้ามา รุม กัดกินอย่างรวดเร็ว

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร ผีห่า มีการแต่ง ด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณใบหน้าและร่างกาย
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสดขนาดใหญ่ บริเวณใบหน้าและร่างกาย
- 3) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผีห่า

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มี บทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) ตัวละคร กลุ่มผีห่า โดยการ ใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และ จุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ โดยสามารถแบ่งระยะ

ออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงเสียชีวิตจากการถูกกัด ช่วงระยะพักเชื้อผีห่า ช่วงกลายเป็นผีห่าโดยสมบูรณ์ ดังนี้

1) ช่วงเสียชีวิตจากการถูกกัด หลังจากที่ถูกผีห่ากัดจะเสียชีวิตลงทันที กลายเป็นศพที่เนื้อตัวซีดไร้สีเลือด 1) เส้น รอยกัดแต่ละรอยมีขนาด และตำแหน่งของบาดแผลที่แตกต่างกัน มีทั้งขนาดใหญ่ และเล็กขึ้นอยู่กับการกัดของผีห่า บ้างเป็นรอยแผลที่คล้ายการกัดแบบจมเขี้ยว โดยทิ้งรอยฟันไว้ที่บาดแผล บ้างเป็นรอยกัดแบบกระชากจนเนื้อขาดหลุดลุ่ย เห็นถึงเลือด น้ำหนอง และกระดูกด้านใน 2) สี มีการใช้สีจำพวก สีขาว เทา และดำ เพื่อให้ความรู้สึกเหมือนศพที่ไร้ชีวิต ตามร่างกายเต็มไปด้วยรอยแผล และเลือดมากมายจากการถูกกัด ร่องรอยของบาดแผลที่ถูกกัดด้วยฟันของมนุษย์ที่กลายเป็นผีห่า มีลักษณะเป็นรอยแผลลึก 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะเป็นมันวาว จากเลือดที่อยู่บนบาดแผล ให้ความรู้สึกเป็นบาดแผลสดที่เพิ่งถูกกัดกิน 4) แสงและเงา มีการใช้สีดำในการแต่งบริเวณบาดแผล เพื่อเน้นความลึกและสร้างมิติให้บาดแผล 5) จุดเด่น การสร้างรอยแผลจำนวนมากตามร่างกายจากการถูกกัดกระชากจนเสียชีวิต

2) ช่วงระยะพักเชื้อผีห่า หลังจากในตัวละครถูกกัดจนเสียชีวิต เมื่อเวลาผ่านไป ศพเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น เกิดตุ่มหนองเล็ก ๆ ตามบริเวณรอยแผลที่ถูกกัด ซึ่งเกิดจากแนวคิดของผู้กำกับที่ต้องการให้การติดเชื้อผีห่าเป็นเหมือนโรคชนิดหนึ่ง มีตุ่มหนองที่เห็นมีลักษณะเม็ดเล็กสีน้ำตาลเข้มเกาะกลุ่มกันเป็นจำนวนมาก ให้ความรู้สึกเหมือนเป็นโรคที่นำกลัวรักษาไม่ได้ 1) เส้น มีการแตกกระแหงของเส้นเลือดไปทั่วทั้งใบหน้า และร่างกายในลักษณะเป็นเส้นโค้ง 2) สี มีการใช้สีเขียว ในการวาดเส้นเลือดที่ปูดขึ้น 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะไม่เรียบเนียน เนื่องจากเต็มไปด้วยเส้นเลือด และตุ่มหนองจำนวนมากเกิดขึ้นตามใบหน้าร่างกาย 4) แสงและเงา มีการใช้สีเข้มในการแต่งบริเวณรอบตุ่มหนอง เพื่อเน้นให้ตุ่มหนองดูมีมิติมากขึ้น 5) จุดเด่น การสร้างตุ่มหนองจำนวนมาก ให้มีลักษณะดูน่ากลัว เหมือนติดเชื้อจากโรคที่รักษาไม่ได้ รวมถึงการสร้างเส้นเลือดสีเขียว ที่เกิดขึ้นก่อนที่จะกลายเป็นผีห่าอย่างสมบูรณ์

3) ช่วงกลายเป็นผีห่าโดยสมบูรณ์ ศพจะสามารถฟื้นขึ้นมากลายเป็น ผีห่า มีดวงตาสีขาวขุ่นมัว ลักษณะเหมือนอสุรกาย ดูไร้ชีวิต เกิดตุ่มหนองตามรอยบาดแผล เส้นเลือดที่ขึ้นกระจายทั่วร่างจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มออกดำ โดยเกิดจากแนวคิดที่ว่า เมื่อเชื้อเข้าไปตามเส้นเลือดที่ถูกกัดแล้วนั้น จะทำให้เกิดเป็นเลือดเสีย เส้นเลือดในร่างกายจึงกลายเป็นสีเข้มปูดขึ้นมาทั่วร่างกาย 1) เส้น มีการแตกกระแหงของเส้นเลือดไปทั่วทั้งใบหน้า และร่างกายในลักษณะเป็นเส้นโค้ง เช่นเดียวกับในช่วงระยะพักเชื้อผีห่า 2) สี มีการใช้สีเข้มจำพวก สีน้ำตาล และดำ ในการวาดเส้นเลือดที่ปูดขึ้น 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะไม่เรียบเนียน เนื่องจากเต็มไปด้วยเส้น

เลือดและตุ่มหนองจำนวนมากเกิดขึ้นตามใบหน้าและร่างกาย เช่นเดียวกับในช่วงระยะพักเชื้อผีห่า

4) แสงและเงา มีการใช้สีเข้มในการแต่งบริเวณรอบตุ่มหนอง เพื่อเน้นให้ตุ่มหนองดูมีมิติมากขึ้น เช่นเดียวกับในช่วงระยะพักเชื้อผีห่า

5) จุดเด่น การสร้างตุ่มหนองจำนวนมาก ให้มีลักษณะดูน่ากลัว เหมือนติดเชื้อจากโรคที่รักษาไม่ได้ รวมถึงการสร้างเส้นเลือดสีน้ำตาลจนเกือบดำ ที่เกิดขึ้นตอนกลายเป็นผีห่าอย่างสมบูรณ์

ระยะที่ 1

ระยะที่ 2

ระยะที่ 3

ภาพประกอบ 50 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องผีห่าโยธยา (2558)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ผีห่าโยธยา

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์ นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ผีห่าโยธยา (2558) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ผีห่าโยธยา (2558) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ในการทำงาน ส่วนที่รับผิดชอบเป็นงานหลักนั้นคือการบรรยายความโหดร้ายของการเกิดภัยพิบัติ โรคผีห่า ขึ้นในยุคสมัยโยธยา ผ่านการแต่งเติมร่างกายเหล่านักแสดงในเรื่อง โดยการออกแบบและสร้างตัวละคร ผีห่าให้มีคาแรคเตอร์ที่น่ากลัว สยดสยอง รวมถึงการสร้างบาดแผล ชากศพ และเลือดซึ่งเป็นงานยากที่ต้องอาศัยความชำนาญในการสร้างลุคที่เหมาะสมและดูสมจริงของแต่ละตัวละคร ซึ่งกระบวนการในการทำงานนั้น เริ่มตั้งแต่ได้รับโจทย์จากผู้กำกับที่ต้องการความสมจริงมากที่สุด ให้มีความดิบเถื่อนของเลือดเวลาเกิดการต่อสู้ขึ้น รวมถึงการสร้างตัวละครผีห่าที่ต้องแตกต่างไปจากซอมบี้ (zombie) ที่มีการนำเสนอจากภาพยนตร์ทั้งในและต่างประเทศ มีการนำตำนาน ผีห่า ซึ่งคือ

ผีชนิดหนึ่งที่อยู่ในคำพูดของคนไทยมาตลอด เป็นชื่อเรียกวิญญาณของผู้ที่เสียชีวิตด้วยโรคห่า หรือ อหิวาตกโรค ซึ่งเชื่อว่า คนที่เสียชีวิตจากการ ตายห่า ดวงวิญญาณจะไม่สงบสุข เพราะนอกจาก เป็นการตายที่เกิดขึ้นอย่างผิดธรรมชาติแล้ว ดวงวิญญาณที่ไม่ได้รับการทำพิธีส่งดวงวิญญาณ ตามประเพณีอย่างเหมาะสม จะกลายเป็นวิญญาณหลงทางที่มักปรากฏตัวให้ผู้คนเห็น สร้าง ความหวาดกลัวให้กับคนในสมัยนั้น ทั้งในเรื่องของโรคภัย และไข้หวัดใหญ่จากการถูกผีหลอก มาใช้ เป็นแนวคิดในการสร้างตัวละคร ผีห่า ให้อยู่ในยุคสมัยอยุธยาปีพุทธศักราช 2108 โดยต้องการให้มี ลักษณะเป็นเหมือนวันสิ้นโลกในยุคโบราณ ออกแบบรูปร่างของผีห่า ให้ทำหน้าที่คล้ายเป็นคนที่ ติดเชื้อโรค และฆ่าคนด้วยวิธีกัดกินร่างกายมนุษย์ ผู้ที่ถูกกัดจะได้รับเชื้อและกลายเป็นผีห่าตัว ต่อไปภายในระยะเวลา 24 ชั่วโมง

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ตัวละคร ผีห่า มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิค พิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผีห่า
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสดขนาดใหญ่บริเวณใบหน้าและร่างกาย
- 3) การแต่งเส้นเลือดปลอม บริเวณใบหน้าของตัวละคร

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้ กลายเป็น ผีห่า ผู้แต่งมีขั้นตอนกระบวนการในการทำงาน โดยได้รับโจทย์จากผู้กำกับที่ต้องการ ความสมจริงเป็นหลัก ให้ความสำคัญกับเรื่องของเลือดเวลาเกิดการต่อสู้ขึ้น รวมถึงการสร้างตัวละคร ผีห่าที่ต้องการแตกต่างไปจาก ซอมบี้ ที่คุ้นเคย จากนั้นจึงเริ่มทดลองแต่งหน้าในวันฟิตติ้ง (Fitting) ซึ่งเป็นวันที่นักแสดงมาปรับภาพลักษณ์ให้ตรงตามคาแรคเตอร์ของตัวละคร เพื่อดูภาพรวมในการ แต่งทั้งหมด ซึ่งสามารถรู้ว่าจะมีการแต่งแบบใดบ้าง เพื่อเตรียมอุปกรณ์ และขึ้นเนื้อ ให้พร้อม สำหรับการแต่งจริงในช่วงระหว่างถ่าย ซึ่งก็ต้องมีเตรียมไปเผื่อสำหรับบางฉากที่อาจมีเพิ่มขึ้นมา ตามความต้องการของผู้กำกับ ตัวละคร ผีห่า ได้มีการออกแบบบาดแผลจากการถูกผีห่ากัดไว้ มากมาย โดยผู้แต่งอาศัยการสังเกตจากบาดแผลที่มีการถูกกัดฉีกขาด การสร้างบาดแผลจะขึ้นอยู่กับขนาดของบาดแผลบนตัวนักแสดง ถ้าเป็นบาดแผลขนาดเล็ก หรือใช้กับนักแสดงสมทบ (Extra)

ที่ไม่ต้องเห็นบาดแผลชัดเจน จะใช้ซิลิโคน AB ในการแต่งสด หรือถ้าเป็นบาดแผลฉกรรจ์ ที่มีขนาดใหญ่ และต้องการนำเสนอให้เห็นในภาพยนตร์อย่างชัดเจน จะแต่งบาดแผลด้วยการสร้างขึ้นเนื้อ (Prosthetic) ขึ้นมาใหม่ด้วยวิธีการใช้แม่พิมพ์ หล่อซิลิโคนที่มีผิวสัมผัสคล้ายผิวมนุษย์เตรียมไว้ก่อนจะนำมาติดกับนักแสดง ซึ่งจะสามารถเห็นรายละเอียดของแผลได้ชัด สมจริงมากขึ้น นอกจากนี้การทำสีผิวของผิวหนังให้ดูชัดนั้นผู้แต่งได้ให้ข้อมูลว่า เนื่องจากจำนวนนักแสดงที่เป็นผิวหนังมีจำนวนมาก ดังนั้นต้องหาวิธีในการแต่งให้เร็วที่สุดโดยการใช้น้ำยาสีผิวที่ผสมสีด้วยกาพ่น รวมถึงเลือดปลอมสดลงบนตัวนักแสดงหลายคนพร้อม ๆ กัน ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาในการแต่ง โดยใช้เวลาแต่งต่อคนไม่เกินครึ่งชั่วโมง เพราะจะต้องทำเวลาในการแต่งเพื่อให้ทันการถ่ายทำ อีกทั้ง ผู้แต่งมีการใช้เลือดปลอมในการวาด เพื่อให้ดูเหมือนเส้นเลือดมากที่สุด จากความต้องการของผู้กำกับที่ต้องการให้ ผิวหนัง มีลักษณะของการติดเชื้อโดยเกิดตุ่มหนองเล็ก ๆ ขึ้นตามใบหน้า เพื่อสร้างความแตกต่างของคาแรคเตอร์จากซอมบี้ทั่วไป แต่การจะสร้างตุ่มหนองขึ้นมาที่ละจุดนั้น จะทำให้เสียเวลาและใช้เงินทุนในการสร้างเป็นอย่างมาก เนื่องจากจำนวนของตัวละครที่เยอะ และอาจไม่ทันในการถ่ายทำ ถือว่าเป็นโจทย์ที่ท้าทายสำหรับผู้แต่งที่ต้องการวิธีใหม่ ๆ ด้วยการนำเอาสารดูดความชื้น หรือเจลซิลิกา (Silica Gel) ที่มีราคาไม่แพงและหาได้ตามร้านค้าทั่วไป มีลักษณะเป็นเม็ดเล็ก สีใส นำมาพ่นสีทับและสดลงบนตัวนักแสดง เพื่อประหยัดเวลา และลดต้นทุนในการแต่งให้ได้มากที่สุด นอกจากนี้ ในภาพยนตร์เรื่องนี้ ยังมีการการสร้างหุ่นปลอม (Mockup) ขึ้นมาสำหรับฉากที่มีการหัน การผ่าร่างกาย เนื่องด้วยผู้กำกับต้องการให้ภาพยนตร์เรื่องนี้มีความสมจริงให้ได้มากที่สุด

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การใช้เลือดปลอมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ สำหรับภาพยนตร์เรื่อง หน้าอโยธยา (2558) มีการใช้เลือดปลอมที่ผู้แต่งผสมใหม่ขึ้นมาเองทั้งหมด เนื่องจากในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในช่วงแรกมีปัญหาเกี่ยวกับเลือดปลอมที่นำมาใช้กับตัวนักแสดง เนื่องจากเลือดปลอมปกติที่ทำมามีการนำไปต้มและผสมกับเบะแซ แต่นั่นทำให้ตัวเลือดปลอมมีความเหนียวมากจนเกินไป ทำให้ผู้แต่งได้ลองสร้างเลือดปลอมด้วยวิธีการใหม่ เป็นการใช้น้ำผสมอาหารผสมกับกาบน้ำแบบลิตร ที่สามารถใช้ได้จำนวนมาก ไม่เหนียวจนเกินไป และปลอดภัยกับตัวนักแสดง อีกทั้ง การแต่งเอฟเฟคต้องทำงานร่วมกับทุกคน แต่ที่ต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิดคือทีมเสื้อผ้าหน้าผม ซึ่งจะต้องคุยกันตลอด โดยเลือดที่ใช้จะต้องเป็นเลือดที่ซักได้โดยไม่ทำให้ทีมคอสตูมเดือดร้อน โดยเลือดปลอมที่เห็นในภาพยนตร์ ช่วงแต่งเอฟเฟคจะเป็นคนทำเลือดปลอมที่อยู่บนตัวนักแสดงทั้งหมด แต่เลือดที่ใช้ประกอบฉากนั้นจะเป็นส่วนของฝ่ายอาร์ตที่เป็นผลิตเลือดปลอมขึ้น

ภาพประกอบ 51 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ฝึห่าอโยธยา (2558)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง ฝึห่าอโยธยา

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง ฝึห่าอโยธยา (2558) นั้น เนื่องจาก ทุนในการสร้างมีอย่างจำกัด ทำให้ไม่สามารถแต่งหน้าเทคนิคพิเศษด้วยวิธีการสร้างชิ้นเนื้อ (Prosthetic) จำนวนมากได้ทั้งหมด จึงมีการแก้ปัญหาด้วยการคิดค้นวิธีการใหม่เพิ่มเติมเพื่อใช้ในการแต่งตัวละครฝึห่าที่มีจำนวนมาก อีกทั้ง ปัญหาในเรื่องของเลือดปลอมที่ใช้ในภาพยนตร์เรื่องนี้มีปริมาณมาก ทำให้ไม่สามารถใช้เลือดที่สั่งซื้อจากต่างประเทศ หรือ เลือดที่ผสมแบบเดิมได้ จึงมีการคิดค้นสูตรการผสมเลือดปลอมใหม่เพื่อใช้ในปริมาณมาก ใช้ทุนในการผลิตน้อย และปลอดภัยกับนักแสดง

ภาพยนตร์ที่ 7 เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

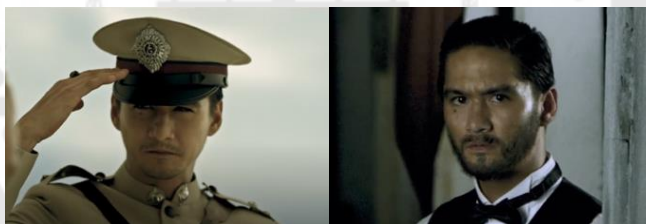
1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) เป็นภาพยนตร์ที่อิงอัตชีวประวัติของพลตำรวจตรี ขุนพันธ์รักษาราชเดช (บุตร พันธรักษ์) สุดยอดนายตำรวจแห่งสยามประเทศ ผู้ใช้อาคมแห่งคุณงามความดีจนกลายเป็นที่รัก และเคารพศรัทธาของเจ้าหน้าที่ตำรวจทั่วประเทศ ตัวภาพยนตร์เล่าถึงเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2483 หลังปราบเสือก๊อบได้สำเร็จ ร้อยตำรวจโท ขุนพันธ์รักษาราชเดชได้รับการกิจให้ไปสืบข่าว อัลฮาวียะลู่ จอมโจรแบ่งแยกดินแดน ผู้ครอบครอง “ไตรภาคี”

ของหายาก 3 สิ่งที่เชื่อว่ามีพลังวิเศษ ซึ่งถือว่าภารกิจลับที่อันตรายที่สุดที่ใช้เวลานานนับเดือนหรือแรมปี โดยต้องทิ้งชีวิตที่เหลืออยู่เป็นเดิมพัน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านการไล่ล่าและเผชิญหน้า ระหว่างมือปราบกับมหาโจรที่ต้องต่อสู้กันด้วยอาวุธ และคาถาอาคมที่มี โดยเลือกใช้ฉากสถานที่ที่เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงวิถีการชีวิต และบรรยากาศในช่วงปี พ.ศ. 2483 ผ่านฉากการต่อสู้ผ่านทุ่งกว้าง รวมไปถึงในรถไฟที่ให้ความรู้สึกหวาดเสียว กับการทำภารกิจจับจอมโจรของขุนพันธ์ จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์แนวต่อสู้ (Action), ย้อนยุค (Period) และจินตนาการ (Fantasy) ไปกับคาถาอาคมที่ใช้

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) โดยตัวละคร ขุนพันธ์ เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 52 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง

ขุนพันธ์ 1 (2559)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 1

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร ขุนพันธ์ หรือ พลตำรวจตรี ขุนพันธ์รักษาราชเดช ชื่อเดิม นายบุตร พันธรัักษ์ เพศชาย อายุ 30 ปี มีรูปร่างเล็ก บุคลิกเป็นคนขี้ขัง พูดน้อย หน้าตาดูดี ท่าทางเอาจริงเอาจัง หลังจากเรียนจบจากโรงเรียนตำรวจ ได้รับการฝึกแรกเป็นสายให้ตำรวจ ซึ่งต้องแฝงตัวเข้าไปสืบข่าวโจรในหมู่บ้าน จึงปลอมตัวเป็นคนจรพดัดถิ่นสภาพมอมแมมผมแผ่วรุงรัง เพื่อให้คนในหมู่บ้านเชื่อใจ เมื่อได้รับการช่วยเหลือจากสองพี่น้องใน

หมู่บ้าน โดยการให้ที่อยู่และฝากให้ไปทำงานที่สโมสรช่างของหลวงโอฟาร์ ชุนพันธ์จึงปลอมตัวเข้ามาเป็นพนักงานในชุดบริกร ทำให้ต้องมีการตัดแต่งหนวดเครา และตัดผมให้เรียบร้อยกว่าเดิม จากในตอนที่ยังเป็นคนจร เพื่อสืบข่าวการกระทำทุจริตของหลวงโอฟาร์และกลุ่มโจร เมื่อชุนพันธ์ถูกจับได้ว่าเป็นสายให้ตำรวจ จึงเปิดเผยตัวตนและเปลี่ยนบุคลิกให้กลายเป็นตำรวจที่มีความดุเดือดและไว้หนวดเขี้ยวซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของชุนพันธ์ในประวัติศาสตร์ และทำการกวาดล้างกลุ่มโจรด้วยความรุนแรง เข้มงวด จนทำให้กลุ่มโจรต่างพากันหวั่นเกรง

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) ชุนพันธ์ เป็นคนไทย เชื้อชาติไทย นับถือศาสนาพุทธ บ้านเดิมเป็นคนจังหวัดนครศรีธรรมราช มียศเป็นนายตำรวจตรีชุนพันธ์ จบการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ได้ร่ำเรียนวิชามวยควบคู่กับเรียนไสยศาสตร์ คาถาอาคม และการสักเพื่อใช้ป้องกันตัวปราบปรามคนชั่ว ยึดมั่นในหน้าที่ เป็นตำรวจที่มีความมุ่งมั่น กล้าหาญ ไม่หวั่นต่อโจรผู้ร้าย มีอุดมการณ์ เชื้อมั่นในคุณธรรมความดี และแบ่งแยกขาว-ดำอย่างชัดเจน เป็นตัวแทนของกฎหมายที่ศรัทธาในความถูกต้อง เป็นคนเด็ดขาดแต่มีเมตตา จากคำพูดที่ชุนพันธ์มักจะพูดกับโจรทุกครั้งที่ปราบปรามว่า “ถ้าเมิงบวช และเลิกเป็นโจรชะ กูจะจับเป็นเมิง แต่ถ้าเมิงไม่บวช ก็ยิงกัน”

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ชุนพันธ์ มีความสามารถด้านคาถาอาคม รวมถึงการต่อสู้จากการเรียนโรงเรียนนายร้อยตำรวจและเป็นคนที่มีความอดทนสูงในการแฝงตัวเป็นชาวบ้านเป็นเวลาหลายปี เฉลียวฉลาดในการวางแผนปราบปรามโจรร้ายในด้านจิตวิทยา รวมถึงทักษะการต่อสู้กับจอมโจร อัลฮาวียะลุ แสดงให้เห็นว่าชุนพันธ์ เป็นทั้งนักสู้ นักวางแผน และนักต่อรองที่ยอดเยี่ยม

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ชุนพันธ์ 1 (2559) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร ชุนพันธ์ มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นบุคคลอื่น ด้วยการติด หนวดเครา และวิกผมปลอม ที่มีรูปร่างแตกต่างกันไป ร่วมกับการใช้เครื่องสำอางในการแต่งเพิ่มเติม ในช่วงที่ปลอมตัวเป็นคนจรในหมู่บ้าน, ปลอมตัวเป็นพนักงาน และ ช่วงแสดงตนเป็นสารวัตร

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) ตัวละคร ขุนพันธ์ โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครขุนพันธ์ ในฉากที่มีการต่อสู้กับโจรเสื้อสาย ขุนพันธ์ ซึ่งเป็นตำรวจใหม่เพิ่งเรียนจบ กำลังหลบกระสุนปืนของฝ่ายตรงข้ามอยู่ด้านหลังกำแพงที่รายล้อมไปด้วยซากปรักหักพังของบ้านเรือน ตามร่างกายเต็มไปด้วยฝุ่นจากการระเบิด เนื้อตัวดูมอมแมมเต็มไปด้วยเขม่าของดินปืน 1) มีการใช้เครื่องสำอางประเภทฝุ่น โทนสีดำ น้ำตาล และเทา มีลักษณะคล้ายกับฝุ่นของจริงเพื่อต้องการให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าการแต่งหน้านักแสดงให้ดูมอมแมม สีผิวจะดำกระด้างขึ้น คาดว่ามีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม สีน้ำตาล และสีดำ เพื่อต้องการให้เห็นถึงคราบเขม่าดินปืนจากการลงไปนั่งคลุกพื้นถนนขณะต่อสู้ ริมฝีปากของตัวละครมีสีที่ซีดจาง ให้ความรู้สึกแห้งผาก และเหนื่อยล้าจากการต่อสู้ คาดว่ามีการใช้ครีมรองพื้น (foundation) ในการทำให้ดูสีอ่อนลง 2) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะมันวาวจากเหงื่อที่ไหลตามใบหน้าของตัวละคร และพื้นผิวที่ขรุขระจากเศษดินและฝุ่นจากแรงระเบิด ท่ามกลางสภาพอากาศที่ร้อน อบอ้าวจากการต่อสู้ 3) แสงและเงา มีการใช้สีเข้ม โทนสีน้ำตาลไปจนถึงสีดำ ในการเพิ่มปริมาณการแต่งหน้าตัวละครให้ดูมอมแมม ในระหว่างที่ต่อสู้ เพื่อเหมือนว่าอยู่สภาวะการต่อสู้ในศึกสงคราม 4) จุดเด่น ตัวละครขุนพันธ์ มีการแต่งหน้าเพื่อให้ดูมอมแมม คลุกฝุ่น เขม่าควันบนหน้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงการแต่งหน้าอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ดูสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละฉากของการต่อสู้ 5) ตัวละครมีการแต่งเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครเพื่อให้สอดคล้องกับฉากของสงครามที่มีการต่อสู้เกิดขึ้น

ภาพประกอบ 53 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ชุน
พันธ์ 1 (2559)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ชุนพันธ์ 1

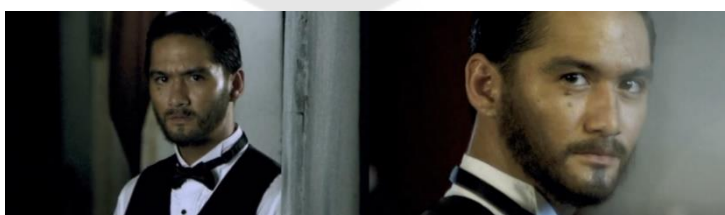
2) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครชุนพันธ์ ในฉากที่ชุนพันธ์ได้รับภารกิจเป็นสายให้ตำรวจ ซึ่งจะต้องแฝงตัวเข้าไปสืบข่าวโจรในหมู่บ้านเป็นระยะเวลาครึ่งปี โดยปลอมตัวเป็นคนจรพัดถิ่นที่มาขออาศัยในหมู่บ้านเป็นระยะเวลานาน ทำให้มีลักษณะที่คล้ายกับคนจร ผมยารกรูปร่าง มีหนวดเคราขึ้นเต็มทั่วใบหน้า 1) เส้น หนวดเครา และทรงผมที่ยาว ซึ่ฟู ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ความรู้สึกสกปรก และไม่ได้รับการดูแลมาเป็นระยะเวลานาน 2) สีผมหวดเครา และคิ้ว มีสีดำเข้ม มีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม โทนสีดำ และสีน้ำตาล ในการสร้างสีผิวให้ดูเป็นสีผิวที่ไม่สม่ำเสมอ ให้ความรู้สึกสกปรก มอมแมม รวมถึงการใช้เครื่องสำอางสีดำ สีน้ำตาล มาทาบริเวณคิ้ว เพื่อเปลี่ยนรูปทรงคิ้วให้ดูเข้มดกมากขึ้น 3) พื้นผิวของตัวละคร ใบหน้าของตัวละครมีลักษณะมัน ให้ความรู้สึกถึงคราบเหงื่อ ความสกปรกของตัวละครได้เป็นอย่างดี 4) แสงและเงา มีการใช้เครื่องสำอางสีเข้มอย่าง สีน้ำตาลเข้ม แต่งบริเวณใต้ตา และตามกรอบของหน้า เพื่อสร้างมิติให้ใบหน้านักแสดงดูซบผอม และโทรมลง 5) จุดเด่น การติดหนวดปลอม เคราปลอม และวิกผม เป็นสีดำยาว เพื่อสร้างบุคลิกลักษณะให้ตัวละครดูเป็นคนเร่ร่อน ไม่ได้ดูแลทำความสะอาดร่างกายมาเป็นเวลานาน

ภาพประกอบ 54 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ขุน
พันธ์ 1 (2559)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 1

3) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครขุนพันธ์ในฉากที่ปลอมตัวเป็นพนักงานบริการ ในสโมสรข้างของหลวงโอฟาร์ เพื่อสืบข่าวการกระทำทุจริตของหลวงโอฟาร์ และกลุ่มโจร 1) เส้น หนวดเครา และทรงผมมีการตัดแต่งทรงให้สั้นลงเมื่อเทียบกับตอนปลอมตัวเป็นคนจร แต่ยังคงหลงเหลือรูปทรงของหนวดและเคราไว้รอบบริเวณริมฝีปาก 2) สีผม หนวดเครา และคิ้ว มีสีดำเข้ม มีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม โทนสีดำ และสีน้ำตาล ในการสร้างสีผิวนักแสดงให้ดูเข้มขึ้นกว่าสีผิวจริง เพื่อให้ตรงกับลักษณะของตัวละคร 3) ฟันผิวของตัวละคร ใบหน้าของตัวละครมีลักษณะเรียบเนียน มีผิวมันเล็กน้อย 4) แสงและเงา มีการใช้เครื่องสำอางสีเข้ม โทนสีน้ำตาล เพื่อสร้างกรอบหน้าให้ตัวละครดูมีบุคลิกที่เข้ม ดุดัน และมีมิติมากขึ้น 5) จุดเด่น การติดหนวดปลอม เคราปลอม ซึ่งคาดว่าจะมีการทอหนวดและเคราปลอมขึ้นมาใหม่เพื่อให้ตรงกับบทภาพยนตร์

ภาพประกอบ 55 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ขุน
พันธ์ 1 (2559)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 1

4) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครขุนพันธ์ ในฉากที่แสดงตนเป็นตำรวจอย่างเปิดเผย เป็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ปรับเปลี่ยนบุคลิกให้ตรงกับ “ขุนพันธ์” ที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ให้มากที่สุด สามารถวิเคราะห์จากการตีความบทบาทของตัวละครได้ โดยฉากนี้เป็นตอนที่ขุนพันธ์เปิดเผยตัวเป็นตำรวจต่อหน้าทุกคน และทำการเข้าจับใจด้วยความรุนแรงอย่างโหดเหี้ยม ส่งผลให้การแต่งหน้าต้องมีความโดดเด่นตามการกระทำของตัวละครในเรื่อง 1) เส้นคิ้วบนใบหน้ามีลักษณะชี้เป็นเส้นตรงขึ้นไป ให้ความรู้สึกถึงความดุเดือด ความเข้มข้มของตัวละคร ลักษณะของหนวดเขี้ยว คูมีลักษณะที่โค้งและม้วนขึ้นสีดำเข้ม ให้ความรู้สึกถึงความเจ้าระเบียบ ความเข้มงวด และยังทำให้ใบหน้าดูดุเดือดมากยิ่งขึ้น จากการค้นคว้าข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพิ่มเติม ทำให้ทราบว่า ในช่วงพ.ศ. 2481 ผู้ที่เป็นราชการจะไว้หนวดเครารุงรังไม่ได้ ควรจะต้องตัดแต่งให้สะอาดเรียบร้อย เพราะเชื่อว่า ผู้ที่ตัดแต่งหนวดเคราให้ประณีตจะทำให้คุณสมบัตินิ่งขัง และยังเป็นทหารหรือตำรวจ ยิ่งทำให้ดูแข็งแรง ดุเดือดมากยิ่งขึ้น โดยหนวดของขุนพันธ์นั้น คาดว่ามีการออกแบบ และสั่งทอหนวดขึ้นมาใหม่ให้ใกล้เคียงกับภาพประวัติศาสตร์มากที่สุด ส่วนเคราที่ดูสั้น เนื่องจากการตัดให้สะอาด 2) สีส้ม หนวดเครา และคิ้ว มีสีดำเข้ม 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะสะอาดเรียบเนียน มีผิวดูมีความสว่างมากกว่าตอนปลอมตัว 4) แสงและเงา มีการใช้เครื่องสำอางสีเข้มทอนสีน้ำตาล เพื่อสร้างกรอบหน้าให้ตัวละครดูมีบุคลิกที่เข้ม ดุเดือด และมีมิติมากขึ้น 5) จุดเด่น หนวดเขี้ยว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของขุนพันธ์ในประวัติศาสตร์

ภาพประกอบ 56 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง ขุน
พันธ์ 1 (2559)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 1

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ ศิวกร สุขลังการ นักออกแบบการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการ แต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ตัวละคร ขุนพันธ์ เป็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ใช้ความสมจริงเป็นหลัก เพื่อปรับเปลี่ยนคาแรคเตอร์นักแสดงให้ ตรงกับ “ขุนพันธ์” ที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ให้มากที่สุด โดยผู้แต่งจะต้องอ่านบท ทำความ เข้าใจ และตีความบทของตัวละครให้ได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ ในการแต่งหน้าจะได้รับการบริฟ จากผู้กำกับทุกครั้ง โดยผู้แต่งสามารถแสดงความคิดเห็นในฐานะผู้ออกแบบได้เพื่อปรับให้การ แต่งหน้าเข้ากับใบหน้าของนักแสดงให้ได้มากที่สุด

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมี หน้าที่ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทั้งหมดตลอดการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ เทคนิคการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร ขุนพันธ์ มาพอสังเขป โดยแบ่งเป็นประเด็น คำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่าตัวละคร ขุนพันธ์ มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษบริเวณทั่วทั้งตัว

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นบุคคลอื่น

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละคร ขุนพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลได้ กล่าวว่ามี การแต่งโดยแบ่งเป็น 4 ช่วง ได้แก่

- 1) ขุนพันธ์เข้าร่วมต่อสู้กับโจรสลัดสาย เป็นตอนที่เพิ่งเรียนจบจาก โรงเรียนตำรวจ จึงดีไซน์ให้ยังไม่มีหนวดในช่วงแรก แต่นักแสดงที่มาเล่นเป็นตัวละคร ขุนพันธ์ มีผิว ค่อนข้างขาว ทำให้ต้องย้อมสีนักแสดงให้มีความเข้มขึ้น เพื่อให้ตรงตามคาแรคเตอร์มากที่สุด ใน การแต่งตัวละครที่อยู่ในฉากสงคราม ต้องแต่งหน้านักแสดงให้ดูมอมแมม คลุกฝุ่น เขม่าควันบน หน้า จะใช้ผงฝุ่น (Dirt Powder) ในการแต่งหน้าซึ่งเป็นสีที่ใช้สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เป็น

ผงสีดำ น้ำตาล และเทา ที่มีลักษณะคล้ายกับฝุ่นของจริงเพื่อต้องการให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม รวมถึงมีการใช้เครื่องสำอางสำหรับทาหน้าตา (eyeshadow) ในโทนสีดำ สีน้ำตาล มาช่วยในการลงหน้า เพื่อใบหน้าให้ดูเข้มมากขึ้น แต่จะไม่ได้มีการแต่งหน้าภายในครั้งเดียวแล้วจบในฉากนั้น ผู้แต่งจะใช้วิธีทยอยแต่งทีละชั้นตอน ขึ้นอยู่กับว่าเหตุการณ์ในฉาก (scene) นั้นอยู่ในช่วงไหน เช่น ในตอนแรกซึ่งยังไม่มีกระเบิด บนใบหน้าของนักแสดงจะมีแค่ความมอมแมมของเขม่าปืนจากการยิงเท่านั้น เมื่อฉากนั้นผ่านไป แล้ว สิ่งแรกที่ต้องทำคือการถ่ายรูปสิ่งที่แต่งก่อนหน้านั้น เพื่อการต่อเนื่องของแต่งหน้าในฉากต่อไปซึ่งจะมีระเบิด ควัน และพวกดินทรายที่มากกว่าเดิม ซึ่งต้องใช้ฝุ่นแต่งเพิ่มให้กับนักแสดง ในการถ่ายทำจริง พวกเศษฝุ่น เศษอุปกรณ์จากการทำระเบิด อาจมาโดนตัวนักแสดงได้ ดังนั้นจึงต้องคอยเช็ดทำความสะอาด และใช้เครื่องสำอางเอฟเฟคโดยเฉพาะลงใบหน้าของนักแสดง เพื่อไม่ให้เกิดอันตรายได้

2) ชุนพันธ์ปลอมตัวเป็นคนจรในหมู่บ้าน ที่มีหนองควารุงรัง เป็นการแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะของนักแสดง ซึ่งจะมีทีมรับทำหนอง ควา และวิก ซึ่งต้องเป็นการสั่งทำทอขึ้นมาใหม่โดยเฉพาะ เมื่อนำมาติดหน้าจะมีตาข่ายของวิก ที่แตกต่างจากวิกซื้อทั่วไป ทำให้เวลาติดดูเนียนไปกับนักแสดงได้มากขึ้น โดยขั้นตอนในการติดต้องใช้กาวยึดติดขึ้นเนื้อ (Pros-aids) ที่ปลอดภัยกับผิวโดยเฉพาะ ในส่วนของหนองควารุงรัง ที่เป็นต่อไล่ระดับลงมา ในขั้นตอนนี้ ช่างจะเป็นคนติดเอง โดยจะติดหนองแบบไล่ระดับกัน และค่อย ๆ เติมให้สั้นลงอย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นเทคนิคเฉพาะของตัวช่างเอง จากนั้นใช้เครื่องสำอางประเภทอายเชวโดวสีน้ำตาลหรือสีดำนำมาแต่งเพิ่ม เพื่อเพิ่มความเข้มของสีผิวบนหน้าให้ดูมอมแมมมากขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของคิ้วที่มีความดกดำกว่าปกติ เนื่องจากเป็นช่วงที่ชุนพันธ์ปลอมตัวเป็นคนเร่รอน เนื้อตัวสกปรก จึงต้องเปลี่ยนสีผิวของนักแสดงให้ตรงตามลักษณะตัวละครให้มากที่สุด

3) ชุนพันธ์ปลอมตัวเป็นพนักงานในสโมสรฯ ข้างของหลวงไอฟาร์ ผู้แต่งได้กล่าวว่า การออกแบบตัวละครจากบทภาพยนตร์ โดยหนอง และควา ทั้ง 2 ชั้นที่ติดหน้านักแสดง จะสั่งทำกับทีมที่ทอวิกทอหนองโดยเฉพาะ ขั้นตอนการติดใช้กาวยึดติดกับผิวนักแสดง และใช้เครื่องสำอางในการแต่งคิ้วให้เข้ม แต่เป็นระเบียบกว่าขึ้นก่อนหน้า โดยช่างเอฟเฟคจะเป็นผู้แต่งทั้งในส่วนหน้าสวยงาม และส่วนเอฟเฟค เพราะถือว่า การเปลี่ยนคาแรคเตอร์ให้นักแสดง คือการแต่งสเปเชียลเอฟเฟคเช่นกัน ในส่วนของผม จะมีทีมช่างผมโดยเฉพาะมาแต่งให้เข้ากับคาแรคเตอร์ของตัวละคร โดยจะต้องคุยกันในการทำงาน ทั้งหน้า ผม เสื้อผ้าจะต้องไปในทางเดียวกันกับฉากที่กำลังแสดง

4) ชุนพันธ์แสดงตนว่าเป็นตำรวจอย่างเปิดเผย เป็นการปรับเปลี่ยนคาแรคเตอร์ให้ตรงกับ “ชุนพันธ์” ที่มีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ให้มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้แต่ง ทำให้ทราบว่า “หมวดเขี้ยว” เป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของชุนพันธ์ที่มีตัวตนในประวัติศาสตร์จริง ซึ่งได้มีการหาข้อมูล (research) และพยายามจะแต่งให้เหมือนต้นแบบมากที่สุด โดยเราดีไซน์หมวดเขี้ยว และจ้างให้ทีมทำหมวด ท่อออกมาตามแบบ โดยจะเพิ่มมาอีก 2-3 ชิ้น เพื่อกันเสีย เพราะเวลากวาดโดนตาข่าย ถึงแม้ว่าจะสามารถถอดออกมาทำความสะอาดได้ แต่ตัวตาข่ายจะมีการชำรุด และไม่สมบูรณ์เหมือนตอนแรก ดังนั้นจึงต้องมีการทำเพิ่มกันเสีย จะได้ทำให้เมื่องานอยู่บนกล้องจะไม่เห็นถึงสิ่งผิดปกติ ส่วนโครง เนื่องด้วยเป็นโครงที่ไม่ยาวมาก ดังนั้นบางครั้งเราจึงขอความร่วมมือกับตัวนักแสดงให้ไว้โครงสัก 3-4 วันแบบไม่ต้องโกน เพื่อให้ได้โครงที่เป็นธรรมชาติ แต่ตัวนักแสดงเปลอโกนไป เราก็จะติดโครงให้เองโดยมีการใช้เทคนิคประจำตัวในการติดให้เป็นธรรมชาติ เนื่องจากคาแรคเตอร์ที่ออกมาจะต้องเป็นลูกที่ดูดุ ดังนั้น จึงต้องแต่งคิ้วด้วยเครื่องสำอางทำให้รูปคิ้วดูตั้งขึ้น รวมถึงแต่งหน้าเพื่อเสริมให้ใบหน้าดูดุตามคาแรคเตอร์ในบทหนัง นอกจากนี้ รอยสักที่อยู่บนตัวของชุนพันธ์ บริเวณหลังและหน้าอก เป็นการทำรอยสักให้เหมือนจริง จากการสัมภาษณ์ผู้แต่ง ทำให้ทราบว่า รอยสัก ได้จากการไปหาข้อมูลจาก ภาพต้นแบบของชุนพันธ์ในประวัติศาสตร์ เพื่อดูว่าท่านมีรอยสักใดบ้าง อยู่ตำแหน่งใดบ้าง และเอามาใช้กับตัวละคร ชุนพันธ์ ในภาพยนตร์ สำหรับกระบวนการทำรอยสัก ช่างแต่งหน้าได้ส่งต่อให้ทีมที่ทำรอยสักโดยเฉพาะ ซึ่งจะมีเทคนิค และสีที่ใช้เฉพาะตัวมากโดยไม่เป็นอันตรายต่อผิวของนักแสดง นอกจากนี้ ยังมีการค้นหาข้อมูลจากรอยสักคาถาในประวัติศาสตร์ ซึ่งคาถาเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในภาพยนตร์ได้โดยไม่ติดลิขสิทธิ์

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

เลือดปลอมที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผลให้กับนักแสดง ผู้แต่งได้ให้ข้อมูลว่าเป็นเลือดปลอมที่มีการสั่งซื้อจากต่างประเทศ สำหรับใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ โดยมีการสั่งซื้อเลือดปลอมไว้หลากหลายประเภท ทั้งแบบที่รับประทานได้ และรับประทานไม่ได้ ความเข้มข้นของเลือด โดยจะใช้ตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องชุนพันธ์ 1 (2559) นั้น เวลาในการแต่งมีจำกัด ซึ่งสร้างความกดดันอย่างมากให้แก่ผู้แต่งที่จะต้องแต่งให้ทันก่อนการถ่ายภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมี การเพิ่มฉาก (scene) กระทั่งหันของผู้กำกับ ทำให้ผู้แต่งต้องทำการแต่งเพิ่มเติมขึ้นใหม่ตลอดเวลา

ภาพยนตร์ที่ 8 เรื่อง เปรมิกาป่าราบ (2560)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) เป็นภาพยนตร์ที่วาดด้วยโรงแรมแห่งหนึ่งมีผู้หญิงถูกฆาตกรรมอย่างปริศนา โดยมีชิ้นส่วนสำคัญก็คือหัวใจได้หายไป ซึ่งถูกฆาตกรเก็บเอาไว้ในตู้คาราโอเกะของโรงแรม และตำรวจที่พบศพไม่ทราบชื่อผู้ตายเพราะเป็นแรงงานต่างด้าว จึงได้ตั้งชื่อว่า “เปรมิกา” ตามชื่อป้ายเสื้อที่สวมใส่ก่อนตาย จากนั้นโรงแรมแห่งนี้ ได้มีการจัดงานโดยการเชิญเหล่าคนดังมาร่วมงานเปิดตัว และพักค้างคืนที่นั่น แต่แล้วใครบางคนไปเสียบปลั๊กไฟตู้คาราโอเกะเก่าขึ้นมา หลังจากนั้น วิญญาณเปรมิกาในชุดนักเรียนญี่ปุ่นจึงออกอาละวาดไล่ฆ่าทุกคน ด้วยการบังคับให้ร้องเพลงใครร้องไม่ถูกใจจะฆ่าทิ้งทันที โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านการร้องเพลงคาราโอเกะ ซึ่งเป็นเงื่อนไขในการไล่ล่าสังหารของผีสาวเปรมิกา โดยใช้ความแฟนตาซีในสร้างภาพยนตร์ประกอบวิดีโอ (MV) ร่วมกับการร้องเพลง เพื่อเล่าเรื่องนอกเส้นเรื่องหลัก สร้างความตลก (Comedy) ให้กับผู้ชม ไปจนถึงเปิดโปงประเด็นหลักของภาพยนตร์ที่ต้องการสื่อสารในเรื่องของการค้ามนุษย์ แรงงานต่างด้าวที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม จากกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงความสัมพันธ์ครอบครัว จิกกัดค่านิยมร่วมสมัยทั้งงานแควดวอนดรีหรือภาพยนตร์ไปถึงเรื่องของเพศสภาพ โดยเลือกใช้ฉากสถานที่ในโรมแรม และป่าหน้าโรงแรม ที่มีการใช้สีสันทันได้อย่างชัดเจน ก่อให้เกิดอารมณ์สยองขวัญจากการไล่ล่าของเปรมิกา ร่วมกับความแฟนตาซี และความตลกจากการแสดงของตัวละคร จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror), ภาพยนตร์แนวจินตนาการ (Fantasy) และภาพยนตร์แนวตลก (Comedy)

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) โดยตัวละคร เปรมิกา เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 57 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง เปรมิกา ปาราบ (2560)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ปาราบ

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร เปรมิกา เป็นตัวละครเพศหญิง อายุ 15 ปีมีรูปร่างผอมสูง นัยน์ตาดำ สีผิวขาวเหลือง สวมวิกสีแดงยาว ใส่ชุดเครื่องแบบนักเรียนญี่ปุ่น แต่งหน้าฉูดฉาด ก่อนที่เปรมิกาถูกฆาตกรรมเสียชีวิต เธอมีบุคลิกใสซื่อ เรียบร้อย ขี้กลัว และไม่ค่อยพูด เนื่องจากเป็นคนต่างด้าวที่ยังไม่สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างชัดเจน หลังจากเสียชีวิต เปรมิกาได้กลายเป็นวิญญาณ ในรูปลักษณะชุดนักเรียนญี่ปุ่นชุดเดียวกับตอนที่เสียชีวิต รวมถึงวิกผมยาวสีแดงอันเป็นเอกลักษณ์ ใบหน้าขาวซีด ปากซีดมีรอยแตกกระแหว่งทั้งปาก มีรอยเขียวช้ำและบาดแผลบริเวณใบหน้า ช่วงคอ แขนข้างขวา ไล่ไปถึงเอว และขาข้างขวา มีบาดแผลลักษณะถูกฟัน ซึ่งเกิดจากการที่ศพถูกหั่นออกมาเป็นชิ้น โดยเปรมิกาในตอนที่เป็นวิญญาณมีลักษณะนิสัยที่แตกต่างไปจากตอนยังมีชีวิตอย่างสิ้นเชิง สามารถฆ่าคนได้อย่างง่ายดาย ด้วยใบหน้าเย็นชาไร้ความรู้สึก โดยจะถือ ไมค์ และ ขวาน ออกมาหลอกหลอน และสร้างกฎเกมร้องเพลงเดิมพันชีวิต โดยมักพูดประโยคตอนออกมาหลอกหลอนด้วยสำเนียงภาษาไทยที่ไม่ชัดเจนว่า “ร้องคาราโอเกะได้มั๊ย?” อยู่เสมอ

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) เปรมิกา เป็นหญิงสาวต่างด้าวภูมิลำเนาเดิมอยู่ในชนบทอยู่ในชายแดนของประเทศ สหราชอาณาจักร ไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ ทำได้เพียงเก็บผักเพื่อดำรงชีพวันต่อวันเธอเป็นลูกสาวเพียงคนเดียวของครอบครัว แต่ด้วยความ เป็นอยู่ที่ยากลำบาก ทำให้ครอบครัวตัดสินใจขายเธอให้กับนายหน้าเพื่อมาทำงานในเมือง โดยหวังว่าจะสามารถส่งเงินกลับมาเลี้ยงดูพ่อแม่ได้แต่เธอกลับถูกนายหน้าหลอกให้มาค้ามนุษย์ขายบริการที่ร้านคาราโอเกะของเสียแข่งแทน เนื่องจากเปรมิกาไม่ใช่คนไทย ทำให้เธอถูกบังคับให้ฝึก

พูดภาษาไทยด้วยการร้องคาราโอเกะ และคอยเป็นเครื่องระบายอารมณ์ให้กับลูกค้าผ่านทางร่างกายอยู่เสมอ และไม่สามารถขอความช่วยเหลือจากใครได้ เนื่องจากเป็นต่างด้าวที่เข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย ทำให้เมื่อมีการพบศพ จึงไม่สามารถระบุตัวตนของเธอได้ ตำรวจที่ทำคดีจึงได้แค่ตั้งนามสมมติให้ จากป้ายชื่อร้านตัดเสื้อ เปรมิกา ที่ถูกเย็บติดอยู่ตรงคอเสื้อที่ศพสวมใส่เท่านั้น

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) เปรมิกาที่ถูกกระทำซ้ำเราโดนกดขี่เหยียดหยามอยู่ตลอดเวลา มีสิ่งหนึ่งที่เธอรู้สึกภูมิใจและเหนือกว่า คือการร้องเพลงที่ไพเราะกว่าเจ้าของภาษา ทำให้เธอสามารถเหยียดกลับหรือหัวเราะเยาะไล่ เสี่ยซึ่งเป็นลูกค้าผู้ร้องเพลงเพี้ยนได้ แต่นั่นกลับเป็นเหตุให้เธอถูกฆ่าตาย เพียงเพราะเสี่ยโดยเหยียดหยามจากเด็กต่างด้าวคนหนึ่ง เธอจึงถูกไม่มีใครโฟนทูปศีรษะจนตาย และหันศพแยกออกมาเป็นชิ้นทั่วทั้งร่างและนำไปทิ้งในป่า รวมถึงควักหัวใจและโยนทิ้งไว้ในตู้คาราโอเกะ เพื่อหวังว่าวิญญาณของเธอจะถูกขังอยู่ในตู้คาราโอเกะตลอดไป เป็นสาเหตุให้วิญญาณเปรมิกาออกมาแก้แค้น ด้วยการสร้างเกมร้องเพลงขึ้นมาเพื่อหาตัวฆาตกรที่ฆ่าเธอ รวมถึงการใช้ ตู้คาราโอเกะ ไมค์ และ ขวาน ในการล้างแค้นผู้ชายที่เคยล่วงละเมิดทางเพศ หยามเหยียดล้อเลียน และเช่นฆ่าเธอ รวมถึงผู้ชายรายอื่นที่มีความผิดบาปคล้ายคลึงกัน

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร เปรมิกา มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัวสามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณใบหน้าและร่างกายของตัวละคร
- 2) การสร้างอวัยวะปลอม

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) ตัวละคร เปรมิกา โดยการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

- 1) บริเวณช่วงใบหน้าของเปรมิกา 1) เส้น บริเวณริมฝีปากมีลักษณะซีดแต่กระแหว รอยเลือด บริเวณตามรอยแตกของริมฝีปาก คาดว่ามีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม

สีแดง หรือเลือดปลอมवाद (paint) เป็นรอยเส้นตรงตามร่องปากเพื่อให้ดูเหมือนมีการถูกทำร้าย และให้ความรู้สึกเหมือนไม้ไคร้ริมฝีปากของมนุษย์ที่ยังมีชีวิต 2) สี ตัวละครมีลักษณะใบหน้าสีขาวซีด ไม่มีเลือดฝาด ดูไร้ชีวิต คาดว่ามีการใช้เครื่องสำอางประเภทรองพื้น (foundation) ที่มีสีเนื้อที่อ่อนกว่าสีผิวของนักแสดง 1-2 ระดับ เพื่อให้ใบหน้าดูซีดจางลักษณะคล้ายสีผิวของศพ รอยเขียว ข้ำลักษณะคล้ายการถูกทำร้ายบริเวณมุมปาก คาดว่ามีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม โทนสีเหลือง เขียว แดง ม่วง ซึ่งกลุ่มสีเหล่านี้ เป็นสีลักษณะของรอยช้ำ (bruise) ที่จะเกิดขึ้นจริงตามร่างกายของมนุษย์เวลาที่ได้รับการกระทบอย่างรุนแรง 3) พื้นผิวของตัวละคร ผิวหน้ามีลักษณะแห้งกร้าน สีซีดจาง มีเส้นเลือดกระจายทั่วบริเวณร่างกาย ให้ความรู้สึกเหมือนอมมนุษย์ 4) แสงและเงา มีการใช้โทนสีน้ำตาล เพื่อสร้างมิติบริเวณช่วงแก้มของตัวละครให้ดูซบตอ 5) จุดเด่น มีการติดขนตาปลอมที่ดวงตาซ้ายเพียงข้างเดียว โดยบริเวณใต้ตาข้างขวามีลักษณะเป็นคราบเครื่องสำอางที่ปิดขนตามาสคาร่า (Mascara) สีดำละลายเลอะคล้ายคราบรอยน้ำตาลงมาถึงบริเวณแก้ม ให้ความรู้สึกทุกข์ทรมานที่เปรมิกาต้องพบเจอทั้งในตอนที่ยังมีชีวิต และตอนที่ เป็นวิญญาณ ผังตาข้างซ้ายได้ตามีลักษณะคล้ายกัน แต่จะมีความข้ำของสีแดงมากกว่าซึ่งสามารถมองได้ว่าเป็นรอยช้ำจากการถูกทำร้าย คาดว่ามีการใช้เครื่องสำอางสีเข้ม อย่างสีดำหรือ น้ำตาลเข้ม และกลุ่มสีของรอยช้ำเช่นเดียวกับช่วงมุมปาก อาจเป็นสีฝุ่นหรือสีครีม โดยใช้แปรงหรือฟองน้ำ มาเกลี่ยให้สีมีน้ำหนักอ่อนเบาแตกต่างกัน

2) เปรมิกาถูกหั่นศพแยกชิ้นส่วนของร่างกายทิ้งไว้ในป่า จากภาพยนตร์ เห็นได้ว่า มีการหั่นศพด้วย อาวุธมีดขวานออกเป็น 5 ชิ้น ได้แก่ ส่วนหัว แขนข้างขวา ครึ่งลำตัวช่วงล่าง ขาทั้ง 2 ข้าง เมื่อกลายเป็นวิญญาณ เปรมิกาสามารถนำชิ้นส่วนของร่างกายที่เคยแยกขาดจากกัน มาต่อกลับเข้าร่างกายโดยสมบูรณ์ แต่ยังคงหลงเหลือรอยแผลไว้ตามร่างกายแต่ละส่วน 1) เส้น ลักษณะของรอยแผลเป็นเส้นตรงตามรอยที่ถูกขวานหั่น เพื่อแยกชิ้นส่วนร่างกาย 2) รอยแผลจากการถูกหั่นตามร่างกาย มีลักษณะเป็นแผลสด ที่มีเลือดไหลตามรอยแผล 3) พื้นผิวของตัวละคร ลักษณะแห้งกร้าน สีซีดจาง 4) แสงและเงา มีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม โทนสีสว่าง และสีเข้ม แต่งบริเวณขอบรอยแผลเพื่อทำให้ดูมีมิติมากขึ้น 5) จุดเด่น อวัยวะร่างกายที่ถูกแยกส่วน เมื่อกลับมาต่อกัน ยังคงหลงเหลือรอยแผลตามร่างกายในตำแหน่งเดิมที่ถูกหั่นศพแยกชิ้นส่วนออกจากกัน

ภาพประกอบ 58 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง เปร
มิกา ป่าราบ (2560)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์ นักออกแบบการ
แต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษ
การแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2
ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ
(2560) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า มีการรับโจทย์จากผู้
กำกับ โดยได้เล่าที่มาของตัวละครผีเปรมิกา ว่าเป็นใคร และถูกฆ่าตายอย่างไร สภาพศพเป็น
อย่างไร และใช้อาวุธใดในการฆ่า จากนั้นตัวผู้แต่งจึงได้ออกแบบรอยแผล ว่าควรจะมีลักษณะ
อย่างไรให้สอดคล้องกับบาดแผลจากการถูกขวานฟันให้มีลักษณะที่เหมือนจริงที่สุด โดยอิงข้อมูล
จากบทภาพยนตร์เป็นหลัก

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ
(2560) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมี
หน้าที่ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทั้งหมด ตลอดการถ่ายทำภาพยนตร์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ
เทคนิคการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร ชุนพันธ์ มาพอสังเขป โดยแบ่งเป็นประเด็น
คำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร เปรมิกา มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิค พิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด ตามร่างกาย
- 3) การสร้างอวัยวะ

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครทั้งตัวให้ต่างไปจากเดิมนั้น ในฉากที่เปรมิกา ปรากฏตัวมาหลอกหลอน จากการสัมภาษณ์ตัวผู้แต่งมีขั้นตอนกระบวนการในการแต่งแผลปลอมบริเวณใบหน้าด้วยการใช้ซิลิโคน AB ในการขึ้นรูปรอยแผลให้มีลักษณะสมจริง ถึงแม้ว่าตัวโทนสี และแสงของภาพยนตร์จะมีสีที่ดูชัดขาดบนใบหน้านักแสดงทำให้เห็นการแต่งหน้าเป็นโทนเขียว และน้ำเงิน แต่ในการแต่งหน้าจริงนั้น ผู้แต่งจะต้องแต่งให้รูปร่างลักษณะของบาดแผล สี และเลือดปลอมให้มีความสมจริงไว้ก่อน นอกจากนี้ ในการแต่งหน้าของเปรมิกาตอนที่ยังมีชีวิตในช่วงอดีตทั้งตอนเป็นสาวในชนบทและตอนเป็นสาวเชียร์แขกในร้านคาราโอเกะ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างช่างเอฟเฟคและช่างแต่งหน้าสวยที่แต่งหน้านักแสดงมาก่อนแล้วและค่อยมาเติมบาดแผล และเลือดปลอมในภายหลัง

นอกจากนี้เปรมิกา ที่ถูกฆาตกรรมด้วยไมโครโฟนทุบที่ศีรษะจนเสียชีวิตและหันศพออกไปทิ้งในป่า จากภาพยนตร์เห็นได้ว่าฆาตกรได้หันศพด้วยขวานออกเป็น 5 ชิ้น ได้แก่ ส่วนหัว แขนข้างขวา ครึ่งลำตัวช่วงล่าง ขาทั้ง 2 ข้าง ซึ่งเมื่อเป็นวิญญานเปรมิกาสามารถนำชิ้นส่วนของร่างกายที่แยกกันมาต่อกลับโดยสมบูรณ์ได้ แต่ยังคงทิ้งรอยแผลไว้ตามรอยขาดของร่างกายแต่ละท่อน จากข้อมูลของผู้แต่ง ทำให้ทราบว่า มีการแต่งรอยแผลปลอมลงบนตัวของเปรมิกา 7-8 ตำแหน่ง ด้วยซิลิโคน ซึ่งใช้เวลาไม่นานในการแต่งโดยประมาณ 1-2 ชั่วโมง แต่ทั้งนี้สำหรับการแต่งเอฟเฟคในกองถ่าย บางครั้งจะขึ้นอยู่กับคิวงานที่ผู้จัดการกองถ่ายวางไว้ สำหรับการถ่ายทำฉากนั้นในแต่ละวัน ดังนั้นอาจมีกรณีที่จำเป็นต้องแต่งบาดแผลให้มีลักษณะเหมือนเดิมอีกครั้งในวันต่อไป ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติของการแต่งหน้าเอฟเฟคในงานภาพยนตร์ นอกจากนี้ ในภาพยนตร์จะเห็นได้ว่า เปรมิกาสามารถแยกร่างกายได้ ซึ่งเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างการแต่งเอฟเฟคและการใช้คอมพิวเตอร์จีจี (Computer Generated Movies) ดังนั้นในการทำงานจะต้องแบ่งแยกชิ้นการทำงานอย่างชัดเจน ช่วงไหนที่มีการแต่งเอฟเฟค จะต้องเว้นทำเครื่องหมาย หรือ ทำเทคนิคติด

รอยสีเขียว (Green Screen) เพื่อเป็นสัญลักษณ์ให้สามารถนำไปทำซีจีต่อไปได้หลังจากจบการถ่ายทำภาพยนตร์

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

เลือดปลอมในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษสำหรับภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ปาราบ (2560) มีการใช้เลือดปลอม ที่ผู้แต่งผสมใหม่ขึ้นมาเองเพื่อใช้ตกแต่งรอยบาดแผลตามร่างกายของนักแสดง ซึ่งมีการผสมเลือดในลักษณะที่หลากหลาย ทั้งเลือดที่มีลักษณะเหนียว ลักษณะเหลว ลักษณะเป็นก้อน โดยจะใช้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละคร เปรมิกา เป็นการแต่งบาดแผลปลอมที่มีความสมจริง ด้วยซิลิโคน AB แต่จะสามารถใช้ได้แค่ครั้งเดียว ซึ่งถ้ามีการถ่ายฉากเดิมซ้ำอีกครั้งในวันต่อไป โดยต้องแต่งบาดแผลปลอมให้มีลักษณะเหมือนเดิมทุกประการ ทำให้จะต้องเก็บรายละเอียดไว้ให้ได้มากที่สุดเพื่อลดการผิดพลาดในการทำงาน

ภาพยนตร์ที่ 9 เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ขุนพันธ์ 2 (2561) ภาพยนตร์ที่สร้างจากชีวประวัติของ พลตำรวจตรี ขุนพันธ์รักษาราชเดช อดีตนายตำรวจชื่อดัง ที่ปราบโจรตามภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศมาตั้งแต่ยุคสงครามโลก โดยขุนพันธ์ได้มาทำงานต่อที่จังหวัดแห่งหนึ่ง ก่อนจะมีปัญหาเกี่ยวกับตำรวจภายในพื้นที่ จึงถูกสั่งพักราชการแบบไม่มีกำหนด ในขณะนั้นเอง ได้เกิดเหตุการณ์โจรเข็ดดำของเสือฝ่าย และเสือใบ อาละวาดไปทั่วจังหวัด แต่เป็นการกระทำแบบปล้นคนรวยเพื่อช่วยคนจน เนื่องจากประชาชนหลายคนลำบากเพราะพิษจากสงครามโลก ทำให้ขุนพันธ์จำเป็นต้องตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ ว่าควรจะอยู่ข้างใคร ตำรวจหรือโจร ผั่งไหนถึงจะเรียกว่าเป็นคนดี โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องที่เข้มข้น มีการหักเหลี่ยมเฉือนคมกันด้วยวิธีการต่าง ๆ ตัวภาพยนตร์ได้นำเสนอความมีมิติของตัวละครได้ดี เกี่ยวกับ การเป็นคนดีหรือคนเลว ที่ไม่ได้อยู่ในฝั่งที่ทำอาชีพสุจริตเสมอไป โดยตัวภาพยนตร์ได้เอาเรื่องราวเกี่ยวกับคาถาอาคม และความเชื่อเชิงทางไสยศาสตร์ รวมถึงซุ่มโจรภาคกลางที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์

มาเป็นองค์ประกอบของการเล่าเรื่องได้เป็นอย่างดี โดยเลือกใช้ฉาก การต่อสู้ผ่านทุ่งกว้าง หรือใน ตึกบ้านเมืองแสดงให้เห็นถึงวิถีการชีวิต และบรรยากาศในยุคอดีต ทำให้ก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมลุ้น ไปกับการต่อสู้ระหว่างขุนพันธ์ ผึ้งตำรวจ และผึ้งโจร จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 จัดอยู่ใน ละครคุณภาพยนตร์แนวต่อสู้ (Action), ย้อนยุค (Period) และจินตนาการ (Fantasy) ไปกับ คาถาอาคมที่ใช้

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) โดยตัวละคร อัศวิน เป็นตัวละครที่มีการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 59 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง
ขุนพันธ์ 2 (2561)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร อัศวิน เป็นตัวละครเพศ ชาย อายุประมาณ 25 ปี มีรูปร่างสมส่วน ผิวขาวเหลือง ผมสั้นสีดำ นัยน์ตาสีดำ หน้าตาเกลี้ยง เกลา เป็นคนหนุ่มไฟแรงที่มีความทะเยอทะยาน ทำทางมันใจในตนเอง หลังจากเกิดอุบัติเหตุไฟ คลอกทั่วทั้งร่างกาย ทำให้อัศวินกลายเป็นคนอัมพาตที่มีใบหน้าและร่างกายเต็มไปด้วย บาดแผล ผิวหนังบริเวณจมูกและปากบางส่วนหลุดหายไป ทำให้ต้องใส่หน้ากากเพื่อปิดบังใบหน้า ของตนอยู่เสมอ

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) อัศวิน เป็นตำรวจหนุ่มนักเรียนนอกที่ จบหลักสูตรจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจากอเมริกา เชื้อชาติไทย ศาสนาพุทธ ฐานะร่ำรวย ถึงแม้ประสบการณ์ใน

การทำงานยังน้อย แต่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นสารวัตรคนใหม่ เป็น ร้อยตำรวจเอกอัศวิน ประจำการที่จังหวัดสุพรรณบุรี รับมอบหมายให้ทำคดีเกี่ยวกับเสือฝ้าย โดยอัศวินได้นำกำลังพล ตำรวจเข้าปะทะกับโจรเข็ติดำหลายครั้ง เพื่อต้องการพิสูจน์ตนเองโดยการสร้างผลงานให้เป็นที่ ยอมรับแก่ผู้บังคับบัญชาการ

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) ตัวละคร อัศวิน เป็นตำรวจหนุ่ม ที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง เนื่องจากเป็นคนหนุ่มไฟแรงที่มีความทะเยอทะยาน เลือดร้อน ไม่เชื่อใน วิชาอาคมของขลังใด ๆ เป็นคนหัวสมัยใหม่ที่เชื่อในหลักวิทยาศาสตร์เท่านั้น ต้องการสร้างผลงาน จากการกวาดล้างกลุ่มโจร เพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับแก่คนใหญ่คนโต แต่เมื่อได้รับความพ่าย แพ้จากการปะทะกับเสือใบ กลายเป็นคนเสียใจม รุปร่างหน้าตาอัปลักษณ์เต็มไปด้วยรอยแผล ทำให้อัศวินต้องการที่จะแก้แค้นกลุ่มโจรเข็ติดำ โดยไม่สนกฎหมายหรือคุณธรรมของความเป็นตำรวจ อีกต่อไป เห็นได้จากตอนที่อัศวินจับคนรักของเสือใบเป็นตัวประกันและฆ่าทิ้ง เพื่อบีบให้เสือใบ และขุนพันธ์ต่อสู้กัน แสดงให้เห็นถึงความโหดเหี้ยม และเลือดเย็นเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ แต่ เดิมที่ไม่เชื่อในคุณไสยอาคม เมื่อเห็นว่ากลุ่มโจรมีคาถาอาคมในการต่อสู้ ทำให้อัศวินเปลี่ยน ทศนคติความเชื่อหันมาศึกษาเรียนรู้ด้านไสยศาสตร์คาถาต่างๆ เพื่อให้ได้มาเพื่อพลังในการแก้ แค้น จึงไม่เลือกวิธีการ และใช้การแย่งความสามารถของผู้อื่นมาเป็นของตน

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์หรือออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร อัศวิน มีการ แต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งแผลไหม้ ในลักษณะเป็นแผลสด
- 2) การแต่งบาดแผลไหม้ ในลักษณะเป็นรอยแผลแห้ง

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มี บทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) ตัวละคร อัศวิน โดยการใช้ ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น เพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้

1) ในช่วงกำลังรักษาบาดแผล หลังจากเหตุการณ์ไฟคลอกทั่วร่าง ตัว บาดแผลมีการอักเสบและเป็นหนอง เป็นแผลสดขนาดใหญ่ตามใบหน้าและร่างกาย ซึ่งเป็น

ลักษณะของบาดแผลที่เกิดจากการไหม้ในระดับที่รุนแรง 1) เส้น ช่วงใบหน้ามีการแต่งบาดแผลบริเวณปากและดวงตา ในลักษณะเส้นเฉียง เพื่อนำสายตาให้ดูเหมือนว่าผิวหนังมีการฉีกขาด จนทำให้ปาก และตาควมมีรูปทรงที่บิดเบี้ยว 2) สี มีการใช้สีโทนร้อน จำพวกสีแดง ส้ม เหลือง ในการแต่งบริเวณบาดแผล ให้ดูเหมือนว่าผิวหนังมีการฉีกขาดจนเห็นผิวหนังชั้นใน 3) พื้นผิวของตัวละครมีลักษณะไม่เรียบเนียน ผิวหนังบางส่วนเกิดการพองขึ้น โดยมีความมันวาวจากการอักเสบจนเกิดเป็นหนองบริเวณบาดแผล 4) แสงและเงา มีการใช้สีดำและสีขาวบริเวณรอบบาดแผล เพื่อทำให้บาดแผลดูลึก ทั้งยังใช้สีดำในการแต่งบริเวณรอยแผลไฟไหม้ ให้ดูเหมือนมีเขม่าควัน และเน้นความลึกเพื่อสร้างมิติให้บาดแผล 5) จุดเด่น บาดแผลสดที่เกิดจากการถูกไฟคลอกจนเกิดเป็นบาดแผลมากมายทั่วร่างกาย

2) หลังจากกลับมาจากการรักษาบาดแผลจากเหตุการณ์ไฟคลอกทั่วร่างกาย บริเวณบาดแผลมีลักษณะ เป็นแผลแห้งขนาดใหญ่ ตามใบหน้าและร่างกาย ลักษณะของรอยแผลเป็นบนผิวหนังได้รับความเสียหาย จนขึ้นเนื้อบริเวณจมูก ดวงตา และริมฝีปาก เกิดความเสียหาย จากการถูกเผาไหม้ในระดับที่รุนแรง 1) เส้น ช่วงใบหน้ามีการแต่งบาดแผลบริเวณปากและดวงตา ในลักษณะเส้นเฉียง เพื่อนำสายตาให้ดูเหมือนว่าผิวหนังมีการฉีกขาด จนทำให้ปากและตาควมมีรูปทรงที่บิดเบี้ยว 2) สี มีการใช้สีแดง และ ม่วง ในการแต่งผิวของใบหน้าที่เต็มไปด้วยรอยแผลเป็นจำนวนมาก เพื่อให้ดูเหมือนว่ายังมีอาการอักเสบของรอยแผลหลงเหลืออยู่ 3) พื้นผิวของตัวละคร มีลักษณะไม่เรียบเนียนจากรอยแผล เป็นมากมายบนใบหน้า ตัวบาดแผลมีลักษณะแห้งกร้าน 4) แสงและเงา มีการใช้สีดำ และสีขาวบริเวณบาดแผลช่วงจมูก ปาก และดวงตา เพื่อทำให้บาดแผลฉีกขาดดูลึกยิ่งขึ้น 5) จุดเด่น รอยแผล เป็นจากการถูกไฟไหม้ ที่ทำให้ผิวหนังบริเวณจมูก ปาก และดวงตา ขาดหายไปบางส่วนอีก ทั้งยังมีรอยแผล เป็นจำนวนมากบนผิวหนังทั่วใบหน้าและร่างกาย

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ ศิวกร สุขลังการ นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ในการเปลี่ยนรูปลักษณ์ด้วยการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครนั้น เกิดจากการอ่านบท และวิเคราะห์ฉาก

ที่ตัวละครจะต้องแสดง โดย อัศวิน เป็นตัวละครที่ถูกไฟคลอกทั้งร่างเนื่องจากอุบัติเหตุขณะต่อสู้กับกลุ่มโจรเหี้ยมโหด ทำให้ใบหน้า และร่างกายทั่วทั้งตัวเต็มไปด้วยรอยแผลไฟไหม้ที่มีลักษณะสมจริง ซึ่งผู้แต่งได้มีการศึกษา และอ้างอิงจากผู้ป่วยที่มีบาดแผลไฟไหม้ในระดับรุนแรง ร่วมกับจินตนาการของผู้แต่งในการออกแบบรอยแผลเป็นที่ใบหน้า เพื่อให้ตัวละครดูเหมือนผ่านความตาย และต้องการแก้แค้นกลับโดยไม่เลือกวิธีการ โดยมีการเปลี่ยนแปลงของบาดแผลให้เห็น ทั้งบาดแผลสด และ รอยแผลเป็นที่เหลือไว้

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) จากนักร้องแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

จากการสัมภาษณ์นักร้องแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีหน้าที่ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทั้งหมดตลอดการทำภาพยนตร์โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเทคนิคการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร ขุนพันธ์ มาพอสมควร โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักร้องแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร อัศวิน มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งแผลไหม้ ในลักษณะเป็น แผลสด
- 2) การแต่งบาดแผลไหม้ ในลักษณะเป็น รอยแผลแห้ง

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการตกแต่งบาดแผลเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละคร อัศวิน ผู้ให้ข้อมูลได้กล่าวว่า มีการแต่งโดยแบ่งเป็น 2 ช่วง ได้แก่

- 1) ช่วงที่กำลังรักษาบาดแผลหลัง จากถูกไฟคลอกทั้งร่าง เป็นการแต่งบาดแผลไฟไหม้ที่มีความสมจริง โดยมีลักษณะเป็น แผลสด โดยเป็นการแต่งลงบนผิวหนังแสดงโดยตรง ด้วยอุปกรณ์ที่หลากหลายในการแต่งแผลทั่วร่างกาย โดยใช้ซิลิโคน AB, การใช้ซิลิโคน Gel-10, เจลาติน (Gelatin), ยางพารา (latex) และน้ำมันมะพร้าว

ภาพประกอบ 60 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

2) ช่วงที่บาดเจ็บเริ่มดีขึ้น เป็นการแต่งบาดแผลไฟไหม้ที่มีความสมจริง โดยมีลักษณะรอยแผลเป็นที่แห้งแล้ว เพื่อเปลี่ยนหน้าตาของตัวละครให้ดูน่ากลัวจากรอยแผลบนใบหน้า โดยเป็นการแต่งลงบนผิวหนังแสดงโดยตรง ด้วย ซิลิโคน AB ช่วงบริเวณ คิ้ว ตา และ ปาก โดยมีการใช้ซีจีในการแต่งจมูกที่แหวกไปร่วมด้วย

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

เลือดปลอมที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผลให้กับนักแสดง เป็นเลือดปลอมที่มีการสั่งซื้อจากต่างประเทศ สำหรับใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ โดยมีการสั่งซื้อเลือดปลอมไว้หลากหลายประเภท ทั้งแบบที่รับประทานได้ และรับประทานไม่ได้ ความเข้มข้นของเลือด โดยจะใช้ตามสถานการณ์ที่แตกต่างกันไป

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง ชุนพันธ์ 2 (2561) เวลาในการแต่งมีจำกัด ซึ่งสร้างความกดดันอย่างมากให้แก่ผู้แต่งที่จะต้องแต่งให้ทันก่อนการถ่ายภาพยนตร์ นอกจากนี้ยังมี การเพิ่มฉาก (scene) กระทั่งหันของผู้กำกับ ทำให้ผู้แต่งต้องทำการแต่งเพิ่มเติมขึ้นใหม่ตลอดเวลา

ภาพยนตร์ที่ 10 เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ส่วนที่ 1. ดำเนินงานวิจัยจากการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยมีบทบาทในการดำเนินเรื่อง โดยแบ่งเป็นประเด็นในการศึกษาได้ 2 ประเด็น ดังนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง แสงกระสือ (2562) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) กล่าวได้ว่าเป็นภาพยนตร์ที่ว่าด้วยเรื่องราวความรักและ มิตรภาพระหว่าง “สาย” นางเอกที่เป็นกระสือและเพื่อนชายทั้งสอง ซึ่งนางเอกต้องพยายามปิดบังตัวตนกระสือของตัวเองในทุกชาติ โดยที่มี “น้อย” พระเอกคนแรกคอยช่วยเหลือเธอจากชาวบ้าน และพยายามทำทุกวิถีทางให้นางเอกไม่ต้องกลายร่างเป็นกระสืออีก “เจ็ด” เป็นพระเอกอีกคนที่ตอนหลังคอยช่วยเหลือสายจนเสียอันตรายกลายเป็นกระหัง โดยผู้วิจัยวิเคราะห์จากโครงเรื่อง และเรื่องราวในภาพยนตร์ พบว่า มีรูปแบบการเล่าเรื่องผ่านการดำเนินเรื่องของตัวละครที่ได้บอกเล่าถึงมิตรภาพของผองเพื่อน ผ่านการร่วมเป็นร่วมตายจนก่อเกิดเป็นความรักที่รู้ใจ แม้สุดท้ายจะรู้ว่าความรักสามเส้า และสถานภาพของพวกเขาจะไปกันไม่ได้ก็ตาม มีการเลือกใช้ฉากบรรยากาศที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิต และความเชื่อที่เกิดขึ้นของหมู่บ้านแห่งหนึ่งในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ตลอดจนตัวละครผีกระสือ ที่มีรูปลักษณะของผู้หญิงที่มีแต่หัวละโล่ลอยไปมา คล้ายตำนานความเชื่อในเรื่องกระสือของคนไทย โดยมีการเพิ่มเติมในส่วนของการกลายพันธุ์ที่เกิดขึ้นได้จากน้ำลายของกระสือรุ่นก่อน ให้รู้สึกแฟนตาซี และสยองขวัญ กับการปรากฏตัวของตัวละครผีดังกล่าวทุกครั้ง ร่วมกับความรัก และมิตรภาพของวัยรุ่นทั้ง 3 คน จึงสรุปได้ว่าภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) จัดอยู่ในตระกูลภาพยนตร์แนวสยองขวัญ (Horror), ภาพยนตร์แนวย้อนยุค (Period), ภาพยนตร์แนวแฟนตาซี (Fantasy) และภาพยนตร์แนวความรัก (Romantic)

1.1.2 วิเคราะห์ตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) โดยตัวละคร สาย เป็นตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา ดังนี้

ภาพประกอบ 61 ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่อง แสง
กระสือ (2562)

ที่มา: ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ

ข้อมูลทางด้านกายภาพ (Physiology) ตัวละคร สาย เป็นตัวละครเพศหญิง อายุ 15 ปี มีรูปร่างสมส่วน ผมสั้นสีดำธรรมชาติ นัยน์ตาสีดำ ผิวสีขาวยืดหยุ่น ใบหน้ารูปไข่ มีบุคลิกท่าทางเรียบร้อยอ่อนหวาน ตอนสมัยเด็ก สาย ได้เข้าไปเล่นในบ้านร้างกับเพื่อน และพบเจอกับกระสือที่ถูกขังไว้ กระสือตนนั้นได้ส่งต่อเชื้อผ่านการจูบ เพื่อให้สายกลายเป็นกระสือต่อจากตน สายได้รับเชื้อกระสือตั้งแต่ตอนนั้น และเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น เชื้อกระสือได้ตื่นขึ้น เมื่อถึงเวลากลางคืน สาย จะกลายร่างเป็นกระสือมีเพียง หัวกับขรยางค์ ที่ประกอบด้วยหัวใจและไส้ มีใบหน้าขาวซีดมีเส้นเลือดตามใบหน้า และลำคอ ดวงตาสีขาวขุ่น ผมยาวกระเซิงแห้งกรอบไร้น้ำหนัก พร้อมกับหัวใจที่เปล่งแสงสีแดงวูบวาบ โดยจะล่องลอยออกมาหาของกินตอนกลางดึก และเมื่อถึงเวลาเข้าบ้านร่างกายจะเหลือเพียงรอยแผลใหญ่บริเวณกลางอก ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากแปลงกายเป็นกระสือ

ข้อมูลทางด้านสังคม (Sociology) สาย เป็นลูกสาวคนเดียว อยู่กับยายและพ่อที่เป็นผู้ใหญ่บ้าน ฐานะปานกลาง นับถือศาสนาพุทธ เชื้อชาติไทย อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชนบทไม่ห่างจากตัวเมืองอยู่ชานเมือง สายมีความฝันที่จะเป็นพยาบาลเพื่อช่วยเหลือผู้คน แต่ไม่ได้เข้ารับการศึกษาที่โรงเรียน เพราะด้วยอยู่ในสภาวะสงคราม อีกทั้งผู้หญิงยังถูกมองว่าเป็นเพศที่อ่อนแอและไม่จำเป็นต้องเรียน ตามค่านิยมของคนในสมัยนั้น แต่ ถึงแม้สายไม่ได้เข้ารับการศึกษาในโรงเรียน แต่อาศัยความมุ่งมั่น และความฝันที่อยากเป็นพยาบาลเพื่อช่วยเหลือคนในหมู่บ้านในสภาวะสงคราม ทำให้สายมักเรียนด้วยตนเองอยู่เสมอ พร้อมกับการเป็นผู้ช่วยอยู่ในโรงหมอบของหมู่บ้านเป็นประจำ จึงทำให้สายเป็นที่รักของคนในหมู่บ้าน ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา เลี้ยงเป็ดเลี้ยงไก่ และมีการใช้กฎหมายมากกว่ากฎหมาย เชื่อในเรื่องภูตผีปิศาจ ทำให้เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เปิดไถ่หรือควายของชาวบ้านเลี้ยงไว้ตาย จึงเกิดการตัดสินว่าเป็นฝีมือของกระสือทันที หรือแม้กระทั่ง ใครที่ทำตัวแปลกแยก ชอบออกมาเดินกลางดึก จะถูกหาว่าเป็นภูตผีอย่างง่ายตาย

ทำให้สายที่เป็นกระสือ ไม่เป็นที่ยอมรับของคนในหมู่บ้าน และต้องหลบซ่อนตัวตนไว้ตลอดเวลา เพราะกลัวที่จะถูกคนในหมู่บ้านฆ่าตาย

ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา (Psychology) สาย เป็นเด็กสาวที่มีบุคลิกเรียบร้อยอ่อนหวาน พุดน้อย ฉลาด เป็นเด็กสาววัยรุ่นคนหนึ่ง ที่รักเดียวใจเดียว ถึงแม่ เจ็ด เพื่อนสมัยเด็กที่โตมาด้วยกันจะจีบสายมาตลอด แต่สายยังคงไม่ตอบรับความรู้สึกของเจ็ด เพราะในใจคิดถึงแต่ น้อย เพื่อนสมัยเด็กอีกคน ที่ตนแอบชอบมานาน เมื่อได้กลับมาเจอกับ น้อย อีกครั้ง ทำให้สายมั่นใจในความรู้สึกของตนมากขึ้น และตกหลุมรักน้อย จนก่อเกิดเป็นความรักอย่างรวดเร็ว ด้วยความที่สายเป็นตัวละครที่เข้าสู่ช่วงวัยรุ่นที่กำลังมีความรัก อีกทั้งตนยังเป็นกระสือเป็นที่รังเกียจของชาวบ้าน ทำให้สายต้องการใครสักคนที่คอยปกป้องและอยู่เคียงข้างตน แต่สายไม่ต้องการทำให้น้อยต้องเดือดร้อนเพราะตน เนื่องจากต้องคอยหลบซ่อนร่างกระสือจากคนในหมู่บ้าน รวมถึงนักล่ากระสือที่จะมาจับตัวเธอ ทำให้สายต้องคอยหาวิธีเอาตัวรอดด้วยวิธีต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยช่วงแรกที่ยังร่างเป็นกระสือ สายนั้นไม่สามารถควบคุมได้ ทุกครั้งเวลาแปลงร่างจะมีอาการเจ็บปวด ทูรนทุราย รู้สึกตัวอีกทีเมื่อตื่นขึ้นในตอนเช้า โดยไม่มีความทรงจำตอนเป็นกระสือเหลืออยู่เลย พบเพียงคราบเลือดเป็นวงกว้างบนเตียงนอนที่เลอะเทอะ ซึ่งเป็นได้ทั้งเลือดสาวและเลือดสัตว์ที่กินเข้าไป และแผลเป็นรอยใหญ่บริเวณหน้าอกเท่านั้นภายหลังจากที่รู้ว่าตนเป็นกระสือส่งผลให้สายทุกซอกซอกใจเป็นอย่างมาก เพราะไม่คาดคิดว่าตนจะกลายเป็นกระสือ เป็นที่รังเกียจของคนในหมู่บ้าน และทำให้สายต้องพยายามแฝงตัวตนเพื่อเอาตัวรอดในสังคมที่จ้องทำร้ายตัวตนอีกด้านของเธอเอง

1.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง แสงกระสือ (2562) ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ผู้วิจัยพบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร ตัวละคร สาย มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเส้นเลือด ที่ขึ้นตามใบหน้าและร่างกาย
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณร่างกายของตัวละคร
- 3) การแต่งหัวโล้น (bald cap) เพื่อใช้ในการเก็บผมของนักแสดง
- 4) การแต่งผิวเพื่อให้เกิดรอยย่น หรือการแต่งแก่ (Wrinkle age)

1.2.2 ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ (Elements of art)

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) ตัวละคร สาย โดยการนำทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่นเพื่อศึกษารูปแบบในการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ดังนี้ 1) เส้น มีการตกแต่งเส้นเลือดปลอมให้แผ่กระจายบนใบหน้า ให้มีลักษณะเป็นเส้นนูนต่ำออกมาจากชั้นผิวเล็กน้อย 2) สี ตัวละครมีลักษณะใบหน้าสีขาวซีด ดูเป็นอมมนุษย์ ไม่มีชีวิตนั้น อาจมีการลงรองพื้น (foundation) สีเนื้อที่อ่อนกว่าสีผิวของนักแสดง 1-2 ระดับ และทาร์มึปากเพื่อให้ดูมีสีซีด ไร้เลือดฝาดบนใบหน้า และไม่มีการเขียนคิ้วให้นักแสดง เพื่อให้ดูเป็นธรรมชาติมากที่สุด มีการใช้สีแดง และสีม่วงในการทำเส้นเลือดบริเวณใบหน้าลงไปถึงอก 4) พื้นผิวของตัวละคร ผิวหน้ามีลักษณะแห้งกร้าน มีรอยเหี่ยวย่น สีซีดจาง มีเส้นเลือดกระจายตามบริเวณใบหน้า และลำคอ 4) แสงและเงา มีการใช้สีโทนสว่าง และเข้ม แต่งบริเวณขอบเส้นเลือด เพื่อให้เส้นเลือดดูนูนมีมิติมากขึ้น 5) จุดเด่น เส้นเลือดสีแดงคล้ำอมม่วงขนาดใหญ่จำนวนมากนูนออกมาจากใต้ผิวหนังขนาดใหญ่แผ่กระจายทั่วบริเวณหน้าอกไล่ไปจนถึงคอ และนัยน์ตาสีขาวขุ่นของตัวละคร

ส่วนที่ 2. ดำเนินงานวิจัยจากการสัมภาษณ์ ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เรื่อง แสงกระสือ (2562) โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถามได้ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง แสงกระสือ (2562) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ในการแต่งหน้าเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์จากคนกลายเป็นกระสือ ผู้กำกับ (Director) ได้มีการหาข้อมูล (Research) และออกแบบมาก่อนแล้ว โดยนำภาพตัวละครที่ออกแบบไว้ด้วยการวาดภาพร่าง (sketch) เป็น 2 มิติ มาสร้างโมเดลดิจิทัล (3D model) ขึ้น เพื่อให้ทีมงาน รวมถึงนักออกแบบการแต่งหน้าได้เห็นภาพเข้าใจตรงกัน และสามารถนำไปสร้างชิ้นงานต่อได้ สำหรับแนวคิดในการแต่งตัวละคร กระสือ ตัวผู้กำกับต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัยของคนยุคใหม่ที่เชื่อในวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากกว่าการเชื่อว่ามีกระสือมีจริงเช่นในอดีต ในขณะที่กระแสภาพยนตร์วิทยาศาสตร์ (sci-fi movie) ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโรคระบาดจากเชื้อไวรัสและยอดมนุษย์ (Super Heroes) กลับเป็นที่นิยมในปัจจุบัน จึงมีการปรับกระบวนทัศน์ (Paradigm) ในการออกแบบกระสือให้เป็นเพียงสัตว์ชนิดหนึ่งที่มีชีวิต อาจเรียกว่า “สัตว์ประหลาด” หรือ “มนุษย์ติดเชื้อกลายพันธุ์” ไม่ใช่เพียงดวงไฟที่

ล่องลอยไปมา หรือวิญญาณที่จับต้องไม่ได้ตั้งตัวละครเดิมที่มีการผลิตซ้ำเรื่อยมา โดยออกแบบตัวละครกระสือใหม่ให้เป็น หญิงสาววัยรุ่น ที่ติดเชือกกระสือผ่านทางน้ำลาย เมื่อกลายร่างเป็นกระสือก็ จะถอดหัวแยกออกมาจากลำตัวโดยมีอวัยวะภายในติดออกมาด้วย เพื่อสะท้อนแนวคิดที่ว่า แม้ ร่างกายจะเปลี่ยนไปเหมือนสัตว์ประหลาดที่ดูน่าเกลียดน่ากลัว แต่จิตใจภายในยังคงเดิม แต่ด้วย วิธีของกระสือที่ต้องหากิน ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับหมู่บ้าน ทำให้มีการไล่ล่ากระสือเกิดขึ้นจน เกิดเป็นการต่อสู้และสูญเสียในที่สุด แต่ถึงอย่างนั้น ในชิ้นงานบางส่วน จะให้ผู้แต่งเป็นคน ออกแบบการแต่งให้อีกครั้ง ยกตัวอย่าง การแต่งเส้นเลือดที่ขึ้นบนใบหน้าและลำตัวของกระสือ ตัว ผู้แต่งได้มีการออกแบบเส้นเลือดขึ้นมาโดยอ้างอิงจากการหารูปเส้นเลือดของจริง ที่มีการปูดขึ้นมา จากผิวหนังเวลามีอาการที่โกรธหรือเกร็งร่างกายมาก ๆ ในการแต่งชิ้นงานแต่ละครั้งจะมีเวลาใน การทำงานที่จำกัด ต้องใช้ประสบการณ์และมีมือที่ฝึกจนชำนาญ เพื่อใช้เวลาในการแต่งให้น้อย ที่สุด เพราะเวลาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากในการถ่ายทำภาพยนตร์

2.2 ศึกษารูปแบบ การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทย เรื่อง แสงกระสือ (2562) จากนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีหน้าที่ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทั้งหมด ตลอดการถ่ายทำภาพยนตร์ โดยได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ เทคนิคการแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษของตัวละคร สาย มาพอสังเขป โดยแบ่งเป็นประเด็นคำถาม ดังนี้

2.2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร สาย มีการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษทั่วทั้งตัว สามารถแบ่งประเภทของการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษได้ ดังนี้

- 1) การแต่งเส้นเลือด ที่ขึ้นตามใบหน้าและร่างกายตัวละคร
- 2) การแต่งรอยบาดแผลสด บริเวณร่างกายของตัวละคร
- 3) การแต่งหัวโล้น (bald cap) เพื่อใช้ในการเก็บผมของนักแสดง
- 4) การแต่งผิวเพื่อให้เกิดรอยย่น หรือการแต่งแก่ (Wrinkle age)

2.2.2 กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละคร สาย ที่เป็นมนุษย์ ให้กลายเป็นกระสือนั้น ผู้แต่งได้มีการแต่งใบหน้าตัวละครให้มีลักษณะชาวชีน้น นอกจากใช้รองพื้นให้สีผิวดูขาวเกินจริง ผู้แต่งได้มีการแต่งผิวให้มีลักษณะเหี่ยวย่น โดยใช้วิธี

เกี่ยวกับการแต่งคนให้ดูมีอายุ (Wrinkle age) อุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งคือ กาวสำหรับแต่งแก้ โดยเฉพาะ ซึ่งเป็นกาวแต่งหน้าที่ต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศเท่านั้น และต้องได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องสำอางที่ปลอดภัยต่อตัวผู้ถูกแต่งอีกด้วย ผู้แต่งจะใช้วิธีตึงผิวของนักแสดงให้ตึง และทา กาวลงบนใบหน้าประมาณ 2-3 รอบเพื่อให้เกิดรอยยับของผิวได้อย่างชัดเจน ในส่วนการแต่งเส้น เลือดที่แผ่กระจายบนใบหน้านั้น ผู้แต่งได้มีการออกแบบเส้นเลือดให้มีลักษณะนุ่มนวลอ้างอิงจาก อารมณ์โกรธของมนุษย์ ที่จะมีเส้นเลือดปูดขึ้นมาบนใบหน้าเวลาที่มีอารมณ์โกรธจัด ร่วมกับการ จินตนาการของผู้แต่งว่าเส้นเลือดควรจะแผ่ไปในลักษณะทิศทางใด การแต่งเส้นเลือด ผู้แต่งได้ใช้ ซิลิโคน (silicone AB) เป็นซิลิโคน 2 ตัวที่ต้องผสมในอัตรา 1:1 เพื่อจะได้ซิลิโคนผิวสัมผัสที่ ใกล้เคียงกับผิวของมนุษย์ ในการปั้นแต่งเป็นเส้นเลือดที่ละเอียด โดยใช้เวลาในการแต่งประมาณ ครึ่งชั่วโมง การแต่งเส้นเลือดบนผิวหน้าของนักแสดงด้วยวิธีการดังกล่าว จะสามารถใช้ในการถ่าย ทำภาพยนตร์ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ทำให้เมื่อมีการถ่ายมากกว่า 1 ครั้ง ผู้แต่งจะต้องถ่ายรูปงาน เก็บไว้เสมอเพื่อใช้ดูในการแต่งครั้งต่อไปให้เกิดการต่อเนื่องเมื่ออยู่ในฉากภาพยนตร์ในส่วนสีตา ของตัวละครมีการใช้เลนส์ (Contact lens) สีขาวใส่ให้กับนักแสดงในบางฉากเท่านั้น นอกเหนือจากนั้นจะเป็นการใช้คอมพิวเตอร์ซีจี (Computer Generated Movies) ตกแต่งเอาใน ภายหลัง

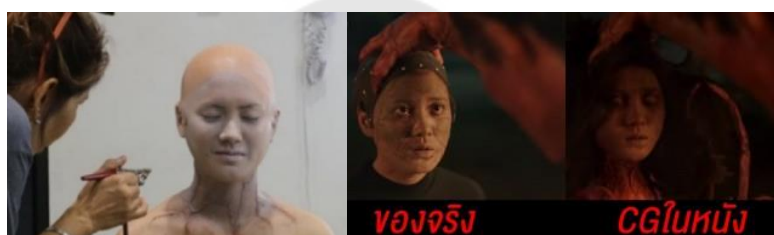
ภาพประกอบ 62 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ถึงแม้ว่าการสร้าง กระสือ ในภาพยนตร์ กระบวนการทำงานส่วนใหญ่ เป็นการใช้อุปกรณ์ (CGI) ในช่วงการตัดต่อ (Editor) หลังถ่ายทำภาพยนตร์เสร็จสิ้น (Post-production) แต่ในช่วงการถ่ายทำ (Production) นั้น การตกแต่งบาดแผลด้วยเทคนิคพิเศษจะช่วยให้ตัดต่อได้ง่ายขึ้น เพราะมีการทำบาดแผลปลอมเป็นไกต์ไลน์ให้แล้ว โดยเฉพาะในตอนที่ถอด

หัว ผู้แต่งได้ทำการสร้างขึ้นเนื้อแผลปลอมบริเวณที่คอ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างการแต่งหน้า บนตัวนักแสดงและการทำซี้จี้ โดยจะใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมงในการแต่ง

ในส่วนของเส้นผมตัวละครที่มีลักษณะพริ้วไหวตลอดเวลาในสภาวะไร้ น้ำหนัก ได้ใช้เทคนิคพิเศษ 3D Visual effect ทั้งหมด ซึ่งต้องเก็บผมของนักแสดงด้วยวิธีการแต่ง ด้วยเทคนิคพิเศษที่เรียกว่า Bald cap หรือการแต่งหัวล้าน ซึ่งเป็นการเก็บผมแบบมีประสิทธิภาพ มากที่สุดโดยจะไม่เห็นผมของนักแสดงหลุดออกมา ทำให้ช่วยในเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ซี้จี้ได้ อย่างง่ายดาย

ภาพประกอบ 63 เบื้องหลังการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ที่มา: ภาพจากผู้ออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

2.2.3 เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

เลือดปลอมที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผล ผู้แต่งได้ให้ข้อมูลว่า มีการเตรียมเลือดปลอมไว้หลากหลายประเภท โดยจะแตกต่างกันไปตามการใช้งาน อาทิ เช่น เลือดปลอมที่ใช้บนตัวนักแสดง จะมีความหนืด ความข้นมากกว่าเลือดปลอมที่ใช้ราดบนเสื้อผ้า หรือบนพื้น โดยผู้แต่งจะผสมเลือดปลอมขึ้นมาเองเพื่อให้เกิดลักษณะของเลือดที่แตกต่างกัน มีทั้งที่สามารถรับประทานได้ และไม่ได้ รวมถึงเลือดปลอมที่สามารถทำความสะอาดบนเสื้อผ้าของนักแสดงได้ด้วย เพราะการแต่งหน้าต้องทำงานร่วมกับฝ่ายเสื้อผ้า จะทำให้เสื้อผ้าเสียหายเพราะทีมแต่งหน้าไม่ได้

2.2.4 ปัญหาที่พบเจอในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

สำหรับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในระหว่างการถ่ายทำภาพยนตร์นั้น มีเวลาจำกัดในการทำงาน เนื่องจากมีตัวละครในการแต่งที่ค่อนข้างเยอะ รวมทั้งรายละเอียดในการแต่งที่ต้องมีทั้งความละเอียด และความสวยงาม มีขั้นตอนในการแต่งมากมาย ตั้งแต่การหล่อหน้า

บั้นหน้า จนถึงการทำขึ้นเนื้อ และแต่งขึ้นเนื้อลงบนตัวนักแสดง ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการแต่ง แต่ด้วยระยะเวลาที่จำกัดเพื่อให้ทันการถ่ายทำ บางครั้งจึงเกิดความกดดันในเรื่องเวลาพอสมควร สำหรับการแต่งตัวละครในภาพยนตร์เรื่องนี้ทั้งหมด นอกจากนี้ การแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ งานจะสวยหรือไม่นั้น นอกจากจะขึ้นอยู่กับฝีมือและประสบการณ์ของผู้แต่ง ยังขึ้นอยู่กับงบประมาณในการจ้างอีกด้วย ด้วยอุปกรณ์ที่มีราคาสูง เพราะต้องสั่งจากต่างประเทศที่ได้รับการยอมรับว่าสามารถใช้กับผิวหน้านักแสดงได้อย่างปลอดภัย ทำให้ต้องมีการลงทุนค่าอุปกรณ์ รวมถึงฝีมือในการแต่งขึ้นงานได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสามารถสรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และส่วนที่ 2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง จากการวิเคราะห์ด้วยการใช้แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ และแนวคิดการสร้างตัวละคร ร่วมกับการสัมภาษณ์ นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม จำนวน 7 คน สามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 แนวคิดตระกูลภาพยนตร์ (Film Genre)

จากการศึกษาตามแนวคิด ตระกูลภาพยนตร์ (Genre) โดยพิจารณาแนวของภาพยนตร์ที่สร้างจากส่วนประกอบหลัก 3 อย่าง ได้แก่ รูปแบบ ฉาก และอารมณ์ พบว่าภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมในช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวน 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ภาพยนตร์จากตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในประเภทภาพยนตร์สยองขวัญ (Horror) และมีการผสมผสานประเภทภาพยนตร์อื่น ๆ ไปด้วยกันตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 สรุปตระกูลภาพยนตร์จากภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัล สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการ
แต่งหน้ายอดเยี่ยม

รายชื่อภาพยนตร์	สยองขวัญ (Horror)	ชีวิต (Drama)	สืบสวน (Suspense)	ย้อนยุค (Period)	ระทึกขวัญ (Thriller)	ต่อสู้ (Action)	จินตนาการ (Fantasy)	ตลก (Comedy)	โรแมนติก (Romantic)
9 วัด	✓								
ลัดดาแลนด์	✓	✓							
407 เทียวบินผี	✓				✓				
ทองสุก 13	✓								
ห้องหุ่น	✓		✓						
ผีห้าอโยธยา	✓			✓		✓			
ขุนพันธ์ 1				✓		✓	✓		
เปรมิกาป่าราบ	✓						✓	✓	
ขุนพันธ์ 2				✓		✓	✓		
แสงกระสือ	✓			✓			✓		✓

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ตระกูลภาพยนตร์จากภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัล สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมตั้งแต่ พ.ศ. 2553-2563 ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มภาพยนตร์ประเภทสยองขวัญ (Horror) โดยมีจำนวน 8 เรื่อง จากทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก 13 (2556), ภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557), ภาพยนตร์เรื่อง ผีห้าอโยธยา (2558), ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกาป่าราบ (2560) และ ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

โดยพบว่า ภาพยนตร์สยองขวัญจำนวน 8 เรื่อง จากทั้งหมด 10 เรื่อง เป็นรูปแบบ ภาพยนตร์แนวสยองขวัญที่ผสมกับตระกูลภาพยนตร์อื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ ภาพยนตร์ย้อน ยุค (Period), ภาพยนตร์ต่อสู้ (Action), ภาพยนตร์จินตนาการ (Fantasy), ภาพยนตร์ชีวิต (Drama), ภาพยนตร์สืบสวน (Suspense), ภาพยนตร์ระทึกขวัญ (Thriller), ภาพยนตร์ตลก (Comedy) และ ภาพยนตร์โรแมนติก (Romantic)

นอกจากนี้ ภาพยนตร์จำนวน 2 เรื่อง จากทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง ชุนพันธ์1 (2559) และ ชุนพันธ์ (2561) จัดอยู่ในภาพยนตร์ประเภทต่อสู้ (Action) ที่ผสมกับตระกูลภาพยนตร์อื่น ๆ ในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ ภาพยนตร์ย้อนยุค (Period) และ ภาพยนตร์จินตนาการ (Fantasy)

1.2 แนวคิดการสร้างตัวละคร

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์จากภาพที่อยู่ในภาพยนตร์ โดยเป็นตัวละครที่มีการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ ขึ้นดำเนินต่อไป โดยวิเคราะห์ตัวละครออกเป็น 3 มิติ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านสังคม ด้านจิตวิทยา สามารถสรุปผลได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านกายภาพ

ตัวละครหลักที่มี การแต่งหน้า เทคนิคพิเศษ	รูปลักษณะ อายุ	รูปร่าง	สี ผ ม / นัยน์ตา / สีผิว	ลั ก ษ ณ ะ ท่าทาง	ข้อบกพร่อง
	วิญญาณ 8 ปี เพศชาย	ผอมชubb จนเห็น กระดูก	ผมนสีดำ บางไม่เต็ม ศีรษะ	ไม่พูดจา จ้องมอง ด้วยสายตา โกรธแค้น มีสีผิวน้ำตาล ต้องการเข้า แดงลักษณะ ข้ำเลือดข้ำ หนอง	มีบาดแผล ขนาดใหญ่ ตามใบหน้า และร่างกาย

ตัวละคร มะขี้เฒ่า	วิญญาน เพศหญิง	20 ปี	รูปร่าง สมส่วน	ผมยาวสีดำ นัยน์ตาสีขาว มีสีผิวขาว เหลืองซีด มี คราบ ส ปรกเประ เปื้อนตาม ร่างกาย	ไม่พูดจา จ้องมอง ด้วยสายตา โกรธแค้น ต้องการเข้า มาทำร้ายจู่ โจมมนุษย์ ร่างกาย	มีบาดแผล ขนาดใหญ่ ตามใบหน้า และร่างกาย
ตัวละคร กลุ่ม แอร์โฮสเตรส	วิญญาน เพศหญิง	25-30 ปี	รูปร่าง สมส่วน	ผมยาวสีดำ นัยน์ตาสีขาว มีสีผิวขาวซีด มีคราบเขม่า สีดำเประ เปื้อนตาม ร่างกาย	ไม่พูดจา จ้องมอง ด้วยสายตา โกรธแค้น ต้องการเข้า มาทำร้ายจู่ โจมมนุษย์ ร่างกาย	มีบาดแผลจาก การถูกไฟไหม้ และบาดแผล ต่างๆ ขนาด ใหญ่ตาม ใบหน้าและ ร่างกาย
ตัวละคร ทองสุก	วิญญาน เพศชาย	19 ปี	รูปร่าง สูงใหญ่	ผมสั้นสีดำ นัยน์ตาสีดำ ผิวขาวเหลือง	ลักษณะ ท่าทางเป็น คนเจ้าเล่ห์ ชอบหลอ กล่อมมนุษย์	ถูกสิงร่างจน กลายเป็นอสูร กาย
ตัวละคร ประภพ	มนุษย์ เพศชาย	60 ปี	รูปร่าง สูงใหญ่	ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ผิวขาวเหลือง	ลักษณะ ท่าทางเป็น คนพูดน้อย หน้าตาตุตัน เอาจริงเอา จัง	เสียชีวิตจาก การถูกยิงถูก ธนูเข้าที่ดวงตา
ตัวละคร ผีห่า	กลุ่มผีห่า มีทั้งเพศ ชายและ	10-60 ปี	รูปร่าง ยังคง เดิม	ผมสีดำ นัยน์ตาสีขาว ขุ่น ผิวซีด มี	ไม่พูดจา จ้องมอง ด้วยสายตา	มีบาดแผลจาก การถูกกัด จน ติดเชื้อ มีตุ่ม

	หญิง	เช่นเดียว	เส้นเลือดขึ้น	โกรธแค้น	หนองจำนวน
		กับตอน	ตามใบหน้า	ต้องการเข้า	มากขึ้นตาม
		เป็น	และร่างกาย	มาทำร้ายคู่	ใบหน้าและ
		มนุษย์		ใจมนุษย์	ร่างกาย และ
					กลายร่างเป็น
					อสุรกาย
ตัวละคร ชุนพันธ์	มนุษย์ 30 ปี	รูปร่าง	ผอมสีดํา	ลักษณะ	ปลอมแปลง
	เพศชาย	เล็ก	นัยน์ตาสีดํา	ท่าทางเป็น	ตัวตนเป็นคน
			ผิวสีขาว	คนพูดน้อย	จร และ
			เหลือง	หน้าตาตุ๋น	พนักงานบริการ
				เอาจริงเอา	เพื่อสืบข่าว
				จัง	กองโจร
ตัวละคร เปรมิกา	วิญญาน 15 ปี	รูปร่าง	สวมวิกสีแดง	ลักษณะ	มีบาดแผลจาก
	เพศหญิง	ผอมสูง	ยาว นัยน์ตา	ท่าทางเป็น	การถูกทำร้าย
			ดำ สีผิวขาว	คนเจ้าเล่ห์	ตามใบหน้า
			เหลือง	ชอบหลอ	และร่างกาย
			แต่ตั้งหน้า	กล่อมมนุษย์	
			ดูขนาดใส่	มักถือขวาน	
			ชุด	ด และ	
			เครื่องแบบ	ไม้คโครโฟน	
			นักเรียน	เพื่อใช้เป็น	
			ญี่ปุ่น	อาวุธฆ่าคน	
ตัวละคร อัศวิน	มนุษย์ 25 ปี	รูปร่าง	ผอมสีดํา	ลักษณะ	มีบาดแผลจาก
	เพศชาย	สมส่วน	นัยน์ตาสีดํา	ท่าทางเป็น	การเกิดไฟ
			ผิวสีขาว	คนหนุ่มไฟ	คลอกตาม
			เหลือง	แรงที่มี	ใบหน้าและ
				ความทะ	ร่างกาย ทำให้
				เยอทยาน	ตั้งใส่
				ท่าทาง	หน้ากากเพื่อ

					มันใจใน ตนเอง เจ้า คิดเจ้าแค้น	ปิดบังใบหน้า
ตัวละคร สาย	กระสือ 15 ปี	รูปร่าง ผอมยาวสีดำ	ลักษณะ ตอนกลางคืน	ลักษณะ		
	เพศหญิง	สมส่วน	แห่งกรอใบรี	ทำทางเป็น	จะกลายเป็น	จะกลายเป็น
			น้ำหนัก	คนพูดน้อย	เป็นกระสือ	และกลับมา
			นัยน์ตาสีขาว	เรียบร้อย	และเป็นมา	เป็นมนุษย์ใน
			ขุน ผิวสีขาว		ตอนเช้า โดยที่	ไม่มีความทรง
			ซีด มีเส้น		จำในเป็น	กระสือ
			เลือดตาม		เหลืออยู่	
			ใบหน้า และ			
			ล้า คอ			
			ดวงตาสีขาว			

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 3 ผู้วิจัยสรุปการวิเคราะห์ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป

ด้านกายภาพ ประกอบด้วย รูปลักษณ์, เพศ, อายุ, รูปร่าง, สีผม, นัยน์ตา, สีผิว, ลักษณะท่าทาง และข้อบกพร่อง พบว่า

ในประเด็นรูปลักษณ์ของตัวละคร ที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่อยู่ในรูปลักษณ์ของวิญญาณ จำนวน 7 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

รองลงมาคือตัวละครที่เป็นมนุษย์ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห่องุ่น (2557) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ในประเด็นเพศของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า เป็นตัวละครนำเดี่ยวเพศชาย จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ภาพยนตร์เรื่อง ห่องุ่น (2557), ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) และ ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ลำดับรองลงมาคือ ตัวละครนำเดี่ยวเพศหญิง จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ปาราบ (2560) และ ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) ทั้งนี้ ยังมีตัวละครกลุ่ม เพศหญิงล้วน และกลุ่มเพศผสมชาย และหญิง อย่างละ 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555) และ ภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) ตามลำดับ

ในประเด็นอายุของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า เป็นตัวละครที่อยู่ในช่วงอายุ 10-20 ปี จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ปาราบ (2560) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ลำดับรองลงมาคือตัวละครที่อยู่ในช่วงอายุ 20-30 ปี จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) และ ขุนพันธ์ 2 (2561) ตัวละครที่อยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) และ ขุนพันธ์ 1 (2559) ตามลำดับ และมีตัวละครที่อยู่ในช่วงอายุ 10-60 ปี จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห่องุ่น (2557) อีกทั้ง จากการศึกษา ทำให้พบว่า มีตัวละครที่เป็นตัวละครกลุ่มผีห่า ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ 10-60 ปี จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558)

ในประเด็นรูปร่างลักษณะของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ตัวละครมีรูปร่างสมส่วน จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555), ผีห่าอโยธยา (2558), ขุนพันธ์ 2 (2561) และ แสงกระสือ (2562) ลำดับรองลงมาคือตัวละครที่มีรูปร่างสูงใหญ่ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ห่องุ่น (2557) และ ผีห่าอโยธยา (2558)

และมีตัวละครที่มีรูปร่างเล็ก จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ผีห่าอโยธยา (2558), ขุนพันธ์ 1 (2559) และ เปรมิกา ปาราบ (2560)

ในประเด็นสีผมของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ตัวละครมีผมสีดำ จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555), ทองสุก13 (2556), ห้องหุ่น (2557), ผีห่าอโยธยา (2558), ขุนพันธ์ 1 (2559), ขุนพันธ์ 2 (2561) และ แสงกระสือ (2562)

และมีตัวละครที่ปรากฏตัวด้วยผมสีแดง จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560)

ในประเด็นสีนัยน์ตาของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ตัวละครมีนัยน์ตาสีขาวขุ่น จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555), ผีห่าอโยธยา (2558) และ แสงกระสือ (2562)

ลำดับรองลงมาคือตัวละครที่มีนัยน์ตาสีดำ จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ห้องหุ่น (2557), ขุนพันธ์ 1 (2559), เปรมิกา ป่าราบ (2560) และ ขุนพันธ์ 2 (2561)

ในประเด็นสีผิวของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ตัวละครมีสีผิวขาวเหลืองที่ดูซีด จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555), ทองสุก13 (2556), ห้องหุ่น (2557), ขุนพันธ์ 1 (2559), เปรมิกา ป่าราบ (2560) และ ขุนพันธ์ 2 (2561) และ แสงกระสือ (2562)

และมีตัวละครที่ปรากฏตัวด้วยสีผิวน้ำตาลแดงลักษณะข้าเลือดข้าหนอง จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553)

ในประเด็นลักษณะท่าทางของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ตัวละครมีการใช้ลักษณะท่าทางที่แตกต่างกันไป แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) ตัวละครที่นิ่งเงียบ ไม่พูดจา จ้องมองด้วยสายตาดูร้าย มักเข้ามาจู่โจมทำร้ายร่างกายผู้อื่น จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555) และ ผีห่าอโยธยา (2558)

2) ตัวละครที่มีบุคลิกจริงจัง เรียบร้อย เข้มขรึม สุขภาพ จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557), ขุนพันธ์ 1 (2559) และ แสงกระสือ (2562)

3) ตัวละครที่มีบุคลิกเป็นคนเจ้าเล่ห์ ชอบหลอกลวงและทำร้ายผู้อื่น จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556) และ เปรมิกา ป่าราบ (2560)

4) ตัวละครที่มีบุคลิกเป็นคนมั่นใจในตัวเอง ทะเยอทะยาน เจ้าคิดเจ้าแค้น จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ในประเด็นข้อบกพร่องของตัวละคร จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง สรุปได้ว่า ข้อบกพร่องของตัวละครมีลักษณะที่แตกต่างกันไป แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) ตัวละครมีบาดแผลขนาดใหญ่ตามใบหน้าและร่างกาย จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ลัดดาแลนด์ (2554), 407 เทียวบินผี (2555), ห้องหุ่น (2557), เปรมิกา ป่าราบ (2560) และ ขุนพันธ์ 2 (2561)

2) ตัวละครที่ติดเชื้อมากลายร่างเป็นอสูรกาย จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจาก ภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) และ แสงกระสือ (2562)

3) ตัวละครที่มีการปลอมแปลงรูปร่างหน้าตา จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจาก ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559)

4) ตัวละครที่ถูกสิงร่างจนกลายเป็นอสูรกาย จำนวน 1 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจาก ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก 13 (2556)

ตาราง 4 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านสังคม

รายชื่อ ภาพยนตร์	ตัวละคร	ฐานะ			อาชีพ	การ ศึกษา	เชื้อชาติ		เป็นที่ ยอมรับ ใน สังคม	มีงาน อดิเรก	อาศัย อยู่กับ ครอบครัว
		ร่ำ รวย	ปาน กลาง	ยาก จน			ไทย	ต่าง ด้าว			
9 วัด	แดง			✓			✓				
ลัดดาแลนด์	มะขิน			✓	✓			✓			
407 เทียวบิน ผี	แฮร์โอสเตส		✓		✓	✓	✓				
ทองสุก 13	ทองสุก		✓				✓				
ห้องหุ่น	ประภาพ		✓		✓	✓	✓		✓		
ผีห่า อโยธยา	ผีห่า	✓	✓	✓	✓		✓		✓		✓
ขุนพันธ์ 1	ขุนพันธ์		✓		✓	✓	✓		✓	✓	
เปรมิกา ป่า ราบ	เปรมิกา			✓	✓			✓		✓	
ขุนพันธ์ 2	อัศวิน	✓			✓	✓	✓		✓		
แสงกระสือ	สาย		✓		✓		✓			✓	✓

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 4 ผู้วิจัยสรุปการวิเคราะห์ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป ในด้านสังคม พบว่า ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่มีฐานะปานกลาง จำนวน 6 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห้างหุ่น (2557), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

รองลงมา เป็นตัวละครที่มีฐานะยากจน จำนวน 4 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) สุดท้าย เป็นตัวละครที่มีฐานะร่ำรวย จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห่าอโยธยา (2558) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) ตามลำดับ

จากการศึกษา พบว่า ตัวละครส่วนใหญ่มีอาชีพในสังคม มีเชื้อชาติไทย แต่ไม่ได้เป็นที่ยอมรับในสังคม ไม่มีงานอดิเรก และส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่ไม่ได้อาศัยอยู่ร่วมกับครอบครัว

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ตัวละครด้านจิตวิทยา

รายชื่อ ภาพยนตร์	ตัวละคร	ถูกทำ ร้าย	เสียชีวิต	มีความ อาฆาต	กลับมา แก้ แค้น	มีความ สามารถ พิเศษ	มีสติ ปัญญา	มีความ เสียสละ	มีความ รัก
9 วัต	แดง	✓	✓	✓	✓	✓			
ลัดดาแลนด์	มะชิน	✓	✓	✓	✓				
407 เทียวบิน ผี	แฮร์โอสเตล	✓	✓	✓	✓	✓			
ทองสุก 13	ทองสุก	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
ห้องหุ่น	ประภาพร	✓	✓						✓
ผีห้า อโยธยา	ผีห้า	✓	✓			✓			
ขุนพันธ์ 1	ขุนพันธ์	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
อเมริกา ป่าราบ	อเมริกา	✓	✓	✓	✓	✓	✓		
ขุนพันธ์ 2	อัครวิน	✓		✓	✓	✓	✓		
แสงกระสือ	สาย	✓	✓			✓	✓	✓	✓

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 5 ผู้วิจัยสรุปการวิเคราะห์ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่อง และเป็นคนนำพาให้เรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นดำเนินต่อไป ในด้านจิตวิทยา พบว่า พบว่า ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษทุกตัวเป็นตัวละครที่ถูกทำร้ายร่างกาย โดยส่วนใหญ่เป็นตัวละครที่ถูกทำร้ายจนเสียชีวิต จำนวน 8 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัต (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก 13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห้องหุ่น (2557), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีห้าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง อเมริกา ป่าราบ (2560) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ตัวละครที่มีความอาฆาต และต้องการกลับมาแก้แค้น จำนวน 7 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ตัวละครที่มีความสามารถพิเศษ จำนวน 8 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ผีน่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ตัวละครมีสติปัญญา จำนวน 5 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ตัวละครมีความเสียสละ จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ตัวละครที่มีความรัก จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห้องุ่น (2557) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562) ตามลำดับ

นอกจากนี้ จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ทำให้พบว่า การแต่งหน้าตัวละครในภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง มีกระบวนการเริ่มจากการพูดคุยเพื่อรับโจทย์จากผู้กำกับการแสดงในกระบวนการก่อนการผลิต (Pre-Production) ด้วยกันทั้งสิ้น หลังจากได้รับโจทย์มาแล้ว นักออกแบบการแต่งหน้าต้องนำโจทย์ หรือสิ่งที่ผู้กำกับต้องการ มาตีความ และสร้างชิ้นงานเพื่อใช้ในการแต่งหน้า ช่วงการผลิตภาพยนตร์ (Production) ต่อไปในขั้นตอนการออกแบบการผลิตชิ้นงาน พบว่า นักออกแบบการแต่งหน้าทุกคน มีแนวความคิดการออกแบบจากการตีความบทบาทตัวละครเป็นอันดับแรก เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ และตัวละครใน

ภาพยนตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครได้อย่างสมบูรณ์ ตามตาราง ดังนี้

ตาราง 6 สรุปที่มาแนวคิดของนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

แนวคิดในการออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร	แดง	มะขิ่น	แอร์โฮสเตส	ทองสุข	ประภพ	มีท่า	ขุนพันธ์	เปรมิกา	อัศวิน	สาย
เกิดจากการตีความบทบาทยนตร์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
เกิดจากการศึกษาข้อมูลเพื่อใช้เป็นภาพอ้างอิง	✓			✓		✓		✓	✓	✓
มีการอ้างอิงจากตำนาน ความเชื่อ		✓				✓				✓
มีการอ้างอิงจากข้อมูลประวัติศาสตร์						✓	✓			
เกิดจากการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการ	✓	✓				✓			✓	✓
เกิดจากการแนวคิดของผู้กำกับ			✓	✓	✓					✓
เกิดจากการร่างแบบ (Sketch)	✓	✓								

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 6 พบว่า แนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม เกิดจากการ ตีความบทบาทยนตร์ก่อนทั้งสิ้นทั้งหมด 10 เรื่อง

รองลงมา เป็นการศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น เพื่อใช้เป็นภาพอ้างอิง (Reference) สำหรับการออกแบบการแต่งหน้าให้กับตัวละคร จำนวน 7 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ถัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุข 13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง มีท่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ปาราบ (2560), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

มีการใช้ประสบการณ์ร่วมกับจินตนาการของนักออกแบบ ในการแต่งหน้าในการแต่งตัวละครจากภาพยนตร์ จำนวน 5 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจาก

ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ฝึท่าอโยธยา (2558), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

มีการใช้แนวคิดที่เกิดจากการออกแบบของผู้กำกับเป็นหลัก จำนวน 4 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556), ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ห้องหูนุ่น (2557) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

มีการอ้างอิงมาจากตำนานความเชื่อ จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ฝึท่าอโยธยา (2558) และ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

มีการอ้างอิงมาจากประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริง จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ฝึท่าอโยธยา (2558) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559) และมีการออกแบบตัวละครด้วยการร่างแบบ (Sketch) จำนวน 2 เรื่อง จากตัวละครทั้งหมด 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553) และตัวละครจากภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ส่วนที่ 2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

มีการศึกษาภาพตัวละครจากภาพยนตร์ เพื่อวิเคราะห์ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และการแต่งหน้าตัวละครด้วยทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้า ในประเด็นคำถามเกี่ยวกับ ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ, กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และ ปัญหาที่พบในการทำงานของนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เพื่อหารูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม จำนวน 7 คน โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

2.1 ประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการศึกษาภาพตัวละครจากภาพยนตร์ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ทำให้ทราบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 - 2563 ส่วนใหญ่พบว่า การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครให้กลายเป็นผี ที่มีบาดแผลตามร่างกาย เป็นการแต่งที่พบได้มากที่สุดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลในช่วงปี 10 ปีที่ผ่านมา ตามตารางดังต่อไปนี้

ตาราง 7 ตารางประเภทของการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

รายชื่อ ภาพยนตร์	ตัวละคร	แต่ง ใบ หน้า	แต่ง เต็ม ตัว	รอยบาดแผล		เปลี่ยนรูปลักษณ์			แผล ไฟ ไหม้	หัว โล้น	คน แก่	เส้น เลือด	สร้าง อวัยวะ ปลอม
				แผล สด	แผล แห้ง	ผี	หุ่น ขี้ผึ้ง	บุค คล อื่น					
9 วัต	แดง		✓	✓	✓	✓				✓			
ลัดดาแลนด์	มะขิ่น		✓		✓	✓							
407 เทียวบิน ผี	แอร์โฮส ตล		✓	✓		✓			✓				
ทองสุก 13	ทองสุก	✓		✓		✓						✓	
ห้องหุ่น	ประภพ		✓	✓			✓						✓
ผีห้า อโยธยา	ผีห้า		✓	✓		✓						✓	✓
ขุนพันธ์ 1	ขุนพันธ์		✓					✓					
เปรมิกา ป่าราบ	เปรมิกา		✓	✓		✓							✓
ขุนพันธ์ 2	อศวิน		✓	✓	✓				✓				
แสงกระสือ	สาย		✓	✓		✓				✓	✓	✓	

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 7 พบว่า ตัวละครหลักที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ 9 เรื่อง จากทั้งหมด 10 เรื่อง ส่วนใหญ่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครแบบเต็มตัว โดยการแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครให้กลายเป็นผีที่มีบาดแผลตามร่างกายเป็นประเภทการแต่งที่พบได้มากที่สุด 7 เรื่อง จากทั้งหมด 10 เรื่อง สามารถแบ่งประเภทการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครในกลุ่มประชากรภาพยนตร์ออกเป็น 10 ประเภทได้ ดังนี้

- 1) การแต่งรอยบาดแผลสด
- 2) การแต่งรอยบาดแผลแห้ง
- 3) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นผี
- 4) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นหุ่นขี้ผึ้ง
- 5) การแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ของตัวละครให้กลายเป็นบุคคลอื่น
- 6) การแต่งแผลไหม้

- 7) การแต่งหัวไลน์
- 8) การแต่งคนแก่ / การแต่งเพื่อให้เกิดริ้วรอย
- 9) การแต่งเส้นเลือด
- 10) การสร้างอวัยวะปลอม

2.2 กระบวนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การนำแนวคิดมาสร้างเป็นชิ้นงานโดยมีการใช้เทคนิค และขั้นตอนในการสร้าง ให้ออกมาตามที่ได้มีการออกแบบไว้ ด้วยแนวคิดการสร้างของนักออกแบบการแต่งหน้า จากการศึกษาสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้า ถึงกระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ พบว่า มีขั้นตอนในกระบวนการแต่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างชิ้นเนื้อเทียมเพื่อใช้สำหรับการตกแต่งให้บาดแผลในลักษณะที่แตกต่างกัน มีเทคนิคที่นักออกแบบการแต่งหน้าใช้ในการแต่ง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1). การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที และ 2). การแต่งด้วยเทคนิคการทำชิ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)

ตาราง 8 ประเภทที่ 1 การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที

ตัวละคร	นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	ตกแต่งลงบนผิวนักแสดงได้ทันที					
		Silicone AB	ซิลิกาเจล (Silica Gel)	ยางพารา (Latex)	ยางซิลิโคน (Silicone Gel-10)	เจลาติน (Gelatin)	เครื่องสำอางสวยงาม
แดง	สรวุฒ แพนสิงห์	✓					
มะชิน	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม						
แอร์โฮสเตส	อมฤต ไชคปริษา	✓					
ทองสุข	อาภรณ์ มีบางยาง	✓					
ประภาพ	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า	✓					✓
ผีฟ้า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์	✓	✓				
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ						✓
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์	✓					✓
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ	✓		✓	✓	✓	
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า	✓					

ที่มา : ผู้วิจัย

1) การแต่งด้วยเทคนิคพิเศษลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที

จากตาราง 8 พบว่า นักออกแบบการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ ส่วนใหญ่จำนวน 8 เรื่อง จากทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ ตัวละครแดง (9วัด), แอร์โฮสเตส (407 เทียวบินผี), ทองสุก (ทองสุก13), ปรระภพ (ห้องหุ่น), ฝี่ท่า (ฝี่ท่าอโยธยา), เปรมิกา (เปรมิกา ป่าราบ), อัศวิน (ขุนพันธ์2) และ สาย (แสงกระสือ) มีการใช้ซิลิโคนเอบี (Silicone AB) ซึ่งเป็นซิลิโคนที่ได้รับการยอมรับในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ โดยมากใช้สำหรับการตกแต่งเพื่อสร้างบาดแผลปลอมที่มีขนาดไม่ใหญ่ลงบนผิวของนักแสดงโดยตรง สามารถทำได้ทันที และใช้เวลาไม่มากในการตกแต่ง แต่ตัวชิ้นงานสามารถใช้ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ดังนั้น ในสถานการณ์ที่มีการถ่ายทำใหม่อีกครั้งในฉากเดิม ผู้แต่งต้องตกแต่งบาดแผลให้เหมือนกับแบบที่ทำไว้ก่อนหน้า เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของภาพในการถ่ายทำ นอกจากนี้ พบว่ามีการใช้อุปกรณ์ชนิดอื่นร่วมในการตกแต่งเพื่อสร้างบาดแผลปลอม ซึ่งเป็นการใช้วิธีการแบบ Mix Method ที่มีการใช้ ยางพารา (Latex) ยางซิลิโคน (Silicone gel-10) และ เจลาติน (Gelatin) ร่วมกับการใช้ซิลิโคนเอบี (Silicone AB) ในการสร้างบาดแผลใหม่ เพื่อให้เกิดพื้นผิว (Texture) ของบาดแผลในลักษณะที่แตกต่างกัน และทำให้บาดแผลมีความสมจริงมากยิ่งขึ้นในการตกแต่งตัวละคร อัศวิน (ขุนพันธ์2) อีกทั้ง ยังมีการใช้เครื่องสำอางในการแต่งหน้าสวยงามให้กับตัวละครร่วมกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในการสร้างบาดแผลหรือเปลี่ยนรูปลักษณ์ เพื่อสร้างลักษณะของตัวละครให้เหมาะสมกับบทภาพยนตร์ได้อย่างสมบูรณ์ ได้แก่ ตัวละครปรระภพ (ห้องหุ่น), ขุนพันธ์ (ขุนพันธ์1) และ เปรมิกา (เปรมิกาป่าราบ)

สุดท้าย ยังพบว่า มีตัวละครจากภาพยนตร์เพียงเรื่องเดียว ที่มีการใช้เทคนิคในการนำ ซิลิกาเจล (Silica gel) ซึ่งเป็นเจลดูดความชื้น มาใช้ตกแต่งด้วยเทคนิคพิเศษ เพื่อให้เกิดเป็นบาดแผลในมิติที่หลากหลาย เป็นอีกหนึ่งการใช้วิธีการแบบ Mix Method ผสมร่วมการใช้ซิลิโคนเอบี (Silicone AB) ในการสร้างรูปลักษณ์ของตัวละครฝี่ท่า (ฝี่ท่าอโยธยา) ซึ่งจากการสัมภาษณ์พบว่า เป็นการแก้ปัญหาในเรื่องของวัสดุอุปกรณ์ และทุนที่ใช้ในการถ่ายทำ โดยสามารถนำเสนอชิ้นงานผ่านภาพยนตร์ได้ดีเช่นเดียวกัน

ตาราง 9 ประเภทที่ 2 การแต่งด้วยเทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)

ตัวละคร	นักออกแบบการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	เทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)	
		โฟมยางพารา	ยางซิลิโคน
แดง	สราวุธ แพนสิงห์	✓	
มะขิ่น	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม	✓	
แอริโยสเดส	อมฤต ไชคปริษา		✓
ทองสุข	อาภรณ์ มีบางยาง	✓	
ประภาพร	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า		✓
ผีฟ้า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		✓
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ		
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ		
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า		✓

ที่มา : ผู้วิจัย

2) การแต่งด้วยเทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)

เทคนิคการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีการสร้างขึ้นเนื้อเทียมขึ้น เป็นการสร้างชิ้นงานไว้ก่อนนำมาติดลงบนผิวของนักแสดง โดยมีหลายขั้นตอนที่รวมศาสตร์หลายแขนงไว้ในแต่ละขั้นตอนเข้าด้วยกัน ตั้งแต่การถอดพิมพ์หน้านักแสดง การแกะแบบสำหรับการแต่งหน้า การปั้น การทำแม่พิมพ์ การหล่อขึ้นเนื้อ การติดตั้งขึ้นเนื้อลงบนผิว เนื่องจากมีขั้นตอนในการทำที่ซับซ้อน ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมงานเพื่อสร้างขึ้นเนื้อ ก่อนนำมาตกแต่งลงบนตัวของนักแสดง จากตาราง 9 พบว่า นักออกแบบการแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษส่วนใหญ่ มีการหล่อขึ้นเนื้อด้วยยางซิลิโคนที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นอุปกรณ์การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยได้รับการยอมรับในระดับสากล และมีความปลอดภัยต่อผิวของนักแสดง

นอกจากนั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า ตัวละคร แดง (9วัด), มะขิ่น (ลัดดาแลนด์) และทองสุข (ทองสุข13) ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่ออกฉายในช่วงปี พ.ศ. 2553-2556 มีการใช้โฟมยางพาราที่เป็นของเกษตรกรไทย และโฟมนำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งมีสีเหลืองอ่อน และมีพื้น

ผิวสัมผัสที่เป็นลักษณะของโฟม แตกต่างจากการใช้ซิลิโคนที่มีผิวสัมผัสคล้ายกับผิวหนังมนุษย์ เนื่องจากในยุคนั้นการใช้ซิลิโคนยังไม่แพร่หลายและได้รับความนิยมเทียบเท่ากับปัจจุบัน

ตาราง 10 ประเภทของสีที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร

ตัวละคร	นักออกแบบการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	การตกแต่งด้วยสี			
		สีเชื่อน้ำมัน	สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes)	สีเครื่องสำอาง ประเภทฝุ่น	สีเครื่องสำอาง ประเภทครีม
แดง	สรวุฑ แพนสิงห์	✓	✓		
มะขิน	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม		✓		
แอริโฮสเตส	อมฤต ไชคปริษา		✓	✓	
ทองสุก	อาภรณ์ มีบางยาง		✓		
ประภพ	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า		✓		
ผีห่า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		✓		
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ			✓	✓
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		✓		
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ		✓		
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า		✓		

ที่มา : ผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การลงสีขึ้นเนื้อเมื่ออยู่บนตัวของนักแสดง จากตาราง 10 พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) ซึ่งเป็นสีที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่ โดยรับการยอมรับในระดับสากล และมีความปลอดภัยต่อผิวของนักแสดง จำนวน 9 เรื่อง จาก ภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ แดง (9วัด), มะขิน (ลัดดาแลนด์), แอริโฮสเตส (407 เทียวบินผี), ทองสุก (ทองสุก13), ประภพ (ห้องหูน), ผีห่า (ผีห่าอโยธยา), เปรมิกา (เปรมิกา ป่าราบ), อัศวิน (ขุนพันธ์2) และ สาย (แสงกระสือ) โดยในการแต่งตัวละครจากภาพยนตร์บางเรื่อง ได้มีการใช้ เครื่องสำอางประเภทครีม ประเภทฝุ่น และสีเชื่อน้ำมัน เป็นการใช้อุปกรณ์แบบ Mix Method ผสมกับการใช้สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) เพื่อเพิ่มมิติน้ำหนักสีของชิ้นงานตัวละคร จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ แดง (9วัด), แอริโฮสเตส (407 เทียวบินผี) และ ขุนพันธ์ (ขุนพันธ์1)

ตาราง 11 เลือดปลอมที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร

ตัวละคร	นักออกแบบการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษ	การใช้เลือดปลอม	
		เลือดสั่งซื้อจากต่างประเทศ	เลือดผสมเอง (DIY)
แดง	สราวุธ แพนสิงห์	✓	
มะขิ่น	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม	✓	✓
แอริโฮสเดส	อมฤต ไชคปรีชา	✓	
ทองสุก	อาภรณ์ มีบางยาง		✓
ประภพ	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า	✓	
ผีห้า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		✓
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ	✓	
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์		✓
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ	✓	
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า		✓

ที่มา : ผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 3 การใช้เลือดปลอมในการตกแต่งบาดแผลให้กับนักแสดง จากตาราง 11 พบว่า นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษส่วนใหญ่ที่แต่งหน้าตัวละครจากภาพยนตร์ จำนวน 6 เรื่อง มีการเลือกใช้เลือดปลอมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศที่มีราคาค่อนข้างสูง ที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล มีความปลอดภัยต่อผิวของนักแสดง และมีสีที่คล้ายคลึงกับเลือดจริงมากที่สุด เลือดปลอมที่นำเข้ามาจากต่างประเทศมีหลากหลายประเภท ทั้งแบบที่รับประทานได้ และรับประทานไม่ได้ ความเข้มข้น และความหนืดของเลือดที่แตกต่างกัน รวมถึงประเภทของเลือดที่สามารถหยอดใส่หุ่นตาของนักแสดงได้อย่างปลอดภัย อีกทั้ง เป็นเลือดปลอมที่สามารถล้างออกได้ โดยที่ไม่หลงเหลือสีแดงไว้ตามผิว และเสื้อผ้าของนักแสดง

แต่กระนั้น จากการสัมภาษณ์ พบว่า นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่แต่งหน้าตัวละครจากภาพยนตร์จำนวน 5 เรื่อง เลือกใช้เลือดปลอมที่มีการผสมขึ้นมาเองด้วยสูตรตามแต่ละบุคคล ที่ผสมประเภทของเลือดได้หลากหลาย ทั้งแบบที่รับประทานได้ และรับประทานไม่ได้ ทั้งความหนืด ความข้น และจางของสีเลือด โดยใช้ต้นทุนในการผลิตต่ำ และสามารถผลิต

เพื่อใช้ได้ปริมาณมาก แต่เลือดปลอมที่ผลิตขึ้นเอง ยังหลงเหลือสีแดงบนผิวหนัง และเสื้อผ้าของนักแสดงอยู่เสมอ

นอกจากนี้ ยังพบว่า พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) เลือกใช้เลือดปลอมสั่งซื้อจากต่างประเทศ สำหรับการตกแต่งบริเวณผิวของนักแสดง และใช้เลือดที่ผสมขึ้นเอง สำหรับการตกแต่งเสื้อผ้าของนักแสดงเท่านั้น

ตาราง 12 อุปกรณ์เสริมที่ใช้ในการตกแต่งตัวละคร

ตัวละคร	นักออกแบบการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษ	การตกแต่งด้วยอุปกรณ์เสริม			
		เส้นผมปลอม	หวดเคราปลอม	เล็บปลอม	เลนส์ (Contactlens)
แดง	สรารุท แพนสิงห์	✓			✓
มะขิ่น	พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม				✓
แอร์โฮสเตส	อมฤต ไชคปริษา			✓	✓
ทองสุข	อาภรณ์ มีบางยาง				
ประภาพร	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า				
ผีห่า	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์				✓
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ	✓	✓		
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์	✓			
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ				
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า				✓

ที่มา : ผู้วิจัย

ขั้นตอนที่ 4 การตกแต่งด้วยอุปกรณ์เสริม จากตาราง 12 พบว่า ส่วนใหญ่มีการใช้เลนส์เสริม (Contact lens) ในการเปลี่ยนสีนัยน์ตาให้กับนักแสดง จำนวน 5 เรื่อง จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ แดง (9วัด), มะขิ่น (ลัดดาแลนด์), แอร์โฮสเตส (407 เทียวบินผี), ผีห่า (ผีห่าอโยธยา) และ สาย (แสงกระสือ) มีการใช้ผมปลอม จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ แดง (9วัด), ขุนพันธ์ (ขุนพันธ์ 1) และ เปรมิกา (เปรมิกา ป่าราบ)

นอกจากนี้ มีการใช้หมวดเคลือบและเล็บปลอมในการตกแต่งตัวละครขุนพันธ์ (ขุนพันธ์ 1) และ กลุ่มแฮร์โอสเตส (407 เทียวบินผี)

ตาราง 13 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษร่วมกับการใช้คอมพิวเตอร์ (CGI)

ตัวละคร	นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ	ทำงานร่วมกับการใช้ CGI
แดง	สราวุธ แพนสิงห์	
มะขิ่น	พิเศษฐ วงศ์จันทร์สม	
แฮร์โอสเตส	อมฤต ไชคปรีชา	
ทองสุก	อาภรณ์ มีบางยาง	✓
ประภาพ	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า	
ผีหา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์	
ขุนพันธ์	ศิวกร สุขลงการ	
เปรมิกา	เมธาพันธ์ ปิติธัญพัฒน์	✓
อัศวิน	ศิวกร สุขลงการ	✓
สาย	ศิริรัตน์ แจ่มฟ้า	✓

ที่มา : ผู้วิจัย

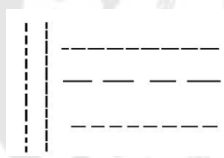
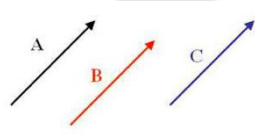
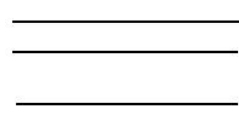
จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากตาราง 13 พบว่ามีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ร่วมกับการใช้คอมพิวเตอร์ (CGI) ในช่วงกระบวนการผลิตหลังถ่ายทำ (Post-production) ในการสร้างตัวละครในภาพยนตร์ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ทองสุก (ทองสุก13), เปรมิกา (เปรมิกา ปาราบ), อัศวิน (ขุนพันธ์2) และ สาย (แสงกระสือ)

2.3 การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครด้วยทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติสุพรรณหงส์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 - 2563 พบว่า การแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษในแต่ละประเภท มีการใช้องค์ประกอบทางศิลปะ โดยพิจารณาจากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้เส้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะใช้กำหนดทิศทางของการแต่งประเภทบาดแผลลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ เส้นตรงในแนวระนาบ (Horizontal Line) เส้นตรงในแนวเฉียง (Diagonal Line) เส้นประ (Dashed Line) เส้นหยัก หรือเส้นซิกแซก

(Zigzag Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) 2) การใช้สี โดยใช้กลุ่มสีวรรณะร้อนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสีแดง ซึ่งเป็นสีที่มักใช้ในการตกแต่งบาดแผลเป็นหลัก และมีการใช้กลุ่มโทนสีผิว (Skin tone) ตกแต่งให้ใกล้เคียงกับสีผิวในเปอร์เซ็นต์ที่น้อยกว่า 3) พื้นผิว โดยส่วนใหญ่พบว่ามีการตกแต่งพื้นผิวให้ดูหยาบด้าน ขรุขระ ไม่เรียบเนียนจากการฉีกขาดบริเวณรอบบาดแผล 4) แสงและเงา โดยส่วนใหญ่มีการใช้สีอ่อนและสีเข้ม ในการแต่งให้เกิดแสงและเงา เพื่อให้การตกแต่งบาดแผลดูลึก หรือ หนุนขึ้นได้ รวมถึงใช้สร้างมิติในการเปลี่ยนแปลงรูปหน้าของตัวละคร ให้ดูกลมลง หรือดูดูตันยิ่งขึ้นได้ 5) จุดเด่น ส่วนใหญ่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ บริเวณใบหน้าของตัวละคร โดยมักมีการแต่ง ดวงตาเป็นสีขาวขุ่น มีรอยแผลขนาดใหญ่ และเส้นเลือดขึ้นกระจายตามใบหน้า ตามตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 รูปแบบในการแต่งหน้าโดยการใช้อ็อบประกอบทางศิลปะ

เส้น (Line)	ประเภทการแต่งหน้า
	เส้นประหรือเส้นที่ไม่สม่ำเสมอ ให้ความรู้สึกที่ไม่ต่อเนื่อง ขาดหาย ไม่ชัดเจน ทำให้เกิดความเครียด มักใช้ในการตกแต่งรอยแผลแห้งที่มีระยะเวลาานาน ทำให้รอยแผลดูไม่ประติดประต่อกัน
	เส้นเฉียงหรือ เส้นทแยงมุม ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว รวดเร็ว เฉียบแหลม แหลมคม อันตราย มักใช้ในการตกแต่งบาดแผลสดที่เกิดขึ้นทันที ได้แก่ บาดแผลจากการถูกฟัน ถูกกรีดเป็นแนวยาว และการฉีกขาดของบาดแผล
	เส้นนอนให้ความรู้สึกหนักแน่น แหลมคม อันตราย มักใช้ในการตกแต่งบาดแผลสดที่เกิดขึ้นทันที ได้แก่ บาดแผลจากการถูกฟัน ถูกกรีดเป็นแนวยาว และการฉีกขาดของบาดแผล

	เส้นหยัก หรือ เส้นซิกแซก แบบฟันปลาให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างเป็นจังหวะ มีระเบียบ ไม่ราบเรียบ น่ากลัว อันตราย ชัดแจ้ง ความรุนแรง มักใช้ในการวาดเส้นเลือดปลอม
	เส้นโค้งแบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว อย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุภาพอ่อนโยน นุ่มนวล มักใช้ในการวาดเส้นวีรกรรมบนใบหน้า รวมถึงการวาดเส้นกล้ามเนื้อของทรวงอก หนอง และเครา
สี (Color)	ประเภทการแต่งหน้า
	กลุ่มสีเหลือง ส้ม แดง ม่วง น้ำตาล และดำ เป็นสีโทนร้อน (Hot) ให้ความรู้สึกรุนแรง การต่อสู้ มักใช้ในการตกแต่งบาดแผลลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ รอยแผลแห้ง บาดแผลสดใหม่ บาดแผลจากการถูกไฟไหม้
	กลุ่มสีเนื้อ (Skin tone) เทา และขาว เป็นสีซีดจาง (Pale) อยู่ในโทนสีอ่อน ให้ความรู้สึกซีดจาง เฉื่อยชา ไร้ชีวิต ไม่มีพลัง มักใช้ในการตกแต่งตัวละครเป็นผี หรือวิญญาณ หรือสามารถพบได้ในการแต่งรอยแผลแห้งได้เช่นกัน
	กลุ่มสีน้ำตาล เทา และดำ เป็นสีเข้ม หรือสีทึบ (Dark) ให้ความรู้สึกหนัก ไม่สดใส ดูมืดทึบ อึดอัด มักใช้ในการตกแต่งให้สีผิวของตัวละครดูกระดำกระด่าง
	กลุ่มสีเหลือง เขียว แดง และม่วง เป็นสีสดใส (Bright) ให้ความรู้สึกสะดุดตา มักใช้ในการตกแต่งเพื่อสร้างรอยช้ำ (Bruise), ใช้ในการ

	วาดเส้นเลือดปลอม รวมถึงตกแต่งสีผิวตัวละครให้กลายเป็นอสูรกาย
พื้นผิว (Texture)	ประเภทการแต่งหน้า
พื้นผิวหยาบด้าน ขรุขระ หย่อนคล้อย	ให้ความรู้สึกน่าขยะแขยง ไม่น่าจับต้อง ดูน่ากลัว ไม่สดใหม่ มักใช้ในการตกแต่งลักษณะของรอยแผลแห้ง ที่มีระยะเวลาานาน ได้แก่ แผลคีลอยด์
พื้นผิวมันวาว ผิวหนามแหลม	ให้ความรู้สึกลื่นไหล ไม่ปลอดภัย รุนแรง แหลคมคม ดูเจ็บปวด มักใช้ในการตกแต่งลักษณะของบาดแผลสด ที่เกิดขึ้นทันที ได้แก่ บาดแผลจากการถูกฟัน ถูกกรีดเป็นแนวยาว และการขีดขาดของบาดแผล
พื้นผิวเรียบ มันวาว เกlistening	ให้ความรู้สึกนุ่มนวล น่าลูบคลำ มักใช้ในการตกแต่งตัวละครจำพวกหุ่นขี้ผึ้ง
แสงและเงา (Light & Shade)	ประเภทการแต่งหน้า
แสงสว่างจัด (Hi-Light)	ใช้ตกแต่งบริเวณที่ต้องการให้มีความสว่างมากที่สุด โดยใช้เป็นโทนสีที่มีค่าน้ำหนักอ่อนไปจนถึงสุดอ่อนที่สุด อย่างสีขาว เพื่อเน้นให้บาดแผลดูนูน มีมิติมากขึ้น อีกทั้งยังใช้ในการสร้างแสง (Highlight) ในส่วนของใบหน้าที่ต้องการแก้ไข หรือเน้น เช่น สันจมูก ใต้คิ้ว หรือคาง
เงาเข้มจัด (Hi-Shade)	ใช้ตกแต่งบริเวณที่ต้องการให้อยู่ห่างจากแหล่งกำเนิดแสงมากที่สุด หรือเป็นบริเวณที่ถูกบดบังมาก ๆ หลาย ๆ ชั้น โดยใช้เป็นโทนสีที่มีค่าน้ำหนักที่เข้มมากไปจนถึงเข้มที่สุด ได้แก่ สีแดงเข้ม น้ำตาล และดำ เพื่อใช้ในการสร้างเงาให้บาดแผลดูลึกเข้าไปในผิวมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังใช้ในการสร้างกรอบใบหน้า

	(Shading) ที่ต้องการเพิ่มให้ดูมีมิติ ดุดัน หรือ ดูขลุบผอมลงได้
จุดเด่น (Emphasis)	ประเภทการแต่งหน้า
ดวงตาสีขาวขุ่น, รอยแผลตามใบหน้าและร่างกาย, เส้นเลือดกระจายตามใบหน้าและร่างกาย	พบในการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครให้เป็นผี หรือ อสูรกาย
หนวด, เครา, วิกผม, รอยสัก	พบในการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครให้เป็นบุคคลอื่น

ที่มา : ผู้วิจัย

จากตาราง 14 การวิเคราะห์การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครมีการใช้ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์ในการตกแต่งร่วมด้วย โดยพบว่ามีการใช้ เส้น สี พื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น ในลักษณะที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งออกเพื่อให้เห็นภาพได้อย่างชัดเจนออกเป็น 5 กลุ่มหลัก ได้แก่

กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่มีการตกแต่งลักษณะบาดแผลสด เช่น รอยกรีด รอยแทง การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ หรือบาดแผลจากการถูกเผาไหม้ การแต่งหน้าในกลุ่มนี้มักมีการแต่งรอยแผลให้มีลักษณะเป็นเส้นเฉียงทแยงมุม และเส้นนอน เกิดความรู้สึกถึงการเคลื่อนไหวรวดเร็ว แหวมคม อันตราย มีการใช้สีโทนร้อน ซึ่งอยู่ในกลุ่มสีเหลือง, ส้ม, แดง, ม่วง, น้ำตาล และดำ ช่วยเพิ่มความรุนแรงของบาดแผล ผิวมีในลักษณะมันวาวของเลือดที่ไหลออกจากบาดแผล บริเวณรอบปากแผลส่วนใหญ่มีพื้นผิวที่ไม่เรียบเนียนที่เกิดจากการฉีกขาดของบาดแผล มีการใช้สีอ่อนและสีเข้ม ในการทำแสงและเงาให้กับบาดแผลเพื่อทำให้เกิดมิติ และทำให้บาดแผลดูลึก และสมจริงมากยิ่งขึ้น มักพบการตกแต่งลักษณะนี้จากตัวละครแดง จากเรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครกลุ่มผีแอร์ไฮสเตรส จากเรื่อง 407 เทียวบินผี (2555), ตัวละครกลุ่มผีห้า จากเรื่องผีห้าอโยธยา (2558), ตัวละครเปรมิกา จากเรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560) และตัวละครอัศวิน จากเรื่องขุนพันธ์ 2 (2561)

กลุ่มที่ 2 กลุ่มที่มีการตกแต่งลักษณะบาดแผลแห้ง ซึ่งเป็นบาดแผลที่เกิดขึ้นมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน โดยยังมีร่องรอยของบาดแผลเหลือไว้อยู่ ตัวบาดแผลมีลักษณะของการใช้เส้นที่ไม่เป็นระเบียบ ไม่เป็นเส้นตรง ไขว้ไปมา ที่ไม่สม่ำเสมอทั้งที่บาดแผลให้ความรู้สึกไม่ต่อเนื่อง พื้นผิวมีลักษณะแห้งหยาบด้าน ขรุขระ ผิวหนังหย่อนคล้อยไม่เต่งตึง บาดแผลแห้งมี

ลักษณะเป็นก้อนนูนขึ้นจากผิวหนัง คล้ายลักษณะของแผลคีลอยด์ ไม่มีเลือดไหลจากบริเวณรอยแผล ตัวบาดแผลมักเป็นสีอ่อน คล้ายกับสีเนื้อของผิว สีที่ใช้ในการตกแต่งรอยแผลแห้ง มักเป็นอยู่ในกลุ่มของสีเนื้อ (skin tone) โดยผสมกลุ่มสี แดง ม่วง น้ำตาล จากรอยแดงจากการอักเสบของบาดแผล มีการใช้สีอ่อน และสีเข้มในการทำแสงเงาให้เกิดมิติ และทำให้รอยแผลดูนูนขึ้นจากผิวดูสมจริงมากยิ่งขึ้นมักพบการตกแต่งลักษณะนี้จากตัวละครแดง จากเรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครมะขิน จากเรื่องลัดดาแลนด์ (2554) และตัวละครอัศวิน จากเรื่องขุนพันธ์ 2 (2561)

กลุ่มที่ 3 กลุ่มที่มีการตกแต่งเส้นเลือดให้มีลักษณะสมจริง มักมีลักษณะเป็นเส้นหยักหรือเส้นซิกแซก ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างเป็นจังหวะเหมือนการเต้นของชีพจร มีการใช้สีที่สดใส ในกลุ่มสีเหลือง เขียว แดง และม่วง ซึ่งเป็นสีของเส้นเลือดมนุษย์ มีพื้นผิวที่นูนขึ้นของเส้นเลือดขึ้นจากผิวหนังเล็กน้อย และมีบางส่วนที่เป็นพื้นผิวที่ราบเรียบจากการที่เส้นเลือดอยู่ใต้ผิวหนัง มีการใช้สีอ่อนและสีเข้มในการตัดขอบเส้นเลือด ทำให้เส้นเลือดดูนูนมีมิติ และความสมจริงมากยิ่งขึ้น มักพบการตกแต่งเส้นเลือดจากตัวละครผีฟ้า จากเรื่อง ผีฟ้าอโยธยา (2558), ตัวละครเปรมิกา จากเรื่องเปรมิกาป่าราบ (2560) และตัวละครสาย จากเรื่องแสงกระสือ (2563)

กลุ่มที่ 4 กลุ่มที่มีการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณ์ตัวละครให้เป็นผี แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มย่อย **กลุ่มแรก** มักอยู่ในรูปลักษณะของใบหน้า และสีผิวที่ขาวซีด ด้วยการตกแต่งโทนสีอ่อน อย่างสีเนื้อ เทา และขาว ให้ความรู้สึกไร้ชีวิตจิตใจ ดูเป็นอมมนุษย์ มีบาดแผลฉกรรจ์ตามใบหน้าและร่างกาย มีการตกแต่งโดยใช้ลักษณะของกลุ่มบาดแผลแห้ง และบาดแผลสดร่วมด้วย พื้นผิวของตัวละครแห้งกระด้าง ไม่เรียบเนียน เหมือนผิวของมนุษย์ มีการใช้แสงและเงา ด้วยสีอ่อนและสีเข้มเพื่อสร้างมิติให้ใบหน้าดูซุบโทรมลง มักพบการแต่งลักษณะนี้จากตัวละครทองสุก จากเรื่อง ทองสุก 13 (2556), ตัวละครเปรมิกา จากเรื่องเปรมิกา ป่าราบ (2560) และตัวละครสาย จากเรื่องแสงกระสือ (2563) **ในกลุ่มที่สอง** มักอยู่ในรูปลักษณะที่มีใบหน้าละเทะ สยดสยอง จนแทบจำเค้าโครงเดิมของใบหน้าที่แท้จริงไม่ได้ รวากับเป็นอสุรกาย ตามใบหน้า และร่างกายเต็มไปด้วยบาดแผลฉกรรจ์ที่มีการตกแต่งโดยใช้ลักษณะของกลุ่มบาดแผลแห้ง และบาดแผลสดร่วมด้วย มักพบว่ามีการแต่งผิวหนังให้ดูมีการขีดขาด จนเห็นเส้นที่เรียงกันเป็นเส้นของกล้ามเนื้อสีแดงสด ดูน่ากลัว และสยดสยอง มีการใช้แสงและเงา ในการตกแต่งเส้นของกล้ามเนื้อให้ดูมีมิติเส้นชัดเจน สมจริง มักพบการแต่งลักษณะนี้จากตัวละครแดง จากเรื่อง 9 วัด (2553), ตัวละครกลุ่มผีแอร์ จากเรื่อง 407 เทียบินผี (2555) และทองสุก จากเรื่องทองสุก 13 (2556) โดยทั้งสองกลุ่มย่อย มักพบจุดเด่นที่คล้ายคลึงกัน ตัวละครมีดวงตาเป็นสีขาวนูน และมีเส้นเลือดกระจายตามใบหน้าและร่างกาย

กลุ่มที่ 5 กลุ่มที่มีการตกแต่งเพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะตัวละครให้กลายเป็นแบบอื่น เช่น การตกแต่งเพื่อปลอมแปลงรูปร่างหน้าตา หรือเพื่อการสร้างรูปร่างหน้าตาที่คล้ายเดิม อย่างไรก็ตามทำหุนึ่งนี้มักพบว่า มีการใช้โทนสีเข้มอย่างสีน้ำตาล และดำ มาใช้ในการตกแต่งสีผิวให้ดูเข้มขึ้นไปจากสีผิวเดิมของตัวละคร ให้ความรู้สึกถึงการปกปิด ไม่สว่างสดใส มีการใช้เส้นโค้ง ในการสร้างทิศทางของเส้นผม หนวด และเคราบนใบหน้า เพื่อสร้างลักษณะของหน้าตาให้ต่างไปจากเดิม มักมีพื้นผิวที่เรียบเนียน มีการใช้แสงและเงาในการสร้างกรอบของใบหน้าเพื่อให้ตัวละครดูเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งทำให้ดูโทรมลง หรือดูดีขึ้น ซึ่งมีจุดเด่นคือการใช้หนวด, เครา, ผมปลอมในการตกแต่งเพื่อปลอมแปลงรูปร่างหน้าตา มักพบในการแต่งตัวละครประภพ จากเรื่องห้องหุ่ (2557) และตัวละครขุนพันธ์ จากเรื่องขุนพันธ์1 (2559)

2.4 ปัญหาที่พบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

จากการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ทำให้พบว่า ในการทำงานสามารถมีปัญหาคิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทำให้นักออกแบบการแต่งหน้าต้องเป็นคนที่สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันท่วงที แต่ทั้งนี้ได้มีการรวบรวมปัญหาหลัก ๆ ที่มีการพบเจอได้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของตัวละครในภาพยนตร์ไทย ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขา เทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563 และเรียงออกเป็นสถิติตามตาราง ดังนี้

ตาราง 15 ปัญหาที่พบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ตัวละคร	ปัญหาที่พบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ				
	สภาพอากาศที่ร้อนจัด	ระยะเวลาในการทำงานที่จำกัด	การเพิ่มฉากถ่ายทำกะทันหัน	งบประมาณในการทำงานที่จำกัด	ความต่อเนื่องของชิ้นงาน
แดง	✓		✓	✓	
มะขิน	✓				
แอริฮิสเตส	✓				
ทองสุก	✓	✓			
ประภาพ		✓		✓	
ผีห้า				✓	
ขุนพันธ์		✓	✓		
เปรมิกา					✓
อัศวิน		✓	✓		
สาย				✓	

ที่มา : ผู้วิจัย

อันดับที่ 1 ระยะเวลาในการทำงานที่จำกัด เป็นปัญหาที่พบมากที่สุดในการทำงานของนักออกแบบการแต่งหน้า จำนวน 5 เรื่อง จากภาพยนตร์ทั้ง 10 เรื่อง ได้แก่ ทองสุก13, ห้องหุ่น, ขุนพันธ์1, ขุนพันธ์2 และ แสงกระสือ

อันดับที่ 2 ปัญหาด้านสภาพอากาศที่ร้อนจัด ส่งผลให้ชิ้นงานหลุดจากตัวแสดงบ่อย จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 9วัด, ลัดดาแลนด์, 407เทียวบินผี และทองสุก13 รวมถึง

อันดับที่ 2 (รวม) งบประมาณในการทำงานที่มีอยู่อย่างจำกัด จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 9วัด, ห้องหุ่น, ผีห้าอโยธยา และแสงกระสือ

อันดับที่ 3 การเพิ่มฉากในการถ่ายทำกะทันหัน ทำให้นักออกแบบการแต่งหน้าต้องมีการทำชิ้นงานเพิ่มขึ้น โดยอยู่นอกเหนือจากการวางแผนในการทำงานและอุปกรณ์ที่เตรียมมาอย่างจำกัด จำนวน 3 เรื่อง ได้แก่ 9วัด, ขุนพันธ์1 และขุนพันธ์ 2

อันดับที่ 4 ปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องของชิ้นงาน อันเกิดจากการแต่งด้วยเทคนิคพิเศษที่ต่างจากชิ้นก่อนหน้าที่เคยแต่งไว้ ทำให้เกิดความแตกต่างและไม่ต่อเนื่องของภาพในการถ่ายทำ ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ: กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด และรูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากผลงานภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งหน้ายอดเยี่ยม โดยผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2553-2563 จำนวนทั้งสิ้น 10 เรื่อง เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ร่วมกับการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้า จำนวน 7 คน สามารถสรุปผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ และส่วนที่ 2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 แนวคิดการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า มีกระบวนการเริ่มจากการพูดคุยกับผู้กำกับการแสดง (Director) ที่เป็นคนกำหนดทิศทางในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้ตัวละครในภาพยนตร์ ซึ่งแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของนักออกแบบการแต่งหน้า เกิดจากการวิเคราะห์บทบาทตัวละคร และตัวละครที่ต้องมีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษเป็นหลัก

จากการศึกษาภาพยนตร์ตามแนวคิดของตระกูลภาพยนตร์ (Genre) โดยพิจารณาจากส่วนประกอบหลัก 3 อย่าง ได้แก่ รูปแบบ ฉาก และอารมณ์ พบว่า ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมในช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 อยู่ในภาพยนตร์ตระกูลสยองขวัญ (Horror) เป็นหลัก โครงเรื่องส่วนใหญ่เป็นการดำเนินเรื่องในยุคสมัยปัจจุบัน ผสานเทคนิครูปแบบการเล่าเรื่องที่เชื่อมโยงตัวบททั้งในช่วงเวลาอดีต และปัจจุบัน มีการนำเสนอบรรยากาศในช่วงเวลากลางคืน รวมถึงการใช้คติความเชื่อเกี่ยวกับภูแห่งกรรม ตำนานโบราณของไทย และโรคระบาดที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ มาสร้างเป็นเรื่องราว ฉากส่วนใหญ่มีการเลือกใช้สถานที่ที่จำกัดบริเวณ เป็นพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง โดยตัวละครมักหนีจากการไล่ล่าในพื้นที่ดังกล่าว ได้แก่ ฉากบนเครื่องบิน, โรงแรมในป่าลึก, บนเกาะร้าง, ในหมู่บ้านห่างไกล นอกจากนี้ ลักษณะของตัวละครกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ส่วนใหญ่ส่งผลต่อการสร้างอารมณ์ เพื่อให้ผู้ชมรู้สึกหวาดกลัวตื่นตระหนกตกใจ และสยองขวัญ

จากการศึกษาวิเคราะห์ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ด้วยแนวคิดการสร้างตัวละคร ทั้งในด้านกายภาพ สังคม และจิตวิทยา พบว่า ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ส่วนใหญ่ เป็นตัวละครที่ถูกกดขี่ข่มเหง และถูกทำร้ายร่างกายจนเสียชีวิต ล้วนเป็นตัวละครที่มีอายุไม่เกิน 20 ปี โดยเป็นบุคคลที่ไม่ถูกยอมรับในสังคม บ้างเป็นคนชายขอบ บ้างเป็นคนต่างด้าว ทำให้เมื่อตายลง ตัวละครเหล่านั้นได้กลายเป็นวิญญาณที่มีความอาฆาตแค้น แสดงตนในรูปลักษณะลักษณะที่ คล้ายคลึงกัน คือมีสีผิวที่ซีด นัยน์ตาดูร้ายแข็งกร้าว มักแสดงอารมณ์ที่โกรธแค้น ดุดัน ออกมาให้ เห็น สวมใส่เสื้อผ้าที่มีคราบเลือดติดอยู่ ตามร่างกายมีบาดแผลจากการเสียชีวิต ในรูปลักษณะที่ดู น่ากลัว สยดสยอง

นอกจากนี้ แนวคิดในการออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ยังเกิดจากการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นภาพอ้างอิง ทั้งจากตำนานความเชื่อ และจากข้อมูลประวัติศาสตร์ รวมถึงมีการ ใช้ประสบการณ์และจินตนาการของนักออกแบบการแต่งหน้า เพื่อหาวิธีแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้ เหมาะสมกับบทบาทของตัวละคร

ส่วนที่ 2 รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

รูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ จากการศึกษาวเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้า เทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์ไทย ร่วมกับการสัมภาษณ์นัก ออกแบบการแต่งหน้า ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ส่วนใหญ่เป็นการแต่งหน้า เพื่อเปลี่ยนรูปลักษณะตัวละครให้กลายเป็นผีที่มีบาดแผลตามร่างกาย พบได้มากที่สุดที่ในภาพยนตร์ ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมจำนวน 7 เรื่อง จาก ภาพยนตร์ทั้งหมด 10 เรื่อง

โดยกระบวนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นัก ออกแบบการแต่งหน้า พบว่า มีขั้นตอนในกระบวนการแต่งแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) การสร้างชั้นเนื้อเทียม เพื่อใช้สำหรับการตกแต่งบาดแผลในลักษณะที่ต่างกัน เทคนิคที่นักออกแบบการแต่งหน้าใช้ในการแต่ง สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ การแต่ง ด้วยเทคนิคพิเศษลงบนผิวของนักแสดงด้วยซิลิโคนสำหรับการแต่งเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ และการแต่งด้วยเทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic)
- 2) การลงสีชั้นเนื้อ เมื่ออยู่บนตัวของนักแสดง ส่วนใหญ่มีการใช้ สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) ซึ่งเป็นสีที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ ซึ่งในการแต่งหน้าตัวละครจากภาพยนตร์บางเรื่อง มีการใช้เครื่องสำอางประเภทครีม ประเภทฝุ่น และสีเชื่อน้ำมัน เป็น

การใช้อุปกรณ์แบบ Mix Method ผสมกับการใช้สีแอลกอฮอล์ (Alcohol Palettes) เพื่อเพิ่มมิติ
น้ำหนักสีของชิ้นงานตัวละคร

3) การใช้เลือดปลอมในการตกแต่งบาดแผล มีการเลือกใช้เลือดปลอมใน
ลักษณะที่แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) เลือดปลอมนำเข้าจากต่างประเทศที่มีราคาค่อนข้างสูง
และได้รับการยอมรับในระดับสากล มีความปลอดภัยต่อผิวของนักแสดง สามารถล้างออกได้ โดย
ที่ไม่หลงเหลือสีแดงไว้ตามผิว และเสื้อผ้าของนักแสดง 2) เลือดปลอมที่มีการผลิตขึ้นมาเองด้วย
สูตรตามแต่ละบุคคล ที่ผสมประเภทของเลือดได้หลากหลายโดยใช้ต้นทุนในการผลิตต่ำ สามารถ
ผลิตเพื่อใช้ได้ปริมาณมาก แต่เลือดปลอมที่ผลิตขึ้นเอง ยังหลงเหลือสีแดงบนผิวหนัง และเสื้อผ้า
ของนักแสดงอยู่เสมอ

4) การตกแต่งด้วยอุปกรณ์เสริม ส่วนใหญ่มีการใช้เลนส์เสริม (Contact lens)
ในการเปลี่ยนสีนัยน์ตาให้กับนักแสดง นอกจากนี้ มีการใช้วิกผมปลอม หนวดปลอม เคราปลอม
และเล็บปลอมเพื่อใช้ในการตกแต่งตัวละครร่วมด้วย

จากการศึกษาวิเคราะห์ภาพตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่มีบทบาทนำในการ
ดำเนินเรื่องจากภาพยนตร์ไทย ที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ พบว่า มีการใช้
ทฤษฎีองค์ประกอบทางศิลป์ในการแต่งหน้าตัวละครในแต่ละประเภท โดยพิจารณาจาก 5
ประเด็น ได้แก่ 1) การใช้เส้น ส่วนใหญ่ใช้กำหนดทิศทางของการแต่ง ประเภทบาดแผลลักษณะ
ต่าง ๆ ได้แก่ เส้นตรงในแนวระนาบ (Horizontal Line) เส้นตรงในแนวเฉียง (Diagonal Line)
เส้นประ (Dashed Line) เส้นหยัก หรือเส้นซิกแซก (Zigzag Line) และเส้นโค้ง (Curve Line) 2)
การใช้สี ใช้กลุ่มสีวรรณะร้อนเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะสีแดง ซึ่งเป็นสีที่ใช้ในการตกแต่งบาดแผล
เป็นหลัก และมีการใช้กลุ่มโทนสีผิว (Skin tone) ตกแต่งให้ใกล้เคียงกับสีผิวในเปอร์เซ็นต์ที่น้อย
กว่า 3) พื้นผิว โดยส่วนใหญ่พบว่า มีการตกแต่งพื้นผิวให้ดูหยาบด้าน ขรุขระ ไม่เรียบเนียนจากการ
ฉีกขาดบริเวณรอบบาดแผล 4) แสงและเงา โดยส่วนใหญ่มีการใช้สีอ่อนและสีเข้ม ในการแต่งให้
เกิดแสงและเงา เพื่อทำให้การแต่งบาดแผลดูลึก หรือ หนุนขึ้นได้ รวมถึงใช้สร้างมิติในการ
เปลี่ยนแปลงรูปหน้าของตัวละคร ให้ดูกลมลง หรือดูดูตันยิ่งขึ้น 5) จุดเด่น ส่วนใหญ่มีการแต่งหน้า
เทคนิคพิเศษ บริเวณใบหน้าของตัวละคร โดยมักมีการแต่ง ดวงตาเป็นสีขาวขุ่น มีรอยแผลขนาดใหญ่
และ เส้นเลือดขึ้นกระจายตามใบหน้า

ปัญหาในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นัก
ออกแบบการแต่งหน้า ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นประเด็น ดังนี้ 1) ปัญหาในด้านระยะเวลาในการทำงานที่
จำกัด ซึ่งปัญหาที่พบมากที่สุดในการทำงานของนักออกแบบการแต่งหน้า 2) ปัญหาด้านสภาพ

อากาศที่ร้อนจัด ส่งผลให้ชิ้นงานหลุดจากตัวแสดงบ่อย 3) ปัญหาด้านงบประมาณในการทำงานที่มีอยู่อย่างจำกัด 4) ปัญหาการเพิ่มฉากการถ่ายทำอย่างกะทันหัน และ 5) ปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องของชิ้นงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการอภิปรายผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร มีกระบวนการเริ่มจากการพูดคุยกับผู้กำกับการแสดง (Director) ที่เป็นคนกำหนดทิศทางในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้ตัวละครในภาพยนตร์ สอดคล้องกับ (สำโรง, 2543) ที่ได้กล่าวถึงการทำงานของนักออกแบบการแต่งหน้าที่ต้องทำงานร่วมกับผู้กำกับการแสดง และปรึกษาอย่างใกล้ชิดเมื่อมีปัญหา โดยผู้กำกับการแสดงจะเป็นคนกำหนดแนวทางการแต่งหน้าที่ต้องการทั้งหมด ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของนักออกแบบการแต่งหน้า เกิดจากการอ่านบทภาพยนตร์ เพื่อวิเคราะห์เหตุการณ์ และบุคลิกลักษณะของตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยมีการหาข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นภาพอ้างอิง ทั้งจากตำนานความเชื่อ และจากข้อมูลประวัติศาสตร์ รวมถึงมีการใช้ประสบการณ์ และจินตนาการของนักออกแบบการแต่งหน้า เพื่อหาวิธีแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้เหมาะสมกับบทบาทของตัวละครนั้น คล้ายกับที่ (พัชนี แสนไชย, 2560) ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในงานภาพยนตร์มีขึ้นเพื่อความสมจริง จึงต้องศึกษาบทบาทของตัวละคร และลักษณะจำเพาะของผู้แสดง เพื่อให้สอดคล้องกับบทภาพยนตร์ที่ผู้สร้างได้ตั้งใจไว้ ซึ่งต้องวิเคราะห์เหตุการณ์ในบทภาพยนตร์ ว่าเกิดขึ้นในสมัยใด สิ่งแวดล้อมในสมัยนั้นเป็นอย่างไร บุคลิกลักษณะเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อหาวิธีกำหนดการแต่งหน้าเพื่อให้เหมาะสมกับบทของตัวละครได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ (กฤษดา ดาวแก้ว, 2558) ที่ได้กล่าวว่า ในการสื่อสารผ่านการแต่งหน้า มีการใช้กระบวนการความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งต้องมีการสร้างแรงบันดาลใจ มีการคิดวิเคราะห์ ติงใจทำงาน และสามารถนำประสบการณ์ที่มีมาประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม

การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ (พฤทธิ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) ได้กล่าวว่า สามารถพบเห็นการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้มากในทุกตระกูลของภาพยนตร์ ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัย ที่พบว่า การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลสุพรรณหงส์ ส่วนใหญ่อยู่ในภาพยนตร์ตระกูลสยองขวัญ (Horror) เป็นหลัก โดยตัวละครมักอยู่ในรูปลักษณะของผีที่มีความน่ากลัวและสยดสยอง สอดคล้องกับที่ (McMinn, 2557)

ได้กล่าวว่าภาพยนตร์สยองขวัญเป็นตระกูลภาพยนตร์แรกที่มีการริเริ่มแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษ อีกทั้งในงานวิจัยชิ้นนี้ พบว่า จากกลุ่มตัวอย่างภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลทั้ง 10 เรื่อง ในส่วนของการเขียนโครงเรื่อง ส่วนใหญ่เป็นการเชื่อมโยงต่อบทในช่วงเวลาอดีต และปัจจุบัน มักดำเนินเรื่องราวในสถานที่ปิดตาย เป็นพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมือง ฉากในภาพยนตร์มักมีการถ่ายทำในช่วงเวลากลางคืน ทำให้ภาพยนตร์ค่อนข้างมีบรรยากาศที่มีมืดครึ้ม ตัวละครผี ส่วนใหญ่มักออกมาให้เห็นเพียงชั่วขณะ ด้วยใบหน้าที่เลอะ ดุสยดสยอง และหายตัวไปอย่างรวดเร็ว เพื่อให้คนดูเกิดความตกใจกลัว สอดคล้องกับ (Mee-Sook, 2548) ได้ทำการศึกษาภาพยนตร์ตระกูลสยองขวัญในศตวรรษที่ 20 ซึ่งตัวละครถูกออกแบบมาให้มีลักษณะเพื่อสร้างความหวาดกลัวให้ผู้ชม โดยใช้รูปลักษณ์ที่มีความน่าสะพรึงกลัวเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังพบว่ามีการใช้คติความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม และตำนานของไทย มาสร้างเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ (ปยุตต์ประภา, 2555) ได้กล่าวว่า ตระกูลภาพยนตร์สยองขวัญของไทย มีความสัมพันธ์กับการผลิตตามแบบความเชื่อในสังคมไทย โดยส่งต่อความเชื่อเรื่องผีผ่านภาพยนตร์สยองขวัญ มีทั้งความเชื่อในเรื่องการมีตัวตนจริงของผี ความเชื่อว่ามีผีต้องมีความน่ากลัว ผีต้องมีความสัมพันธ์กับคน รวมถึงความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม ซึ่งตระกูลสยองขวัญได้เข้ามามีบทบาทกับการกำหนดแนวทางการสร้างภาพยนตร์ในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มผู้ชม ทั้งยังส่งเสริมต่อมูลค่าเพิ่มในตลาดอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยต่อไป

นอกจากนี้ ปรากฏการณ์ตลาดภาพยนตร์ในกลุ่มอาเซียน ภาพยนตร์สยองขวัญค่อนข้างมีบทบาท และได้รับความนิยมเป็นอย่างสูง กรมศิลปากร (บวรศักดิ์, 2566) ได้พูดถึงความสำคัญของภาพยนตร์สยองขวัญในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยในปัจจุบัน โดยภาพยนตร์ไทยเรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554) และภาพยนตร์ไทยเรื่อง แสงกระสือ (2562) ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ มีกระแสการตอบรับที่ดีจากกลุ่มผู้ชม และมองว่าจะเป็น “ฮอฟต์ พาวเวอร์” อย่างหนึ่งของประเทศไทย ถูกเลือกให้เป็นภาพยนตร์ไทยแนวสยองขวัญ ที่ส่งออกไปขายยังต่างประเทศในแถบอาเซียนและอีกหลายประเทศ แสดงให้เห็นถึงศักยภาพด้านหนึ่งของบุคลากรกับผลงานการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ รวมถึงภาพยนตร์ไทยกับการประสบความสำเร็จในด้านรายได้ และคุณภาพของผลงาน ด้วยการได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย แสดงให้เห็นว่า ภาพยนตร์ไทยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าว ยังคงถูกผลิตซ้ำ และพัฒนาต่อไปภายใต้ความเป็นภาพยนตร์สยองขวัญ ซึ่งเชื้อต่อการสร้างคาแรคเตอร์ตัวละคร ตามที่ ปรวัน (2556) ได้กล่าวถึงแนวคิดการศึกษาตัวละครของ Lajos Egri ที่มีการวิเคราะห์ในด้านกายภาพ สังคม และจิตวิทยา สามารถสะท้อนสังคมและวัฒนธรรมไทยได้อย่างชัดเจน สอดคล้องกับ ผลการวิจัยที่พบว่า ตัวละครส่วนใหญ่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้อยู่

ในรูปลักษณะของผี ที่มีการตกแต่งให้เห็นถึงร่องรอยบาดแผลตามร่างกาย จากการถูกทำร้ายจนเสียชีวิต สะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคม การถูกกดขี่ข่มเหงของผู้มีอำนาจเหนือกว่า โดยตัวละครเหล่านั้นกลายเป็นผีที่มีความอาฆาตแค้น และกลับมาแก้แค้นในรูปลักษณะที่ดูน่ากลัว มีความคล้ายกับ นริสร เต็มชัยธนโชติ (2561) ที่ได้กล่าวถึงภาพยนตร์ไทยในช่วง พ.ศ. 2550-2559 ที่มีการสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นด้านความเหลื่อมล้ำทางสังคมเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของตัวละคร ผู้วิจัยพบว่าโลกที่ถูกประกอบสร้างผ่านภาพยนตร์ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ที่อยู่ในตระกูลใดก็ตาม กับโลกแห่งความเป็นจริง มีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านการแต่งหน้าตัวละครโดยเฉพาะการแต่งรอยบาดแผล ที่มีการแต่งให้สอดคล้องกับลักษณะบาดแผลที่เห็นได้ในโลกแห่งความเป็นจริงอยู่เสมอ สอดคล้องกับ กฤษณ์ คำนนท์ (2548) ได้กล่าวว่า การแต่งหน้าตัวละคร ทำหน้าที่สื่อความหมาย และสะท้อนสภาพความเป็นจริงของมนุษย์ในสังคม ผ่านการนำเสนอของสื่อ รวมถึงเป็นการเสริมสร้างให้ตัวละครมีลักษณะที่เป็นไปตามบทบาทของเรื่องได้อย่างชัดเจนขึ้น เพราะฉะนั้น การแต่งหน้าตัวละครด้วยเทคนิคพิเศษสามารถบ่งบอกถึงที่มาของตัวละครอีกทั้งยังช่วยผู้ชมเกิดความเชื่อไปกับตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์มากยิ่งขึ้น

2. รูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

ภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ ในช่วงพ.ศ. 2553 – 2563 สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยเป็นการเปลี่ยนรูปลักษณะตัวละครจากมนุษย์ให้กลายเป็นผีที่มีบาดแผลตามร่างกาย ซึ่งพบรูปแบบนี้มากที่สุดในกลุ่มภาพยนตร์ตระกูลสยองขวัญ (Horror) ส่วนใหญ่มีการนำเสนอตัวละครที่ถูกทำร้ายร่างกาย ผ่านการตกแต่งด้วยเทคนิคพิเศษให้กับตัวละครแบบเต็มตัว ที่มักมีรูปแบบการแต่งหน้าด้วยการใช้เทคนิคสร้างรอยบาดแผลในลักษณะต่างๆ ทั้งบาดแผลสด และรอยแผลแห้ง ตามใบหน้าและร่างกายของผี สอดคล้องกับที่ (พฤษดิ์ ศุภเศรษฐศิริ, 2554) กล่าวว่า การแต่งบาดแผล นับเป็นกลวิธีที่ขาดไม่ได้สำหรับการแต่งหน้าในงานภาพยนตร์ ซึ่งมีได้สร้างภาพลักษณ์แค้นบนใบหน้าเท่านั้น แต่รวมไปถึงการสร้างในบริเวณอื่น ๆ บนลำตัวของนักแสดงได้ ทั้งยังมีได้จำกัดเฉพาะลักษณะของแผล อาจรวมไปถึงรูปแบบของรอยฟกช้ำ รอยแผลเป็น รอยถลอกอีกด้วย

ในส่วนของการกระบวนการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษตัวละคร เริ่มจากการทำขึ้นเนื้อเทียมสำหรับการตกแต่งรอยบาดแผลลักษณะต่าง ๆ โดยมีการใช้เทคนิคหลัก 2 ประเภท ได้แก่ 1) การแต่งลงบนผิวของนักแสดงได้ทันที ที่มักใช้ซิลิโคนสำหรับการแต่งเทคนิคพิเศษโดยเฉพาะ ในการสร้าง

บาดแผลปลอมที่มีขนาดเล็ก ซึ่งแตกต่างจากการใช้อุปกรณ์ในการสร้างรอยแผลที่ (พฤทธิ ศุภ เศรษฐศิริ, 2554) ได้กล่าวว่ามีการใช้อุปกรณ์อย่าง wax หรือ putty ในการสร้างพื้นที่และมิติของ รอยแผล รวมถึงใช้น้ำยาบางพาราเพื่อทำให้บาดแผลมีลักษณะเป็นแนวยาว ถือเป็นเทคนิคอีก อย่างหนึ่งในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้เช่นกัน และ 2) เทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ที่มักใช้สำหรับการเปลี่ยนรูปลักษณะของตัวละครให้ต่างจากเดิมตามจินตนาการของผู้สร้างอย่าง ไม่มีข้อจำกัด มีขั้นตอนที่ซับซ้อน ต้องใช้เวลาและความชำนาญในการทำเทคนิคดังกล่าว เช่นเดียวกับที่ (ศักดิ์ธรรมเจริญ, 2561) ได้ให้คำนิยาม ขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ว่าเป็นอุปกรณ์ เทียมที่ใช้กับร่างกาย เช่น แขนขาเทียม ลูกตาเทียม เป็นต้น โดยมีขั้นตอนที่ต้องใช้หลายศาสตร์เข้า มาช่วย ตั้งแต่การปั้น การทำแม่พิมพ์ การหล่อขึ้นเนื้อ การติดแต่งทำสี ไปจนถึงการล้างและถอด ขึ้นเนื้อออก โดยพบว่า ภาพยนตร์ที่ออกฉายในช่วงปี พ.ศ. 2553-2556 นักออกแบบการแต่งหน้ามี การใช้โฟมบางพาราที่เป็นของเกษตรกรไทย มาหล่อด้วยเทคนิคการทำขึ้นเนื้อเทียม เนื่องจาก ในช่วงสมัยนั้นการใช้ซิลิโคนยังไม่แพร่หลาย และได้รับความนิยมเทียบเท่ากับปัจจุบัน ซึ่งหลังจาก ภาพยนตร์เรื่อง ห่องุ่น (2557) เป็นต้นไป พบว่ามีการเปลี่ยนไปใช้ยางซิลิโคนที่นำเข้ามาจาก ต่างประเทศ ในการหล่อขึ้นเนื้อแทน เพราะมีความคล้ายกับผิวของมนุษย์มากกว่า โดยขั้นตอนใน การทำขึ้นเนื้อเทียม ยังคงเป็นขั้นตอนแบบเดียวกับที่มีมาตั้งแต่อดีต แตกต่างเพียงแค่อุปกรณ์ที่มี การพัฒนาเพื่อทำให้ชิ้นงานดูสมจริงมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับที่ (McMinn, 2557) ได้กล่าวว่า การ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์เรื่อง Star Trek (1966) มีการใช้เทคนิคขึ้นเนื้อเทียม (Prosthetic) ในการสร้างหูปปลอมให้กับตัวละครต่างดาวอย่าง Mr. Spock ทำให้ยกระดับ ความสามารถให้กับวงการการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้ในเวลานั้น ซึ่งในปัจจุบัน ได้มีการ พัฒนาเทคนิคและอุปกรณ์ออกมาใหม่อยู่เสมอ เพื่อช่วยสร้างความสมจริงให้กับตัวละคร ทำให้นัก ออกแบบการแต่งหน้าได้รับการยอมรับในวงการภาพยนตร์โดยการได้รับรางวัลต่าง ๆ ในสาขาการ แต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษ สอดคล้องกับที่ Key (2560) ได้กล่าวว่า วงการการแต่งหน้าเทคนิค พิเศษก้าวหน้าไปอย่างมาก มีการพัฒนาไปพร้อมกับความละเอียดของกล้องถ่ายภาพยนตร์ ดังนั้น นักออกแบบการแต่งหน้าจึงต้องพัฒนาเทคนิคในการแต่งหน้าร่วมกับผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางที่ ผลิตออกมาใหม่อยู่เสมอ

จากกระบวนการและเทคนิคที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้เกิดเป็นภาพตัวแทน และภาพจำ ของตัวละครผีในภาพยนตร์ไทยสมัยของขวัญ ทำให้เกิดความนิยมจากทั้งกลุ่มผู้สร้างงาน และกลุ่ม ผู้ชมในตลาดอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Burton, 2545) ได้กล่าวว่า การผลิตซ้ำภาพตัวละครผ่านการแต่งหน้าที่ถูกนำเสนอซ้ำในสื่อเป็นระยะเวลาานาน เป็นภาพ

ตายตัว (Stereotyping) ที่ทำให้ระลึกได้ถึงคุณลักษณะ หรือบุคลิกลักษณะที่เป็นประจำอันโดดเด่นของกลุ่มนั้น ๆ ได้ รวมถึง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ในการสร้างรอยบาดแผล (cuts) บนใบหน้า เพื่อสร้างความสยดสยอง เป็นการเชื่อมโยงตัวบทหรือ สัมพันธบท (Intertextuality) กับภาพใบหน้าของผู้ประสูติเหตุจากการต่อสู้ ต่อยตี การถูกความร้อนลวก การถูกของมีคม และการถูกระเบิด ซึ่งปรากฏให้เห็นเป็นภาพตัวแทน (Representation) ได้จากสื่อภาพยนตร์

นอกจากนี้รูปแบบกับกระบวนการในการแต่งหน้า ได้มีการนำหลักองค์ประกอบทางศิลป์ มาใช้ในการสร้างสรรค์ชิ้นงาน ได้แก่ เส้น โทนสี ลักษณะพื้นผิว แสงเงา และจุดเด่น ซึ่งประยุกต์ใช้กับรูปแบบการแต่งหน้าของตัวละครที่แตกต่างกันไป ตามแต่ละประเภทในการแต่งหน้า โดยเสริมสร้างบุคลิกลักษณะของตัวละครให้มีความสมจริง ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ บิลันด์ (2564) ที่ได้มีการใช้องค์ประกอบศิลป์พื้นฐานทั้งหมดได้แก่ จุด เส้น รูปร่าง รูปทรง สี ค่าน้ำหนักพื้นผิว และพื้นที่ มาใช้ในการจัดวางและออกแบบ โดยที่มีพื้นฐานจากการวิเคราะห์ผ่าน บทภาพยนตร์ เช่นเดียวกัน นอกเหนือจากนั้นยังสอดคล้องกับ (ค่านนท์, 2566) ได้กล่าวว่า การนำองค์ประกอบทางศิลป์เข้ามาใช้ในการแต่งหน้าสามารถช่วยสื่อความหมายได้เพิ่มขึ้นทั้งความหมายโดยตรง และความหมายเชิงสัญลักษณ์

ทั้งนี้ ช่วงแต่งหน้าในอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยมีการพัฒนา และยกระดับฝีมือบุคลากรด้านดังกล่าว ให้มีศักยภาพและคุณภาพผลงานที่มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับ ฮอลลีวูด (Hollywood) นอกจากนี้ ยังมีตัวแปรต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ ได้แก่ ด้านของระยะเวลาในการทำงานที่จำกัด โดยพบว่าเป็นปัญหาหลัก ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษของวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ด้านสภาพอากาศที่ร้อนจัดของพื้นที่ในการถ่ายทำภาพยนตร์ ส่งผลให้เกิดปัญหา อาทิเช่น ปัญหาการทำชิ้นงานที่ติดลงบนผิวของนักแสดง หลุดออกบ่อยครั้ง หรือในด้านของงบประมาณที่จำกัดในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ โดยส่วนมากมีการนำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาสูง เพื่อให้ได้อุปกรณ์ที่มีความทันสมัย ปลอดภัย และมีคุณภาพเทียบเท่าระดับสากล สิ่งเหล่านี้ ทำให้นักออกแบบการแต่งหน้าไทยต้องมีการเรียนรู้จากประสบการณ์เฉพาะหน้าและนำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Endong, 2566) ได้กล่าวว่า การผลิตภาพยนตร์สยองขวัญที่ต้องสร้างความหวาดกลัวให้ผู้ชม ผ่านบทภาพยนตร์และตัวละครนั้น ในด้านของกระบวนการผลิตภาพยนตร์สำหรับประเทศในอาเซียน ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสม ส่งผลต่อการสร้างตัวละครให้มีความสมจริง ดังนั้น จึงมีการประยุกต์ใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีใหม่กับการ

แก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้นเอง รวมถึงการสร้างตัวละครในรูปแบบใหม่ ที่สร้างความน่ากลัวแต่อาจไม่
เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ในภาพยนตร์สยองขวัญเสมอไป

ทั้งนี้ จากประเด็นของแนวคิด และรูปแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่
ได้รับรางวัลภาพยนตร์สุพรรณหงส์ ช่วงปี พ.ศ. 2553-2563 แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับ
บทบาทยนตร์ เพื่อศึกษา วิเคราะห์ และพัฒนาสู่การออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษสำหรับตัว
ละคร ตลอดจนมีการใช้เทคนิคพิเศษกับการแต่งหน้าในระดับสากล สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนา
ศักยภาพของนักออกแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษอย่างมีคุณภาพ ในอุตสาหกรรมภาพยนตร์
ไทย

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1) ด้านภาคการศึกษาค้นคว้าวิจัย เกี่ยวกับการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในอุตสาหกรรม
ภาพยนตร์ไทยยังมีอยู่ค่อนข้างจำกัด ภาคการศึกษาจึงควรมีการสนับสนุนให้มีการศึกษาทางด้าน
นี้เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นองค์ความรู้ และเป็นฐานข้อมูลสำหรับการศึกษา ต่อผู้ที่สนใจด้านการ
แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ รวมถึงการพัฒนางานด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยได้
ต่อไป

2) ด้านภาคอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทย ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ และ
การลงทุนกับงาน ด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษได้อย่างเหมาะสม และสัมพันธ์กับบทบาทยนตร์ที่
สร้างขึ้น ร่วมกับการพัฒนาบุคลากรด้านการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษให้มีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาแนวคิดและรูปแบบของการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ไทยที่
ได้รับรางวัล สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยมในปีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่
ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าไว้แล้ว เพื่อให้เห็นแนวทางของแนวคิดและรูปแบบของการแต่งหน้า
เทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ที่ได้รับรางวัลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2) เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มุ่งเพียงการวิเคราะห์ตัวละครที่มีการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
ร่วมกับการสัมภาษณ์นักออกแบบการแต่งหน้าที่เป็นผู้แต่งตัวละครเท่านั้น จึงยังขาดการศึกษาเชิง
ปริมาณในด้านความคิดเห็น ทศนคติ และความพึงพอใจของผู้ชมภาพยนตร์ในมุมมองของผู้รับ
สารที่มีต่อภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัล สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคพิเศษการแต่งหน้ายอดเยี่ยม

เพื่อที่จะได้นำข้อมูลเชิงสถิติมาเป็นข้อมูลสนับสนุนมากยิ่งขึ้น ทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์ได้ต่อไป

บรรณานุกรม

- Burton, G. (2545). *More Than Meets the Eyes: An Introduction to Media Studies*. Arnold, New York.
- Debrececi, T. (2551). *Special Makeup Effects for Stage and screen: Making and Applying Prosthetics*: Elsevier.
- Endong, F. P. C. (2566). *Special Effects and the Making of Pseudo-Monsters in Nollywood Zombie Films*. University of Dschang, Cameroon.
- Key, M. (2560). World Wide Weekend. Retrieved from Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=RD6I2MVJE1Y>
- McMinn, M. (2557). 100 Years of Special Effects Makeup. Retrieved from Retrieved from <https://prezi.com/mjuindarq0wm/100-years-of-special-effects-makeup/>
- Mee-Sook, C. (2548). *A Study of Make-up Artists and Character's Special Make-up Effects in the Twentieth Century's Films*. Sookmyung Women's University, Thailand.
- Thainationfilm. (2556). รางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์. Retrieved from สืบค้นจาก <http://www.thainationalfilm.com/thai/21000/21510.html>
- แอทติจูด, ด. (2563). สัมภาษณ์ หนึ่ง ช่างแต่งหน้าเอฟเฟค. Retrieved from สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=eLmTCud1j3c>
- กฤษฎา เกิดดี. (2547). ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์การศึกษาว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญ. กรุงเทพฯ: พิมพ์คำ.
- กฤษฎา ดาวแก้ว. (2558). การศึกษากระบวนการความคิดสร้างสรรค์เพื่อการสื่อสารศิลปะบนใบหน้าของวินิจ บุญชัยศรี. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, คำนำ, ก. (2566). การข้ามผ่านทางการสื่อสารด้วยการแต่งหน้าตัวละครในภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2. มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ,
- บวรศักดิ์, ป. (2566). ฝันนาสาระความเชื่อในวัฒนธรรมไทย. Retrieved from https://www.silpa-mag.com/on-view/article_105818
- บุญญาประชาภ, ป. (2555). การศึกษาองค์ประกอบและลักษณะเฉพาะของหนังผีไทยในช่วงปี พ.ศ. 2548-2552.
- พฤทธิ์ ศุภเศรษฐศิริ. (2554). แต่งหน้าเพื่อการแสดง. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พีชนี่ แสนไชย. (2560). การแต่งหน้าด้วยเทคนิคพิเศษในภาพยนตร์. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญา

- มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- มนุษย์กองถ่าย. (2561). สัมภาษณ์ พิเชษฐ วงศ์จันทร์สม. Retrieved from สืบค้นจาก <https://www.youtube.com/watch?v=8sNqBEpSEhA>
- รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2546). นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รุจน์ ขาวมาลา. (2558). งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถิ. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.
- วาจิวมล เดชเกตุ. (2521). เทคนิคเบื้องหลังหนังดัง. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- ศักดิ์ธรรมเจริญ, ส. (2561). Special Makeup Effect (Second skin studio). Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=MslAJqOmbXc>
- สมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ. (2562). ประวัติเกี่ยวกับสมาพันธ์สมาคมภาพยนตร์แห่งชาติ. Retrieved from สืบค้นจาก <http://www.mpc.or.th/>ประวัติสุพรรณหงส์
- สาธิตา เดชภัทรพร. (2541). บทบาทของการแต่งหน้าในฐานะเป็นส่วนขยายความรู้สึกทางด้านจิตใจในสื่อวิทยุโทรทัศน์. (ปริญญาานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- สำโรง, ว. (2543). การศึกษาเฉพาะเรื่องการแต่งหน้าในภาพยนตร์เรื่อง “Interview with ท้าวศรีสุดาจันทร์”.
- สิทธิศักดิ์, พ. (2541). ภาพยนตร์และวีดิทัศน์เบื้องต้น. วิทยาลัยเพาะช่าง.,

ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์ สาขาเทคนิคการแต่งงาน
ยอดเยี่ยม พ.ศ. 2553-2563 จากเว็บไซต์ The National Federation of Motion Pictures and
Contents Associations (MPC)

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง 9 วัด (2553)

ภาพประกอบ 64 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 9 วัด (2553)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

ระหว่างเดินทางไปท่องเที่ยวที่เชียงใหม่ช่วงวันหยุดยาว “ณัฐ” กราฟฟิกดีไซน์หนุ่ม หัว
สมัยใหม่ ทนคำรบเร้าของ “ปุ่น” แฟนสาวของตนไม่ไหว จึงตัดสินใจแวะบ้านที่อุทัยธานีเพื่อเยี่ยม
แม่ซึ่งตัวเองไม่ได้พบหน้ามาเกือบ 2 ปี “นิตยา” แม่ของณัฐ มีความเชื่อเรื่องเคราะห์กรรม และการ
ทำบุญ เมื่อณัฐกลับมาเยี่ยมบ้าน นิตยาจึงขอร้องแกมบังคับให้ลูกชายไปทำบุญ 9 วัด เพื่อ
สะเดาะเคราะห์ แต่ ณัฐ กลับเห็นเป็นเรื่องไร้สาระ ถึงอย่างนั้น ณัฐ และ ปุ่น ก็ออกไปทำบุญตาม
คำของแม่ ในระหว่างทาง ณัฐได้พบกับ “พระสุจิตโต” เพื่อนเล่นในวัยเด็กกำลังออกเดินทางไป
จุดธูปทางภาคเหนือ ณัฐจึงชวนเพื่อนเก่าขึ้นรถไปด้วยกัน พร้อมกับแวะทำบุญตามวัดที่อยู่รายทาง
ซึ่งในระหว่างทางทั้ง 3 คน ได้เจอเหตุการณ์แปลกประหลาดเกิดขึ้น ทั้งสุนัขไร้หัว วิญญาณเร่รอน
จำนวนมากในวัด ไปจนถึงแก๊งวัยรุ่นที่ปาหินใส่รถของณัฐจนกระจกแตก ทำให้ต้องหยุดเดินทาง
และแวะพักซ่อมรถ ณัฐพาหลวงพี่ไปส่งวัดบริเวณใกล้เคียง ก่อนจะแวะพักโรงแรมกับปุ่น

เช้าวันต่อมา ญัฐ มารับหลวงพี่ แต่ชาวบ้านขอให้พระสุจิตโตไปสวดศพที่วัด ทำให้ญัฐต้องไปส่งหลวงพี่ ก่อนแวะรอรอในป่ากับปุ่น ขณะที่รอ นั้น ญัฐได้เห็นเด็กวัยรุ่นที่ปาหินใส่รถของตน จึงโมโหวิ่งไล่ตามไปในป่า จนถึงบ้านร้างแห่งหนึ่งและเกิดอุบัติเหตุลื่นลงไปในบ่อปลา ตื่นขึ้นมาอีกที่พบว่าตนอยู่ในงานศพของเด็กคนที่ไล่ตามไปนั่นเอง ญัฐเกิดอาการงุนงง แต่ก็ออกเดินทางต่อไป ปุ่น ที่อาสาเป็นคนขับรถให้ได้ชนกับลูกวัวตัวหนึ่งจนตายทำให้รู้สึกผิด และแวะเข้าวัดทำบุญให้วัวตัวนั้น ขณะที่กำลังกรวดน้ำให้เจ้ากรรมนายเวร ฆีเด็กที่คอยวนเวียนตามปุ่นมาตลอด ได้ยื่นมือมารับส่วนบุญ พร้อมทั้งกระโจนเข้าหาปุ่น ทำให้ได้เห็นภาพนิมิตจากผีเด็กตอนที่ยังมีชีวิตอยู่ เด็กคนนั้นชื่อว่า “แดง” อาศัยอยู่กับแม่ แต่ถูกแม่ทิ้งให้ไปช่วยงานกับช่างทำหลังคา ตกตึก แแดงได้เห็นช่างไปมีอะไรกับแม่ของตนจนถูกแม่จับได้ และทุบตีอย่างทรมาณ แแดงโกรธแค้นช่างจึงเอากระบือของทุบหัวทำให้ช่างตกหลังคาเสียชีวิตเมื่อแม่รู้ว่าชู้ของตนตาย จึงโกรธแดงและจับแดงล่ามโซ่พร้อมทำร้ายจนใบหน้าเต็มไปด้วยเลือด ทันใดนั้น ปุ่นได้สติ และพยายามสอบถามหลวงพี่ จึงรู้ว่าสิ่งที่เห็นคือเจ้ากรรมนายเวรของเธอ ทั้งสามคนจึงตัดสินใจไปบ่อเกลือเพื่อที่จะหาคำตอบของสิ่งที่ปุ่นเห็นต่อไป ระหว่างขึ้นดอย รถของญัฐประสบอุบัติเหตุ ทำให้ทั้ง 3 คน แยกย้ายออกไปหาคนช่วย ปุ่นเจอกับลูกวัวที่เคยชน จึงเดินตามลูกวัวนั้นเข้าไปในป่า แต่ลูกวัวได้กลายเป็นเด็กผีที่เธอเคยนิมิตเห็น คราวนี้ปุ่นได้เห็นว่าเธอถูกล่ามโซ่ และพบว่าปุ่นคือเด็กคนนั้นที่กำลังถูกแม่ลากเข้าไปในบ้าน และทิ้งให้อดอาหารตายในที่สุด เมื่อปุ่นได้สติขึ้นมาอีกครั้งจึงคิดว่า ฆีเด็กพยายามจะบอกให้ตนอย่าไปเอาเด็กในท้องออก และบอกความจริงทุกอย่างกับญัฐ

ในที่สุด ญัฐ ได้มาส่งพระสุจิตโตถึงวัดที่ต้องมารุดงค์ ก่อนกลับจึงแวะทำบุญ ปุ่นรู้สึกคุ้นเคยกับวัดแห่งนี้ก่อนจำได้ว่าเป็นวัดในนิมิตที่เธอเห็น จึงเดินออกสำรวจและพบบ้านที่เด็กคนนั้นถูกขัง ปุ่นเห็นผู้หญิงคนหนึ่งอยู่หน้าบ้าน และพบว่าคือแม่ของญัฐที่รออยู่ แม่เห็นปุ่นเป็นเด็กจึงเกิดอาการหวาดกลัวว่า ปุ่นจะเอาลูกชายของตนไป ทันใดนั้นพระสุจิตโตได้เข้ามาห้าม ทำให้รู้เรื่องราวที่แท้จริงว่า แม่ของญัฐได้คลอดพระสุจิตโต แต่ร่างทรงทักว่า ในอดีตชาติเธอเคยฆ่าลูกไปคนหนึ่ง ในชาตินี้เธอจะต้องเสียลูกไปอีกคน ทำให้แม่ของญัฐตัดสินใจเอาพระสุจิตโตไปฝากไว้ที่วัด และสลับสับเปลี่ยนเอาเด็กอีกคน นั่นคือ ญัฐ ซึ่งแท้จริงแล้วคือลูกบุญธรรมที่สลับตัวกับพระสุจิตโตนั่นเอง ในขณะที่กำลังอ่อนวอนขอให้พระกลับบ้านไปกับตนนั้น พระสุจิตโตได้เกิดอุบัติเหตุพลัดตกลงไปในบ่อหน้าบ้านจนเสียชีวิต สุดท้ายแม่ ญัฐ และ ปุ่น จึงต้องกลับบ้านด้วยความเสียใจจากเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ภาพประกอบ 65 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ลัดดาแลนด์ (2554)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

เรื่องราวของครอบครัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์เปราะบาง “ธีร์” ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัว ไม่สามารถซื้อบ้านให้ครอบครัวได้ ทำให้เขารู้สึกผิดต่อทุกคนในครอบครัวที่ประกอบด้วย “ปาน” ผู้เป็นภรรยา “แนน” ลูกสาววัยรุ่น และ “นัท” ลูกชายวัย 5 ขวบ โดย ธีร์ คิดว่าตัวเองเป็นสามี และหัวหน้า ครอบครัวที่ไม่เอาไหน หากไม่สามารถมีบ้านสักหลังไว้เป็นหลัก ต่อมา ธีร์ได้รับข้อเสนอให้มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยฝ่ายการตลาด ที่บริษัทแห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ด้วยเงินเดือนที่มากขึ้น และค่าที่ดินที่ถูกลง ทำให้ ธีร์ ตัดสินใจซื้อบ้านในหมู่บ้านแห่งหนึ่งที่มีชื่อว่า “ลัดดาแลนด์” หลังจากย้ายเข้าไปอยู่ได้วันแรก ในคำคืนเดียวกันนั่นเอง “มะชิน” เด็กรับใช้ชาวพม่าของบ้านหลังหนึ่งในหมู่บ้าน ถูกฆาตกรรมอย่างทารุณ ด้วยการถูกน้ำกรดสาดจนใบหน้าแหลกเหลว และถูกทุบตีจนตาย ก่อนนำศพไปฝังไว้ในตู้เย็น หลังจากเหตุการณ์นั้น เริ่มมีคนในหมู่บ้านเห็น มะชิน ปรากฏตัวขึ้นเป็นประจำ แม้จะมีตำรวจมาจัดการคดีรวมถึง มีการเรียกพระมาสวด แต่ความเสียหายของมะชินไม่มีทีท่าว่าจะจางหายไป ทำให้คนในหมู่บ้านเริ่มทยอยย้ายออกไป ธีร์ หลังจากที่ได้รับรู้เหตุการณ์ดังกล่าว แต่ไม่ได้ใส่ใจอะไรเพราะเขาไม่เชื่อในเรื่องนี้ อีกทั้งยังไม่ฟังคำทัดทานของภรรยาและลูกที่หวาดกลัวต่อเหตุการณ์ในหมู่บ้าน ปาน ได้รู้จักกับครอบครัวข้างบ้าน ที่

ประกอบด้วย “เกียรติ” หัวหน้าครอบครัวผู้มีอารมณ์รุนแรง มักทำร้ายร่างกายคนในครอบครัวอยู่เสมอ “นิด” ภรรยาของเกียรติ ผู้เป็นเหยื่อความรุนแรงที่ตกอยู่ในภาวะจำยอม “กอล์ฟ” ลูกชายของเกียรติ ที่มักมาเล่นกับนัทอยู่เสมอ และ “แม่ของเกียรติ” หญิงชราทุพพลภาพนั่งรถเข็น

ต่อมา แนน ถูกเพื่อนชวนเข้าไปในบ้านฝรั่งที่มีคนเสียชีวิต และพบเจอกับวิญญาณมะขินในบ้านหลังนั้น แนนนำเรื่องมาเล่าให้ครอบครัวฟัง แต่ไม่มีใครเชื่อเธอ ธิย์เริ่มไม่ไว้ใจในตัวลูกสาว เพราะคิดว่าไปมั่วสุมกับเพื่อน จึงพาแนนไปพิสูจน์เรื่องวิญญาณของมะขินที่บ้านฝรั่ง แนนกลัวจนหนีไป ทิ้งให้ธิย์พบเจอกับวิญญาณมะขินอีกคนหนึ่ง ต่อมา ธิย์พบว่าตนถูกเด็กจิ้งกะทันหัน จึงรู้สึกเครียดเป็นเหตุให้ทะเลาะกับคนในครอบครัว รวมไปถึงเพื่อนบ้านอย่างเสีย จนเกิดปากเสียงกันขึ้น จากนั้นวันต่อมา ได้ทราบข่าวว่าครอบครัวข้างบ้านได้เสียชีวิตทั้งหมด เพราะธุรกิจล้มละลายทำให้เป็นหนี้จำนวนมาก เสียจึงใช้ปืนยิงทุกคนในบ้านพร้อมยิงตัวตายตามไป ธิย์ และครอบครัวเริ่มพบเจอวิญญาณคนข้างบ้าน ออกมาหลอกหลอนจนเสียสติ ทำให้บ้านตัดสินใจจะย้ายออกจากบ้านให้เร็วที่สุด แต่ขณะนั้น ธิย์ พบว่า นัท ลูกชายคนเล็ก หายตัวไป จึงไปตามหาที่ข้างบ้านพร้อมปืนที่ซื้อมา ธิย์ ถูกวิญญาณครอบครัวเสียหลอกหลอน จนเผลอยิงปืนใส่ และพบว่าปืนที่ยิงไปนั้น โดนลูกชายของตนที่ซ่อนอยู่ในตู้เสื้อผ้า ปานที่ตามมาภายหลัง วิ่งเข้าไปหานัท และพบว่ายังมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อหันกลับมาจึงพบว่า ธิย์ กำลังลั่นลูกกระสุนปืนใส่ศีรษะตนเองจนตาย เพราะเข้าใจผิดคิดว่าตนเป็นคนฆ่าลูกชาย จากนั้น ปาน พาแนน และนัทกลับกรุงเทพ และเล่าเรื่องราวของธิย์สมัยก่อนให้แนนฟัง เรื่องราวได้จบลงด้วยรอยน้ำตาและความคิดถึงของครอบครัว

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง 407 เที่ยวบินผี (2555)

ภาพประกอบ 66 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง 407 เที่ยวบินผี (2555)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

“นิว” แอร์โฮสเตสน้องใหม่ของสายการบิน เอร่าวันแอร์ ถูกเรียกตัวอย่างกะทันหันเพื่อเดินทางไปกับเครื่องบินลำใหม่ และเที่ยวบินนั้นได้กลายเป็นฝันร้ายของนิว เมื่อเครื่องบินเกิดอุบัติเหตุ ทำให้ลูกเรือและผู้โดยสารทั้งหมดเสียชีวิตทั้งลำ มีเพียง นิว คนเดียวที่รอดชีวิตมาได้ 10 ปี ผ่านไป ที่สนามบินเชียงใหม่ นิว กลายเป็นหัวหน้าแอร์โฮสเตสของสายการบิน Sunset และขึ้นเครื่องบินเที่ยวบินที่ 407 กรุงเทพฯ - ภูเก็ต “แบงค์” วิศวกรหนุ่มที่กำลังเช็คเครื่องยนต์ ได้พบเจอกับชิ้นส่วนบางอย่าง ในขณะที่เครื่องบินกำลังขึ้นบิน ทำให้ แบงค์ ติดอยู่ใต้ท้องเครื่องโดยไม่ตั้งใจ ขณะเครื่องบินเคลื่อนตัว ทุกคนเริ่มพบเจอกับเหตุการณ์ประหลาดมากมาย เหตุการณ์ได้เลวร้ายขึ้น เมื่อเครื่องบินที่กำลังบินอยู่นั้น กลายเป็นเครื่องบินที่มีสภาพทรุดโทรม ผู้โดยสารหลายคนเริ่มหายใจไม่ออกเพราะแรงดันบนเครื่องบินไม่พอ ทำให้เห็นภาพหลอนและทำร้ายกันเองจนเสียชีวิต ขณะนั้นในห้องนักบิน กัปตันได้ถูกวิญญาณตัวหนึ่งปิดตาไว้ กลายเป็นการบินที่ไร้คนขับอีกต่อไป ผู้โดยสารที่ยังรอดชีวิต ต่างหวาดกลัวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น อาศัยเพียงเครื่องช่วยหายใจที่มีเวลาจำกัด วิญญาณบนเครื่องบินเริ่มเข้าสิง และทำร้ายผู้โดยสารหนักขึ้น แบงค์ และนิว ซ่อมเครื่องปรับแรงดันได้สำเร็จ และกลับขึ้นมาเจอผู้โดยสารที่ยังหลงเหลืออยู่ เพ็ญโทษว่านิวเป็นต้นเหตุที่ทำให้วิญญาณออกมาหลอกหลอน นิวได้เล่าอุบัติเหตุเมื่อ 10 ปีก่อนให้ผู้โดยสารฟังว่า เครื่องบินลำนี้

เคยมีเหตุการณ์ที่ผู้โดยสารถูกวิญญานสิงจนเครื่องบินเกิดอุบัติเหตุ แต่นิวรอดมาได้เพียงคนเดียว
ทุกคนเริ่มถูกวิญญานมากมายหลอกหลอนอีกครั้ง ทำให้ต้องเอาชีวิตรอดโดยการฆ่ากันเองตาย
เป็นจำนวนมาก เหลือรอดแค่ นิว แบงค์ จำรัญ และกิบ ผู้เป็นลูกสาว
จากนั้นเครื่องบินที่ไม่มีใครบังคับได้ตกลงพื้นอย่างรวดเร็ว นิวที่ตกอยู่ในความหวาดกลัว ได้
สารภาพความจริงกับแบงค์ ว่าตัวเธอเคยฆ่าเพื่อนแอร์โฮสเตรสเมื่อครั้งอดีต ทำให้วิญญาน
แอร์โฮสเตรสต้องการเอาชีวิตเธอ เพื่งูที่เสียชีวิตไปแล้วถูกวิญญานแอร์โฮสเตรสเข้าสิงเข้ามาทำร้าย
นิวจนเสียชีวิต แบงค์ สามารถนำเครื่องบินลงจอดได้สำเร็จ แบงค์ จำรัญ กิบ เป็น 3 คนสุดท้ายที่
รอดชีวิตและได้รับความช่วยเหลือ ภาพยนตร์จบลงด้วยการที่ นิว กลายเป็นวิญญานบนเครื่องบิน
ลำนั้นต่อไป

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ทองสุก13 (2556)

ภาพประกอบ 67 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ทองสุก13 (2556)

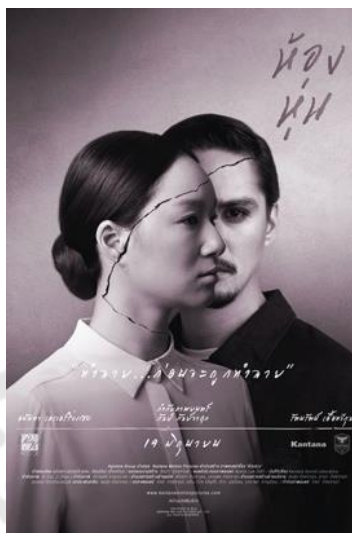
ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

เรื่องราวของ “ทองสุก” หนุ่มเนิร์ดที่มีสัมผัสพิเศษและร่างของเขามักถูกผีเข้าได้ง่าย ทำให้ต้องสวมสร้อยไว้ตลอดเวลา เขาไม่มีเพื่อนคนไหนนอกจาก “น้ำ” ที่คอยอยู่เคียงข้างทองสุก จนเข้ามหาวิทยาลัย น้ำได้เข้ามาอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ประกอบไปด้วย “บอย”, “แจ๊ค”, “ปิม” และ “บ๊วย” ซึ่งพวกเขาต่างไม่ชอบทองสุก โดยเฉพาะบอยที่แอบชอบน้ำอยู่ จนกระทั่งพวกเขาได้ตัดสินใจไปเที่ยวกันที่เกาะกลางทะเลสาบแห่งหนึ่งโดยไม่บอกทองสุก แต่ทองสุกสามารถตามมาได้จากแผนที่ที่พวกน้ำลี้มทิ้งไว้ ซึ่งประจวบเหมาะๆกับวันนั้นเป็นวันที่ตรงกับศุกร์ 13 เป็น “คืนผีแดง” คืนที่วิญญาณผีร้ายจะออกมากินเครื่องเช่นสังเวศ ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่ชาวบ้านแถวนั้นทำกันทุกปี เชื่อว่าไม่ควรออกไปไหนตอนกลางคืน ในยามกลางวันพวกเขาจึงใช้เวลาเดินสำรวจเกาะจนพบกับตู้เหล็กที่เคยใช้ทำพิธีสังเวศตัวให้เจ้าพ่อ และนี่สนุกแกล้งจับทองสุกขังไว้ในนั้น จนเผลอทำสร้อยของทองสุกขาด โดยไม่รู้ว่าการกระทำของพวกเขาเป็นการปลดปล่อยเหล่าผีร้ายในเกาะให้ออกมาเป็นอิสระ ทองสุกได้กลับมาหาเพื่อนอีกครั้งด้วยท่าทีที่เปลี่ยนไป การกลับมาของทองสุกทำให้เพื่อนในกลุ่มโดนวิญญาณสิงและถูกฆ่าตายทีละคน ขณะนั้น ได้มีหมอผีเข้ามาช่วยเหลือโดยบอก

ให้น้ำ คอยถือเทียนไว้รออย่าให้เทียนดับก่อนเที่ยงคืน เหล่าเพื่อนที่ตายได้กลับมาหลอกหลอนคนที่
ยังเหลืออยู่ให้ตายตามกันไป จนสุดท้ายทองสุกได้ฆ่าหมอผี และหลอกอุบายให้น้ำเห็นภาพหลอน
เพื่อหลอกให้เป่าเทียนก่อนเที่ยงคืน จนสุดท้ายก็ไม่มีใครเหลือรอดจากวิญญูณร้ายได้อีก

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ห่องหุ่น (2557)

ภาพประกอบ 68 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ห่องหุ่น (2557)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

ย้อนกลับไปในอดีต “ช่างเดช” ช่างปั้นหุ่นขี้ผึ้ง ผู้มีภรรยาที่กำลังเสียชีวิต เขาจึงปั้นหุ่นของภรรยาและขอให้เธอกลับมาแข็งแรงเหมือนเดิม ตามความเชื่อโบราณที่ว่า ถ้าต้องการขอพรให้ปั้นหุ่นขึ้นมา แต่เมื่อหุ่นถูกปั้นเสร็จ ภรรยากลับเสียชีวิตลง หลังจากนั้น เมื่อช่างเดชเริ่มปั้นหุ่นใครจะมีคนตาย มากขึ้นเรื่อย ๆ “ไหม” หญิงสาวที่อาศัยอยู่ในบ้านหลังนี้ ได้เรียนรู้วิธีการปั้นหุ่นจากช่างเดช ทำให้เธอปั้นหุ่นเรื่อยมา โดยหุ่นตัวแรกที่ปั้นคือพ่อและแม่ของเธอที่เป็นคนเฝ้าบ้านหลังนี้ และได้เสียชีวิตลง หลังจากนั้น ไหม เริ่มปั้นหุ่นคนที่รู้จัก เพื่อหวังให้พวกเขาได้กลับมาเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัวของเธอ ตามความเชื่อโบราณอีกความเชื่อที่ว่า ถ้าอยากให้อะไรมาอยู่ด้วย แค่ปั้นหุ่นของคนนั้น การปั้นหุ่นของไหม ทำให้ใครหลายคนเริ่มเสียชีวิตลง เริ่มตั้งแต่ “ประภาพร” พ่อของ “พลอย” อดีตนักกีฬาที่ยิงธนูที่ผันตัวมาเป็นโค้ชฝึกสอนยิงธนู ขณะที่กำลังฝึกซ้อมในสนาม ประภาพร กลับถูกลูกธนูยิงเข้าที่ดวงตาจนเสียชีวิต และ “นิด” น้องสาวของ “นพ” ที่เสียชีวิตโดยการฆ่าตัวตาย นพที่เสียใจเริ่มหมกหมุ่น และ หาสาเหตุการตายของอย่างบ้าคลั่ง จนทำให้ นพและพลอยมาเจอกันที่บ้านของช่างเดช เพื่อสืบหาความจริงที่เกิดขึ้น แต่กว่าพวกเขาจะได้อุ้ความจริงทั้งหมด เรื่องราว

ได้มาเผยเณในภายหลังกว่ แท้จริงแล้ว นพ และ พลอย รวมถึงคนอื่น ๆ ได้เสียชีวิตไปก่อนหน้าที่จะมาบ้านหลังนี้แล้วทั้งสิ้น เนื่องจาก ไหม เป็นคนบ้านหุ่นของพวกเขาคจนเสด็จสมบูรณณ์แล้วนั่นเอง

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559)

ภาพประกอบ 69 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 1 (2559)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

ณ จังหวัดชุมพร ปี พ.ศ.2483 เป็นช่วงที่บ้านเมืองเกิดความกระส่ำกระส่าย ประชาชนทุกข์ยากจากการฉ้อราษฎร์บังหลวง อีกทั้งยังมีการรุกรานจากทหารญี่ปุ่นซึ่งอาจเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ตลอดเวลา ทำให้ชาวบ้านบางกลุ่มเริ่มตั้งตัวเป็นกองโจร หนึ่งในนั้นคือมหาโจรผู้โหดเหี้ยมมีชื่อเสียงนามว่า “อัลฮาวียะตุ” จอมโจรแบ่งแยกดินแดน ผู้มีคาถาอาคมแกร่งกล้า ได้ยึดกองกำลังปกครองอยู่ที่เทือกเขาบูโด พร้อมทั้งลูกน้อง “เสือสังข์” และ “เสือกลับ” ทั้งยังได้หลวงโอรสผู้มีอิทธิพลในพื้นที่คอยให้การสนับสนุนอีกด้วย

วันหนึ่ง “ร้อยตำรวจโท ขุนพันธ์รักษาราชเดช” หรือนายบุตร นายร้อยตำรวจหนุ่มฝึกหัด ได้ถูกส่งตัวเข้าไปเป็นสายลับในช่วงที่รอสารวัตรคนใหม่เข้ารับตำแหน่ง เมื่อสารวัตรมาถึงได้นำกองกำลังไปบุกล้อม เสือกลับ แต่เสียท่าถูกจับเป็นตัวประกัน ทำให้ขุนพันธ์ใช้คาถาวิชาที่รำเรียนมาบุกเดี่ยวไปช่วยสารวัตร และฆ่าเสือกลับตาย แต่การช่วยเหลือครั้งนั้นทำให้สารวัตรไม่พอใจในตัวขุนพันธ์เป็นอย่างมาก พร้อมทั้งเอาความดีความชอบเข้าตัวเพื่อให้สามารถย้ายไปพระนครได้ ส่วนขุนพันธ์เลือกที่จะแฝงตัวอยู่ในหมู่บ้านชาวเล ที่หุบเขาบูโดต่อไป

เวลาต่อมาสารวัตรคนใหม่นามว่า “หลวงเผด็จ” ถูกส่งมาดูแลพื้นที่แต่กลับถูก อัลฮาวีและพวกหลอบโจมตีจนตาย และได้เค้นความลับตำรวจคนที่เหลือ จึงรู้ว่าถูกส่งมาเพื่อให้ตามหาขุนพันธ์ที่แฝงตัวอยู่กลับไปรับราชการเช่นเดิม ทำให้อัลฮาวีเริ่มตามล่าหาขุนพันธ์ที่แฝงตัวอยู่ในหุบเขา ในตอนนั้นขุนพันธ์ที่แฝงตัวอยู่เริ่มรู้สึกว่าตนกำลังถูกทางการหึง เพราะไม่มีเงินทุนพอที่จะส่งใครมาช่วยอีกต่อไป ทำให้ขุนพันธ์ได้รับการช่วยเหลือจากพี่น้องคนหนึ่งซึ่งเป็นชาวบ้านในหมู่บ้าน และแฝงตัวเข้าไปเป็นพนักงานในสโมสรของหลวงโอฟาร์ จนเจอกับอัลฮาวีที่รู้ว่าขุนพันธ์เป็นตัวรวจแฝงตัวมา ขุนพันธ์ได้ใช้คาถาทำให้รอดจากเหตุการณ์ไล่ล่าได้สำเร็จ แต่ขุนพันธ์ไม่สามารถแฝงตัวในหมู่บ้านได้อีกต่อไป จึงประกาศตัวเป็นตำรวจอย่างเป็นทางการ

ขุนพันธ์เริ่มสืบเรื่องราวของอัลฮาวีจากพ่อของเค้า จนได้รู้ต้นเหตุของการเริ่มเป็นโจรในปัจจุบันทำให้ขุนพันธ์ตัดสินใจเข้ารับตำแหน่งสารวัตรคนใหม่ และเริ่มล้างบางตั้งแต่ธุรกิจของหลวงโอฟาร์ ไปจนถึงการฆ่าล้างรังโจรที่ไม่ยอมมอบตัว เป็นเหตุให้หลวงโอฟาร์แก้แค้นด้วยการให้เสื่อสังข์ไปฆ่าคนในหมู่บ้านที่เคยช่วยขุนพันธ์ไว้ แต่มีชาวบ้านบางคนเหลือรอดชีวิตและพากันหนีไปจากเขตปกครองของอัลฮาวียะลุที่รถไฟ กลุ่มโจรไล่ล่าชาวบ้านที่เหลืออยู่ แต่ขุนพันธ์เข้ามาช่วยไว้ทันเวลา จึงเกิดการต่อสู้ขึ้นจนเสื่อสังข์ตาย จากนั้นชาวบ้านและขุนพันธ์จึงตัดสินใจบุกไปจับหลวงโอฟาร์ โดยเจอกับอัลฮาวีที่รับรู้แล้วว่าโดนหลวงโอฟาร์หักหลังมาโดยตลอด เมื่อขุนพันธ์เจอกับอัลฮาวี ทั้งสองต่อสู้กันอีกครั้งด้วยคาถา และอาคม จนขุนพันธ์สามารถฆ่าพร้อมปลดปล่อยวิญญาณร้ายของอัลฮาวีได้สำเร็จ หลวงโอฟาร์ในขณะนั้นได้หนีไปขอความช่วยเหลือจากทหารญี่ปุ่น ขุนพันธ์จึงตามไปยังหลวงโอฟาร์ตายในที่สุด เพื่อเป็นการจบเรื่องราวทุกอย่างตั้งแต่นั้นมา

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ฝ่าพิภพโยธยา (2558)

ภาพประกอบ 70 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง ฝ่าพิภพโยธยา (2558)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

เรื่องราวในปีพุทธศักราช 2108 ท่ามกลางมหาศึกระหว่างอโยธยาและหงสา มีคำบอกเล่าถึงโรคาพิบัติภัยครั้งใหญ่ที่ประวัติศาสตร์ไม่ได้จารึกไว้ นั่นคืออุบัติเหตุแห่ง "ผีห่า" หายนะอาเพศที่ทำให้ศพที่เสียชีวิตจากโรคห่า กลับฟื้นชีวิตขึ้นใหม่อีกครั้งในคราบของอสูรร้ายที่ได้ล่ากันกินผู้คนเพื่อแพร่เชื้อร้ายให้มนุษย์กลับกลายเป็นพวกของมัน โดยที่ไม่มียาใดจะรักษาได้ ทางเดียวที่จะหยุดมันได้คือการฟันที่หัวของมันให้ขาดออกจากร่างเท่านั้น เรื่องราวเกิดขึ้นในหมู่บ้านที่หลังจากมีการพบศพคินซีฟเป็นผีห่า เหล่าผีห่าเพิ่มจำนวนและเริ่มออกอาละวาดไล่กัดกิน ขยายพันธุ์ผีห่าเป็นวงกว้าง ชาวบ้าน หญิง ชาย ลูกเล็กเด็กแดงไม่ได้รับการยกเว้น แต่กลุ่มคนที่ดำเนินเรื่องหลักๆ และอยู่ช่วยฟันหัวซอมบี้ จนเกือบทำเรื่องมีทั้งทหารซีเมา เด็กวัดเจ้าสำราญ เจ้าของช่องพร้อมสมุนนางช่องเป็นไป หญิงตีดาบ และคู่รักต่างชนชั้น แม้จะต่างความคิด ต่างบทบาท แต่ทั้งหมดนี้กลับมีเป้าหมายเดียวกันคือต้องเอาชีวิตรอดจากผีห่า ในตอนท้ายพวกเขาพากันสู้กับซอมบี้จนล้มหายตายจาก เหลือเพียงแค่เด็กวัดและทหารที่ยังเหลือรอด เรื่องราวได้จบลงที่ทั้งคู่ต่างเข้าไปในสมรภูมิอีกครั้งเพื่อสู้กับผีห่าจนถึงที่สุด

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560)

ภาพประกอบ 71 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง เปรมิกา ป่าราบ (2560)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

จากคดีฆาตกรรมที่ยังไม่คลี่คลาย เหี้ยมหญิงสาวที่ไม่รู้ว่าเป็นใคร นอกจากป้ายยี่ห้อ “เปรมิกา” บนชุดนักเรียนที่เธอใส่ตอนตาย ไรส์ออร์ทที่เกิดเหตุได้ถูกรีโนเวทขึ้นมาใหม่ และแขกกลุ่มแรกที่ได้รับเชิญให้มา มีทั้งบุคคลผู้มีชื่อเสียง นักดนตรี คู่สามีภรรยา และทีมช่างภาพ ต้องมาเจอกับวิญญาณเปรมิกาที่ถูกปลุกให้ตื่นขึ้น จากการมีคนไปเสียบไฟตู้คาราโอเกะที่กักขังวิญญาณเธอไว้ ทำให้เปรมิกาออกมาหลอกหลอนคนที่มาพักเพราะต้องการหาตัวฆาตกรที่ฆ่าเธอ โดยรู้เพียงว่าเป็นนักร้องเสียงเพี้ยน จากนั้นการทดสอบความสามารถในการร้องเพลงของแขกทั้งหลายจึงเริ่มขึ้น คนที่ร้องเพี้ยน หรือได้คะแนนไม่ถึง 80 คะแนน รางวัลที่ได้คือความตาย เหล่าแขกที่มาพักต่างไม่ผ่านการทดสอบ และตายกันจำนวนหนึ่ง ซึ่งวิญญาณที่ตายจะได้กลับมาเป็นลูกน้องของเปรมิกา และหลอกหลอนคนที่ยังมีชีวิตเหลืออยู่ต่อไป

ณ ขณะนั้น เหล่าตำรวจที่สืบคดีฆาตกรรมของเปรมิกา ได้รู้ถึงเบาะแสว่า “เสียเซ่ง” เจ้าของร้านคาราโอเกะต่างด้าวที่เปรมิกาเคยทำงานอยู่ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตายของเปรมิกา เสียเซ่งที่กำลังหนีตำรวจไปที่ไรส์ออร์ทเพื่อทำการฆ่าปิดปากแขกที่เหลืออยู่ แต่กลับถูกเปรมิกาฆ่า

ล้างแค้นแทน จากนั้น เปรมิกาได้พบเจอกับฆาตกรที่ฆ่าเธอ นั่นคือเสียคนหนึ่งที่เคยเป็นลูกค้ำร้านคาราโอเกะ แต่เพราะร้องเพลงเพี้ยนจนเปรมิกาต้องช่วยร้อง เป็นเหตุให้เสียเกิดความแค้นเคือง และฆ่าเปรมิกาก่อนจะหันศไปทิ้งในป่าบริเวณรีสอร์ท และเอาหัวใจไปไว้ในตู้คาราโอเกะ โดยมาเฉลยในภายหลังว่า แท้จริงแล้วฆาตกรที่เป็นเสีย คือสารวัตรตำรวจ ที่ไปใช้บริการร้านคาราโอเกะนั้นเอง เรื่องราวจบลงที่สารวัตรถูกเหล่าวิญญาณที่แค้นรุมฆ่าจนตาย และร้านคาราโอเกะของเสีย ซึ่งที่มีการค้ามนุษย์แรงงานต่างด้าวและขายบริการอย่างผิดกฎหมายต่างถูกปิดตัวลงสมบูรณ์

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ภาพประกอบ 72 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง ขุนพันธ์ 2 (2561)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

หลังจากที่ “อัลฮาวียะลู่” มหาโจรแห่งสามจังหวัดชายแดนภาคใต้จับลง ขุนพันธ์ได้ย้ายมาประจำการที่จังหวัดชัยนาท และลงพื้นที่ปราบกลุ่มโจรอั้งยี่ ขณะนั้นขุนพันธ์ถูกชุ่มโจมตีทำให้ลูกน้องเสียชีวิตจนหมดเหลือแค่ขุนพันธ์ที่สามารถไล่ล่ากองโจรสำเร็จ ทางด้านกำนันซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ เมื่อรู้ว่ากลุ่มโจรได้พ่ายแพ้ให้แก่ขุนพันธ์ จึงรีบลงพื้นที่เพื่อหาโอกาสขโมยผลงานและสมบัติของโจรทั้งหมด แต่ขุนพันธ์ไม่เห็นด้วยและต่อสู้อันตรายในคราวตำรวจทั้งหมดตายจากเหตุการณ์นั้น ขุนพันธ์จึงถูกพักราชการอย่างไม่มีกำหนดในทันที ในช่วงที่โดนพักงาน ชื่อเสียงของกลุ่มโจรเข็ตดำในภาคกลาง ได้โด่งดังไปทั่วในนามกลุ่มคนที่ปล้นคนรวยช่วยคนจน ทำให้ชาวบ้านแถบนั้นนับถือโจรมากกว่าตำรวจ ลูกน้องของโจรเข็ตดำได้รับคำสั่งให้เก็บเสมียนกลุ่มหนึ่งอย่างลับ ๆ แต่ดันทำงานพลาดจนทำให้เกิดเรื่องใหญ่โต และหนึ่งในเสมียนที่ถูกฆ่าคือ “จ่าแหล่ง” เพื่อนของขุนพันธ์ ทำให้ขุนพันธ์เสียใจมากเพราะไม่สามารถช่วยเพื่อนได้ จึงเริ่มออกสืบคดีการลอบฆ่าครั้งนี้ด้วยตนเอง จนพบว่าต้นตอมาจาก “เสือฝ้าย” หัวหน้ากลุ่มโจรเข็ตดำจากสุพรรณบุรี ขุนพันธ์จึงแฝงตัวเข้าไปเพื่อสืบความลับของโจรกลุ่มนี้ ขุนพันธ์เริ่มต้นเข้าหา “เสือใบ” ลูกน้องคน

สนิทของเสือฝ้าย ด้วยการเข้าไปช่วยเหลือเสือใบในตอนที่ได้โดนทหารญี่ปุ่นจับตัวไว้ ณ สถานที่ ตำรวจภูธรภาค 1 “ตำรวจเอกอัศวิน” ตำรวจหนุ่มนักเรียนนอกได้เข้ามารับตำแหน่งเป็นสารวัตรคนใหม่ที่สุพรรณบุรีและได้รับมอบหมายให้ทำคดีเกี่ยวกับเสือฝ้ายทันที

ขุนพันธ์ที่อยู่สุพรรณบุรี ได้เริ่มแผนการเข้าหาเสือใบ โดยหลอกว่าตนนั้นชื่อ “บุตร” ถูกตำรวจไล่ความและกำลังหนีคดีมาพึ่งเสือฝ้าย จากนั้นขุนพันธ์ หรือ “เสือบุตร” ได้เข้ามาเป็นหนึ่งในกลุ่มของโจรเข็ตดำอย่างเต็มตัว จนได้รับการขนานนามว่าเป็นสามโจรเข็ตดำแห่งภาคกลาง และเริ่มออกปล้นคนรวยช่วยคนจน ทำให้ทางการเริ่มออกหมายจับรับมืออย่างเร่งด่วน เมื่อเสือฝ้ายไว้ใจเสือบุตรอย่างเต็มที่ ทั้งสามได้เข้าพิธีดื่มน้ำสาบานเป็นพี่น้องกัน ซึ่งเสือบุตร หรือขุนพันธ์ ในตอนนี้เริ่มไม่แน่ใจในตัวเองว่าตนคือตำรวจหรือโจรกันแน่ จากนั้นขุนพันธ์ได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในชุมชนของเสือฝ้าย ที่เต็มไปด้วยผู้คนที่ถูกตำรวจรังแกจนได้รับการช่วยเหลือจากเสือฝ้าย เสือฝ้ายได้ไปหาหลวงธำรงศักดิ์ แต่ถูกคนของหลวงธำรงศักดิ์ทำร้ายจนบาดเจ็บสาหัส ทำให้ขุนพันธ์เริ่มสืบเรื่องของหลวงธำรงศักดิ์ จนรู้ว่าเบื้องหลังมีคนใหญ่โตคอยสั่งการอีกที หลังจากเสือฝ้ายหายดี จึงรวมพลเพื่อไปแก้แค้นฆ่าหลวงธำรงศักดิ์ ก่อนสลายตัวได้เจอกับ ร้อยตำรวจเอกอัศวิน จนเกิดการปะทะกันขึ้น ทำให้ร้อยตำรวจเอกอัศวินเสียท่าให้กับเสือฝ้าย และถูกไฟคลอกทั้งร่างแต่ยังสามารถรอดชีวิตมาได้

ขุนพันธ์ได้เข้าไปรายงานแผนการทั้งหมดกับรองเผด็จ และได้รับแต่งตั้งตำแหน่งให้เข้าไปปราบปรามโจรภาคกลางให้หมดสิ้น ร้อยตำรวจเอกอัศวิน หลังจากรอดชีวิตจากการถูกไฟคลอกได้แก้แค้นกลุ่มโจรเข็ตดำเป็นอย่างมากจึงวางแผนทำให้กลุ่มโจรแตกคอกัน โดยจับตัวคนรักของเสือใบไว้ท่ามกลางดงระเบิดเพื่อล่อให้เสือใบและเสือบุตรมาช่วย และให้เสือบุตรสารภาพว่าตัวตนที่แท้จริงคือตำรวจชื่อว่าขุนพันธ์ และยิงคนรักของเสือใบตายต่อหน้าต่อตา ก่อนจะหลบหนีไป เสือใบโกรธมากจึงขอทำตัวลกับขุนพันธ์ตัวต่อตัว ทางด้านเสือฝ้าย ได้เข้าไปพบรองเผด็จแล้วพบว่าทั้งสองต่างคุ้นเคยเป็นอย่างดี รองเผด็จได้ให้ข้อเสนอเสือฝ้ายให้ทำลายกองโจรที่เหลือให้หมดแลกกับล้างประวัติและส่งลงการเมือง เสือฝ้ายจำเป็นต้องทำตาม เพราะสู้อิทธิพลของรองเผด็จไม่ได้ จึงกลับมาจัดการฆ่าลูกน้องของตนทั้งหมด ขุนพันธ์ได้กลับมาใส่เครื่องแบบตำรวจเต็มตัว พร้อมเอาดาบแดงอาวุธอาคมไปต่อสู้กับเสือใบตามคำทำตัวล แต่ก่อนที่จะทั้งสองจะสู้กัน กลับถูกเสือฝ้ายยิงทั้งสองจนบาดเจ็บสาหัสและหลีกหนีไป เสือใบและขุนพันธ์ได้รับการช่วยเหลือจากหลวงพ่อด และได้รู้ความจริงว่า รองเผด็จคือผู้อยู่เบื้องหลังเหตุการณ์ทั้งหมด

ในขณะนั้น ร้อยตำรวจเอกอัศวิน จากคนที่ไม่เคยเชื่อเรื่องคาถาอาคม กำลังหมกหมุ่นอยู่กับการหาวิธีทำให้ของเสื้อมและคูดของเข้าตัว ได้กำจัดเสือฝ้ายและดึงหนังของเสือฝ้ายมาเย็บเข้า

กับหนังของตนเองรวมถึงดูเคาวิชาของเสือฝ้ายมาเป็นของตนได้สำเร็จ จากนั้นพาลูกน้องปลอมเป็นโจรเพื่อไปเอาผีในของกลางตามคำสั่งของรองเผด็จ ขุนพันธ์และเสือใบได้ร่วมมือกันต่อสู้กับร้อยตำรวจเอกอัศวินที่ใช้วิชาของเสือฝ้าย จนสามารถเอาชนะและฆ่าร้อยตำรวจเอกอัศวินได้ ขุนพันธ์ได้เข้าจับกุมเสือใบ แต่สุดท้ายเสือใบสามารถแหกคอกหนีออกมาได้พร้อมลูกน้องคนที่เหลืออยู่ และเรื่องราวได้จบลงที่ขุนพันธ์สามารถเปิดโปงพร้อมจับกุมรองเผด็จไว้ได้ รวมถึงสามารถแก้แค้นให้กับเพื่อนเสมียนที่ตายไปได้ด้วยสำเร็จ

เนื้อเรื่อง ภาพยนตร์เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ภาพประกอบ 73 ใบปิดภาพยนตร์เรื่อง เรื่อง แสงกระสือ (2562)

ที่มา: เว็บไซต์ The Movie Database (TMDB)

ในช่วงสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หมู่บ้านแห่งหนึ่งที่อยู่ไม่ไกลจากตัวพระนคร เกิดเหตุการณ์ประหลาดขึ้นเมื่อ “สาย” หญิงสาวที่ใฝ่ฝันว่าสักวันจะได้เป็นนางพยาบาลคอยช่วยเหลือชาวบ้าน ค้นพบว่าตนเองคือผู้สืบสายเลือดกระสืออย่างไม่ตั้งใจ โดยถูกถ่ายทอดผ่านทางน้ำลาย สมัยยังเป็นเด็ก สายมีเพื่อนชายอยู่ 2 คน นั่นคือ “เจ็ด” และ “น้อย” เจ็ดนั้นหลงรักสายมาตลอด ส่วนน้อยเป็นคนที่สายมีใจให้ แต่น้อยจำเป็นต้องย้ายไปอยู่พระนครเพื่อรำเรียนเป็นหมอ เมื่อน้อยกลับมาที่หมู่บ้านและได้รู้ว่าสายเป็นกระสือ จึงช่วยกันปกปิดความลับกับคนในหมู่บ้าน รวมถึงกลุ่มล่ากระสือที่น้อยพากลับมา อีกทั้งยังหาวิธีรักษาที่ค้นพบว่าการกิน ร่วนกระสือ สามารถช่วยให้สายกลายเป็นกระสือไม่ได้ชั่วคราว จากนั้นความสัมพันธ์ของน้อยและสายได้ก่อตัวจนเกิดเป็นความรักขึ้น ต่อมา “ทัด” หัวหน้ากลุ่มล่ากระสือ ได้รู้ตัวตนของสายและพาคนบุกไปฆ่าสายในตอนที่สายกำลังหนีไปพระนครกับน้อย สายได้ถูกชาวบ้านไล่ล่าจนร่างกายบาดเจ็บสาหัส ขณะนั้น เจ็ดที่กลายเป็นกระหังโดยถูก ทัด กระหังที่แฝงตัวมา กัดเพื่อให้เจ็ดกลายเป็นกระหังเหมือนกันกับตนได้เข้ามาปกป้องสายและต่อสู้กับทัดจนตาย ต่อมาทัดได้ถูกพระสงฆ์อดีตสามีของกระสือในบ้านร้างยิงตาย เพื่อแก้แค้นเรื่องราวในอดีต ทำให้น้อยมีโอกาสพาร่างสายหนีไป แต่สุดท้ายแล้ว สาย

กลับถูกชาวบ้านไล่ตามยิงที่ศีรษะ จนตายในที่สุด เรื่องราวได้จบลงด้วยความโศกเศร้าของน้อยที่
สูญเสียทั้งคนรัก และ เพื่อนไปในคราวเดียวกัน

ภาคผนวก ข.

แบบสอบถามนักร้องแบบการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาเรื่อง การแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ : กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติ สุพรรณหงส์

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. เพศสภาพของผู้ให้ข้อมูล
2. ช่วงอายุของผู้ให้ข้อมูล
3. ระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูล
4. ประสบการณ์ในด้านการทำงาน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ แนวคิดในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

1. แนวภาพยนตร์
2. ผู้ให้ข้อมูลได้รับโจทย์การทำงานจากฝ่ายใด
3. แรงบันดาลใจในการออกแบบการแต่งหน้าตัวละครอย่างไร
4. การใช้องค์ประกอบศิลป์ร่วมในการออกแบบการแต่งหน้าตัวละคร

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับ รูปแบบในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานการ แต่งหน้าเทคนิคพิเศษ

1. ประเภทในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
2. กระบวนการในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
3. เทคนิคและอุปกรณ์ที่ใช้ในการแต่งหน้าเทคนิคพิเศษ
4. ปัญหาที่พบในการทำงาน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

ชรินทร์รัตน์ เอกสมุทร

วัน เดือน ปี เกิด

24 เมษายน 2537

วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี ปีการศึกษา 2558: วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม (การ
ออกแบบเพื่องานภาพยนตร์และสื่อดิจิทัล) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

